

РОЖЕ БОРНИШ ПОЛИЦЕЙСКА ИСТОРИЯ

Превод от френски: Ана Василева, 1990

chitanka.info

ПРЕДГОВОР

Досега думата имаха само престъпниците.

Един след друг те редяха спомените си, описваха трудностите на професията си, споделяха колко сурови са негодите на затворническия живот.

А полицаите безмълвно слушаха жалбите им.

Ако нарушавам това мълчание в един момент, когато на полицията се гледа с много по-лошо око, отколкото в миналото, правя го не за да оправдавам тези, които воюват срещу престъпността и закононарушенията. Нито пък за да разказвам живота си.

Просто се опитвам да обясня кои са тези непопулярни, непознати хора — ченгетата, куките, фантетата — хората, без които животът на обществото, независимо дали то го признава или не, би бил обречен на страх.

Аз познавам добре престъпниците. По време на целия си трудов стаж в Държавна сигурност съм арестувал 567.

Това е разказ за един от тях — най-безмилостния убиец на следвоенния период. Пресъздал съм най-педантично достоверната история на едно преследване, продължило три години. По понятни причини промених имената на някои престъпници, излежали вече присъдата си, както и на някои полицаи, излезли в пенсия.

В това дълго разследване ще се разкрие целия механизъм на „Големия дом“, до най-дребните колелца. То ще покаже кои са тези хора, живеещи вън от обществото — полицаите.

Р. Б.

ЧАСТ ПЪРВА ТРЕНИРОВКАТА

1.

— Борниш, елате при мен.

Толкова. Отсреща ми затварят телефона. За миг продължавам да гледам втренчено слушалката в ръката си, после бавно я поставям на вилката, изненадан от резкия, гневен тоя на Дебелия, който обикновено е любезен, дори мазен.

Вестникът ми пада на земята. Ставам и грабвам сакото си, метнато на облегалката на стола. Проверявам дали не е измачкано, защото Дебелия държи сътрудниците му да бъдат безупречни в облеклото си, дори елегантни, оправям вратовръзката си и излизам. С няколко разкрача прекосявам коридора, в който се носи миризма на паркетин. Две плахи почуквания на вратата на 522-а стая, след което изчаквам, наострил уши, с поглед, прикован в дежурния, който снове из фойайето на няколко метра от мен.

— Влез!

Кръглолик, с гладки розови страни, главният комисар Вийошен седи зад буковото си бюро. Едрото му тяло е стегнато в тъмносин костюм, черните му коси са гладко сресани назад, само един непокорен кичур се е измъкнал и стърчи като гарваново перо. В кафявите му, обикновено приветливи очи прозира загриженост. Той не ми предлага стол и без да трепне, продължава да чете съобщението за избягали затворници, което държи в дебелите си пръсти с грижливо поддържани нокти. Накрая вдига глава:

— Бюисон и Жирие са избягали — казва той и ми подава съобщението.

Поемам го и чета:

„Полицейска префектура, Дирекция на следствената полиция, до всички служби на Полицейската префектура, Държавна сигурност, Жандармерия Стоп.

Необходимо усилено търсене на Емил Бюисон, по прякор Господин Емил, роден на 19 август 1902 в Паре-

льо-Мониал (Саон-е-Лоар), местожителство не известно. Ръст 1,60, телосложение дребно, очи и коси черди Стоп.

Този индивид, изпратен в психиатричната клиника във Вилжюиф за медицинско наблюдение, по време на излежаването на присъдата си — каторга — е избягал от това заведение на 3 септември в 10 часа сутринта Стоп.

Бягството му е било организирано с външно съучастие Стоп.

В деня на бягството Бюисон е бил придружаван от друг рецидивист, чиято самоличност е, както следва: Жирие Ръоне, по прякор Ръоне Бастуна, роден на 9 ноември 1919 в Улен (Рона), без установено местоживееене, описание: 1,80 м, телосложение средно, очи светли, коси кестеняви, чупливи Стоп.

Това са опасни лица, вероятно въоръжени Стоп.

Ако бъдат открити, да се арестуват и да се уведоми незабавно Полицейската префектура, Дирекция на Следствената полиция, «Ке дез-Орфевр» номер 36, Париж.

Телефон Тюрбито 9200, вътрешен 357 и 865.

Подпис: Баден, Заместник-директор Кран.“

Оставям телеграмата на бюрото. Вийошен се обляга назад в креслото си, при което тлъстичкото му шкембе щръква пъхва палци в джобчетата на жилетката си и изрича, наблягайки на всяка дума:

— Чуйте ме добре, Борниш, искам да ми намерите тия типове преди Префектурата, преди Жандармерията, с една дума — пръв. Трябва да им докажа, че Държавна сигурност съществува и че „Ке дез-Орфевр“ и стражарите нямат монопол върху криминалните престъпления. Все пак един съвет, Борниш: пазете се от Бюисон, той е убиец.

Дебелия отново забожда нос в едно досие и ме освобождава, повтаряйки:

— Казах пръв. Не забравяйте това, Борниш.

Отново се озовавам в 523-а стая, моя кабинет, един правоъгълник четири на три с бежови стени, чието обзавеждане не е разорило Управата — две маси и два стола от бяло дърво, едно кошче за смет и телефон, който ползуваме заедно с колегата — инспектор Идоан. Когато отворя вратата, той е по долни гащи. Както всяка сутрин, щом пристигне в службата, Идоан се преоблича. Сваля грубите бричове, ботушите за езда и туиденото сако и намъква червеникавокафяв костюм, доста широк за него — работното му облекло. Още в началото ми обясни, че се облича като жокей, за да сваля момичетата в метрото. Той е едър, кокалест мургав мъж с нежни черти и живи, весели очи. Изобщо няма вид на ченге. Забелязал съм, че когато се развълнува, избутва с език горното си чене, след това умело го прибира и с ритмично потракване го избутва отново. Често съм се опитвал да му вътълпя, че това е отблъскващо, но Идоан така и не може да се отърве от този отвратителен навик.

Той намъква панталона си и ме пита:

— Какво искаше Дебелия?

— Бюисон.

Идоан учудено се обръща:

— Кой е тоя Бюисон?

— Нямам представа, за пръв път чувам това име. Но мога да ти кажа, че Дебелия много държи на него! Такава реч ми дръпна да го намерим преди ония от Префектурата, които все така не понася. Предполагам, че ако му хванем Бюисон, ще помогнем за повишението му. Освен това трябва да назначат още седем дивизионни комисари.

Идоан поклаща глава разбиращо.

— Уф! — въздъхва той. — Ясно. Край на спокойствието и на електрическия бiliarд за нас.

В тази игра той е виртуоз, безспорен шампион, сигурен победител във всички партии. Изваждам от чекмеджето две зелени бланки и в горния ляв ъгъл на всяка от тях написвам СП1, съкращение на Следствена полиция, I отдел. Върху едната написвам Бюисон, малкото му име и рождената дата, а върху другата — същите данни за Рьоне Жирие. Подписвам се.

— Е — казвам на Идоан, — аз се качвам в архива. Ако ме търсят...

— Ясно — отсича Идоан, — излязъл си.

Винаги всичко започва оттук, от архива. Той е на шестия етаж на сградата на Държавна сигурност, точно над моята стая, в една огромна зала, опасваща вътрешния двор на улица „Сосе“, в дъното на който чакат служебните коли на висшите служители с шофьорите им, превърнали се в купчини лой от бездействие.

Няколко милиона фишове, подредени по азбучен и фонетичен ред, дремят в чекмеджетата, вкарани в кантонерки, разпределени по блокове, които приличат на тезгяси и са отделени един от друг с пътеки. Всеки фиш съдържа гражданското състояние на човека, който може да бъде обект на разследване, както и номера на досието му — било то служебно, лично или криминално.

Невинните са вписани в централната картотека след молба за издаване на паспорт, лична карта или разрешително за лов. Те фигурират тук, защото полицията мъдро е счела, че понякога невинните стават виновни и е за предпочитане да се знае всичко за тях предварително. Сведенията са събрани в служебните досиета, наречени СД. Колкото до виновните, техните биографии, снимки, присъди, прехвърлянето от един затвор в друг се съхраняват в личните досиета — ЛД. Злодеянията им и простъпките на техните съучастници пълнят КД или криминалните досиета. Тази важна класификация се поддържа от стотина инспектори архивари в сиви престилки. Началник им е главният инспектор Роблен — висок, мършав, с посребрени слепоочия, педантичен и учтив, когото моят плам забавлява и безпокои едновременно. Преди три години, при първата ни среща, той ме попита на каква възраст съм.

— На двавет и пет, господин главен инспектор.

— Ясно. Аз съм на четирийсет и две и според теб съм един стар глупак. Но това ще ти мине, ще видиш. Като се попързеляш по динените кори на Дома, ще си натъртиш задника и усърдието ти ще се поохлади.

Въпросния следобед той хвърля поглед върху заявките ми за досиетата и стисва зъби.

— Бюисон ли? Ужасна гад. Неговото КД е цял паметник. Какво е направил пак? Мислех, че е зад решетките.

— Бил е, но тази сутрин е избягал заедно с някой си Жирие.

— Ха! И ти го издирваш?

Кимвам утвърдително. Роблен млъква за миг, после добавя:

— Не го оставяй да стреля пръв, Борниш, тоя Бюисон е звяр.

Гледам след него, докато не изчезва в лабиринта с двете ми бланки в ръка. Мимо волята ми в мен нахлува някакво чувство на несигурност, дори на безсилие. Представям си как в този час Полицейската префектура ври и кипи. Комисарят Пино, началник на криминалния отдел, е свикал най-добрите си копои — Куршан и Поарие, заедно с групите им и ли е пуснал по следите на Бюисон. Общо около двеста души. В оперативната бригада комисарят Кло, подсмиввайки се под тънкия си мустак, е свикал същия военен съвет заедно с помощника си — главния инспектор Морен, и е издал същата строга заповед: „Доведете Бюисон!“ И тук персоналът наброява повече от сто полицаи. Без да смятаме тези от териториалните, подвижните бригади, жандармерията и какво ли не още!

Мисля си обезсърчен, че ние в Държавна сигурност, освен Дебелия, който се чувства по-удобно в креслото си, отколкото навън, сме само двама — Идоан и аз, и трябва да се включим в борбата между различните полицейски служби и да открием един човек, когото никога не сме виждали, опасен, както ми повтарят всички, и без съмнение слухтящ като подгонено животно.

— Ето, това са подвизите на Господин Емил — казва Роблен, който вече се е върнал и оставя на масата куп досиета. — Ще имаш възможност да му се порадваш, тоя не е като другите.

— Защо?

— Защото е интелигентен, да го вземат мътните, хитър, педантичен, предпазлив и смел. Знаеш ли защо всички ги е шубе от него?

— Не.

— Защото освен с патлак, се разкарва с граната в джоба, за да се взриви заедно с ченгето, което ще го залови. Слушай, тук ли ще четеш досиетата или да ти ги изнеса?

— Ще ги взема.

Роблен ми хвърля съчастнически поглед:

— Прав си, малкия. По този начин, ако някой ги поиска, ще знаеш кой е. А от това винаги има полза.

Връщам се в кабинета си е картонените папки под мишница. Идоан ми е оставил бележка на масата, че е в „Санта Мария“ — американско барче на улица „Сосе“.

Отварям първото досие.

2.

21 декември 1937 г.

Страшен студ е сковал улиците на Троа. Един доста едър, малко прегърбен мъж, с ръце, пъхнати в джобовете на дебелия си елегантно палто, и една жена, зиморничаво увита в кожи, хлътват в магазинчето близо до улица „Колонел Дриан“. Собственикът — господин Нас — ги очаква. Мъжът сваля шапка, разкопчава си палтото и представя своята спътница.

— Това е госпожа Фелип, за която ви споменах миналата седмица. Тя желае да наеме магазина ви.

Господин Нас галантно поздравява младата брюнетка, с която го запознават. Той е очарован. Хубавата госпожа Фелип има намерение да отвори фризьорски салон и му дава хиляда и петстотин франка капаро, докато се уредят документите. На тръгване, с ръка на вратата, тя кокетно се обръща към него:

— Впрочем, господине, тия дни бих искала да докарам работници от Париж, специалисти по вътрешно обзавеждане. Те могат да спят в стаичката зад магазина, така ще спестя разходите за хотел. Имате ли нещо против да донесем няколко дюшека, готварска печка и тенджери?

Господин Нас не може да устои на усмивката на новата си наемателка и се съгласява.

Мъжът и жената отново излизат в студа. С бързи крачки те минават по „Колонел Дриан“, покрай банката „Дреди Лионе“ и поемат по булевард „Виктор Юго“.

Безмълвни и вкочанени от студ, извървяват около четиристотин метра, след което свиват в страничната уличка, където ги чака един черен хочкис със запален мотор, спрял успоредно на тротоара. Мъжът сяда отпред до шофьора, а жената — на задната седалка. Колата веднага потегля и се отправя към Париж.

— Е, и?

Въпросът е зададен от мъжа, седнал отзад до жената. Дребен, с тъмна коса, с изпъкнали челюсти. Той се е сгушил в ъгъла, с вдигната

яка на сивото си палто, а краката му едва докосват земята. Прилича на дребен чиновник. Единствено черните му пронизващи очи, които леко присвива, когато се втренчи в някого, пораждат чувство за опасност. Това е Емил Бюисон.

— Всичко е наред. Можем да се настаним в магазина, когато поискаме. А вие?

— Ние огледахме мястото и проверихме още веднъж пътя за отстъпление — отвърща Бюисон. — Няма какво да говорим повече. Искам тишина, за да размисля.

Гласът на Бюисон е тънък, със силен бургиньонски акцент, но категоричен и властен.

29 декември.

Трима инкасатори от „Креди Лионе“ — Леон Форестие, Луи Шевалие и Луи Декомб — излизат от „Банк дьо Франс“, откъдето са изтеглили 1 800 000 франка.

На улицата Леон Форестие бръква в джобчето на жилетката си, изважда си часовника, поглежда го и изругава:

— Шестнайсет часът и петдесет минути! Вече се стъмва!

— Стига си мърморил, Леон, ако решат да ни нападнат бандити, няма да ни забележат в тъмното — шегува се Шевалие, който носи чантата с парите.

При тези думи Декомб, избухлив по природа, пъхва ръка в джоба на палтото си и стисва пистолета.

Тримата служители тръгват. Пресичат булевард „Виктор Юго“ и рамо до рамо поемат по „Колонел Дриан“. Банката е само на няколко крачки, когато от една тоалетна изникват петима мъже и се нахвърлят върху тях. Инкасаторите усещат как дулата на пистолетите се забиват в гърдите им.

— Чантата, бързо!

Гласът на дребния мъж, изрекъл тази заповед, е вледеняващ. От него лъха на смърт. Тримата инкасатори се вцепеняват. Форестие отпуска ръце, Шевалие дава чантата без съпротива, а Декомб не смее да помръдне ръката си, стиснала пистолета в джоба му. Мъжете грубо ги повалят на земята. Докато те се търкалят, неспособни дори да извикат, нападателите им се втурват към една черна кола, която бавно

ги пресреща. Инкасаторите още не са се изправили, а бандитите вече са скочили в хочкиса, който стремглаво се понася към булевард „Белжик“. Форестие, Шевалие и Декомб изваждат пистолетите и започват да стрелят. Онези от колата им отвръщат. После нощният мрак покрива всичко.

Сигналът за тревога е даден. В околностите на Троа и най-вече по пътя за Париж гъмжи от полицейски постове, вдигнати на крак с невероятна скорост. В безлунната нощ, покрила града, чиито жители вечерят зад прозорците със затворени кепенци, никой не забелязва петте сенки, които една подир друга се промъкват в магазина на господин Нас, чиято рулетка е спусната.

Когато групата се събира в пълен състав в задната стая, след като палтата са съблечени, а оръжията грижливо подредени на една етажерка, за да бъдат подръка, всеки се оглежда самодоволно.

С лека усмивка, която повдига горната му устна и разкрива блестящи зъби, Бюисон нарежда:

— Мило, иди за шампанско.

Мило — това е Куржибе, вторият Емил в бандата. Той е среден на ръст, с пригладени назад коси според тогавашната мода, със зелени кротки очи. За жените той е привлекателен колкото самия Жан Габен. Мъжете са го кръстили Беглеца, защото е успял да се измъкне от каторгата в Кайен, където е излежавал присъда за убийството на една жена, която е обичал. От шест години двамата Емиловци — Бюисон и Куржибе — работят заедно, привличайки според случая способни съучастници, решителни и дръзки мъже, които никога няма да се завърнат в обществото на почтените хора. Все пак те се различават по една важна подробност. Ако Бюисон е способен най-хладнокръвно да затрие един човешки живот, Куржибе изпитва ужас от стрелбата. Той е предупредил своя приятел: „Никога ме карай да стрелям.“ И Бюисон се е съгласил.

Беглеца се връща с две бутилки шампанско. Запушалките гръмват, чашите са пълни. Петимата мъже вдигат наздравица.

— Ще останем тук няколко дни — казва Бюисон, — докато ченгетата се изтощят да ни търсят, след това ще се приберем поотделно с влака.

Шмюл оставя чашата си на пода.

— Ами ако заблъскаат по вратата през това време, какви ще ги дъвчем, Емил? Ще ги ошушкаме ли? — пита той.

Бюисон се обръща към него и вдига рамене:

— Ти наистина си елзаски глупак, Карл — казва той. — Тук е идеално скривалище и няма какво да вдигаме патърдия. Ето какво реших — през деня ще навличаме бояджийските комбинезони, които са ни донесли, и ще се правим, че мацаме. А сега — да хапнем.

Докато петимата се хранят, седнали на земята като на пикник, поглъщайки шампанското, полицията търси като полудяла, някакъв черен хочкис. Така че, седнал зад волана на един кремав ситроен, с пудел на коленете, Абел Соти преминава безпрепятствено през седемте поста, които го спират. Малко преди двайсет и два часа той пристига в Париж, изхвърля кучето с ритник и измъква изпод седалката чантата с мангизите.

След дълго, отчаяно търсене един мъж си навлече подигравките на вестниците и подмятанията на колегите си. Това е комисарят Белен, комуто е възложено издирването на виновниците за обира в Троа.

Той не само че не успява да ги залови, нито да установи самоличността им, но бандата бележи успех след успех.

Една вечер шестима въоръжени мъже нахлуват в универсалния магазин на остров Сен Дьони. Управителят, господин Кабан, и жена му са обрани — взета е голяма сума пари и ценни книжа, а нощният пазач Перикар е намерен вързан, със запушена уста.

Шестима въоръжени мъже пресичат пътя с открадната кола на една банкова камионетка, близо до моста Ножан във Фонтъоне су Боа. Докато единият от нападателите спуква гумите на камионетката, друг — дребен мъж с черни очи — изтръгва от охраната чантата, която съдържа цял милион.

Още един милион е задигнат на „Рон Поан дьо л’Егл“ в Гарен — Коломб, пак от шестима въоръжени мъже.

Комисарят Белен, победителят на Ландрю, установява с горчиво възхищение, че всяко нападение протича с педантична точност, при идеално познаване на района. Всеки път бандата действа с мълниеносна бързина и изчезва с кола. Всеки път жертвите съобщават за участието на един дребен мъж, около метър и шейсет, с крехко

телосложение, с тъмно палто, който изскачал от колата с пистолет в ръка. Всички описват черните му блестящи очи, като на обладан от трескава злоба, които смразяват кръвта.

— Със злосторник от ранга на Бюисон има опасност страната да се превърне в Чикаго — отбелязва Белен.

3.

Затварям първото досие. Запалвам цигара, унесен в мисли, с поглед, зареян в пространството, и си казвам, че един тип като Емил Бюисон на този свят може да направи сума ти поразии. Но същевременно ликувам.

Ако Бюисон е един от царете на престъпната измет, аз съм ловец. Обичам да търся, да ровя, да разпитвам, да надуша следа, да открия дупката, която ще ме отведе до бърлогата на звяра. Такъв съм си — ловец, който никога не носи в джоба си нито пистолет, нито белезници. Работя с голи ръце. Най-голямото ми удоволствие е да се хвърля върху плячката, да я приклепя, да я парализирам и да я отведа в Дома като огромна пеперуда.

Това е страст. Наистина трябва да я имаш, за да приемеш този зле платен, безславен занаят. Няма съмнение, такъв съм си по природа. Е, разбира се, обичам жените, приятелите си, но най-много от всичко обичам професията си. В крайна сметка сигурно това значи да си ченге.

На всичко, отгоре нямах никаква склонност към тази работа. Още от юношеството си живеех с един-единствен стремеж — да стана артист. Имах влечението, темперамента, присъствието, цяла комбина от най-различни гримаси и можех да превърна ангелската си усмивка в дяволско изражение; да си преправям гласа — нежно да шептя и да крещя пронизително; пъргавите ми пръсти правеха фокуси с карти и шалчета. Имах прочути приятели като Жан Ноен, Роже Никола, Пиер Луи, Анри Жьонес и акордеониста Джо Прива.

Имах всичко, освен ангажименти. Директорите на театрите се опъваха. Някои след дълга обсада ми позволиха да си опитам късмета, а снизходителната публика тук-там ме възнагради с ръкопляскания. Разбира се, аз не прекарвах дълго време на сцената, едва няколко минути, но колко щастлив се чувствавах тогава! Да, твърдо вярвах, че ще успея, с цялото си сърце. Убеден бях, че един ден славата ще ме поеме в обятията си, очаквах този ден. В душата си бях вариететен певец. Сценичното ми име беше Роже Бор.

С нахлуването на германските войски моята певческа кариера мина в отстъпление. Тогава преживях тежки години. След трийсет и шест месеца служба в безкръвната армия на маршал Петен^[1] бях демобилизиран и се установих в един порутен хотел на хълма Монмартр. Собственикът всеки ден заплашваше, че ще ме изхвърли, защото не си плащах наема, а аз се скитах без пукната пара, безработен и гладен. Носех се по течението, толкова изпаднал, толкова злощастен, че малко оставаше да се подхлъзна и да попадна в престъпния свят. В такива моменти се решава съдбата на човека. Никога няма да забравя тези гладни години и по-късно те ми помогнаха да се науча да разбирам по-добре хората, които арестувах.

Трябва да съм бил ужасно гладен, за да се явя на адреса, посочен в една кратка обява в „Пари Соар“ — улица „Прованс“ 118, там се намираще отдел „Кадри“ на магазините „Прентан“, които търсеха продавачи и доставчици. Бях съгласен на каквато и да е работа, само и само да мога да ям.

Тъй като бях среден на ръст, с яко телосложение, взеха ме в специалната служба. Подписах договора и тутакси станах частен детектив, отговарящ за вътрешната охрана на магазина.

Положението ми беше окаяно. Първите дни ми лепнаха една стара мома, госпожица Ким, която трябваше да ме обучава, а аз не забелязвах нищо, не арестувах никого, оказах се негоден. Напразно въртях очи на всички страни, така и не успях да хвана някой крадец на местопрестъплението, което щеше да ми донесе награда. Госпожица Ким ме мъмреше, намекуваше ми, че в най-скоро време ще ме уволнят, но напразно — аз просто нямах нюх.

Но един следобед ми се стори, че най-после съм постигнал първия си успех. Дълго дебнах една клиентка на щанда за ръкавици и доволно потрих ръце, когато видях как пъхва в чантата си един чифт. Незабелязано, предвкушвайки удоволствието от залавянето ѝ, я проследих до изхода и изчаках да излезе на улицата, преди да я извикам.

— Полиция, госпожо, последвайте ме. Няма защо да отричате, видях ви, върнете ръкавиците!

Успехът ми не трая дълго. Жената извади ръкавиците от чантата си. Те бяха износени — нейните собствени ръкавици.

След този провал ме назначиха за нощен пазач в подземния склад на магазина, дълъг няколко километра.

— През нощта — обясни ми Фантомас, началникът на охраната — складовете са като кошер — гъмжи от дърводелци, бояджии, електротехници, пожарникари. И всички крадат здравата.

И така, нощем бродех сред призрачните сандъци и лавиците, покрити с платнища. Тъкмо бях заловил един пожарникар, откраднал три пенъоара, когато научих от „Кадри“, че съм включен в поредния списък на заминаващите на принудителен труд в Германия.

Отчаях се. Бях готов на всичко, за да се измъкна. Дори да постъпя в полицията. Тази идея ми подхвърли един приятел, когото случайно срещнах на улицата в деня на медицинския преглед — един скапан лекар ме беше обявил годен за принудителен труд.

— Ченгетата не ги пращат в Германия — каза ми той.

Мисълта, че мога да се озова в сърцето на Третия райх, под обстрела на съюзническите бомби, ме ужасяваше. Без колебание написах молба да се явя на конкурс за инспектори в Националната полиция. Записах се в „Полис Ревю“ — задочен курс за кандидатите за Големия дом. На 16 декември 1943 г. ме извикаха в Сорбоната за изпитите. Цял живот ще помня темата на първия писмен изпит: „Какво знаете за възникването на Първата империя?“ Аз знаех всичко. Приеха ме. Бях двайсет и четири годишен.

На 1 май 1944 г. ме назначиха в пета бригада на службата за сигурност в Орлеан, на улица „Бретонри“ 2. Снимаха ме, премериха ръста ми, зачислиха ми чифт нови белезници и като всички новобранци, ме назначиха в политическия отдел. Задача: преследване на участниците в Съпротивата.

Едва-що бях встъпил в длъжност и се озовах в преддверието на отдела с автомат в ръка, охранявайки един мъж, прикачен с белезници за радиатора. Той се бе превърнал в дрипа, лицето му беше подуто, не можеше дори да изпие бульона, който несръчно поднасях към устата му.

— Тоя е комунист, значи лош французин — с отвращение изрече началникът на моя отдел.

През нощта германската полиция разпитваше затворника, а денем го пазеше френската. Искаше ми се да му помогна с нещо, така и не разбрах какво е станало с него.

Моят отдел беше изкаран на две поредни хайки срещу партизаните. Първата претърпя неуспех. По време на втората помогнах на двама партизани да се измъкнат и семейството на единия, в знак на благодарност, ми изпрати колет с една ливра масло и шест яйца.

На 19 май 1944 г. напуснах. Стаята ми беше претърсена от двама бивши колеги и след това ме уволниха. На свой ред бях преследван от полицията. Криех се в Париж, злочест и безпаричен, когато дебаркираха съюзническите войски и дойде Освобождението.

Отново ме завладя желанието да стана артист. Но както се казва в песента на Азнавур, макар и да виждах вече името си най-отгоре на афишите, договорите, които трябваше да сложат край на натрапчивия глад, раздиращ червата ми, не идваха.

На 2 септември получих писмо:

„Господине, със заповед от 19 август 1944 г. сте възстановен на длъжността стажант-инспектор и като такъв сте назначен в Следствената полиция в Париж. Моля явете се на 3 септември 1944 в 9 часа при главния комисар на районната служба, за да встъпите в длъжност. Носете призовката.“

Облякох единствения си костюм от изкуствен плат, лъснал от гладене, и се явих точно в посочения час. За втори път постъпих в полицията.

В първа подвижна бригада на улица „Басанго“ 42 в Париж ми дадоха пистолет със седем патрона и съвет да ги пестя. Последва полицейска значка от златист метал, карта, пресечена от трицветното ни знаме и украсена с моята снимка, още една карта с дата, която ми осигуряваше безплатно пътуване по автобусните линии и с метрото. Ах, да! За малко да забравя — и белезници.

— Ами ключа? — попитах Данс, шефа на канцеларията.

Той дори не благоволи да вдигне нос от счетоводните си книжа.

— Оня, дето ги ползваше преди теб, ги смота. Оправяй се както можеш.

Аз се оправих, както в казармата. Но не ми потрябваха нито ключът, нито белезниците. Първата ми задача ме отведе във Версай

при една група, която се занимаваше с незаконни аборти. Тогавашният ми шеф беше един главен инспектор, ленив като охлюв. Аз му правех отчетите, водех следствията и благодарение на това старо ченге учех занаята. И това не беше излишно. Имах възможност да наблюдавам колегите си, които с блестящото остроумие на Дома бяха кръстили моята група „Отдел спекулум“.

Впрочем те имаха право. Кабинетът ми приличаше на пазар за гинекологически инструменти. Спекулуми, сонди, противозачатъчни средства — имах ги с десетки, конфискувани по време на разследването. В слугинската стая, без шкаф и етажерка, където пишех докладите си, те бяха подредени на самия под, облепени с етикети и събираха праха в очакване да бъдат предадени в канцеларията на съда.

В замяна на това съседният кабинет беше владение на каймака на бригадата. Там действуваха един наскоро повишен комисар и екип от млади пъргави инспектори, специалисти по преследване на деянията, наречени „антинародни“. От времето на Окупацията мебелировката не се беше променила, методите — също.

Един ден влязох при тях. Вратата, противно на обичая, не беше заключена. Чух викове и я отворих точно толкова, колкото да стана свидетел на една недостойна гледка. В центъра на стаята гол-голеничък, коленичил върху една велосипедна джанта, стоеше мъж с разперени ръце, с две дебели книги във всяка от тях. Пред него по риза, със запретнати ръкави, един комисар принуждаваше нещастника да държи ръцете си разперени, нанасяйки му удари с пръчка, които оставяха по тях синкави следи. Един полицай ритмично подритваше джантата с върха на обувката си, а тя удряше коленете на непознатия, който крещеше от болка.

— Какво търсите тук?

Комисарят ми хлопна вратата под носа.

— Трябва да свикнете, Борниш — посъветва ме началникът на моята група. — Той е бил сътрудник на германците, значи лош французин.

Не можах да свикна. Нито с абортиращите, нито с извършителите на аборти, нито с насието. Колкото повече трупах стаж, толкова повече растеше погнусата ми от някои колеги. Тяхната жестокост, посредственост и малодушие ме отвращаваха. За мен полицията означаваше нещо друго — преди всичко справедливост. Бях

толкова млад и наивен, че да ти се доплаче. В Бригадата по спекулумите аз безропотно си носех кръста, нагърбвах се с най-тежката работа, водех мръсни следствия, проверявах анонимните доноси и с всеки изминат ден все повече оскотяхах. Задушавях се.

Оставката ми беше готова. Още веднъж щях да напусна полицията, но този път по собствено желание.

Беше в края на 1945 г. Готвех се да се сбогувам с Кокошарника^[2], когато вътрешният телефон иззвъня:

— Борниш? Слезте при мен.

— Веднага, господин главен комисар.

Ръоне Камар, нормандски великан с дебели очила, с рогови рамки, мълчалив и навъсен, ме изглежда продължително, когато влязох в кабинета му.

— Намерен е труп на непозната жена в „Сен Ном ла Бръотеш“. Вземете фотограф, шофьор и покажете на какво сте способен.

След един час, придружен от жандармите, аз оглеждах трупа на една жена, която вероятно е била хубава, проснат в една горичка, с окървавена глава във влажната шума.

За малко щях да повърна и все пак точно в този миг ме хвана ловната страст. Нямах представа как да действам, за да открия убиеца на непознатата, но изведнъж в ума ми се загнезди една-единствена мисъл — да го заловя.

Следствието беше дълго и объркано. Аз педантично и търпеливо разпитвах и ровех. Възбудата все повече ме завладяваше. Превърнах се в кълбо от нерви, нощем сънувах този случай, мислех само за него. И накрая, една сутрин, се добрах до убиеца. Той беше младо двайсетгодишно момче — Клод Карели. Открих го в едно хотелче на улица „Фонтен“. Тъкмо се готвех да се кача в стаята му, когато той изведнъж се появи на вратата. До него стоеше млада жена. Целунаха се и тя си тръгна. За миг Клод остана там, душейки въздуха като животно, предчувстващо капан. Тази секунда се оказа съдбоносна. С един скок се озовах пред него. Ръката ми се стовари на рамото му и чух собствения си глас, силен и заплашителен:

— Полиция! Не мърдай!

След което ловко му надянах белезниците. Дявол да го вземе, какво удоволствие изпитах в този миг! Дали това чувство беше противоестествено, извратено? Нямам представа. Но когато усетих как този човек трепери в ръцете ми и видях обезумелия му поглед, изпитах една неопределена, огромна наслада, която дотогава не познавах, тя разтърси тялото ми като оргазъм.

Клод беше първият престъпник, когото залавах. Благодарение на него познах трескавата възбуда на преследването, люшках се между надеждата и отчаянието, вярата и страха. Аз упорствувах и постигнах първата си победа. Дотогава бях просто един чиновник. Сега станах ченге.

Скъсах молбата си за напускане. След няколко дни ме прехвърлиха в групата на комисаря Приу, специалист по криминалните престъпления. Сега вече можех да дам свобода на въображението си.

Още в началото разбрах, че едно ченге е кръгла нула и не може да постигне каквото и да било без доносници. И така, вечер, вместо да си сърбам супата вкъщи, аз обикалях съмнителните барове и кръчми.

Създадох си начин на поведение, усвоих до съвършенство жаргона на утайката и свикнах да запечатвам с поглед всички престъпници, корсиканци и лиончани, парижани и етиенчани, които отегчено се прозяваха пред масите за покер, небрежно захапали цигара, с шапка, килната на тила.

Случваше се някои от тях да попаднат в кабинета ми. Аз бях сговорчив, правех им дребни услуги, а в замяна получавах доноси. И така сутеньорите ме водеха при крадците, а крадците при убийците. Това изискваше упорит труд и търпение и аз също трябваше да засвидетелствувам своята доброжелателност. Когато по време на полицейска хайка някоя проститутка се озовеше зад решетките, нейният „жюло“^[3] тутакси ми се обаждаше съкрушен:

— Ах, господин Борниш, ако Нравствената не я пусне, аз съм разорен.

Аз измъквах проститутката, ако не беше замесена в нещо сериозно. В знак на благодарност сутеньорът ми съобщаваше имената на извършителите на някой обир или адреса на престъпник, търсен от полицията. Постепенно си плетях мрежата. Случваше се в замяна на

получените сведения да дам или да продължа разрешителното за местопребиваване на някой изселен престъпник, да си затворя очите пред някоя дребна задочна присъда, да дам малко пари от черната каса на Дебелия, който междувременно ме беше прехвърлил в своя отдел. Между полицаи и престъпници се играеше на „дай ми, за да ти дам“, с едно все пак задължително условие — в крайна сметка полицаят трябваше да даде по-малко. Много по-малко. Почти нищо.

Лягах си късно, спях малко, бях снизходителен и така си тъчах паяжината. Имах си доносници и доноснички, дребни нощни часовои, които действуваха незабелязано и резултатно — без тях не можеш да се докопаш до „едрите риби“.

Откакто постъпих в полицията, в списъка на заслугите ми вече фигурираха няколко десетки „бабаити“, както ги наричат на полицейски жаргон. Станах галеника на Дебелия, който със задоволство установи, че макар и да не работя по общоприетите методи, резултатите са налице — затворите бяха пълни.

Ето защо в Полицейската префектура, в криминалния и отдел и в оперативната бригада ме гледаха накриво. Обвинявах ме, че се бъркам в неща, които не са моя работа. Престъпленията и закононарушенията, извършени в района на Сена, бяха монопол на ПП. Така тя си вадеше хляба. А ние от Държавна сигурност не трябваше да се месим. На нас се падаше останалата територия и толкова.

Но Дебелия си имаше свои планове. Дали беше просто амбиция? Или уреждане на стари сметки? Така и не узнах, но едно беше сигурно: винаги когато ние с Идоан успяхме да ги изпреварим, Дебелия потриваше ръце, черпеше ни по едно питие в бистро или ни даваше награда. Всички средства ни бяха позволени, само и само да покажем превъзходството си над конкуренцията. Войната между полицейските служби беше в разгара си. Комисарят Кло ни наричаше „крадци на бабаити“. Завистта на колегите от другите служби, които Дебелия беше кръстил „полицаи-призраци“, ме изпълваше с радост. Колкото и да е глупаво, успехите ме караха да забравям житейските си несгоди — финансовите си еквилибристики, когато трябваше да купя коледен подарък на приятелката си Марлиз, скромния ми тристаен апартамент на улица „Льопик“ в Монмартр, където се миех в кухнята над един леген, и дългото изтощително дебнене.

Аз му водех „бабаити“, а Дебелия трупаше ордени, официални поздравления и точки в списъка за повишение. А аз получавах дълги признателни ръкостискания, от време на време по някоя и друга награда и неизменно, вместо захарче — обещанието да ме направи главен инспектор, ако хвана едрата риба. Въпреки това аз дерзаех. Харесваше ми.

Сега едрата риба беше налице — Бюисон.

От Троа насам този мерзавец трябва да е отишъл доста далеч.

Отварям второто досие.

[1] Филил Петен (1856–1951) — френски маршал и държавник. През 1949 г. сключва примирие с германците. — Б.пр. ↑

[2] Жаргонно название на полицията. — Б.пр. ↑

[3] Сутеньор (фр.). — Б.пр. ↑

4.

Комисарят Белен попада по следите на черноокия мъж по една щастлива случайност. Той се прибира в дома си винаги с автобус. Но една вечер след мрачния ден, прекаран в КП, решава да се прибере пеша, за да му мине главоболието. Изведнъж на улицата го спира един малко смутен, усмихнат мъж. Това е Гийом Етиенчанина, един негодник, комуто Белен е издействувал отменяне на заповедта за изселване срещу доноси. Двамата влизат в едно бистро да пийнат по чашка.

— Слушай — казва неочаквано Белен, свивайки си цигара, — случайно да знаеш нещо за тия типове, дето нападнаха охраната на банката?

Етиенчанина го поглежда най-невинно и поклаща глава. Белен разбира, че той лъже.

— Жалко — въздъхва той, допивайки питието си, впил сините си очи в престъпника. — Наистина жалко! Е, възползвай се от престоя си в Париж, няма да е задълго...

Етиенчанина, надигнал чаша, се задавя.

— Какво искате да кажете, господин комисар?

— Искам да кажа, бедни ми приятелю, че директорът не е съгласен с мен. Не одобрява завръщането ти в столицата. Ето на, тази сутрин ми каза: „Грешка, Белен, сгрешихте, че повярвахте на този човек. В Париж той пак ще се свърже с престъпниците. Повярвайте ми, в наш общ интерес е да поискаме отново да го върнат в провинцията.“

— Нима ще го оставите да направи това? — пита Етиенчанина с безжизнен глас.

Белен повдига вежди:

— Бедни приятелю, как да му докажа, че си седиш на задника? Какво доказателство мога да му дам за добрите ти намерения?

Той закопчава сивия си шлифер и въздъхва:

— Е, ако мога да му подхвърля нещичко за тази банда и да кажа, че го знам от тебе...

— Добре, не си хабете думите, господин комисар — прекъсва го Етиенчанина примирен, — заради вас станах измет, доносник. Предадох доста приятели. Един повече или по-малко, след като съм стигнал дотук...

— Е, и? — казва само Белен. Но в гласа му се чувства напрежението и нетърпението на човек, изгубил единайсет месеца в безплодни издирвания.

— Попитайте Деграншан.

Този Деграншан беше колкото глупав, толкова и опасен. Глупостта ти наистина трябва да е безгранична, за да наемеш апартамент на авеню „Жана д’Арк“ в Аркьой, след като от три години те търсят за опит за убийство на един полицейски инспектор в Лион. На всичко отгоре сметките за наема, газта и електричеството бяха на негово име.

Подобна постъпка предполага такава висша степен на глупост и безразсъдство, че на никой полицаи не му бе хрумвало да насочи издирванията си към него. Но Белен ги насочи. В това се състои разликата между съвестния полицаи и талантливия.

Една сутрин Деграншан излиза от дома си. Както обикновено, ръцете му стискат двата пистолета в джобовете, готови за стрелба. Той се оглежда наляво, надясно — нищо подозрително. Със ситни крачки се отправя към колата си, чиито документи също са на негово име. Удостоява с разсеян поглед двамата монтьори, които човъркат мотора на едно развалено пежо. И това му е грешката, защото едва ги е подминал и те се хвърлят отгоре му. Шарл се оказва безпомощен. Те ловко го обезвредяват, вземат му оръжието и му нахлузват белезниците. Двамата монтьори всъщност са ченгета.

Разбира се, в кабинета на Белен Шарл отрича всичко — и че е имал връзки с бандата, и че познава дребния мъж с черните очи.

— Така — казва Белен. — Добре.

И добавя онази обичайна дума, която тегне толкова заплашително, че сърцето на престъпниците се свива, а мозъкът им се замъглява.

— Жалко!

Магическото въздействие на този заплашителен израз на съжаление не отминава и Шарл.

— Защо да е жалко? — стреснато пита той.

— Защото, виждаш ли, бедни ми Шарло — любезно отвърща Белен, — за мен е ясно, че си в бандата. Не отричай, зная го. И какво, мислиш, ще стане? Ще ти кажа. Щом си се запънал пред фактите като магаре, всички ще се обърнат против теб — и аз, и съдия-следователят, и съдът, и съдебните заседатели, които ще определят присъдата ти. И до какво ще те доведе това упорство? До тежко наказание. Дори много тежко. Последствията са ясни — колкото повече престоиш в дранголника, толкова по-малка ще бъде вероятността да видиш отново гаджето си.

— Нея не я закачайте! — горещи се Деграншан. — Тя не знае нищо, не е в играта.

— Аз няма да я закачам — обещава Белен. — Но знам един от бандата, когото прикриваш, а той само чака да хлътнеш, и то за дълго, че да те замести и да се облажи с твоята мацка.

Капанът е грубо скалъпен. Но достатъчен, за да подмами Шарл Деграншан, чийто мозък е закърнял като на колибри. След дълго, напрегнато размишление, от което вените по слепоочията му изпъкват, ревността на Шарл Деграншан взема връх. И той проговаря.

Така Белен най-после научава имената на Абел Соти, Жюлиен Бертю, Люсиен Грансар, Карл Шмюл, Емил Куржибе и най-вече на Емил Бюисон. Адресите им — също.

В едно невзрачно хотелче в центъра на Лил Емил Бюисон прахосваше своя дял от имането — около 400 000 франка, заедно с жената, която го съпътстваше в авантюрите му от четири години, Ивон Пендле, млада мургава жена, доста хубавичка, малко леконравна, много опитна, смела и не по-малко алчна.

Белен взема влака. В седем часа сутринта слиза на гара Лил, пийва набързо едно кафе с кифла.

Не са изминали и двайсет минути, когато свеж и румен, въпреки дългото пътуване, той влиза в хотела, червендалестото му лице вдъхва доверие. Затова когато пита за Господин Емил, на рецепцията му отговарят без всякакво подозрение:

— Първи етаж, трета стая.

Странно, един толкова предпазлив човек като Бюисон не е заключил вратата и комисарят просто я бутва. Емил и Ивон спят със свити юмруци, гърбом един към друг.

Белен се приближава на пръсти до нощното шкафче, взема пистолета и потупва спящия по рамото:

— Закуската, Мимил — казва той.

Бюисон изръмжава нещо и се обръща на другата страна, без да се събуди.

— Тази сутрин има пиле^[1] — добавя Белен.

В същия миг Бюисон скача. Опипва с ръка нощното шкафче, след това вижда оръжието си в ръцете на полицаия.

— Хайде, Мимил, ставай, връщаме се в Париж — заповядва Белен.

Пред очите на Ивон, която безмълвно го наблюдава, Бюисон спокойно се облича и послушно се оставя да му нахлузят белезниците. Той ни най-малко не се тревожи. Не знае за признанията на Деграншан и разчита, че за тринайсети път ще бъде освободен по липса на доказателства. Захапал цигара, подигравателно и невъзмутимо гледа как Белен претърсва стаята.

— Не вярвам да намерите нещо интересно, освен четката ми за зъби и гащите на Ивон — казва той ухилен.

На Белен също не му се вярва. Честно казано, той прави чисто формален обиск, защото смята, че един толкова хитър престъпник като Бюисон няма да остави, сред личните си вещи нещо, което да го злепостави. Без да знае защо, Белен изведнъж се обръща и успява да улови ужасения поглед на Ивон, насочен към чадъра, поставен в ъгъла на стаята. Той се приближава и го отваря. И двамата — Белен и Бюисон — едновременно се вцепеняват от изненада, когато от него се посипват банкноти от по хиляда франка, които бавно се носят във въздуха.

Обикновено възпитан, сега Емил не може да се овладее и яростно изкрещява:

— Ах, глупачко недна!

И има пълното право да побеснее. Защото Белен веднага разбира, че тези нови-новенички банкноти са от серията X50500, откраднати от инкасаторите в Троя.

Свита в единия край на леглото, опряла брадичка на коленете си, Ивон се облива в сълзи. Разтърсвана от ридания, тя измънка:

— Прости ми, Мимил, прости ми.

Но Бюисон не е склонен да прощава. Мъртвешки блед, излязъл от кожата си, той размахва юмруци, стегнати в белезниците.

— Кога го направи? — изкрещява той.

— През нощта, Мимил, докато ти къртеше, аз ти пребърквах джобовете — хълца тя.

И така, благодарение на ненаситната алчност на Ивон Пендле, на която на всичко отгоре Бюисон беше подарил и едно кафене в Лил на улица „Сен Никола“, комисарят Белен успя да представи неоспоримо доказателство за вината на дребния мъж с черните очи.

Резултатът от арестуването му не е за пренебрегване; Бюисон се научи никога вече да не се доверява нито на мъжете, нито на жените. Научи се и да унищожава всичко след себе си.

Прехвърлен в затвора в Троя, съсед по килия на Шарл Деграншан, Бюисон очакваше явяването си пред Наказателния съд в Об. По онова време правосъдието не се шегуваше с престъпния свят, така че Господин Емил го очакваше доживотна каторга.

И после избухна войната. А за Господин Емил войната беше истински късмет. През тези мъчителни години той усъвършенстваше занаята си.

Когато през юни 1940 г. зелените войски нахлуха във Франция, главният надзирател получи заповед да прехвърли най-опасните престъпници в Неверския затвор. Те бяха седемдесет на брой, но само дванайсет бяха оковани във вериги, защото с толкова разполагаше Управата на затворите. В това число и Бюисон. Съпроводена от петнайсет надзиратели и петима жандарми, малката група пое на дълъг път — двеста километра пеш.

Още щом колоната потегли сред дрънченето на оковите и веригите, главният надзирател разбра, че няма да отведе целия товар злосторници до крайната цел. Хората бягаха. Пътищата гъмжаха от бежанци — цивилни и военни, под непрекъснатия обстрел на хитлеристките „щучки“.

На влизане в градчето Брьой германските изстребителни и бомбардировачи се развихриха с ужасяваща сила. Когато се възцари тишина — едно тревожно затишие, в което всеки се оглеждаше удивен, че е още жив — надзирателят събра стадото си и го преброи. Охраната отговори с „Тук!“ на проверката. Петдесет и осемте затворници, осъдени за криминални престъпления, които не бяха във вериги, се оказаха в пълен състав. Седемте жандарми, на които бе заповядано да стрелят на месо в случай на бягство, бяха изчезнали. От дванайсетте оковани затворници бяха останали двама, други двама бяха ранени, а останалите осем бяха изчезнали в гората. Сред тях беше и Емил Бюисон.

Изминаха осем месеца.

Въпросната сутрин, 24 февруари 1941 г., двама инкасатори от „Креди Ендюстриел е Комерсиал“ пренасят с една количка 3 800 000 франка, които са изтеглили от „Банк дьо Франс“. Тяхната банка е принудена да прибегне до такъв рискован превоз поради липсата на бензин.

Двамата инкасатори тъкмо тръгват по парижката улица „Виктоар“ и до тях спира един ситроен, от който изскачат трима мъже.

Двама от тях са въоръжени с автомати, а третият — дребен мъж с черни очи — размахва маузер и заповядва:

— Горещите или ще ви очистят!

Единият инкасатор, Герен, прави едва доловимо движение. Веднага два изстрела пронизват въздуха и техният лай зловецко отеква по улиците. Герен притиска с ръце корема си, залитва, прави още две крачки и рухва. Остават му не повече от няколко минути живот.

Спътникът му побягва и се скрива в първия двор, който се изпречва пред погледа му.

За миг дребосъкът присвива очи. По тялото му пробягва сладостна тръпка, почти като при сексуално удоволствие, и той вкухва опиянението от насилствената смърт. Повдига капака на количката, проверява дали и двата чувала са пълни с пари. След това лениво, с едва доловима усмивка помага на двамата си съучастници да я натоварят в ситроена, който бавно потегля по улицата, опразнена след изстрелите от всякакви минувачи.

Париж се сдобива с още един убиец — Емил Бюисон.

[1] Игра на дум „roulet“ на френски означава „пиле“ и „ченге“.
— Б.пр. ↑

5.

Бързият влак Тулуза-Париж току-що е напуснал гара Виерзон и се носи към Орлеан. В едно първокласно купе трима есесовци четат, пушейки, изтощени от юлската жегга. От време на време те скришом поглеждат дребния мъж по риза, който спи, свит на кълбо до вратата.

Бюисон хърка. Той нарочно е избрал тези спътници. Знае, че те могат да му послужат за параван и присъствието им ще го избави от полицейските проверки. Той е напуснал Марсилия, където се е крил у приятели корсиканци, и след кратък престой в Тулуза, снабден с фалшиви документи, се прибира в Париж при съучастниците си от улица „Виктоар“ — Абел Данос, Жан-Батист Шав и Жан Рока-Сера, мъже от неговото тесто, за които човешкият живот няма никакво значение.

Някаква необичайна за него тъга изтръгва от гърдите му няколко въздишки. Той сънува приятеля си Куржибе, който го е напуснал след обира в Троя. Последната им среща е била бурна, Беглеца не си е мерил думите:

— С теб, Емил, рано или късно се стига до кръвопролитие. В Троя беше убит един. Е, аз изчезвам, преди да е станало късно. Нямам намерение да свърша при Вдовицата^[1]. Получих си пая, имам достатъчно пари, за да си уредя живота в Америка. Чао.

Преди Куржибе да се отдалечи, Бюисон изсъсква с поглед, пламнал от ярост и огорчение:

— Мило, никой никога не ми е държал такъв език и след теб никой няма да си го позволи. Ех, да ти пусна един куршум в главата.

Куржибе невъзмутимо отвръща:

— Щом е така, защо не го направиш, Емил?

— Защото ми беше приятел, обичах те като брат. Ти сам си избра пътя. Сега се махай. Тегля ти чертата, за мен си една пачавра! Боиш се да не си изцапаш ръцете с кръв ли?

— Виж ти! Да не би да се надяваш обществото и ченгетата да те пощадят, защото си дребен джебчия и на съвестта ти не тежат мъртъвци? Сънувал си, драги, и теб ще те подгонят, ще тръгнат по петите ти. Обществото иска кожата на плъховете, независимо дали хапят или не. Хайде, изчезвай, нещастен глупак!

Влакът намалява ход и резките последователни тласъци изтръгват Бюисон от мрачния му сън. Той става, примигва, протяга се, след това посяга към сакото си, поставено в мрежата, за да си извади гребена. Нервно го дръпва и то пада. Един патрон, после втори, трети — калибър 9 мм, неговите „хапчета Валда“, както ги нарича Бюисон, се посипват по седалките и се търкулват на пода. Бюисон тутакси реагира. Ако германците го обискират, ще намерят оръжието, което грижливо е скътал в пришития от него вътрешен джоб на панталона. И той не се колебае. Прозорецът на купето е свален. С рязко движение измъква маузера и го изхвърля навън, колкото може по-далеч в полето, което бързият влак прекосява с пълна пара.

За част от секундата тримата есесовци се вцепеняват от изненада, след това осъзнават станалото и скачат, крещейки думи, чието значение Бюисон много добре разбира. Единият дръпва внезапната спирачка, чува се скърцане и влакът спира.

Блъскан, руган и тикан, Бюисон е принуден да слезе от влака и да търси оръжието, което е изхвърлил. По коловоза се разиграва странна пантомима: германците търсят веществено доказателство, а Господин Емил, който е без белезници, моли бога на престъпниците да го открие, за да стреля в тълпата и да изчезне в близката горичка. Молбата му не се изпълнява. Два часа по-късно Бюисон е затворен в сградата на Гестапо в Ролсан.

Странно, макар че германците са много организирани и съвестни хора, следствието се провежда от Гестапо надве-натри. В деня на делото Бюисон се явява пред германските съдии под фалшивото име Метадийо и след кратко, скучно и тягостно заседание получава една година строг тъмничен затвор.

Той се спотайва и не обжалва. Емил се е отървал леко и го знае. Откакто са го арестували във влака, го гнети безпокойство, че германците ще потърсят съдействието на френските си колеги и ще открият истинската му самоличност. В такъв случай ще си има работа

с френското правосъдие, а след убийството на улица „Виктоар“ то заплашва вече не каторга, а смърт.

Така че човекът, който се връща в 12-а килия на Орлеанския затвор, е успокоен, дори окуражен. Но задоволството, му не трае дълго. Един следобед го посещава комисарят Белен.

— Радвам се да се видим отново, Емил — учтиво казва той.

Въпреки някои прояви на небрежност, Гестапо е изпратило на френските полицейски служби снимка и отпечатащи от пръстите на Бюисон. На следствената полиция не ѝ е било нужно много време, за да разпознае този, когото търси от пет месеца.

Емил отново е върнат в Троя, където е затворен в отделна килия. В тишината на карцера звярът ще се научи на притворство.

Поведението на Бюисон е безукорно. Според Луи Венсан, неговия надзирател, той е кротък и вежлив затворник, по-скоро мълчалив, който стои настрана и се държи хладно с останалите затворници. Много скоро неговото малко високомерно поведение и покорството му спечелват презрението и подигравките на другите. На Емил му е все едно. Тези кокошкари и дрипльовци малко го интересуват. Той предпочита уединението. Управата на затвора е окачила на вратата на килията му обичайната табела: „Опасен, да се държи под наблюдение“.

Венсан го дебне. Той знае за миналото на Емил и за жестокостта му. В началото смята, че той симулира покорство, за да приспи бдителността му. Много други преди него бяха пробутвали този номер, но Венсан беше стара кримка, печен в занаята и обръгнал на затворническите хитрини, за да се хване в капана.

Между надзирател и затворник започва една дълга игра на изчакване и търпение, в която всеки се мъчи да отгатне намеренията на другия. Това е тънка игра на криеница. Достатъчно е нещо съвсем дребно, един зъл блясък в очите, зле прикрита сатанинска усмивка или свит юмрук, за да си проличи вълкът под овчата кожа.

На Венсан това му е познато. И той търпеливо изчаква. Такъв му е занаятът, за това му плащат. И все пак накрая се принуждава да признае, че Бюисон не се преструва.

Той е толкова убеден в неговата искреност, че една вечер в стола на надзирателите споделя:

— Според мен този Бюисон е един нещастник. Вярно е, че е злосторник, но съгласете се — не е чак толкова опасен. Никога не ти противоречи, не прави скандали. Като си помисля само, че всеки ден претърсват килията му и го пазят, сякаш е Ал Капоне, а той е хилав като недоносче, струва ми се, че напразно си даваме толкова зор.

На 5 юли 1942 г., събота, Емил пъшка цяла сутрин. Проснат на леглото, неспособен да стане, той се гърчи от болки. С разкривено лице доверява на един от дневалните, че „стомахът му гори“ и парещи болки го пронизват.

— Какво мога да направя за теб, нещастнико? Искаш ли да те изпратя в лечебницата?

— Няма нужда, господин надзирател, ще се опитам да издържа. Само ми отпуснете допълнителна дажба вода, бъдете добър, господин надзирател.

Омилостивен, надзирателят му изпраща вода. Малко след като му донасят храната, която отказва да изяде, стенанията на Бюисон започват отново, толкова силни и продължителни, че пазачът от състрадание му отпуска нова дажба прясна вода.

— Остани в леглото, разрешавам ти — казва той.

През първия нощен обход на Венсан жалбите на Бюисон стават сърцераздиращи. Той отваря прозорчето, говори му, успокоява го, но Емил се гърчи в леглото, пръстите му конвулсивно стискат завивката. От устата му се точи лига и той не е в състояние да говори.

Часовникът на площада показва дванайсет и десет през нощта. От няколко минути Бюисон крещи от болки. Неговите вопли пречат на останалите затворници да заспят и те го ругаят на висок глас и искат тишина. Жалните викове на Бюисон не опират. Луи Венсан, който току-що е започнал втория си обход, се опитва да укроти затворниците, но не успява. Той се отправя с широки крачки към килията на Бюисон. Запалва осветлението отвън, отваря прозорчето и вижда Емил, който се гърчи на сламеника, впил пръсти в корема си, с разрошени коси и безумен поглед.

— Емил — извиква му той, — искаш ли да съобщя на главния надзирател? Може да те изпрати в болницата.

Емил поклаща глава с притворени от болка очи:

— Няма нужда, господин надзирател, не го безпокойте, оставете го да спи.

И изведнъж замлъква. Очите му изскачат от орбитите, от устните му се отронва дълъг жален вой, който предизвиква буря от викове и ругатни. Озадачен, Венсан се почесва по главата.

— Успокой се, Емил. Хайде, стегни се малко. С какво мога да ти помогна?

— Вода — задъхва се Бюисон, — вода, само вода. Единствено тя ми успокоява болката.

— Добре — отвърща Венсан, — подай ми канчето си.

— Напълнете ми каната, господин надзирател. Канчето се изпразва веднага... Умирам от жажда.

Венсан явно е притеснен.

— Не може, Емил — казва той. — Каната не може да мине през прозорчето, знаеш, че нямам право нощем да влизам сам в килиите.

— Умолявам ви — стене Бюисон, — имайте милост, изслушайте ме. Знаете, че никога не съм ви създавал неприятности, дайте ми вода, моля ви.

Венсан се двоуми. Той отново поглежда нещастника, който се гърчи от болка, и състраданието му взема връх над правилника. Казва си, сякаш търси някакво оправдание, че не се излага на никаква опасност, та той е толкова здрав и як в сравнение с този хилав дребосък.

Венсан вдига двете резета, превърта два пъти ключа, отваря вратата и се отправя към каната до леглото. Той протяга ръка и се навежда, за да я вземе. Тогава Господин Емил му нанася мълниеносен удар. Предишния ден той е получил от един затворник празна половинлитрова бутилка срещу пакет тютюн. С рязък удар е счупил гърлото ѝ. С помощта на желязната кука, прикрепваща леглото му за стената, той грижливо я е изпил. И сега стъклените шипове се връзват отляво в гърлото на надзирателя и кръвта веднага бликва на гъсти и силни струи. Ударът е нанесен с такава сила, с такава ненавист, че два стъквени шипа се счупват в долната челюст и остават забити в месото. Това спасява живота на Венсан. Долните два шипа не успяват да проникнат по-дълбоко в плътта и спират на пет милиметра от сънната артерия.

Кръвта се плиска по пода. Бюисон най-невъзмутимо нагазва в червената локва и се навежда да вземе ключовете на тъмничаря, който хърка и от устата му със зловещо гъргорене излизат кървави мехурчета.

Но Венсан, когото ударът е повалил, все още е в съзнание, въпреки че е ранен. Със свръчовешко усилие той успява да извика.

В другия край на сградата надзирателят чува вика му и веднага дава сигнал за тревога. По стълбата, която води към канцеларията, откъдето Бюисон смята да вземе ключовете от външната врата, вратите се отварят и започват да прииждат въоръжени надзиратели по пижами. Той вдига глава и вижда помощника на Венсан, който го държи на мушката.

Бюисон разбира, че е изгубил играта. Той вдига ръце. Бавно се изкачва по стълбата. Също така бавно се връща в килията си. Черните му очи за миг се спират на безжизненото тяло на Венсан, който диша едва доловимо. След това Бюисон застава в ъгъла, обляга се, на стената и чака.

Той стои неподвижно срещу надзирателите, насочили пушките си към него, с отсъстващ вид, сякаш това, което става, вече не го засяга.

На 13 май 1943 г. Емил Бюисон е осъден на доживотна каторга от Наказателния съд в Об. Той е преместен в централния затвор на Клерво, откъдето прави нов опит за бягство, но неуспешен. През ноември 1946 го преместват в затвора „Санте“ в Париж. Съдия-следователят, комуто е възложено разследването на обира на улица „Виктоар“, го обвинява в убийството на инкасатора Герен.

Следствието се води бавно и дълго. След войната съдебните власти са затрупани с дела срещу сътрудниците на германците и предателите и за правосъдието криминалните досиета са като безпризорни деца. И все пак Бюисон всяка седмица, е отвеждан на разпит в кабинета на съдия-следователя в Съдебната палата. Той знае, че рискува главата си. Убил е Герен, но следователят трябва да го докаже. Между двамата мъже започва жесток двубой. Емил, както обикновено, отрича.

И му провървява. Абел Данос, заловен на 20 юли 1941, малко след това успява да избяга и за да се спаси от съд, постъпва във френското гестапо при своите приятели Бони и Лафон. След освобождението той се скрива и е неуловим. Жан-Батист Шав, също от Гестапо, е заловен и екзекутиран през декември 1944 г. И накрая Рока-Сера, който е избягал в Корсика, за да скрие мангизите си, е убит при разчистване на сметки.

Следствието се точи, и съдия-следователят неизменно се сблъсква с упоритото и невъзмутимо отричане на Бюисон.

— Хайде, признайте си — настоява той. — Зная всичко.

— Това би ме учудило — отвръща Бюисон. — Само Дядо боже знае какво съм извършил в живота си, господин следовател, единствено той. Но той никога няма да ме изпее. Той не е пачавра!

[1] Разговорно название на гилотината. — Б.пр. ↑

6.

Когато затварям последната папка, навън се е свечерило. Повече от четири часа съм се ровил в миналото на Господин Емил и сега вече ми е ясно с кого ще си имам работа. Устата ми е пресъхнала от многото цигари, ставам и събирам камарата, папки. Тръгвам към вратата и виждам ръждивокафявия костюм на Идоан, който виси на гвоздеа, забит от мен, защото въпреки настойчивите ми молби, Големият дом отказа да ни отпусне закачалка. Улисан в четене, дори не съм забелязал, че Идоан се е върнал от „Санта Мария“, нито че си е тръгнал. Представям си го в метрото как пуска крак с жокейските си ботуши на уморените си спътнички с размазан грим и разширени вени след дългия работен ден. Ядосан, почуквам на вратата на Дебелия, но и той е напуснал Държавна сигурност и вероятно препуска към „Дьо Марш“, барчето-дрогерия на Виктор Маршети на улица „Жи льо Кьор“.

На свой ред и аз си тръгвам. С ръце, пъхнати в джобовете на панталона си, известно време се мотая навън, колебаейки се дали да се прибера вкъщи, или да пийна нещо в „Каланк“ — барчето на улица „Кантен Бошар“. Накрая избирам барчето. Обичам „Каланк“. То е луксозно, разкошно, сумрачно и тихо място, един тузарски оазис, където всяка вечер се срещат и смесват кинозвезди, фабриканти, журналисти и висши служители. С една дума — каймакът.

За мен там е малко скъпичко, но от време на време ми се прииска да се отъркам о богатшите, да се докосна до тези красиви, приятно ухаещи жени във визонени палта. Чуждото благополучие ми повдига духа.

Освен това двамата съдържатели са добре разположени към мен. Те, разбира се, знаят, че съм ченге, но са ме приели като клиент. Аз се спотайвам в един — тъгъл на бара, играя с тях на зарове и разговаряме. Това ме отморява.

Те са корсиканци. И никак не си приличат. Единият е Тото, така го наричат редовните клиенти. Всъщност името му е Антоан Роси и е брат на Тино — чаровния певец с нежен глас. Тото крие плешивата си

глава под кестенява перука, която понякога носи килната на една страна като каскет. Той е тлъстичко, набито, кротко и усмихнато момче, което пъргаво шета между масите.

Другият е висок, строен и як мъж. Около двайсет и осем годишен, колкото мен. Въпреки моите метър и седемдесет и пет, аз му стигам едва до ухото. Той има кестенява вълниста коса, сини очи, усмихва се рядко и някак жестоко. Жените, начело с Вивиан Романс и Жинет Льоклер, го изпиват с очи. Професионалният ми навик ме накара да се поразровя в полицейския архив и открих, че той има единаединствена присъда по време на Окупацията за кражба на коли, предназначени за Съпротивата. Оттогава нищо — нито кражба, нито глоба. Съдебното му досие е безукорно. Този почтен гражданин се нарича Франсоа Маркантони.

Когато през въпросната вечер влизам в „Каланк“, точно той ме посреща. Подава ми широката си жилеста, ръка и веднага ми предлага шампанско. Напълва ми чашата, замисля се за миг и налива една на себе си, после я вдига да се чукнем. Спокойните му очи ме наблюдават.

Франсоа премляква и се обръща към мен:

— Е, всичко наред ли е, господин инспектор?

— Да — отвърщам аз. — Но щеше да е още по-наред, ако бях научил нещо за Бюисон!

Не мога да се въздържа. Иска ми се да говоря за Емил. Откакто прочетох досието му, мисля само за него. Опитвам се да се поставя на мястото му, да вляза в кожата му. Представям си как се крие някъде в Париж, как дебне и най-дребния знак за нещо подозрително. Да, някъде, но къде? Ако бях успял да поговоря за него с Идоан или дори с Дебелия, щях да се успокоя, но те си бяха тръгнали. Сигурен съм, че на Маркантони хич не му пука за грижите ми, освен печалбата и клиентелата, нищо друго не го вълнува. Но аз имам нужда да говоря за Господин Емил, дребния мъж с черните очи, който се е вмъкнал в живота ми.

— Бюисон ли? — пита Маркантони учудено. — Тоя пък кой е?

— Един престъпник, драги, и то от най-опасните. Един, дето стреля, без да му мигне окото. Тази сутрин е избягал.

— Аха — учтиво отвърща Марк Антони, — значи е на свобода?

— Да, но бих се учудил, ако седи мирно дълго време. Сигурно има нужда от пари.

Маркантони ми налива втора чаша за сметка на заведението.

— Мисля, че за да намериш някой, който се крие в Париж, трябва да изтъркаш няколко чифта подметки — подигравателно подхвърля той. — За щастие не сте сам.

Не, наистина не съм. И точно това ме безпокои. Вярно е, че съперниците ми не са по-облагодетелствани от мен — и те носят в джоба си старата снимка на Бюисон от 1937 г. в затворнически дрехи, с обръсната глава.

— Е, хайде, господин инспектор — казва Маркантони, — не унивайте, ще откриете вашия Бюисон. Сега мислете за друго, вижте тия хубави жени, съблазнителни са като куп мангизи.

Хвърлям разсеян поглед в салона, но тази вечер дори жените не са в състояние да ме отвлекат от грижите. Уреждам сметката, стискам ръката на господин Франсоа и излизам. В същия миг някъде в Париж един дребен мъж вкухва първата си вечер на свобода. И пак в този миг хората от Криминалната и Оперативната бригада претърсват целия град.

След по-малко от половин час съм си у дома, на Монмартр. Едва съм затворил вратата, когато чувам, както обикновено, гласа на Марлиз:

— Ти ли си?

— Аз съм.

Марлиз се появява намусена откъм кухнята, бършейки ръце в престилката си. Целува ме хладно и преди да си поема дъх, да си сваля сакото и да си обуя пантофите, ми съобщава с отпаднал глас:

— Печката пак започна.

Въздъхвам. Честно казано, до гуша ми е дошло от тази печка, която най-редовно се поврежда. Първо фурната, после главният нагревател, все нещо засича, затлачва се или дава отечка. Това вече не е никаква печка, а браква, която аз разглобявам, сглобявам, кърпя с часове, под недоверчивия поглед на приятелката си. Би трябвало да я сменя, само че една кухненска печка струва 7000 франка, а средствата ни не позволяват подобни разходи. Получавам 11000 франка месечно, плюс, 2000 безотчетни, които Дебелия подписва неохотно. Наистина няма как да си позволим един малък Трианон със съвременни удобства. Този път е засякла фурната. Когато завъртвам ключа надясно,

после наляво, тя изпуска някакъв хълцащ звук, подобен на предсмъртен хрип, и отново потъва в летаргия.

— Как искаш да приготвя вечеря? — заядливо изрича Марлиз, докато аз я разглобявам и на свой ред се омазвам, седнал на пода до кутията с инструмент ти, безпомощен пред старата машинария.

В продължение на цял час се посвещавам на тази хирургия със съмнителен изход, но тръбата остава безжизнена като запушена артерия. Накрая, обезсърчени от тежката повреда, ние мълчаливо вечеряме консерва тон, салата и сирене. Както винаги, след вечеря съдовете измивам аз. Обичам това занимание.

Марлиз се опитва да въведе някакъв порядък в апартамента ни. Сутрин ѝ е невъзможно, защото хуква на работа още в осем. Аз мия чашите, приборите и разсъждавам на спокойствие. Ако арестувам Емил Бюисон, си казвам, това значи край на грижите ми. Незабавно ще ме направят главен инспектор. Това е първото преимущество. Второ преимущество — заплатата. Веднага минавам на 13 000 франка месечно и следователно безотчетните ми, колкото и да се мръщи Дебелия, се увеличават. Трето преимущество — ще купя на Марлиз нова печка, която ще я заслепи с металическите си апликации, за да ме остави на мира. Все пак, ако успея да заловя Емил Бюисон, трябва да престана да се държа като мухльо. Правя рекапитулация. Когато залових убийците на непознатата от Марли, кой пожъна лаврите? Шефът! Когато арестувах четиримата бандити, които бяха обрели приятелите на датския консул, когато хванах всички членове на бандата на Лудия Пиеро, когато открих бандитите, ограбили момичето Моано, кой получи повишение и награди? Пак шефът.

Измивам последната чаша и вземам решение: с Бюисон Дебелия няма да ме мине. Списъкът на инспекторите, предложени за повишение, скоро ще излезе. Ако заловя Емил, преди да са ги назначили, разбира се, при условие че колегите от Криминалната или Оперативната не го спипат преди мен, името ми ще влезе в него. Ще се постарая Дебелия да не научи веднага, за да не успее да повика журналистите в кабинета си и да се надува пред фотографите рамо до рамо с обществения враг номер 1.

Марлиз влиза в кухнята и паркира кошчето за отпадъци, което е изхвърлила в двора, след което започва да бърше съдовете, прозявайки се. Между две прозевки изстрелва:

— Виж какво, Роже, вече не смея да пипам тая фурна. Страх ме е, че някой ден ще гръмне в лицето ми. Не разбираш ли, че може да ме обезобрази!

Вече започва да ми досажда с нейната фурна. Като че ли това е най-важното. Опитвам се да я успокоя:

— Не се тревожи — казвам разсеяно, — просто избягвай да я включваш!

— О, да — отвърща тя кисело, — това не е трудно. Не се случва толкова често да готвя пиле или печено. Ако фурната издиша, то е от бездействие. Можем да я напълним с вода и да пуснем червени рибки, никой няма да забележи.

Упрекът ѝ ме стряска, но замълчавам. Прекалено съм погълнат от Бюисон, а и съм много уморен, за да участвам в семеен скандал.

Помирително прегръщам Марлиз през раменете и я отвеждам в спалнята. Легнал до нея в тъмното, ѝ разказвам за Бюисон и ползата, която можем да имаме от него. Говоря и се горещя. Описвам ѝ бъдещата печка със сигнална лампичка, която ще ѝ купя, уикенда в Туке, който ще платя от наградата. Говоря за стриди, морски бани, бяло вино, топъл пясък, омари, майонеза, разходки на лунна светлина. Затъвам до гуша в лирични отстъпления. Изживявам щастиято, което ни очаква, и колкото повече говоря, толкова повече се отдавам на романтичното си увлечение. Аз съм ченге-поет, виждам се вече там, усещам топлината на слънцето по тялото си, морския вятър в косите си и питам Марлиз:

— Е, какво мислиш за това?

Пълно мълчание. Моята муза спи.

На другия ден сутринта научавам подробностите около бягството на Бюисон и Жирие в месарницата на ъгъла на улица „Льопик“. Както всяка сутрин, докато пазарувам, прочитам вестника на съседа си, облегнат на касата. Когато си дребна риба, всяка икономия е от полза.

7.

На Бюисон не му е било нужно много време, за да разбере, че последната възможност за бягство, която му остава, макар и минимална, трябва да се използва, докато лежи в „Санте“. Трябваше да избяга, докато траеха разпитите в Съдебната палата, докато беше в Париж, защото тук се намираха роднините и приятелите му и щяха да му помогнат да се укрие. За да избегне преместването си в централния затвор, където трябваше да излежи присъдата си — каторга, в случай на липса на доказателства за обира на улица „Виктоар“, той реши да си припише нападения, които не бе извършил, и при нужда ги измисляше. Съдия-следователят не можеше да приключи следствието.

Няколко часа сън бяха достатъчни, за да ободрят Емил. Нощно време той правеше „тегели“, както казват затворниците, което означава, че се разхождаше напред-назад в килията си без отдих, и кроеше най-безумни и дръзки планове.

Скърцането на подметките му, токовете, които отекваха по циментовия под, накрая започнаха да дразнят останалите затворници, пречеха им да спят спокойно. Всяка нощ от съседните килии се понасяха груби ругатни и бурно се отправяха към Бюисон, който невъзмутимо продължаваше разходката си, глух за обидите, съсредоточен, преследващ една-едничка цел — бягството.

Една нощ идеята го осени съвсем случайно. От съседната килия се чу гневен глас:

— Абе тоя тип е откачен, трябва да го затворят в лудницата!

Емил се закова на място. Откачен! Думата отекна в главата на дребния, мъж, той се усмихна и се нарече идиот, че не се е сетил по-рано: „Ето изхода — каза си той, — ще се престоря на луд и ще ме затворят в психиатрична клиника — оттам бягството ще е лесно.“

Скоро след това Господин Емил започна да се държи странно. Той се миеше със супата си, правеше неприлични неща с гърнето, смееше се с глас по време на разходката, загледан в някой облак, говореше най-сериозно на камъните и лакомо ближеше пода и стените на килията си. Това беше забавният стадий на кротка лудост. След това

настъпи периодът на халюцинациите, привиждаха му се чудовища, ужасни лица, които искаха да му сторят зло. Отначало започна, да скимти, след това да плаче, по-късно го обърна на викове и накрая започна да се търкаля по пода, да се гърчи, целият в лиги и да крещи, че го душат, хапят и убиват.

Емил викаше за помощ с трагичен глас и когато, настръхнали от нерви, тъмничарите влизаха в килията му, той се хвърляше в обятията им, целуваше ги и ги лижеше по лицето.

Една сутрин двама яки надзиратели влязоха ненадейно, сграбчиха го и скимтящ го отведоха в лечебницата. Той недоволно изръмжа, опита се да ухапе доктора, един млад, спретнат мъж, излая, целуна един тъмничар и застана на четири крака.

Докторът беше специалист и направи едва забележим знак. Най-вежливо нахлузиха на Емил усмирителната риза и го откараха във Вилжюиф. Небето беше бледосиньо, въздухът малко хладен, както подхожда на първите дни на април. Съблякоха му дрехите, надянаха му широка и дълга платнена риза и го затвориха в остъклена клетка с едно легло. Главният санитар заключи вратата и окачи табела: „Опасен луд“.

За кой ли път Бюисон започна да изучава обстановката, навиците, обичаите. Той веднага забеляза, че четиримата пазачи, които надзираваха лудите по време на разходките — един час сутрин и един час следобед, съвсем не бяха достатъчни, за да предотвратят сбиванията. Те изчакваха да се възцари спокойствие, за да въдворят ред и да изпратят в лечебницата тежко ранените. А сбивания ставаха всеки ден, всеки миг, без причина, дяволски ненадейно.

Емил беше дребен, хилав, слаботелесен и не го биваше за ръкопашен бой. Той гледаше да стои настрана, да избягва спречкванията, да не се меси, но лудите са избухливи, раздразнителни, зли. И най-вече от тях всичко може да се очаква. Той го разбра още първия път, когато го заведоха на общите душеве. Това беше обширно помещение с таван, осеян с топки, от които се лееше хладка или ледена вода — според хрумването на санитаря, върху трийсетина голи хорица, които ръкомахаха и крещяха. Емил спокойно се сапунисваше, когато усети по крака си топла и силна струя. Той се обърна рязко и видя един луд със зъл поглед и стиснати устни, който пикаеше върху него. Емил не трепна, но се отдръпна. Къпането свърши и лудите се изкачиха в колона по стълбата, която водеше до остъклените клетки.

Емил безмълвно наблюдаваше всичко, погледът му запечатваше всяка подробност, която би могла да улесни бягството му, когато почувства остра болка в бедрото. Той извика и рязко се обърна. Лудият, който се бе облекчил върху крака му под душовете, беше клекнал зад него и яростно го хапеше. Емил грубо дръпна крака си, но лудият отворил уста, отново се готвеше да забие зъби в него. Тогава, обзет от злоба и страх, Емил го ритна право в лицето. Той чу изхрущяване и кръвта бликна. Мъжът се прекатури назад и повлече всички останали. Настана бъркотия, чуха се крясъци и плач. След това лудите бяха завладени от всеобщо озлобление. С гърлени викове те се втурнаха напред. Бюисон разбра, че единствено бягството може да го спаси, иначе щяха да го разкъсат.

С отчаяно, усилие се хвърли към глутницата, която, настъпваше срещу него, и я разблъска с юмруци и ритници вряза се в нея, стремглаво се спусна по стълбите като метеор и се озова на двора, където правеха разходките.

Спря задъхан, но тълпата го застигаше и той разбра, че не се е измъкнал. Първите преследвачи вече прекрачваха прага. Обезумял, Емил се огледа, търсейки спасение. Видя едно дърво. Без да се колебае, се, втурна към него и запълзя нагоре. В прасците му се впиваха пръсти, той започна да рита напосоки, успя да се откопчи и продължи да се изкачва. Няколко луди се опитаха да го последват. Той ги разубеди, раздавайки ритници, като размаза лицата им.

Яхнал един клон, Бюисон наблюдаваше слисан тълпата луди, които вдигаха ужасна врява, размахваха юмруци, плюеха по него, тръскаха дървото, за да го прекършат, да го изкоренят. Кацнал на дървото, Емил отчаяно гледаше пазачите, облежнати на стената, които със скръстени ръце чакаха края на размириците.

Вкопчен в клоните, които под тласъците се клатеха все по-силно като махало, Емил едва успяваше да запази равновесие и продължаваше да отблъсква със силни ритници по-упоритите, които се опитваха да го достигнат. Беше преbledнял. Изпитваше страх. И тогава му хрумна нещо, което щеше да ги усмири. Той протегна ръка над разкривените от ярост лица и успя да въдвори тишина. Извика с треперещ глас:

— Приятели! Дойде време да поговорим за политика!

Ръмженето стихна и постепенно се възцари мълчание.

— Един човек спаси Франция, генерал Дьо Гол — отчетливо извика Емил. — Да живее генералът!

В свършен синхрон, стадото на откачените изрева:

— Да живее генералът!

— Един човек мислеше за благоденствието на народа, Морис Торез! Да живее Морис Торез!

Лудите отново закрещяха: „Да живее Морис Торез!“.

Неуморим, крепейки се все така внимателно на своя клон, Емил ги накара да викат: Да живее папата, да живее социалното осигуряване, да живее Сталин и Чърчил. Но когато извика: „Да живее Хитлер!“, митингът се провали. Някои луди одобрително закрещяха. Други се разбунтуваха. Тогава възникна спор, който се превърна в караница, и накрая душевно болните започнаха ръкопашен бой.

Емил пъргаво скочи от дървото и се скри в остъклената си клетка, в която санитарят го заключи. Едва тогава, с лъснало от пот чело, той започна да трепери.

От този ден Бюисон почти се отказа от разходката. Той излизаше на двора колкото да се разтъпче и веднага яхваше клона, негово убежище от всички грубости и предателски удари. Отгоре виждаше света по особен начин. Един луд най-прилежно събираше камъчета. Той внимателно ги оглеждаше, изтриваше ги в ръкава си и след това ги смучеше. Ако вкусът му допаднеше, той пъхваше находката в ризата си, откъдето тя тутакси падаше на земята. Той я вдигаше и отново я оглеждаше и така, докато свърши разходката. Друг пък винаги правеше все едно и също. Той тичаше от стената на сградата до дървото, обсипвайки околните с въображаем картечен огън, крещейки „тра-тра-тра“. Прилепен до дървото, той стреляше още няколко пъти, после вдигаше глава към Бюисон, седнал на клона, и с изцъклен поглед и безумна усмивка изричаше задъхано: „Тая сутрин очистих още седем.“ Той стреляше при всяка разходка, без прекъсване, под подигравателните погледи на пазачите. Беше млад, с кестенява къдрава коса, с нежно, замечтано лице. Казваше се Ръоне Жирие, но сред престъпниците беше известен като Ръоне Бастуна.

Една сутрин по време на разходката Емил мрачно наблюдаваше от своя клон лудите, които се суетяха под дървото. Беше в лошо настроение. Вече не издържаше и промълви отчаяно:

— По дяволите, до гуша ми дойде от тия идиоти. Писна ми, писна ми, писна ми...

Отдолу Рьоне Жирие, който, както обикновено, беше прекратил вокалната си престрелка, вдигна глава. Погледът му беше разумен, а гласът спокоен, когато отвърна:

— И на мен ми писна от тия кретени.

Така Бюисон и Жирие откриха, че и единият е толкова луд, колкото и другият. От този ден двамата станаха най-ревностните богомолци, най-редовните и стриктни посетители на параклиса на болницата. Никога не пропускаха служба, редовно ходеха на вечерня и се причестяваха с неутолима страст. Пазачите и санитарите ги виждаха винаги заедно, с наведени глави, вгълбени в себе си. Те стояха неподвижни, погълнати от вярата в бога, и само устните им помръдваха. Но не за да мълвят молитви. Това беше най-безопасният начин да разговарят и да кроят планове за бягство.

Всичко започна една неделя. Малко след тринайсет часа един санитар съобщи на Бюисон, че го викат на свиждане. Учуден, мъчейки се да отгатне кой, по дяволите, е дошъл да го види, Емил отиде. Очакваше го една жена, която той огледа, но не позна. Не много висока, но добре сложена силно гримирана — „курва“, каза си Емил, — с нежно, чувствено лице, тя го гледаше с усмивка. В разрешителното за посещение беше писала, че е сестра на Бюисон, а всъщност се казваше Ивон Бернъоту, но той не знаеше това. Сред обичайната неделна суетня в стаята за свиждане тя му прошепна:

— Аз съм приятелката на Нюс. Престори се, че ме целуваш.

Нюс! Името накара сърцето на Емил да забие лудешки в гърдите му. Нюс беше големият му брат, Жан Батист, по-едър от него, здравеняк и смелчага. През младежките им години той го беше научил да отваря ключалки с желязна кука, да краде, а по-късно — да разбива каси и да си служи с пистолет. Дълго бяха работили заедно и опасностите, на които се излагаха, ги сближиха още повече. Веднъж, доста преди да започне войната, те бяха сключили договор помежду си: ако единият попадне в лапите на полицията, другият да направи всичко възможно, за да го освободи.

Нюс държеше на думата си.

Емил целуна младата жена, после двамата смутено се погледнаха. Ивон не стоя дълго, най-много десетина минути, но това

бе достатъчно, за да съобщи на Емил, че брат му, заедно е верни приятели, подготвя бягството му.

— Скоро ще имаш посещение и по-точни сведения прошепна Ивон.

Следващият четвъртък отново отведеха Бюисон в стаята за свиждане. Този път посетителят беше мъж. Като го видя, Емил за малко щеше да изругае от изненада. Трябва да кажем, че наистина беше изненада, и то каква! Мъжът, изправен пред него, с ръце в джобовете, носеше апашки каскет на червени и бели карета, а на петлицата на сакото му висеше — нов-новеничък Почетният легион. Беше дребен на ръст като Емил, но с широк таз, с изсечено лице, едър нос и синьо-зелени очи, наричаше се Роже Декер. Емил го познаваше от централния затвор „Клерво“, където излежаваше присъда за грабеж, и в продължение на три години той бе единственият му другар по килия. Заговориха за незначителни неща. Но щом надзирателят извърнеше глава или им обърнеше гръб дори за миг, Декер с едва доловим глас незабележимо мърдаше устни, както умеят дългогодишните затворници, и му съобщаваше за подготовката на Нюс. Разговорът беше откъслечен, несвързан, примесен с новини за семейството на Емил, съобщавани на висок глас:

— Сестра ти Жана е добре, а Изпъчения е страшно готин с нея.

— Изпъчения ли?

— Да, Пол Брютюз. Наричат го така, защото единият му прешлен е прищипнат и върви като глътнал бастун, изпъчен. Дори не може да си движи врата. Той е един огромен дебелак, много забавен. Двамата с Жана са си лика-прилика, истинско удоволствие е да видиш такава двойка. (Тихо: Вече огледахме мястото с Нюс, ще се измъкнеш през гробището.) Знаеше ли за Жана? Казаха ли ти?

— Някои неща, да — отвърна Бюисон, поклащайки глава.

— Тя е глуха, бедни ми приятелю, напълно глуха, не чува нищичко, ушите ѝ са запушени завинаги. (Тихо: Ще ти донесем стълба, за да минеш през рова.)

— Как се случи това с Жана?

— Ех, миличък, през 1942 моряците взривиха корабите си, за да не ги оставят в ръцете на фрицовете. Беше адска пукотевица, разбираш ли, часове наред. Жана живееше в Тулон, близо до арсенала, тъпанчетата ѝ са се спугали.

— Тъпанари са тия моряци — възмутено рече Бюисон.

— Тъпанари или не, станалото станало. Жана е спокойна. Живее във вечна тишина. (Тихо: Ще ти донесем патлак, имаме и квартира. Ще ти се обадим. До скоро виждане.)

Емил се върна в килията си, мислейки за Декер. Малкият Роже, както го наричаше той, също удържа на думата си. Един ден в централния бяха говорили за бягство: „Ако се разделим и ти успееш да се чупиш — беше казал Емил, — иди в Париж и тичай право при брат ми Жан-Батист. Живее на «Фобур Сен Мартен» номер 10. Той ще ти помогне.“

На 10 юни 1947 Роже Декер избяга от централния затвор в Кан; където го бяха преместили. Повече от месец се кри у любовницата си, Сюзан Фуру, която живееше на улица „Биша“. По-късно, когато се увери, че ченгетата вече са мирясали, отиде у Нюс.

Братът на Емил не беше сам в тъмното двустайно апартаментче. Освен приятелката му Ивон Бернъоту, която вечер се подвизаваше на улица „Блондел“, а в момента печеше пържоли, там имаше, и един мъж с вирнат нос и недоверчиви очи, който не пророни нито дума. Бледото му лице и бръснатата глава успокоиха Декер, който веднага разбра, че е пандизчия.

— Това е Франсис Кайо, бретонец, смелчага — представи го Нюс, — наскоро се е чупил от Френ.

Въпреки дребния си ръст, Франсис бе известен с ината си, присъщ на хората от неговия край, и с невероятната си сила — той можеше да повдигне лека кола, като я хване за бронята. Но престъпниците го уважаваха най-вече защото „се разплащаше сам“, тоест никога не издаваше съучастниците си.

Декер и Кайо си стиснаха ръцете. После Ивон донесе чаши, вода, бутилка мастика и всички, се чукнаха.

— Така — каза Нюс с тона на човек, който няма време за губене, — трябва да измъкнем брат ми от лудницата. Съгласни сте да ми помогнете, нали?

Гостите кимнаха в знак на съгласие. Нюс продължи:

— Срегнах се с адвоката и той ми обеща, че ще ни изкара разрешително за Вилжюиф. Ивон ще отиде първа да проучи

обстановката. Тя е жена и за нея няма опасност. След това един от нас ще се срещне с Емил с подправено разрешително.

— Аз ще отида — промълви Декер.

— Абе ти да не си болен? — подскочи Нюс. — Ти си офейкал и ченгетата са по петите ти!

— Точно затова — отсече Декер. — Фантетата никога няма да се сетят да ме търсят в една лудница. Ще си окача Почетния легион, така ще приличам на уважаван буржоа.

— Ами голата ти тиква?

— Ще си сложа каскет.

Така започна подготовката на най-удивителното бягство след войната.

С един черен ситроен Нюс, Декер и Кайо обиколиха огромния четириъгълник на лудницата във Вилжюиф — едно по-скоро злоещо на вид струпване на успоредни сгради. На север се издигаше зданието, предназначено за опасните престъпници — дълбок ров опасваше стената, която разделяше този блок, наречен „Анри Колен“, от една спортна площадка, граничеща с общинските гробища. На юг над рововете бяха спуснати мостове, които свързваха блока с останалите сгради на лудницата.

Свит в дъното на колата, Нюс подаде бинокъла си на Декер, за да огледа мястото, и промърмори:

— Трудна работа.

Това беше най-малкото, което можеше да се каже. Но бягството трябваше да се осъществи. Нюс определи датата — 3 септември сутринта.

В навечерието на бягството в осем часа Декер пристигна у Нюс, който сърбаше кафето си с мляко по пижама заедно с един приятел, Андре Лиотар, наречен Смахнатия Деде.

— Всичко е наред, задигнах една кола — събщи Декер. — Бомба е, собственикът ѝ е бил стриктен човек. Скрил съм я в един двор. Ти ще се облечеш ли най-последно? — рече той нетърпеливо на Нюс. — Трябва да намерим и стълба.

Нюс се приготви за нула време. Преди да тръгнат, Декер изгледа Лиотар и го попита:

— А ти знаеш ли да караш кола?

— И таз добра! Карам толкова лудо, че затова са ме кръстили Смахнатия.

— Добре, значи идваш с нас. Утре ще ни чакаш в бричката.

На един строеж на улица „Стадиона“ във Вилжюиф, близо до лудницата, тримата мъже намериха зидарска стълба, висока шест метра. Най-спокойно, сякаш си беше тяхна, те я завързаха на покрива на откраднатата алфа ромео. Заобиколиха клиниката и я оставиха до стената на стадиона. Оттам можеха да наблюдават част от двора на „Анри Колен“ и най-вече двата рова, дълбоки три метра. Освен това видяха и трима мъже, които вяло се разхождаха — единият, беше Емил. Върнаха се в Париж без настроение.

В ранния следобед, точно след като се нахраниха, на Франсис Кайо му прилоша. Лицето му доби зеленикав цвят, той започна да повръща и тихо застана. Нюс беше обхванат от страшна ярост! Той ругаеше месаря, че му е продал развалено свинско и заплашваше да му свети маслото.

— Не мога да се примиря с непочтеността на търговците — крещеше той, — отровители, убийци, боклуци такива!

Самият той и Декер не се чувствуваха много добре, стомасите им издаваха подозрителни звуци, но в края на краищата те издържаха, докато Франсис стенеше, прострян на леглото на Нюс, въпреки грейката и содата, които му донесе Ивон.

— На всичко отгоре — обади се изведнъж Нюс — трябва да му търсим заместник.

Така беше нает Анри Рюсак, висок слаб и мургав мъж, когото измъкнаха направо от барчето „Етап“, както си пиеше аперитива. Той се познаваше с Емил от „Санте“.

В полунощ черната алфа ромео спря до стената на стадиони. От нея слязоха Нюс, Декер и Рюсак. Те вдигнаха стълбата и я облегнаха на стената. Тихо като котки се изкачиха до нея, а после я прехвърлиха от другата страна. Озоваха се в първия ров. Задъхани, ловко закрепиха стълбата на отсрещния бряг на дупката и след ново изкачване се озоваха в двора на лудницата. Изтеглиха стълбата и с пълзене я довякоха до втория ров, в който се спуснаха. После, влачейки я, извървяха около трийсетина метра и се спотаиха под едно мостче. Легнали неподвижно в тревата, тримата дочакаха утрото.

8.

3 септември 1947 г., десет часът.

По моста над рова двама санитарни бутат количка, пълна с канчета. В същия миг извеждат Емил на разходка. Не е изминал и половин час и двамата санитарни се връщат. Тъкмо отварят вратата на сградата „Анри Колен“, когато Декер и Рюсак изскачат от рова и се хвърлят върху тях с пистолети в ръка. Нюс остава долу, за да пази стълбата.

Двамата санитарни с вдигнати ръце са избутани във вътрешния двор. Емил се спуска към, избавителите си.

— Мърдай! — извиква Декер и му подава пистолета.

За миг Бюисон се поколебава. Той измерва с поглед двамата ужасени надзиратели, изправени до стената с вдигнати ръце. Ядосан установява, че този, който му беше отмъкнал една консерва пастет, изпратена от сестра му Жана, не е сред тях. Беше се закълел да го очисти, преди да се чупи.

— Хайде де, идваш ли с нас или оставаш? — нервничи Декер.

Бюисон мълчаливо се спуска към вратата, следван от Жирие и още един истински луд, който по изключение е изведен на разходка въпросната сутрин.

Рюсак заключва вратата, като превърта ключа два пъти. През това време групичката слиза по стълбата в рова. За секунди той е прекосен, а стълбата изтеглена. Вторият ров е преминал тичешком, под ехото от свирките на пазачите. Накрая шестимата мъже заедно със стълбата се озовават до стената на стадиона. Бюисон се качва пръв. Когато стига до върха, се обръща, за да погледне двора, и сградата, откъдето е смятал, че няма да излезе никога. Носът на Жирие се удря в задника му и слага край на размишленията му. Щом шестимата яхват стената, те вдигат стълбата и я прехвърлят от другата страна. След по-малко от две минути, бандата е на стадиона.

— Ах, проклетие! — процежда ядно Нюс.

И наистина има защо да се гневи. На няколко крачки от тях дванайсетина пожарникари правят учение с един маркуч.

Предупредени от свирките на пазачите, те са готови да се намесят. Не се чува ни дума, ни заплаха. Нищо, освен четири пистолета, които едновременно се насочват към младите им яки гърди. Пожарникарите се вцепеняват. Без да губят време, заедно с Рюсак, който върви последен, за да ги пази, като се обръща често назад, бегълците и техните съучастници се спускат към гробището на трийсетина метра от стадиона.

— Не може да бъде! Всички са се наговорили! — задъхано изрича Нюс, когато вижда гробарите, които копаят. Те също биха желали да осуетят бягството им. Но лопатите и търнокопите не могат да излязат срещу пистолетите. Един от работниците, ужасен от разбойническите лица, дори им, показва отвор в стената, който помага на Бюисон и другарите му по-бързо да стигнат на улицата.

Щом ги вижда, Лиотар докарва колата. Рюсак и Жирие сядат до него. Бюисон, Нюс и Декер се сместват отзад. Лудият, който послушно ги е следвал, ги наблюдава, застанал на тротоара, отчаян и тъжен, че така скоро загубва своите толкова забавни приятели.

— А ти, марш в колибата — извиква му Рюсак.

Колата потегля стремглаво. Тя лети към Иври сюр Сен, прекосява Сена по моста Конфлан и с пълна скорост поема по авеню „Либерте“.

Тогавя Бюисон заповядва на Лиотар да спре.

— Ти ще слезеш тук, Ръоне — казва той. — Отсега нататък всеки ще си върви по пътя. Ако някой ден имаш неприятности, свържи се с Нюс или с Изпъчения.

Жирие пъхва в джоба си банкнотата от хиляда франка, която му дава Рюсак, и се отдалечава, без да се обърне.

Колата отново потегля.

— Къде отиваме? — пита Бюисон.

— При гаджето на Роже — отвръща Нюс, — на улица „Биша“.

Площад „Насион“, авеню „Пармантие“, улица „Фобур дю Тампл“ и накрая „Биша“. Залепил чело на задното стъкло, Емил наблюдава улицата, но никой не ги следи. Колата намалява ход и се спуска до болницата „Сен Луи“.

— Номер 57 — пояснява Нюс, — трети етаж, по стълбите в дъното на двора вляво. Ще отидем поотделно. Аз тръгвам пръв.

Той излиза от колата и се връща до номер 57. Емил и Декер го следят с поглед и виждат как необезпокояван влиза в сивата олющена сграда. На свой ред Емил, който се губи в кафявото сако, донесено от брат му, се отправя към квартирата, малко след него тръгва и Декер. Той се качва по стълбите, от които тръгват няколко мрачни коридора.

Вратата на третия етаж е отворена, а Нюс ги очаква на прага усмихнат, заедно с една жена, която някога е била хубава.

— Сюзан — казва Нюс, представяйки едно уморено и примирено лице.

Емил едва забележимо се усмихва и влиза. Погледът му обхожда двете преходни стаи, където от всичко — стени и мебели — лъха на немотия. На пода са поставени четири дюшека.

— Този с чистите чаршафи е за вас — казва Сюзан. — Другите са за Роже, Рюсак и мен — пояснява Нюс. — Аз ще спя тук, защото вероятно ченгетата ще претърсят моя квартал.

— А мацката ти? — пита Бюисон.

— Ивон ли? Не се безпокой. Изпратих я на село при нейните старци, в Оверн.

Емил кимва одобрително, после се отправя към масата, където са наредени, чаши и бутилка мастика.

— А другите двама?

— Отидоха да оставят колата. Не се тревожи. Няма да се забавят.

И наистина след по-малко от двайсет минути Ляогар и Рюсак пристигат. Всички вдигат наздравица за успешното бягство, след това Лиотар изчезва пръв. Той е помогнал просто така, като приятел, но не иска да има, нищо общо с бандата. Сюзан също излиза. Отива да пазарува в различни магазини, за да не привлече вниманието.

Емил прекарва първия си ден на свобода в разговори с приятелите, в чистене и лъскане на оръжието. Вечерта на улица „Биша“ пристига и Франсис Кайо, макар че все още едва се държи на краката си, заедно с Нюс, който е отишъл да го доведе. Франсис и Емил се хвърлят един към друг и се целуват. Отново наздравица за срещата, за свободата. Накрая Емил става. С ръце, скръстени на гърба, той обхожда стаята, смръщил чело, после казва:

— Така.

По тази кратка дума другите разбират, че той е шефът.
— Така — повтаря Емил, — а сега трябва отново да се заловим
за работа.

ЧАСТ ВТОРА
ПЪРВИ РУНД

9.

Тази сутрин Идоан претърпя загуба. И той като мен е научил от вестниците подробности около бягството на Бюисон и Жирие. Като мен се е порязал по брадичката, докато се е бръснел, и си е залепил лейкопласт. И се е втурнал към Държавна сигурност пак като мен. Приликата свършва дотук, защото на мен всички зъби са ми в устата, а той от бързане е забравил горното си чене. Затова е трудно да го разбираш. Той поставя ръка, пред устата си, за да скрие оголения си венец и ме пита, фъфлейки мъчително:

— Какво ще правим, Роже? Имаш ли някаква идея?

Нямам време да му отвърна — телефонът иззвънява.

Дебелия иска да ме види и по тона му разбирам, че пак е в лошо настроение. Днес е облякъл нов тъмен и строг костюм от каша, в който прилича на министър, и вечната тъмночервена вратовръзка. Той веднага ме напада:

— Е, как смятате да действате, Борниш? Предполагам, че вече имате някаква идея, поне една, или се лъжа?

— Честно казано, господин комисар...

— Честно казано, какво, Борниш? Имате ли идея или не?

— Няма кой знае колко начина да се пристъпи към този случай — казвам аз предпазливо. — Вчера прочетох досието на Бюисон и на семейството му и...

— И какво? — припряно ме прекъсва Дебелия.

— Ами мисля да потърся брата на Бюисон, Жан Батист. Според мен, имайки предвид миналото му, Нюс сигурно знае къде се укрива Емил.

Дебелия вдига на, челото си големите си очила с рогови рамки.

— Имате ли представа къде се намира той?

Идея, представа! Ясно, тази сутрин от устата на Дебелия ще чувам само думи.

— Никаква — отвръщам аз веднага и уточнявам, преди да се е ядосал: — Отдавна в нашия архив не е постъпвало нищо за Жан-

Батист Бюисон. Имах намерение да потърся в архива на Полицейската префектура на Ке дез-Орфевр.

Дебелия барабани с пръсти по подложката за писане. За миг той се замисля:

— Смятам, че имате право, Борниш — казва накрая той. — Трябва да започнем с брат му. А Жирие?

— Работя по този случай.

— Отлично. Дръжте ме в течение.

Отивам пеша до Шанз-Елизе, за да взема автобус номер 73, който ме закарва до Шатле. Минавам по моста, тръгвам по булевард „Пале“, завивам надясно по кея и влизам в номер 36. Архивът на Полицейската префектура е в дъното на двора, вляво, под един свод. Там всичко е сиво, мрачно, прашно и потискащо. И вони. Предавам поръчката си на един несимпатичен архивар, изтъкан от нервни тикове, и чакам, мислейки за съперниците си, които живеят в тази мизерна обстановка. За да бъдеш ченге в ПП, наистина трябва да си много съвестен.

— Съжалявам — съобщава ми архиварят, намигайки с око, при което устните му се нацупват. — Досието е взето вчера.

— А, така ли? — отвърщам аз. — И у кого е?

— У Куршан от Криминалната.

Това се казва честна игра. На Куршан му е хрумнала същата идея като на мен и за да разбере кой друг ще тръгне по следите на Нюс, е задържал досието. Аз направих същото с досието на Емил в Държавна сигурност. Остава ми само едно — да се срещна с Куршан и послушно да му поискам разрешение да прегледам списъка на подвизите на Нюс.

Само че не храня никакви надежди относно резултата. Познавам добре Куршан. Той е набито човече с гъста черна коса и винаги носи кафяво сако от раирано кадифе и бежов панталон, а портфейлът му е натъпкан с петдесетина визитни картички на различни дружества. Особени белези — смее се непрекъснато, има безобидна физиономия, но всъщност е инат, упорит е като се захване с някое разследване — опасна твар. Заради осемте му деца съм го кръстил Плодовития Фреди и когато научил, той не оценил високо шегата ми и отвърнал:

— Борниш ли? Неговата глупост е плодовита.

Перспективата да се свържа с него, за да измъкна сведения, ме потиска. Вече си представям как отегчено разперва ръце и чувам киселия му глас:

— Къде се бъркаш, Борниш? Случаят Бюисон е наш, мой.

И ще е прав. Наистина бягството на Бюисон е станало в района на Париж, владение на ПП, и ние нямаме нищо общо с него. За кой ли път Държавна сигурност ще нагази в градината на Ке дез-Орфевр? Това едва ли ще доведе до разбирателство между различните полицейски служби!

Навъсен изкачвам сто и петте хлътнали стъпала, проядени от времето. Отправлям, се към кабинета на началниците на отдели на третия етаж, който Куршан споделя с колегите си Дюкуртиал, един мърморко, способен да изкара цяла седмица, без да мигне, и Поарие, който залови доктор Петю, когато дойде Освобождението, наречен Десет и десет заради разкрачената му походка.

Когато влизам, заварвам Куршан сам и щом ме вижда, той затваря досието, което чете. За пръв път не се усмихва. Подава ми ръка недоверчиво:

— Какво търсиш тук? — пита той още преди да си отворя устата.

— Добър ден — отвърщам аз учтиво.

— Е, добър ден. Какво искаш, Борниш?

— Бих искал да прегледам досието на Жан-Батист Бюисон. Казаха ми, че е при вас. Затова дойдох да му хвърля един поглед.

— Виж ти — учудено казва Куршан, — един поглед ли? А защо ти е?

— Имам нужда от някои сведения — подхвърлям небрежно. — Например къде живее, с кого се среща, обичайните, нали разбираш!

— Ще ти кажа нещо, Борниш — отвърща Куршан, процеждайки думите, — слушай внимателно: колкото до Бюисон, ще ни оставиш на мира, Бюисон е моя работа. Възложена ми е по законен ред. Защо се бъркаш?

Готово! Думите са изречени, предвиждах това.

— Не се ядосвайте — казвам, — считам, че когато, един убиец е на свобода, всички полицейски служби трябва да го търсят. Според мен това е очевидно, логично, човешко...

— Не си хаби труда, Борниш — отвърща Куршан, втренчил в мен хитрите си очи, — и не се тревожи за обществото. Впрочем мога

да ви успокоя веднага — и теб, и шефа ти. С Нюс се занимавам аз. Засега хората ми са си по местата и след няколко часа ще спипаме Нюс, както и брат му. Както ме гледаш, сега отивам при моите момчета, които го дебнат. И така, един съвет, Борниш: не се меси и не ми обърквай работите. Ясно ли е?

— Ясно.

Куршан не блъфира. Този мръсник, доколкото го познавам, е напълно способен да попадне на Нюс всеки момент и само като си помисля, че ще изтърва премията и повишението, като си представя яростта на Дебелия, ме облива студена пот.

Когато се озовавам в двора на ПП, вече съм решил. Единствената възможност да открия Нюс, е да проследя Куршан. След като той отива при хората си, които дебнат Нюс, ще отидем заедно, един след друг. Решавам да го изчакам, скрит зад колоната, под един от сводовете на вътрешния двор.

След два часа Куршан прекосява двора, нищо неподозиращ, тръгва по коридора, който свързва Ке дез-Орфевр със Съдебната палата, минава покрай Сент Шапел и излиза през желязната порта на булевард „Пале“.

Разстоянието, което ни дели, е не повече от трийсет метра и аз не изпускам от очи широкия му гръб. Куршан спокойно се отправя към спирката на автобус номер 38 и мен ме побиват тръпки. Разбира се, аз не мога да се кача в един и същ автобус с него. Тревожно оглеждам за такси и щастие ми се усмихва. Един след друг пристигат два автобуса 38, първият претъпкан, а вторият — почти празен. Естествено Куршан и тълпата на спирката започват да се блъскат и се натъпкват в първия. Куршан показва картата си за градския транспорт и се качва на платформата. Аз се настанявам във втория. На всяка спирка изпъвам врат, за да се уверя, че Куршан не ме е зарязал, но никак не е лесно да го наблюдавам, защото навсякъде става истинско стълкновение между слизащите и качващите се пътници.

Най-после го забелязвам на спирка „Севастопол — Страсбург-Сен Дьони.“ Той е слязъл, върви по отсрещния тротоар и бързо се смесва с тълпата. В последния момент, след като показвам полицейската си значка на кондуктора, успявам да спра автобуса и да

сляза. Става дума за няколко секунди, но те са достатъчни, за да изгубя Куршан от погледа си. Оглеждам се на всички страни и го виждам, че пресича улицата и се отправя към „Фобур Сен Мартен“. Отново тръгвам по петите му. Предчувствам, че се приближаваме до целта и този път съм твърдо решен да не го изпускам от очи.

Така — едното ченге напред, а другото след него — изминаваме стотина метра. Доволен съм, всичко върви добре. Но изведнъж той изчезва просто се изпарява! Застанал на сред тротоара, блъскан от минувачите, аз ругая през зъби и се чудя къде може да се е дянал моят колега. Той не подозираше, че го следя, сигурен съм, следователно не ми е изиграл номер. Значи е влязъл някъде, но къде? Оглеждам тази отсечка. Има само една порта и два магазина, пред които е паркирана, успоредно на тротоара, една покрита камионетка. Куршан не може да е хлътнал нито в сградата, нито в магазините, щях да го забележа. А може би е в камионетката? Единственото, което ми остава, е да чакам. Щом е изчезнал в тази отсечка, неизбежно ще се появи пак тука. Поглеждам часовника си, точно дванайсет е. По принцип не би трябвало да чакам дълго, зная, че часовете за хранене са нещо свято за колегата ми.

Притаен до един портал за коли, аз дебна и от време на време разтърсвам крака, за да се раздвижа. В един момент започва да ми се повдига, защото наблюдателният ми пост се намира до боклукчийските кофи. Мирише толкова лошо, че започва да ми се вие свят. За да издържа на това ухание, изваждам пакета „Филип Морис“, купен същата сутрин на черно от един арабии на площад „Бланш“. Запалвам цигара.

Изведнъж виждам как покривалото на камионетката бавно се повдига и изпод него се подава главата на Куршан. Той казва нещо на хората, скрити в камионетката, скача на земята и тръгва към Порт Сен Мартен. Въздъхвам с облекчение. Първо, защото съм открил съперника си, и второ — защото вече зная къде дебнат хората от Криминалната. Но макар и да съм научил на коя улица живее Нюс, не зная в коя сграда. Оставам още няколко минути до портала, за да се уверя, че Куршан наистина си отива, след което тръгвам и аз.

На няколко крачки, от същата страна на улицата, се намира бистрото „Етап“ и аз решавам да вляза и да изпия една мастика. Това бистро мие добре познато. Наблюдавал съм го часове наред преди

няколко месеца, когато търчах подир Лудия Пиеро. Отново виждам котешкия силует на Джо Атиа, едрото тяло на Жорж Бушзайш, които разговарят пред вратата, докато Комара, техният шофьор — едно джудже с лице набръчкано като изсъхнала ябълка, нервничи на волана на един откраднат ситроен, лъскав като злато. Виждам Жано, съдържателя, едър мъжага с руси, ниско подстригани коси, с клепнали уши и ръце — огромни като лопати на подемен кран. Ех, да щеше да проговори тоя Жано! Засега той ме измерва с недоверчив поглед иззад бара, пъхнал ръце в джобовете си. Захапал небрежно цигарата, аз се отправям към него най-спокойно. Само двамата сме, но не бих казал, че присъствието ми го изпълва с щастие. Когато поръчвам аперитива, той ме обслужва с явно нежелание и често ми хвърля не дружелюбни погледи. Намръщено побутва към мен каната с вода и после мълчаливо тръгва към касата.

Отпивам няколко глътки и оставям чашата си.

— Уф! — казвам. — Тая сутрин тука вони на кокошарник.

Той ме поглежда втренчено със сините си очи, а аз кимвам към изоставената камионетка, паркирана отсреща. Вярно, не е честно по отношение на Куршан, но няма той постъпи честно тази сутрин, като отказа да ми покаже досието? Намирам си оправдание: на война пощада няма.

Във всеки случай казаното от мен звучи многозначително за Жано, защото лицето му се отпуска и той идва при мен, бършейки една чаша. Поглежда към улицата с усмивка:

— Как не — казва той с простонародния си акцент, — те са тук от снощи. Скрили са се като щрауси.

— Сто на сто са тук заради Нюс — небрежно подхвърлям аз.

Плащам мастиката и тръгвам към изхода. С ръка на дръжката на вратата се обръщам към русия великан, който ме следи с поглед. По замисления му израз отгатвам, че въпреки всичко се чуди кой ли съм.

— Тъкмо имам да му предам нещо — казвам аз, смигвайки. — Днес ще го видиш ли?

Жано вдига рамене. Продължавам:

— Толкова по-зле, ще отида да му пъкна една бележка под вратата. Той живееше на номер 14, нали?

Съдържателят не е склонен да изпада в откровение.

— Може да е на 10 или на 12.

Няма смисъл да настоявам. Кимвам приятелски на Жано и излизам. Навън си запалвам цигара и оглеждам улицата. Бавно минавам покрай камионетката, но обиграното ми ухо не долавя никакъв шум.

Стените на сградата на улица „Фобур Сен Мартен“ номер 10 са пропити с миризма на зеле или на мръсни чорапи. От етажите долитат на вълни детски писъци, крясъци на ядосани майки, следвани от яростен лай. Няма съмнение, че портиерката пие, за да се спаси от тази врява. Когато ми отваря вратата на стаичката си, тя е мъртвопияна и едва се държи на краката си. Около четирийсетгодишна е, с тебеширенобледо лице, с воднисти жабешки очи, облечена е в голф и широка мъжка риза, изпод която гърдите ѝ могат спокойно да изпаднат.

— Ако сте пласъор или ченге, изчезвайте оттук — изфъфля тя, залитайки при всяка дума.

— Търся Нюс — казвам аз и отстъпвам назад, за да не усещам дъха ѝ.

— Кой?

— Нюс. Жан-Батист Бюисон.

Клепачите ѝ се затварят, а аз я гледам и се питам дали няма да заспи права, но най-после тя успява да си отвори очите и избоботва с надебелял език:

— Няма го... А нямаше да е зле да си дойде, защото помярите му квичат денонощно.

— Кучета ли има?

— Хм, два боксера. Иначе са добри животинки, ама той ги умори от глад и те, разбира се, искат да излязат навън...

— Кога си беше тук за последен път?

— Снощи... или оная вечер... Не помня. Разходи кучетата, прибра ги и си отиде.

— Не каза ли кога ще си дойде? Имам да му предам нещо, спешно е, нали разбирате...

— Никога нищо не казва.

В този момент портиерката бавно ме оглежда от глава до пети с присвити очи, удостоява ме с една пленителна усмивка, разтърсва

рамене, с което запраща гърдите си под мишниците.

— Обичам чернокоси красавци като тебе — изхълцва тя, — няма ли да влезеш да пийнеш нещо в моята бърлога... А? Искаш ли?

Учтиво отклонявам поканата и бия отбой. Известно време на улицата ме преследва гласът ѝ, който ме нарича „педи“ и „кастрат“, както и е други епитети, изразяващи яда ѝ. Невероятно! Ама за какво се мисли тая дърта брантия? Разбирам, че едно хубаво момче като мен с лешникови очи и вълнисти коси, с ангелска усмивка, добре сложен, здрав и пълен с енергия, може да ѝ се хареса, но в края на краищата всичко си има граници, дори мечтите.

До вечерта наблюдавам леговището на Нюс, след това идва да ме смени Идоан. Той е доста мрачен, защото е обещал на жена си да я заведе на кино и тя не е посрещнала с одобрение новата програма за вечерта. Преди да се разделим, той ми съобщава:

— Дебелия те чака в „Дьо Марш“. Иска да се видите, за да изясните нещата. Изглежда, наложително е.

„Дьо Марш“ е кафене с ресторант на улица „Жи льо кьор“, където почти всяка вечер полицаите от Криминалната, Оперативната и ние от Държавна сигурност се срещат да пийнат по чашка, да поиграят на зарове и да си съобщят един на друг, на висок глас, неверни сведения. Престъпниците, които не са търсени от полицията, също идват тук, за да научат нещичко и да го съобщят на избягалите от затвора приятелчета, които ги чакат из бистрата на квартал „Сен Мишел“.

Салонът е дълъг, с бежови стени, по които висят медни съдове, портрети на Наполеон, тромбдони^[1] и стари ловджийски пушки. В левия ъгъл на същото това помещение се намира тежка готварска печка, заредена с въглища, която е отрупана с тенджери, къкрещи по цял ден. Ние се скупчваме около една маса, която служи за тезгях, срещу входната врата.

Съдържателят се нарича Виктор Маршети, корсиканец, с чело, увенчано с черен перчем. Мастиката му е най-хубавата в Париж — по простата причина, че си я вари сам, незаконно в малкото дворче зад

ресторанта. Това е тънка работа, истинска алхимия, в която Маршети е претърпял неуспех само веднъж.

При първите му опити стана експлозия, една-единствена, но тя беше достатъчна, за да събуди целия квартал и да вдигне на крак отрядите на дежурната полиция. Разбира се, шефовете на всички полицейски отдели се намесиха да отърват Маршети, за да продължи да вари нелегално своя еликсир! Освен почерпките, които щедро раздава, и тези, които получава, Маршети изгълтва средно от шейсет до осемдесет мастики на вечер, без да се напие ни най-малко.

— Това е корсикански номер — обясни ми той една вечер, когато очите ми започнаха да се затварят. — Ако искаш да пиеш, без да се насвяткаш или да ти стане лошо, достатъчно е да глътнеш една пълна лъжица зехтин, преди да започнеш да поркаш. Разбираш ли, с тая система алкохолът плува по зехтина и не прониква в кръвта!

Така и не последвах съвета му. Всеки път, когато се сецах за зехтина, вече беше много късно.

Когато въпросната вечер пристигам у Виктор, салонът е пълен с дим от цигарите и лулите и във въздуха се носи остра миризма на анасон. Вийошен е седнал до Кло — неговия съперник. Лицата им са зачервени и те си разменят остри реплики, заобиколени от инспектори и престъпници, които присъстват на словесните им схватки. Точно когато влизам в „Дьо Марш“, гласът на Кло се издига над врявата в салона.

— И освен това — възмуцава се шефът на Оперативната, — на всичко отгоре, ако вие от Държавна сигурност постигате успехи, това се дължи не на професионалните ви качества, а на базата, с която разполагате, и на персонала!

— Персоналът ли? — отвръща смаяно Дебелия.

— Точно така, персоналът! На улица „Сосе“ сте към хиляда!

Обикновено непоклатим като паметник дори и след няколко мастики, сега Дебелия избухва в смях. От очите му потичат сълзи, той се задушава, вади си кърпичката и продължава да се залива от смях, удряйки с ръце по масата, от което чашите звънтят.

— Ако ви кажа колко сме, няма да повярвате.

Моята поява моментално го успокоява. Той ме поглежда и веднага ме пита, докато останалите ме наблюдават:

— Всичко наред ли е?

— Да, наред е.

Толкова. И това Идоан нарича изясняване на нещата!

Виктор ми поднася мастика, която изпивам на един дъх, после още една. С чаша в ръка се приближавам до тенджерите, за да видя какво е приготвила Долорес, жената на съдържателя. Дребничка, пъргава и хубавичка, тя шумно ме целува по страните, после повдига капациите и ми съобщава менюто:

— Тая вечер има чревца по корсикански, телешко задушено със зеленчуци и петел с винен сос.

— Запази ми от чревцата — казвам аз, потупвайки я по бузите, — една по-големичка порция.

Докато черпакът ѝ плува в соса, Долорес ми смигва:

— Не се тревожи, Роже — прошепва тя, — знаеш, че си ми любимецът... — след това, кимвайки към останалите, подхвърля: — Я виж, твоите шефове май се скараха...

Тази нощ поставям рекорд — мастика, ароматно гъсто и пивко, червено вино и коняк. В три часа сутринта лицата на Дебелия и на Кло започват да се размазват пред очите ми и виждам една глава с четири очи, три носа и три усти. Тогава разбирам, че съм съвсем пиян. От време на време таванът се спуска към мен и аз затварям очи в очакване да се разбие върху главата ми, след това започват да се люлеят подът и масата и аз здраво се вкопчвам в стола си. Време е да се прибирам. Бавно, непохватно, със залитане успявам да се отделия от масата, пелтечейки извинения.

Долорес майчински грижовно ми помага да изляза.

— Искаш ли да ти извикам такси?

Поклащам глава и тръгвам, залитайки, към площад „Сен Мишел“. Часът е три сутринта, разбирам това едва пред затворения вход на метрото. Тогава решавам да се прибера до Монмартр пеш, като си казвам, че разходката ще ми помогне да изтрезнея.

От „Сен Мишел“ до улица „Льопик“ е много път. Наистина много. А краят му е още по-мъчителен, защото улицата става ужасно стръмна. Господи, как съжалявам, че пих толкова много! Като че ли това не е достатъчно наказание, а на всичко отгоре на края на моята голгота ме очаква един кръст, наречен Марлиз. Изведнъж си спомням за нейното съществуване. Представям си я — права, изпъчена в розовата си прозрачна нощница, с разчорлени коси и гневен поглед —

как ме отрупва с лавина от упреци и ме удавя в презрението си. Сцената ще бъде дълга. Тя без съмнение ще завърши с крясъци, заплахи, сълзи. В един проблясък на разум си помислям с тъга, че животът е нелеп кадрил: злосторниците се страхуват от мен, а аз — от Марлиз. Изръмжавам недоволено. С мъка продължавам да се изкачвам към улица „Льопик“. В този миг Марлиз се превръща в натрапчива мисъл, в идея фикс. Дебелия, Бюисон, неприятностите ми отстъпват място на това бяло, съблазнително тяло, което спи у дома и събира сили, за да ме нападне. Вървя покрай стените на къщите, които от време на време ме отблъскват, и си повтарям на глас, за да си вдъхна смелост: „Толкова по-зле, ако не ѝ харесва, да си стяга багажа, нейна си работа.“ Повтарям го и лъжа себе си. Как бих могъл да живея без нейните руси коси, зелените ѝ очи, без розовите ѝ устни? Имам нужда от всички тези нежни багри. Изведнъж спирам и наред смълчаната улица обявявам на висок глас: „Хубава е, но е зла!“ Тръгвам пак с наведена глава, развеселен.

Тревогата ме завладява отново пред входната врата. С известен страх, за който си давам ясна сметка, събувам обувките си. За миг размърдвам пръстите на краката си и изкачвам стълбите по чорапи. На площадката отчаян откривам, че съм си изгубил обувките. Застанал до вратата, поемам дълбоко дъх. Тихичко си давам последни съвети: „Никакъв шум, Роже, не бързай, не я буди.“ Отначало ключът не иска да влезе в ключалката, накрая вратата се отваря и ето ме у дома. На пръсти, като крадец, се отправям към стаята си. Наоколо цари тишина и спокойствие. Марлиз спи. И в този миг телефонът иззвънява толкова пронизително, че да ти се спукат тъпанчетата.

— Роже, ти ли си? Реймон е на телефона. Извинявай, че те събудих, драги, но има един, дето разхожда боксерите...

С мъка се опитвам да си събера мислите, да изплувам на повърхността, да взема някакво решение, но Идоан продължава:

— Слушай, нямам време. Препускал съм до Страсбур — Сен Дьони, за да намеря телефонна кабина, но искам да ти кажа, че моят човек никак не прилича на Нюс. Той е тлъст, с огромно шкембе и крив врат.

С мъка произнасям думите:

— Това не значи нищо. Може Нюс да е напълнял.

— Не, физиономията му е друга — продължава Идоан, — сигурен съм. Според антропометричната снимка Нюс има правоъгълна мутра, а тоя с кривия врат е с кръгла глава и лице като пълнолуние. Той само разхожда псетата на Нюс, сто на сто. Не може в къщата да има кучкарник за боксери.

— Прав си — отвърщам с прозявка.

— Е, какво да правя, Роже? Ако се помъкна подире му, а Нюс се прибере, оставам на сухо. А ако не се промъкна подире му и Нюс не се прибере, пак същото. Ей, слушаш ли ме?

— Точно това правя, драги. Добре, следи приятелчето с кучетата, идвам. Ще те сменя пред вратата.

Марлиз вече е станала и се появява в коридора отпочинала и готова за кавга. Но аз вече не съм на разположение, трябва да изчезвам. На прага ѝ прошепвам с нещо като усмивка:

— Дългът ме зове.

Тя ме нарича „Мръсник!“, но аз не чувам останалото. Докато слизам по стълбите предпазливо, у мен се появява надежда, че до довечера ще ѝ мине.

Намирам ги чак долу, пред пътната врата, на тротоара — обувките ми ме чакат, подредени една до друга, готови да ми служат.

Главата ми бучи, а стомахът ми ври, когато се спускам по улица „Лъопик“ към една пиаца за таксита. Като казвам „спускам се“, не съм съвсем точен. В моето състояние мога да измина тичешком само няколко крачки, защото тутакси ми се завива свят, започва да ми се повдига и съм принуден да спра задъхан. Накрая на площад „Бланш“ се стоварвам в едно такси. Очевидно приличам на страшен гуляйджия, защото преди да потегли, шофьорът ме стрелва с тревожен поглед.

На Порт Сен Мартен му казвам да спре, плащам и слизам. Той тръгва и аз се сещам, че не съм му поискал фактура и ще ми е трудно да си взема парите от бачкането. Прилепен до стените на сградите, поемам по пустата улица „Фобур Сен Мартен“, като внимавам да не тракам с токовете си по тротоара, за да не събудя колегите, затворени в камионетката.

Още не е съмнало и аз заставам до пътната врата срещу блока на Нюс, забулен в мрак. И чакам. Часът е пет. Марлиз сигурно отново си е легнала. Дебелия трябва да се е събудил. А аз умирам за сън. Вече съм тук от около половин час, когато някакъв шум от стъпки ме стряска и

разбирам, че съм задрямал — Идоан се връща. Той минава покрай мен, без да ме забележи, и аз тихичко го извиквам. Той също не е за гледане. Очите му са хлътнали, брадата му е набола и е блед като платно.

При моя сигнал той се прилепва до мен. С мъка прошепвам:

— Е?

— Прекара ме. Несравнимо. Безпогрешно. Съвършено.

— Как така?

— Ами прибра кучетата, слезе долу и тръгна по булевард „Севастопол“. Вървах след него, на четирийсетина метра, без да подозира нещо. А след мен вървеше един от ПП, на доста голямо разстояние. Изведнъж пред едно кино моят клиент се качи в една спряла кола. Абе ти миришеш на алкохол!

Отдръпвам се малко и питам:

— И после?

— Уф! На волана седеше някакъв тип, който веднага потегли. Тъй като съм само полицейски инспектор, нямах кола, нямаше таксите и те изчезнаха, а аз останах с пръст в устата. Моят преследвач също. Бях много далече и не видях номера.

Разбирам огорчението на Идоан. Не за пръв път ние с него изпадаме в неизгодно положение поради липса на хора и средства в нашия отдел. Когато вестниците или радиото говорят за нас, когато ни сравняват с престижното ФБР, толкова могъщо, добре организирано и свръхбогато, ние се чувстваме смешни и жалки.

Затова Дебелия, който — въпреки недостатъците и славолюбието си — е голям полицай, ни разкри една вечер в бистрото своята философия за полицията.

— Ние сме всичко на всичко трима. И тримата трябва да бдим над сигурността на страната. Все едно нищо! Ако искаме да се включим в борбата между отделите на френската полиция, ще трябва да действваме по по-различен начин. В Криминалната и Оперативната хората са много и разполагат с оборудване, което им позволява да организират засади, преследвания, издирвания. Накратко — да работят нормално, както всички ченгета по света. Нашият случай, както знаете, не е такъв. Така че аз виждам само едно разрешение — да заместим липсващите хора и средства с нещо, с което другите ченгета не разполагат.

— С какво? — запитах аз.

— С доносници, Борниш. Ние тримата трябва да създадем мрежа от доносници, платени или не, доброволни или по принуда, все едно какви — най-широката и най-сигурна мрежа. Повярвайте ми, един добър доносник струва повече от двайсет ченгета!

Спомнях си дума по дума дългата тирада на Дебелия. От тази вечер аз подсилих групата на моите доносници, но досега не се беше явил нито един, а аз нямах време да ги посетя. Вярно е, че Бюисон беше престъпник отпреди войната и бандите от млади нехранимайковци, създадени след победата, не го познаваха.

Пет дни поред Идоан и аз се сменяме на „Фобур; Сен Мартен“. Спим само по няколко часа, движим се като сомнамбули, живеем като в идиотски сън и все повече потъваме в него. Ние с Идоан „дебнем“, защото трябва да следим приятелите си от криминалната, които сигурно вече са се схванали в своята камионетка, макар че се сменят на всеки осем часа. Освен това може и Нюс да се появи. Но ние с Идоан сме убедени, че в този квартал вече са ни забелязали, прономеровали, прошнуровали и че си губим времето.

На 10 септември аз спя, сгушен до Марлиз. Интимният ни живот е съвсем замрял, защото щом се прибера вкъщи, веднага се просвам в леглото. Толкова съм пребит от умора, че хъркам. Марлиз не ми се сърди. Тя знае, че умората ми е чисто професионална и ме огражда с почти майчинска любов.

От време на време тя излива злобата си и отправя жлъчни думи по адрес на Дебелия, който ме изтощава до такава степен, експлоатира ме, съсипва най-хубавите години от младостта ми. Такива са жените, претрепваш се от работа, а те са готови да ти ушийт покрова.

Потънал съм в дълбок, затъпяващ сън, когато към седем часа телефонът иззвънява.

— Борниш? Вийошен на телефона. Елате на бачкане точно в осем. Има новини.

Нямам време да си отворя очите, а той вече е затворил.

[1] Къса широкоцевна пушка. — Б.пр. ↑

10.

Ресторант „Арбоа“ е сред най-изисканите заведения в квартал „Етоал“. Украсата му е пищна — една смесица от пана, колони, мраморни имитации, позлатени орнаменти, статуи и килими. Сервитьорите се движат внимателно и безшумно между масите с клиенти, принадлежащи към международното висше общество. Под светлината на полилеите скъпоценностите на жените проблясват при всяко тяхно движение.

Това е ресторантът, който Емил Бюисон е избрал, за да си устрои изискана вечеря и да отпразнува, подобно самотен властелин, своето бягство. Тъмносиният костюм с вталено сако, купен на другия ден след бягството, след някои поправки му стои великолепно и той го носи с изискана непринуденост. Облеклото му е подбрано с безупречен вкус — черни обувки и чорапи, шапка с периферия, също черна, бяла риза, тъмносиня копринена вратовръзка.

Вечерта на 8 септември той влиза, достолепен като преуспяващ нотариус, в ресторант „Арбоа“. Посреща го метрдотелът и го настанява на една маса в дъното на салона, с обичайния церемониал. Той спокойно си слага очилата и внимателно проучва менюто, след това избира виното. По въпросите и забележките му метрдотелът и сервитьорът за вината разбират, че пред тях стои познавач. Той се храни бавно, наслаждавайки се на тази първа вечер на свобода. Никой не го заглежда. Мислят го за богат провинциалист, минаващ през Париж, който използва престоя си, за да опита вкусните ястия. Никой не забелязва, че дребният мъж записва нещо в бележника си със ситен четлив почерк.

На другия ден Бюисон се събужда в отлично настроение. Докато Сюзан Фуру му оправя леглото, изтупва дюшеците на мъжете и сгъва чаршафите и завивките, Емил, тътрейки пантофите си, отива в кухнята да се присъедини към Нюс, Декер и Рюсак, които закусват. С очи, подути от сън, той сяда на почетното място. Дори когато се храни, Емил е начело. Сюзан изоставя домакинската си работа, за да му поднесе салам, пастет, лук, скилидка чесън, сирене, бутилка „Бордо“ и

чаша кафе. Емил лакомо поглежда закуската и започва да се храни. Той яде бавно, поднасяйки с ножа храната към устата си. Предпочита селските пикантни закуски, които ти засищат стомаха, пред закуските на гражданите с техните филийки, намазани с конфитюр.

Той е наченал сиренето, когато Нюс запалва цигара „Голоаз“ и нарушава мълчанието:

— Емил, ние сме без пукната пара. Скоро над тенджерите ще се развее черно знаме.

Без да спира да дъвче, Бюисон шеговито отвърща:

— Май че Рено търси работници. Трябва да се поинтересувате.

При тези думи тримата мъже се усмихват. Те добре познават Емил и разбират, че щом се шегува, значи е намислил нещо.

— Снощи си направих бомбастично угощение — продължава Бюисон. — Стриди, за които можеш да се закълнеш, че са току-що уловени, стек с черен пипер, само като си помисля за него, ми потичат лигите. А сирената — знаете, че съм познавач — бяха превъзходни. Искаше ми се да плюскам повече, но за съжаление в пандиза стомахът ми се е свил.

— Колко тъжно — забелязва Декер, — ще ни разплачеш.

Бюисон леко въздъхва, после мълчаливо става, изчезва в стаята си и след малко се връща с бележника си, който поставя на масата.

— Ето какво — казва той. — Докато се тъпчех като буржоа, огледах мястото. Тук съм отбелязал — продължава той, потупвайки тефтерчето си — разположението на масите, броя на обслужващите. Поразпитах тук-там и научих, че аварийният изход е откъм кухнята, значи достатъчно далеч, няма от какво да се боим.

Емил млъква, запалва си цигара, изпуска дима, после оглежда тримата мъже, които го слушат внимателно, предполага, че те пресмятат рисковете на авантюрата.

— Опасно е — проговаря накрая Нюс. — Даваш ли си сметка, такъв удар близо до „Етоал“, където гъмжи от ченгета?

— Именно. Тъкмо защото е опасно, трябва да успеем. На никой няма да му мине през ум, че едни бандити, преследвани от полицията, ще се наврат в устата на вълка. Не ви карам насила да идвате, но за мен всичко е решено — тази вечер отново съм в ресторанта. Не за да плюскам, а за да оберa клиентите. Повярвайте, струва си труда. Хората,

които вечерят там, са червиви от мангизи, пръстени и колиета, приличат на подвижни сейфове за бижута.

— Идвам с теб — казва Декер.

— И аз — съгласява се Нюс.

— Аз също — присъединява се Рюсак.

— Добре — отвръща Бюисон и става, — следобед ще идем на улица „Льосюйор“ да огледаме още веднъж мястото и да пресметнем колко време ще ни е нужно. Роже, ти ще отидеш тази сутрин при Франсис да му кажеш.

— Мислиш ли, че ще се навие? — пита Рюсак.

— Сто на сто. Освен това ще му помогнеш да задигнете някоя бричка.

Часът е два и двайсет и два. Четирима мъже спокойно влизат в претъпкания ресторант.

Към тях с мазна усмивка се отправя метрдотелът.

— Господата имат ли запазена маса?

Усмивката му в миг замръзва, след това изчезва и лицето му се изкривява от страх. Четиримата клиенти едновременно разтварят шлиферите си и изваждат оръжията. Погледът на метрдотела се плъзга от дребния мъж, насочил към него питон 38, който му се струва познат отнякъде, към съучастниците му. И той бавно отстъпва назад, разтърсван от мъчителни тръпки, без да може да потисне ужаса си.

Бюисон пристъпва напред и извиква с мощен глас:

— Ставай! Всички до стената!

В салона се възцарява тягостна тишина. Окаменели от страх, клиентите изпълняват заповедта един след друг, вперили погледи в четиримата нападатели. Те знаят, че и най-малкото подозрително движение ще предизвика стрелба и покорно се нареждат до стената, готови да се подчиняват най-безропотно. Всички тези мъже и жени кроят малодушието си зад твърдото убеждение, че е много глупаво, дори непроситимо, да предизвикваш смъртта, когато си богат и се радваш на добро здраве.

Всеки от бандата си знае ролята. Роже Декер е на кормилото в колата със запален двигател. Франсис Кайо пази с автомат на входната врата, Нюс наблюдава кухнята, за да попречи на някой по-куражлия

готвач да даде тревога. Рюсак е насочил пистолета към клиентите и сервитьорите. А Бюисон, стиснал оръжието в лявата си ръка, започва обира с ледено спокойствие.

Мъжете не се правят на смелчаци. Те гледат да излязат колкото се може по-бързо от това унижително положение в очите на съпругите им и без да им мигне окото, изваждат портфейлите, свалят часовниците си, изпразват джобовете си до последната стотинка. Жените са ужасени и в същото време възхитени, че участват в толкова вълнуващо, разтърсващо и опасно събитие. С престорено безразличие свалят скъпоценностите, колиетата, обиците си. За кратко време джобовете на бандитите се издуват от плячката.

Когато стига до последната си жертва, Бюисон установява, че нещастницата, въпреки усилията си, не е успяла да свали пръстена с диамант, голям колкото маслина.

— Не дърпайте, госпожо, ще се нараните — казва той учтиво. — Елате с мен в тоалетната, малко сапун и пръстенът ще излезе.

Той рязко я дръпва за ръка и я отвежда. След по-малко от две минути се връща доволен. Блъска жената към стената и с няколко скока се озовава пред касата. Изпразва съдържанието ѝ в джобовете на сакото си и оглежда всичко, за да се увери, че не е пропуснал някого.

— Тръгвайте — заповядва той.

Повтаря заповедта си още веднъж заради Рюсак, който не може да се откъсне от една купа с хайвер, която лакомо лиже. Погледът на Емил става строг и питонът 38 се насочва към Рюсак, който грабва купата и хуква към вратата. Нюс вече е излязъл. Рюсак минава покрай Кайо, който прикрива отстъплението:

— Мърдай, Франсис! — извиква той. — Изчезваме! Той не подозира какви неприятни последствия ще имат за него тези думи.

В Министерството на вътрешните работи на площад „Бово“ съобщението за обира в ресторант „Арбоа“ отеква като бомбена експлозия. Директорът на Кабинета тутакси свиква началниците на всички полицейски служби, за да им предаде възмущението на министъра, научил за тази нова победа на бандитизма.

Първите сведения, събрани от кварталния участък, гласят, че главатарят на бандата е дребен, с черни коси и очи. Макар че

нападателите са действали с мълниеносна бързина, те все пак са останали в ресторанта около десетина минути и жертвите са имали възможност да ги разгледат. Ето защо описанието на бандитите е подробно, а освен това се знае и името на един от тях — Франсис — произнесено от негов съучастник.

Дебелия е в състояние да ни разкаже подробно за обира на „Етоал“ благодарение на телекса, който ПП е изпратила до Министерство на вътрешните работи. Освен това той е уредил всеки ден да му се доставят, разбира се — тайно, копия от докладите, които колегите от Префектурата ежедневно изпращат на площад „Бово“. Благодарение на тази хитрост ние от улица „Сосе“ сме в течение на всички случаи, с които се занимават съперниците ни.

В осем часа сутринта Идоан и аз се озоваваме в кабинета на Вийошен, който не скрива задоволството си, когато научава, че Кло, Пино и хората им са вече гроги.

След като ни разказва подробностите около обира, Дебелия запалва цигара. С притворени очи той издухва към тавана кръгчета дим. После отново ни поглежда.

— Безспорно обирът е дело на Бюисон. Отличителните белези са негови, негов е и начинът на действие. Ако не беше престъпник, щях да му се възхитя. Шест дни след бягството си тоя тип е успял да организира банда и отново се е захванал за работа. И то каква работа, господо! Още не се знае точно сумата, която е била задигната, но тя може би възлиза на десетки милиони франкове.

Свидетелите са споменали някой си Франсис. Разчитам на вас да го откриете. Според мен той е стар приятел на Бюисон, съкафезник от Троа, Клерво или „Санте“. Там не може да има купища Франсисовци! Сигурно е някой закоравял престъпник, щом работи с Емил. А другите съучастници? Ще се помъчим да ги открием, но мога да се обзаложа на всичко, че Нюс е в играта. Помислете само — той е брат на Бюисон, а на всичко отгоре и опасен гангстер като него. Откакто е избягал, Бюисон е неоткриваем. Както виждате, има още да си поблъскаме главата, но ще успеем, сигурен съм.

Дебелия млъква, смръщил вежди, и загасва цигарата си. После поставя ръка върху бележките, разхвърляни по бюрото му, и продължава:

— Тия Бюисонови са опасни твари, не се спират пред нищо, нямат милост. В тяхното положение това е естествено. Те не могат да се надяват на никакво снизхождение от страна на правосъдието. Особено Емил, него го чака гилотината. Той вече върви към нея. Така не може да си запази живота и свободата само като оставя трупове след себе си.

Изведнъж Дебелия става сериозен. Той се навежда над бележките си, прочита ги тихичко и накрая казва:

— Сега ще ви разкажа какво се е случило след обира. Ще видите колко опасни могат да бъдат тия хора.

11.

Колата на бандитите се носи с пълна скорост по авеню „Ваграм“, булевард „Курсел“, после по улица „Рим“ и свива по улица „Кардине“, където движението в този късен час не е много натоварено. И изведнъж се озовава пред кордон от полицейски коли, разположени в зигзаг.

Внезапно удряне на спирачки, гумите изсвистяват, след това рязко завъртане на волана и колата потегля стремглаво. Роже Декер е блестящ. Той лавира между колите с бясна скорост, задницата занася, той умело редува газ и спирачка, а полицаите от двете му страни неволно отскачат назад.

Един моторизиран полицаи, Деро от Префектурата, се отделя от кордона и потегля след него. Закъснял, тъй като мотоциклетът му не запалва веднага, неговият другар Лоран го следва на стотина метра.

Бюисон, седнал на задната седалка между Рюсак отдясно и Кайо отляво, тревожно наблюдава фара на мотоциклета, който все повече се приближава. Той ожесточено грабва своя П 38. Получил го е при бягството си от Вилжюиф. Доставил му го е Нюс, а Бюисон му се е полюбувал, полял е дулото с шампанско с думите: „Кръщавам те Спасителя.“

С един удар с дръжката на пистолета Бюисон чупи задното стъкло на колата, насочва оръжието си към полицаия и изпразва пълнителя. Мотоциклетът се подхлъзва, завърта се около оста си, подскача и се обръща.

— Един — отбелязва със задоволство Бюисон, виждайки Деро, който се търкулва на земята.

Радостта на Господин Емил не трае дълго. Появява се вторият мотоциклетист. Разстоянието между полицаия и колата все повече се скъсява, той вече е само на няколко метра от задната й броня.

— Спри! — заповядва Бюисон на Декер.

Декер се подчинява. Лоран е неподготвен, опитва се да спре, но веднага разбира, че не може да избегне удара. Отчаяно завива надясно, мотоциклетът му занася, задното колело се плъзга по паважа и с трясък се стоварва върху него. Полицаят простенва от острата болка в слабините, коляното и лакътя, той е затиснат от тежката машина, която смазва тялото му. Опитва се да се измъкне, но няма време. Ужасен вижда как от колата, спряла на двайсетина метра, излиза един мъж, който се спуска към него — Бюисон.

Дребният мъж кипи от яд. Когато отваря вратата, извиква на съучастниците си:

— Ще го срежа на две това мръсно ченге!

Неговият П 38 не е зареден. Няма значение. Той грабва английския автомат, оставен на седалката. Ликуващ се приближава до полицаия. Вижда, че онзи е извадил своя пистолет 7,65 от кобура, но нещастникът, опитвайки се да се прицели, е закачил една от веригите на мотоциклета и изпуска оръжието.

Обезумял, Лоран вижда тъмната сянка само на два метра от себе си. А Бюисон е втрещил трескавите си черни очи в жертвата си. Лоран вижда как кръглото дуло на оръжието се приближава до главата му, само на няколко сантиметра е, но той няма сили да мръдне и да извика. Остават му няколко секунди живот.

Пръстът на Бюисон натиска спусъка. Нищо. Никакъв изстрел. Бюисон започва да нервничи. Той разтърсва автомата, отново и отново натиска спусъка. Оръжието остава безмълвно.

— Изчезвай, да те вземат мътните! — изревава Декер, подал глава от прозореца.

Бюисон още веднъж натиска спусъка, после отново — някакъв звук. Тогава, отчаян и разярен, се спуска към колата и хлътва в нея.

— Глупак с глупак — беснее Декер, когато колата потегля, — какво се туткаш?

Гласът на Емил трепери от ярост:

— Що за скапани автомати! — крещи той. — Колко пъти натисках спусъка и нищо!

— Просто си забравил да освободиш предпазителя... — казва Рюсак, разглеждайки своя „Стен“. — Трябваше да го издърпаш назад.

— Нищо не разбирам от тия модерни изгъзици — промърморва Бюисон. — Преди войната ги нямаше, а в централния никой не ни

учеше как да си служим с тях.

— Както виждаш, човек трябва да върви в крак с времето — подигравателно отбелязва Рюсак.

Бюисон, който зарежда Спасителя, му хвърля убийствен поглед, но не отвърща нищо.

Колата се носи към Порт дьо Клиши, когато Емил открива, че първият полицай продължава да ги преследва. След падането си Деро отново се спуска след тях, но е загубил ценни секунди, защото е спрял при Лоран, който още лежи напред булеварда. Един минувач му е вдъхнал надежда, съобщил му е, че дежурната полиция е уведомена.

Точно преди да тръгне, Лоран го предупреждава:

— Пази се! Щом се приближиш, ще спрат внезапно, и мен ме измамиха така...

Ситроенът пристига на Порт дьо Клиши и Декер повтаря номера, който вече е изпълнил успешно. Той оставя полицая да се приближи на двайсетина метра, удря спирачки и колата застана напърно. Но Деро е нащрек. Той ловко успява да спре, скача от мотоциклета, ляга зад него, изважда пистолета си и открива огън.

Кайо и Бюисон изскачат от колата. Франсис изстрелва няколко картеча с автомата, за да отвлече вниманието на полицая, докато Бюисон изтичва на отсрещния тротоар, за да го изненада в гръб. Той е само на петнайсетина метра от него, няма начин да го изтърве. Ръката му е стиснала П 38 и той се прицелва.

Зад него отеква изстрел, който го стряска. В същия миг усеща парване под брадичката.

— Скрый се, целят те в гръб! — извиква Нюс.

Той е излязъл от колата и на свой ред започва да стреля по някакъв силует, който едва различава в рамката на един прозорец.

Стрелецът, скрит в жилищния блок, е стражар, който живее на този булевард, и чул изстрелите, се притичва на помощ на мотоциклетиста, легнал на земята. Стрелбата му е непрекъсната, точна и куршумите свистят покрай Емил, когото е взел на мушката.

Бюисон разбира, че е изгубил играта и нито той, нито приятелите му ще успеят да очистят ченгето, а още по-малко оня тип, който ги цели от прозореца. Освен това си дава сметка, че ако продължават да се мотаят, скоро ще ги подгони цяла глутница полицаи, които ще дойдат за подкрепление.

Господин Емил стреля още веднъж напосоки, за да прикрие отстъплението си и щом изпразва пълнителя, извиква:

— Изчезваме!

Всички се втурват към колата и се натъпкват в нея. Декер включва на първа, колата изревава в мрака и стремглаво се понася напред.

В ситроена всички мълчат, чува се само учестеното дишане на задъханите от бягането и вълнението мъже. Гумите изсвистяват, колата прекосява обиколния булевард и тръгва по дългата празна лента вдясно. Бюисон опипва брадичката си и сваля ръката си, изцапана с кръв. Той бърка в джоба си, за да извади носна кърпа, когато Рюсак съобщава:

— Да го вземат мътните, оня още е тук!

Емил рязко се обръща и в очите му проблясва жестокост. Обзема го жажда за кръв. Веднъж завинаги трябва да свърши с това упорито фанте.

— Негодник! — изревава той. — Ще го скълцам на кайма!

— Какво да правя? — невъзмутимо пита Декер.

Бюисон мисли светкавично. Трябва да се отърват от това моторизирано ченге, което се е лепнало за тях, защото скоро градът ще гъмжи от кордони.

— Карай покрай гробището „Батиньол“ и свий по малките улички, за да излезеш пак на обиколния булевард. Може и да успеем да му избягаме.

Колата лети стремглаво покрай високата стена на гробището, после по улица „Боа де Кор“, завива надясно по „Тулуз Лотрек“ и влиза в една тъмна уличка, а пътниците връхлитат един върху друг. И изведнъж фаровете осветяват една стена, която се издига отпред.

— Господи! — казва Нюс. — В сляпа улица сме!

Емил се обръща и вижда фара на мотоциклета, който влиза след тях в задънената улица. Декер също го е видял в огледалото и тутакси удря спирачки. Гумите изсвистяват, той включва на заден ход, колата завива в обратна посока и се насочва към изхода.

Деро е на петдесетина метра от нея и разбира какво ще стане. Той е спрял, за да извади пистолета си, но изведнъж вижда как

фаровете на колата светват, моторът изревава и тя се насочва към него.

Той е заслепен. Дори няма време да направи маневра, за да се измъкне, колата връхлита върху него. Отчаян, той инстинктивно се хвърля настрани, повличайки мотоциклета със себе си, и започва да стреля напосоки. Чува се трясък на смачкана ламарина, когато колата се блъска в мотоциклета, и от двата ѝ прозореца върху полицая се изсипва дъжд от куршуми.

— Дай назад — заповядва Бюисон — да размажем тоя негодник!

Скоростната кутия изхърква, колата тръгва назад, минава върху предното колело на мотоциклета, докато Нюс и Франсис Кайо обсипват уличката с куршуми от прозорците с надеждата да улучат мотоциклетиста. Гърмежите отекват злокобно и дълго.

Накрая Бюисон заповядва да изчезват. Последен залп и колата напуска тупика и поема към Монмартр. Деро се надига, учуден, че е още жив.

Гневът на Бюисон изведнъж се изпарява. Той попива с носната си кърпа кръвта, която продължава да се стича по брадичката и по ризата му:

— Все пак свалям му шапка на ченгето! — казва той. — Това общество от тъпанари не заслужава такива защитници. Или е герой, или безумец...

— А ние къде отиваме? — пита Декер.

— В „Пайот“ — решава Бюисон, — ще пийнем по едно шампанско и ще се измием. Толкова сме мърляви, като че ли идваме от Вердюн.

„Пайот“ е полутъмно барче на улица „Бюрки“, а съдържателят му Фредо е човек, който никога не задава въпроси, но винаги е готов да обслужи. Клиентите му са постоянни, повечето сутеньори. Всеки непознат се изхвърля безмилостно.

Около полунощ петимата мъже пристигат там поотделно. Декер е последен, защото отива да остави колата до площад „Абес“. Те сядат в дъното на салона, докато чакат да им сервират шампанското, а след това отиват в тоалетната да си оправят дрехите и да се срещат. Оставят на умивалника скъпоценностите и парите, задигнати от ресторанта, свалят саката си, изтърсват ги, после отново ги обличат. Един по един

застават пред огледалото, оглеждат се самодоволно, после се връщат на масата. Господин Емил се разкрасява пръв. Измива си лицето и ръцете, изцапани със съсирена кръв, сваля си ризата и облича друга, която му е заел съдържателят.

Рюсак е последен. Когато се връща на масата, той казва весело:
— Момчета, смятам, че можем да го отпразнуваме.

Рюсак е едър, тъмнокос, с цяла глава по-висок от останалите. Има правилни черти, кадифени очи, не му липсва самоувереност и умее да говори. Само че не е психолог. Ето защо, докато отваря с уверени движения първата бутилка, изобщо не забелязва студения поглед на Бюисон, в който проблясва прикрита враждебност. Емил не го обича. За него Рюсак спада към дребните невзрачни престъпници без размах, които пропяват още щом ченгетата си вдигнат ръката. „Има прекалено хубава мутра, която се харесва на жените, и умира от страх да не му я повредят“, мисли той.

Вече е два часът сутринта, когато допиват петата бутилка „Крюг“. Нюс започва да се прозява и клепачите му натезават. Излегнат на стола, той казва прегракнало:

— Мисля, че можем да изчезваме. По това време ченгетата трябва да са вдигнали блокадата.

Бюисон се съгласява. Той плаща сметката, става, следван от останалите. Франсис Кайо едва се държи на крака. Бавно се спускат към площад „Бланш“, натъпкват се в едно такси, което ги закарва до улица „Биша“. Изкачването на стълбите е мъчително. Освен от шампанското, краката им са като отсечени от напрежението и умората и петимата мъже често спират, за да си поемат дъх.

Накрая се отпускат на столовете около кухненската маса. Сами са, в къщата цари спокойствие. Сюзан още не се е прибрала от улица „Блондел“, където се подвизава.

— Хайде — казва Бюисон, — ще делим.

Всеки изпразва джобовете си и нарежда пред себе си откраднатите накити и пари; пред тази гледка Кайо не може да се сдържи и повтаря:

— Колко са красиви... Господи! Колко са красиви...

Малкият Франсис така алчно се е ококорил, че останалите избухват в смях. Всички, освен Емил. Той е спрял поглед на плячката на Рюсак, внимателно оглежда всичко, което той е извадил от

джобовете си. Липсва един пръстен с диамант. Емил има безпогрешна памет. Отлично помни, че в ресторант „Арбоа“ е видял как Рюсак претегля в ръката си един пръстен и тихичко подсвирва от възторг, а след това го пъхва в джоба си.

И така, пръстенът с диаманта не е на масата. Съществува едно-единствено обяснение — едрият тъмнокос мъж, който го потиска с високия си ръст, се опитва да ги преметне. Емил бегло поглежда Рюсак, който продължава да се смее, но не казва нищо. Той събира банкнотите пред себе си и започва да ги разпределя.

— Общо 103 000 франка — казва Бюисон, — това прави по 20 000 на всеки. Остават 3000, които ще дадем на Сюзан. Колкото до дрънкулките, утре Нюс ще ги занесе на някой черноборсаджия. А сега всички в леглото.

12.

Изминали са седемнайсет дни от обира на площад „Етоал“, а ПП все още тъпче на едно място. Единственият ѝ успех, и то утешителен, е залавянето на Ръоне Жирие. Инспектор Куршан от Криминалната и Морен от оперативната бригада са го разпитали и дори по-притиснали, но Жирие твърди, че не знае кои са съучастниците на Бюисон. Той е върнат в „Санте“, където излежава деветдесет дни карцер. Колкото до стрелбата по парижките улици, намерени са единствено гилзите, които са предадени на съдебната лаборатория за експертиза.

Дебелия потрива ръце. Времето работи за него, мисли си той. Колкото повече затъват колегите от ПП, толкова повече възможности се откриват пред него и двете му товарни добичета, робите Идоан и Борниш, да попаднат някой ден на следите на Бюисон.

Една сутрин той ме извиква в кабинета си. Седнал с разкопчано сако и издуто шкембе, Дебелия казва:

— Борниш, тия дни трябва да отидете при съдия-следователя Голети, който се занимава с избягалите затворници. Поискайте му разрешително да посетите Жирие в „Санте“, за си побъбрите с него. Може да имате по-голям късмет от колегите отсреща. Междувременно имам за вас по-спешна работа. Малко ще се поразсеете от делото Бюисон. Четете.

Той ми подава съобщението на жандармерийската бригада от Конфлан Сент Онорин:

„Труп на непознат мъж без документи за самоличност открит днес, 26 септември, в гората Ла Фей край Андрези. Изпратете служители. Жандармите Пьоти и Ерпрото очакват пристигането ви.“

— Надявам се, че в този случай ще проявите повече нюх, отколкото с Бюисон — подигравателно подхвърля Дебелия. — Вземете Кокан и Крокбоа и ме дръжте в течение.

Връщам се в кабинета си и никак не съм недоволен, че ще глътна малко въздух и ще се отърва от досието, Бюисон. С няколко думи разказвам на Идоан за случая, който току-що са ми тръснали. Той ме слуша с едно ухо, погълнат от някакъв спортен коментар. Докато навличам зеленикавия си шлифер, купен от един, американски склад за военни дрехи, му подхвърлям!

— Идваш ли с мен?

— Къде?

— В гората Ла Фей. Ще си поосвежим дробовете.

— Хайде де! Над някой труп...

— Не ставай глупак, Реймон. В единайсет часа сме там. Опраскваме работата и щом удари дванайсет, се настаняваме като принцове в ресторант „Пешьор“ до Конфлан. Познавам съдържателя, храната е хубава.

— Има ли пържена риба?

— Разбира се.

— Дадено, идвам с тебе.

Вдигам телефона, за да съобщя на Кокан и Крокбоа да бъдат готови за тръгване. Кокан е фотографът на Големия дом, 45-годишен, висок 1,85, по прякор Върлината. Златно сърце и обръгнал стомах. Без сянка от отвращение той снима труповете от всички страни, обръща ги, оглежда ги, отдалечава се, приближава се, прави снимки с фотоапарата с мях, взема отпечатъци от пръсти. И най-разложените трупове, и най-зловонната миризма не нарушават каменното му спокойствие. Дори и жертвата да се е превърнала във воняща каша, той може да пусне някоя и друга шега. Но аз почти не го чувам. Стоя доста далеч от него и се мъча да потисна спазмите на стомаха си. Така и не можах да свикна с мъртъвците.

Крокбоа е шофьорът. С вълнистите си, грижливо сресани коси, слаб, спретнат, той е прелъстителят на гаража. Освен жените, нищо друго не го вълнува. Страда от неутолим любовен глад. Когато с Идоан се качваме в колата, той вече е седнал на волана, а до него се мъдри Кокан. Моторът работи.

— Е, доволни ли сме, че отиваме на зелено?

— Дявол да го вземе, кислородът е единственото, което може да ти повдигне тонуса.

Тялото лежи в една падина. Облечено е в морскосин костюм с хубава кройка, бяла риза и връзка в синьо и червено. Лицето е обърнато към небето, очите са широко отворени, единият клепащ е полуразложен. Крайниците са вкочанени, а десният крак, прегънат назад, показва, че смъртта го е изненадала в гръб. Ръцете са разперени.

Жандармът Пъоти идва към мен.

— Пребъркахме му джобовете, господин комисар.

— Само инспектор — отвърщам аз. — Намерихте ли нещо интересно?

— Нищо. Абсолютно нищо.

Обръщам се към Кокан:

— Твой ред е, драги.

Човекът на изкуството вече е монтирал апарата си върху трикракия дървен статив. Той се скрива зад черното сукно, прегърбва се, нагласява метрите. Пъхва плаката в магазина, пуска една шега: „Хайде сега да не мърдаме!“ и натиска копчето. Чува се изщракване. Кокан се появява — весел, променя ъгъла и продължава да снима. Доволен, той се приближава до трупа и го обръща като дюшек — по косите му са полепнали листа, сакото е изкаляно, яката на ризата е изцапана с кафеникави петна.

— Получил е куршум в тила — казва Идоан, клекнал до главата му.

Налага се да повдигне сплъстените от съсирената кръв кичури, за да открие дупката от куршума. Той става, разтърсва крака и изтупва панталона си. След като е снимал тила на убития в едър план, Кокан снове с шивашкия си метър и взема мерките на ръцете, краката, бюста на мъртвия, които записва в малък черен бележник. Коленичил във влажната трева, той придърпва чантата си, изважда памук, който напоява със спирт, разтваря и почиства пръстите и китките на трупа. След това невъзмутимо ги избърсва:

— Имам доста работа, деца — казва той. — После ще си направим угощение. Какво ще кажете за един хубав овнешки гювеч?

Наблюдавам го с погнуса. С опитни движения Кокан намазва всеки пръст на мъртвия с хартия, покрита с черно мастило. След това ги притиска един по един върху бял лист хартия. Отпечатъците веднага се появяват. После идва ред на отпечатъците от дланите. Кокан

оглежда извършената работа и, подсвирквайки си, прибира в чантата инструментите и листовите с отпечатъците.

Докато нашият фотограф действа, пристигат прокурорът от Понтоаз, съдия-следователят, секретарят на съда и един съдебен лекар. Всички вкупом започваме да ровим в тревата, в сухите листа и изпочупените клони за някакви следи, които биха могли да ни помогнат. Напразно. Докато жандармите отнасят трупа в Конфланската болница за аутопсия, съдия-следователят идва при мен.

— Какво мислите за това?

— Тъй като от трупа са взети всички документи, за да не бъде установена самоличността му, струва ми се, че става дума за разчистване на сметки.

— Точно това си мислех и аз — промърмори той, подавайки ми един лист.

С този официален документ следствието се възлага на моя отдел. Той гласи:

„Имайки предвид съдебното дирене срещу Х, обвинен в убийство, упълномощаваме един от господата комисарите от Дирекция на следствената полиция в Париж да извършва всякакви разпити, обиски и арести с цел откриването на истината.“

Съдията ми кимва за сбогом и се отправя към колата си.

— Тръгваме ли? — хленчи Кокан. — Гладен съм като вълк.

На мен по-скоро ми се гади, защото след преместването на трупа се носи зловонен мирис. Но останалите са гладни. Натъпкани в ситроена, поемаме към ресторант „Пешьор“. Няколкото мастики, пържената риба, пилето със сметана и гъби, сиренето, тортата и божолето постепенно прогонват от ноздрите ми сладникавата миризма на смъртта. Крокбоа е изчезнал някъде със сервитьорката. А аз си мисля за палтото, което искам да си купя за зимата — видях го при Макс Евзелин, моделиера на кинозвездите. Искане ми се да е тъмносиво, защото не бие на очи. Марлиз предпочита да е бежово, защото щяло да ми придава по-артистичен вид. Но то е скъпо, прекалено скъпо за мен. Е, няма що, ще отида в „Самарnten“.

В разгара на храносмилателната ни дейност се появява един жандарм. Той изважда от джоба си плик, изпразва го на масата и от него се търкулва месингов куршум, на пръв поглед в добро състояние.

— Изваден е от главата на мъртвия — обяснява той. — Според съдебния лекар е изстрелян отдолу нагоре, на около 50 см от тила на момчето, което е било право. Значи убиецът е доста по-нисък от жертвата, какъв стрелец, а?

На другия ден рано-рано се втурвам в Съдебната палата. В чантата си нося куршума и листовите с отпечатъците на непознатия. Тръгвам по коридора на председателя, по Т-образната стълба се качвам на втория етаж и стигам до Отдела за съдебна самоличност, който се намира в мансардата, между галерията на Сент Шапел и карето на новите сгради на апелативния съд.

В отдела за дактилоскопия и антропометрия се пазят четири милиона отпечатъци и си казвам, че би било невероятно моят мъртвец да не е сред тях. Мисля си, че на инспекторите от балистичния отдел няма да им е нужно много време да установят от какво оръжие е бил изстрелян куршумът, заседнал в черепа на убития.

Задъхан от изкачването по витата стълба, стигам до вратичката, през която се влиза в отдела. Почуквам. Прозорчето се открява.

— Идвам от Дома — казвам аз.

Прозорчето се захлопва и вратата се отваря. Показвам полицейската си значка, приставът вписва името ми в регистъра и ми кимва да вляза. Отправлям се към залата за дактилоскопия, където се сравняват отпечатъците. Почуквам на стъклената врата и влизам. Един плешив инспектор, който се звери в някакъв микроскоп, се обръща и ме оглежда от глава до пети.

— Здравейте — казвам аз, подавайки ръка. — Борниш от ДС. Трябва да установя самоличността на един труп.

Мъжът в бялата престилка се завърта на стола си, гризва листовите, които му подавам, разглежда ги и поклаща глава.

— Не може да бъде. Ти ли свърши тази работа?

— Не, Кокан, момче от занаята, взе отпечатъците на място.

Мъжът не отговаря. Той поставя левите отпечатъци под лещата на своя микроскоп, нагласява го и веднага вписва по една цифра под

всеки пръстов отпечатък.

— За какво са тия номера? — питам аз.

Без да се обръща, с втречено във визъора око, ученият ми обяснява:

— Това е код. Всеки отпечатък е описан според формата си — дясна извивка, лява извивка, връх на пръста, еднакви извивки. Аз изразявам всичко в цифри и получавам номер 22 — 2255833. Това означава еднакви извивки на двата палеца, леви извивки на всички пръсти на лявата ръка, десни извивки на всички пръсти на дясната ръка. Схващаш ли?

— Да — отвърщам аз неубедително. — И после?

— После от чекмеджетата над главата ти, които опадат към съответната серия, трябва да извадя фиш със същия номер, разбира се, ако има такъв. Защото твоето приятелче може да не е регистрирано.

Докато ми обяснява, той придърпва към себе си една стълба на колелца, качва се на третото стъпало и след като рови известно време, изважда от кутията един правоъгълен картон.

— Ето го твоето студено месо — казва той, слизайки от стълбата. — Той е. Става дума за Рюсак Анри, роден на 5 декември 1905 г. в Шарантон, съден няколко пъти и наскоро излязъл от „Санте“.

Хвърлям един поглед върху снимката анфас и в профил, залепена на картоната. Това наистина е субектът от гората Ла Фей и аз питам:

— Да имаш случайно друга снимка?

— Не, но в архива ще намериш каквото ти трябва.

Той отново се вторачва в своя микроскоп и аз напускам отдела и тръгвам към балистиката, където се надявам изследването на куршума да стане толкова бързо, колкото сравняването на отпечатъците. Надеждите ми рухват.

— Елате утре — казват ми в канцеларията.

Излизам от Съдебната палата и пресичам булеварда. От пощата на търговския съд след два неуспешни опита най-после се свързвам с моя кабинет.

— Ти ли си, Реймон? Тичай в архива и ми измъкни досието на Рюсак Анри. Да, открих го. Идвам след половин час.

Затварям телефона. Пускам още един жетон и се обаждам в „Санте“. В този миг си мисля, че случаят в гората Ла Фей е прост —

сведенията, които току-що съм получил, прибавени към другите, които предстои да събера, трябва бързо да ме насочат по следата на убиеца.

Дълго време стоя със слушалка в ръка и чакам служителят от затвора да провери в регистрите си.

Накрая той се обажда.

— Знаете ли, няма кой знае какво. Не е имал посещения и не е вдигал шум. Бил е по-скоро кротък.

— Е, все пак е разговарял с някого, нали?

— Несъмнено. Само че пазачите, които го познаваха, са на работа чак утре сутринта. Всичко, което мога да ви кажа, е, че е бил в килия 2.51. Между впрочем — заедно с Емил Бюисон.

— Как? Повторете, моля.

— Бюисон. Този, който наскоро избяга от лудницата. Не мога да ви кажа дали са били приятели. Трябва пак да се обадите. Когато го освободиха, даде следния адрес: „Фобур Сен Мартен“ № 10. Това е всичко.

Затварям телефона. Машинално запалвам цигара, питайки се каква връзка може да има между трупа, Бюисон и Нюс. Прекалено добре познавам подземния свят, за да повярвам, не е просто съвпадение. В ума ми проблясва една мисъл. Ако Рюсак е дал в регистратурата адреса на Нюс, той го е научил само от Емил. А Нюс, сигурен съм в това още от началото, е организирил бягството на брат си. Дали Рюсак не е бил сред съучастниците? Скачам от стола и се втурвам на улица „Сосе“. Идоан е поставил на видно място на масата ми досието, в което намирам антропометрична снимка на Рюсак. За миг се колебая дали да съобщя на Дебелия, но накрая решавам да направя проверка, преди да го уведомя. Обаждам се на Марлиз, за да я предупредя, че по всяка вероятност ще закъснея. Позвънявам в гаража и нареждам на Крокбоа да се приготви за тръгване.

— По дяволите! Почти обяд е — простенва той.

В коридора се сблъсквам с неколцина колеги от други отдели, чувам отваряне и затръшване на врати, почти непрекъснатото тракане на пишещите машини.

Изтичвам към асансьора. Дежурният гледа как натискам няколко пъти бутона за повикване, преди да ми съобщи, че асансьорът е

развален — за кой ли път. Втурвам се надолу по стълбите.

— Къде отиваме? — пита Крокбоа, прибирайки гребенчето в джоба си.

— Във Вилжюиф, в психиатричната клиника.

През целия път моля бога някой надзирател или санитар, който е бил на работа в деня на бягството, да е на смяна. Щастieto ми се усмихва — двамата надзиратели и санитарят, когото Бюисон е заплашил е пистолета си, са там.

Вече съм с едни гърди пред съперниците си от Полицейската префектура.

13.

— Господин комисар? Борниш е на телефона.

— А-а, къде се мотаете?

— Пред Съдебната палата съм, шефе. Искрах да ви предупредя, че ще се забавя. Трябва да се върна в съдебната лаборатория за резултатите от изследването на куршума.

— Какъв куршум?

— Знаете какъв, този, който намерихме в черепа на Рюсак.

— Да, вярно. Е, не се бавете много, драги.

Дебелият затваря телефона. Връщам се на бара на „Кафе дю Пале“, където, четейки вестника, изгълтвам едно кафе с мляко и две кифлички и тутакси ги усещам в стомаха си като две тухли. След двайсет минути съм в балистичния отдел.

Мъжът в бяла престилка става и се отправя безшумно с гумените си подметки към една дълга маса. Разравя куп папки, изважда една и идва при мен.

— Официалният доклад още не е готов — казва той лениво. — Чак след петнайсетина дни, затрупани сме с работа.

Поставя папката върху нещо като тезгях, отваря я и продължава:

— Твоят куршум е от П 38. Същото оръжие, от което бяха намерени гилзи и куршуми след стрелбата в ресторант „Арбоа“. Увеличените снимки изключват всякакво съмнение — резките от дулото са съвсем еднакви.

И наистина установявам, че броят, размерите и наклонът на драскотините са същите.

— Схващам — отвръщам аз, — смъртоносният изстрел е дело на онзи, дето е стрелял по мотоциклетистите.

— Е, не бързай толкова — казва мъжът в бялата престилка, — не съм казал такова нещо. Само уточнявам, че става дума за едно и също оръжие. На теб остава да му прикачиш собственик, това ти е занаятът, драги мой.

Не мога да разбера Управата. След като щеше да ѝ бъде по-лесно да събере под един покрив архивите на Следствената полиция, тя се постара да ги пръсне навсякъде, в най-отдалечените сгради, в най-забутаните места. Ето защо отделът, който се занимава с жилищата под наем и наблюдава плаващото население в района на Париж, като по този начин помага на останалите полицейски служби да спипват злосторниците, отседнали в пансионите, се е приземил на четвъртия етаж на гарнизона в Сите, със стълбище Д.

Разбира се, поради непрекъснатото сноване на дошлите за справка, дотам водят два асансьора. Естествено е и че тези асансьори през повечето време са в ремонт и тази сутрин аз, както и всички други, трябва да пусна в движение крайниците си.

В себе си нося няколко празни бланки на Държавна сигурност с печата на моя отдел. Попълвам грижливо името и данните на Рюсак и ги предавам на дангалака с щръкнали кучешки зъби, курдисан като дявол на пружина зад едно гише, на което се мъдрят два старинни телефона. Той поглежда написаното и зъбите му лъсват:

— Бързо ли е?

— Да. Единият е текущ, а другите два са за шест месеца и една година. Може ли? Разследвам едно престъпление...

— Хич не ме е еня. Хайде, ела...

Архиварят се навежда, вдига резето на вратичката и аз влизам след него в прашното му царство.

„Текущият“ — това са справките, които се правят веднага, често по телефона, а понякога писмено, в досиетата от последното тримесечие, където по азбучен ред са подредени фишовете на пристигналите. Това позволява да се направи бързо справка за пътниците, отседнали за една нощ. За шест месеца и една година трябва да се прегледат две до четири папки, от които тук-там се подават зелени картони — това са фишовете на поставените под наблюдение.

Със сръчността на фокусник архиварят плъзва пръсти по фишовете в кутията.

— Тук няма нищо — отсича той. — Сигурен ли си в правописа на името?

Той се навежда над тях, присвива очи, връща се към кутията, която отново пъхва в отделението.

— Сега ще видим и другите.

Продължава да рови в по-старите кутии и изважда два фиша на Рюсак, които явно не са поставени на мястото им.

— Ето го твоя човек.

Пъхва ми под носа двата фиша, попълнени с почерк на първокласник, с нечетлив подпис и без посочена професия. Записвам си адресите — улица „Прешьор“ 10 и улица „Сен Дьони“ 17, както и датите на пристигане, които по-късно ще ми помогнат да проверя в полицейските регистри на хотелите дали Рюсак е бил сам или не по време на престоя си.

Архиварят прибира фишовете:

— Съмнителни хотелчета — презрително процежда той. — Бих се учудил, ако научиш нещо особено там.

Разравя още една кутия и нервно я пъхва обратно в отделението.

— Каква бъркотия — промърморва той. — Добре че уволниха някои хора.

Гледам го с недоумение, докато се връщаме в антрето.

— Ами да — обяснява той, — един ден се разбра, че в кенефа се търкалят парчета фишове. Започнахме да наблюдаваме служителите. И хванахме на местопрестъплението един колега, който често го болеше корем; за да не подрежда фишовете, които му даваха да сортира, той мръсник ги изхвърлял по десет, по десет в клозетната чиния. Е, какво искаш, докато в архива изпращат за наказание, ще има такива номера!

От проверките в двата хотела не излезе нищо. С Идоан прекарваме част от следобеда в умуване с кого е живял Рюсак. Седнали един срещу друг, правим списък на стари адреси, измъкнати от досието му, и си ги разпределяме. След това всеки тръгва по задачи, да разпитва портиерите. Изтощителна и съсипваща работа. И безполезна. Но се налага да я вършим, защото всичко трябва да се провери.

Вечерта, докато Марлиз приготвя вечерята и се бори с готварската печка, аз мълчаливо седя на един стол. Отеклите ми крака киснат в леген.

Напрягам си мозъка да открия кой е използвал този П 38. Бюисон? Някой от съучастниците му? И изобщо защо са ликвидирали

Рюсак?

От всички тези въпроси, които си задавам, не мога да отговоря на нито един.

14.

Високи твърди гърди, полюшващи се бедра, дълги потръпващи крака, ангелско лице и руси, късо подстригани коси — това е Маги. Била е помощничка на една модистка, после ѝ омръзнало да работи, да прахосва здравето и красотата си срещу нищожно заплащане. И така попаднала на улица „Блондел“, по най-баналния възможен начин. На една неделна забава се запознала с някакво момче. Много красиво. С нежни ръце, недокоснали груба работа — сутеньор. Животът на Маги се променил. Минала през различни „закрилници“. До деня, в който овладяла занаята и започнала да работи за своя сметка.

Разбира се, случва се, покорена от някой нов любовник, да се откаже от част от доходите си, но в рамките на допустимото.

Маги е от моите доносници. Мисля, че ако Рюсак е имал приятелка, тя непременно е била проститутка. Маги би могла да я знае, във всеки случай това е една възможност и аз трябва да я използвам. Решавам да поговоря с моята приятелка, която се подвизава на тротоара.

Пристигам малко след четиринайсет часа. Под синьото небе улица „Блондел“ оживява. Шляят се минувачи, които оглеждат внимателно групичките проститутки, изложили на показ прелестите си.

Маги е на улицата. Погледът ми отначало се спира на яркозелената ѝ пола, къса и цепната, след това се плъзга по впитата и блуза — червена на бели точки, щедро разтворена на гърдите ѝ. Тя пуши предизвикателно, изпъчена, сигурна в себе си. Щом ме вижда, ми смигва и надава бойния си вик:

— В обятията на Маги всякакви грижи изчезват. Ще се качиш ли?

Кимвам утвърдително. Влизам след нея в хотела, чиято управителка е Люлю Скаридата. Качваме се по тясната стълба, увиснала във въздуха, третото стъпало се разлюлява под краката ми. Залитам.

— Тая ваша стълба е съвсем прогнила — казвам аз.

— Ще ти обясня, милото ми ченге.

Продължаваме да се изкачваме. На петдесет сантиметра от очите ми е извивката на бедрата ѝ. Виждам очертанията на закръгления ѝ стегнат задник, който е опънал тънката пола. Преглъщам слюнката си, раздразнен и възбуден.

Маги веднага ме усеща, защото мръсницата тутакси започва да се кълчи още повече, поклащайки силно бедра като красива каравела, носена от бурята. Тя се обръща, усмихва се и пита:

— Харесва ли ти?

— Много.

Камериерката ни отваря една стая, оправя леглото и поставя кърпа на умивалника. После тръгва към вратата, но аз я спирам:

— Донесете два коняка. Двойни.

Двамата с Маги спираме дотук. Тя е седнала на леглото, а аз стоя прав срещу нея. Гледаме се, докато чакаме питието. От време на време тя кръстосва крака, при което се виждат гащите ѝ, гледа ме изпитателно право в очите. Прекарваме така известно време. Маги се опитва да ме привлече до себе си, а аз се боря с изкушението — и така, докато камериерката се връща. Плащам сметката, очевидно не много щедро, защото по лицето ѝ не пробягва и сянка от усмивка. За нея аз съм просто още един глупак и най-вече голтак. Тя излиза, затваря вратата и стъпките ѝ заглъхват по коридора.

Погледът ми се плъзга по зелените тапети, подобни на поляна, осеяна с увехнали и избелели червени рози:

— Дълго ли ще съзерцаваш пейзажа?

Обръщам се. Маги е разкопчала блузката си и се е изтегнала на леглото с ръце, скръстени под главата.

— Дошъл съм да говоря с теб.

— Така си и мислех. Можем да говорим и в леглото. Хайде, ела при мен, няма да те изнася.

Вземам двете чаши, подавам ѝ едната и сядам на ръба на леглото. Казваме си „наздраве“.

— Какво искаш да знаеш, скъпо мое ченге?

Поглеждам Маги, отпивайки от коняка.

— Слушай — казвам, поставяйки тумбестата чанта на нощното шкафче. — Трябват ми сведения за един тип, който се е казвал Анри Рюсак.

— Казвал се е?

— Да. В минало свършено. Мъртъв е. Но преди да умре, тъй като е бил хубаво момче, в живота му сигурно е имало някоя женичка. Шансът да я открия веднага е едно на хиляда, но все пак се опитвам. Целта на посещениято ми е проста — искам да знам дали някоя от твоите приятелки не се е срещала с моя мъртвец.

Маги се повдига на лакът, за да вземе чашата си, и при това движение едната ѝ гърда се оголва. Тя изобщо не се смущава и отпива голяма глътка. В жълтеникавата светлина на стаята лицето ѝ е изгубило безгрижния си израз.

— Познавам момичето, което е било с Анри. Това съм аз.

Гласът ѝ е сериозен, почти тъжен и мен ме хваща яд, че така нехайно ѝ съобщих за мъртвия. Маги е закопчала блузката си. Тя продължава:

— От няколко седмици насам не се бяхме виждали. Наскоро научих, че е организиран бягството на един или двама типа, не знам точно, от някаква болница, че е участвал в обира на някакъв ресторант и е имало престрелка по улиците. Сигурно си чел във вестниците, както всички.

Кимвам утвърдително.

— Да, четох.

— Това е всичко, което мога да ти кажа.

Тя отново поднася чаша към устните си.

Продължавам да я разпитвам:

— Но... Как научи това? Рюсак ли ти го каза?

Маги отпива една глътка и оставя чашата си.

— Казах ти, че от началото на този месец не съм се виждала с него. Разказа ми го една приятелка. Тя работеше с мен на улицата, но от известно време изчезна. Когато се върна, едва преди няколко дни, аз я попитах, ей така на шега, дали не е получила наследство. Тя ми отговори, че е наследила четири образа, които се криели в дома ѝ. Двама братя, закоравели престъпници, един неин приятел, избягал от затвора, и Анри.

— А как се казва твоята приятелка?

— Сюзи... Ако предпочиташ — Сюзан Фуру.

— Има ли сутенъор?

— Е, почваш да искаш много от мен. Спомена ми за някакъв Роже, но не знам дали ѝ е сутеньор. Това ли е всичко, което те интересува?

— Не, още един въпрос. Той е идиотски. Защо се клати третото стъпало? Нали каза, че ще ми обясниш?

Маги се усмихва. Тя гаврътва чашата си, преди да ми отговори.

— Когато стъпиш на третото стъпало, в кабинета на Люлю, където тя води счетоводството, се задейства един звънец. В този момент тя отваря една шпионка, невидима за клиента, и вижда кое момиче се качва в стаята. Тогава Люлю отбелязва в тетрадката си броя на клиентите на всяка от нас. Заради нейния процент, нали разбираш?

— Отлично, значи тя е стара сводница!

— Щом казваш. Всеки трябва да живее, нали?

— Добре — отвърщам аз, ставам и обличам сакото си. — Отивам в службата. Благодаря за сведенията. Маги, ако имаш неприятности, разбира се, дребни, знаеш ми телефона.

— Ясно, ченге. Ще ти се обадя.

Навеждам се над нея и я целувам. Гласът на Маги ме спира на вратата:

— Много ли се е мъчил Анри?

— Не, Маги. Умрял е, без да усети.

Установяването на самоличността на Сюзан Фуру се оказва детска игра. Достатъчно беше да прегледам архива на Отдела за борба с проституцията и наркоманията, за да науча, че живее на улица „Биша“ 57.

Но когато заставам пред сградата с олющена мазилка, чиито коридори се заплитат като лабиринт, разбирам, че сам няма да мога да постигна нищо. Има вътрешни дворове, забутани сумрачни кътчета и вечер тук прилича на истинско свърталище на злосторници. Стоя на автобусната спирка, която се намира почти срещу пътната врата, и си давам ясна сметка, че ако се повъртя тук, ще ме забележат. Ето защо решавам да се прибера в службата.

След като изслушва доклада ми, Дебелия ликува:

— Борниш, утре ще имате всичко необходимо, за да започнете наблюдение. Ще помоля директора да отпусне една камионетка като на

вашиите приятели от ПП. Ще идем всички заедно — Идоан, вие и аз. Този път са в ръцете ни. Ако ги изпуснем, значи сме царе на глупаците.

На другата сутрин в кварталната месарница научавам от вестник „Паризиен либере“, че се числя към царете на глупаците.

15.

Нюс наистина се чувстваше много нещастен. Липсата на удобства на улица „Биша“ му тежеше, а на неговата възраст от това спане на дюшек на пода го боляха кокалите. Разбира се, той се радваше, че отново са заедно с Емил, но се и безпокоеше. Не заради приятелката си Ивон, скрита в Оверн, а за двете си кучета, боксерите, които му липсваха. Той обикаляше, окаян, тясното апартаментче на улица „Биша“ и непрестанно се питаше какво ще стане с тях. Естествено „зетят“, на Емил, Изпъчения, се бе закълел, че ще ги наглежда, ще им носи храна и ще ги разхожда. Но Нюс знаеше, че Изпъчения не може да им даде тая любов, от която кучетата толкова се нуждаят.

— Повръща ми се от теб и твоите помияри, които точат лиги навсякъде! — измърморва Изпъчения отегчено и поставя картите си на масата.

— Ти не можеш да разбереш, Пол! Едно куче колкото е по-едро, толкова е по-гальовно.

Седнали в дъното на едно бистро в съседство с номер 57 заедно с Декер, те играеха на покер.

— Ама знаеш ли, че си напълно оглупял с твоите псета? — продължава Изпъчения. — Купувам им месо без тлъстина, варя им каши и зеленчуци, поя ги с минерална вода. Всяка вечер ги разхождам по един час. Какво искаш повече? Да ги заведе на кино или в публичен дом?

— Не им даваш любов! — въздъхва Нюс. — А едно куче без любов е като цвете без вода.

— Добре — отвръща Изпъчения, — следващия път ще ги поля.

— Толкова ми се иска да ги видя! Какво ли не бих дал, за да ги погаля!

— Ти да не откачаш бе! При всички тия ченгета, дето шетат наоколо...

Но любовта на Нюс се оказа по-силна от всичко. И заради кучетата си той допусна сериозна грешка. Увери се, че камионетката

на ченгетата, за която му беше казал Изпъчения, е изчезнала. Тогава купи най-хубавото месо и захарни бисквити и отиде в дома си съвсем сам.

Когато излезе, вече не беше сам. На известно разстояние го следваше един мъж — инспектор от оперативната бригада, който случайно минаваше оттам и го позна. Като стилна до улица „Биша“, той позвъни на шефа си, комисаря Кло.

Малко по-късно една камионетка, натъпкана с въоръжени полицаи, паркира близо до номер 57.

Нощта се е спуснала. В кухнята Сюзан Фууро приготвя вечерята. На масата Декер, Нюс и Бюисон мълчаливо отпиват от мастиката. От няколко дни отношенията между Роже и Емил са изострени до крайност, те едва сдържат омразата си един към друг. Всичко започна точно на 22 септември, когато Франсис Кайо пристигна лъчезарен на „Биша“. Той си разкопча шлифера, пъхна ръка в джоба на панталона си и извади един пръстен с диаманти, който постави на масата внимателно, сякаш беше яйце.

— Откъде го измъкна? — попита недоверчиво Бюисон.

— Познайте, шансът ви е едно на хиляда! — отвърна Франсис и се отпусна на един стол. — Представете си, преди малко отивам да пийна една чашка в „Пайот“ и собственикът ме вика, подава ми пръстена и ми казва: „Вземи, оная нощ сте го забравили в тоалетната.“ Разбирате ли? Само като си помисля как подозирахме Анри, че го е чопнал!

Декер пребледня. Бюисон остана невъзмутим. Предишната вечер, под претекст, че ще крадат картини в един замък, той беше завел Рюсак в гората Ла Фей и Декер бе присъствувал на екзекуцията му.

Когато Франсис си тръгна, Роже се нахвърли върху Емил, без да си мери думите, и Нюс трябваше да се намеси, за да въздвори ред. Но от този ден двамата мъже се гледат без сянка от приятелски чувства.

Сюзан отваря прозореца и протяга ръка в мрака, за да изцеди салатата. Изведнъж погледът ѝ е привлечен от малките снопчета светлина от джобни фенерчета, които обхождат двора. Тя веднага се обръща:

— Изчезвайте! Ченгетата!

Нюс и Декер първи се хвърлят към вратата, но на площадката вече отекват стъпки. Емил се спуска към прозореца и го прекрачва. Застанал на перваза, той се подвоумява. Намира се на третия етаж. Пред него, на около пет метра по-долу, проблясва водосточната тръба на отсрещната сграда. Възпира го мисълта, че ако не успее да се хване за нея, ще стане на кайма.

До слуха му достигат два силни удара по вратата и думите: „Полиция, отворете!“

И тогава Емил скача. Летенето във въздуха е невероятно кратко, но на него му се струва цяла вечност.

Пръстите му се удрят във водосточната тръба. Въпреки болката, те се вкопчват в нея с нечовешка сила. Ударът е толкова силен, че той има чувството, че ръцете му се откъсват от раменете. Но продължава да стиска. С ужас усеща, че улукът поддава под тежестта му. Накрая той престава да се клати. В нощната тишина Емил дочува откъслечни думи и олелия от апартамента на Сюзан. Тогава той предпазливо се вдига на мускули и опира гърди на покрива.

С плувнало в пот чело си поема дъх, след това приближава единия си крак, после и другия до улук. С котешка пъргавина се прехвърля на покрива и се скрива зад един висок комин. Тъкмо е стигнал до него, когато сноп светлина започва да шари по керемидите към мястото, където се е скрил, и един разочарован и сърдит глас промърморва в мрака:

— Мътните да го вземат! Преди малко беше тук. Не може да е скочил, нали?

Цяла нощ полицаите сноват, претърсват всичко, обискират апартаментите, всяко кътче, фенерчетата им прорязват мрака. Чак в ранни зори се разотиват.

Скрит зад комина, Емил изчаква още един час. После, пак по покривите, се добира до една съседна сграда, чийто вход гледа към Ке дьо Жемап. Той счупва стъклото на едно таванско прозорче, скача в мансардата, изкъртва вратата и слиза на улицата. Един рибар съсредоточено наблюдава въдицата си, потопена в канала Сен Мартен. Емил най-спокойно се отправя към площад „Републик“ и хлътва във входа на метрото.

Така в последния момент Емил се спасява благодарение на сигнала за тревога.

ЧАСТ ТРЕТА
ВТОРИ РУНД

16.

— Нещо не е наред ли, господин Борниш? — пита месарят.

Сигурно изглеждам странно, щом и търговецът го е забелязал. Сгъвам вестника, в който се описват бурните арести на улица „Биша“ и бягството на Емил, и го оставям на касата.

— Разни неприятности — отвърщам аз. — Знаете ли, няма да имам време да занеса месото вкъщи, дайте го на Марлиз, ако я видите. Трябва да изчезвам.

Колко е странно, че бързаш дори след като знаеш, че ще те наругаят. При тази перспектива би трябвало да забавиш крачка, но става точно обратното — хукваш още по-бързо. Не съм единственият, който реагира така — работници, служители, дребни чиновници правят същото. Ругатните, към които си се устремил, те привличат като голямата печалба от лотарията. И колкото по-ясно ти става, че ще се сипят като градушка, толкова повече се трепеш да бързаш. И така, тази сутрин, въпреки паричните ми затруднения в края на месеца, вземам такси.

През целия път си повтарям: „Как ли ще ме гази Дебелия!“ И не се лъжа. Обикновено спокоен и умеещ да се владее, той буквално изръмжава още щом кракът ми стъпва в кабинета му.

— Е, моите поздравления, Борниш! — изгърмява гласът му. — Браво, този път надминахте себе си! Продължавайте, драги, продължавайте в този дух и много скоро ще ви направят главен инспектор.

Опитвам да се защита:

— Но, господин комисар, снощи, когато ви докладвах...

— Казахте ли ми, че нашите приятелчета от ПП вече са на улица „Биша“?

— Ама те не бяха там!

— Откъде знаете? Те няма да ви се обадят, да ви извикат: „Куку!“ от камионетката си.

Дебелия започва да ме ядосва:

— Слушайте, шефе, във вестника пише, че са направили хайка, били са повече от двайсет души, подпомогнати от стражарите, които обградили квартала. Какво можех да направя сам? Както виждате, макар че са били толкова много, са изтървали Бюисон!

— Е, да, това е вярно — отвърща Дебелия и изведнъж омеква: — И е единственото, което ме успокоява. Какво смятате да правите сега? Всичко започва отначало!

По пътя бях мислил по този въпрос, така че си имах готов отговор:

— Ще отида при съдия-следователя Голети и ще поискам разрешително да разпитам Декер и Нюс.

Съдия-следователят ми е почти приятел. Той е набит, кръглолик, рус и усмихнат, понякога се засича в кафенето „Отел Терминюс“ на гара Сен Лазар, откъдето той взема автобуса за Ньой. Тогава пием по една мастика, после той ме хваща за ръка, измъква ме навън и правим безкрайни разходки. Аз съм словоохотлив, но с него трудно мога да взема думата. Той говори непрекъснато — за следствията, които води, за закононарушенията, за криминалните романи, по които е луд. И на мен ми е ясно, че той, без да си дава сметка, има слабост към Държавна сигурност, в ущърб на ПП. Той е опитен, непреклонен съдия и благодарение на него доктор Пьоутио отиде на ешафода.

Когато влизам в кабинета му, на втория етаж на Съдебната палата, бюрото му е обсадено от половин дузина адвокати, молеци за разрешителни за свиждане, за освобождаване под гаранция или за позволение да прегледат някои досиета.

— Моите почитания, господин съдия-следовател.

— А, Борниш! Сядайте, приятелю.

С рязко движение Голети освобождава адвокатите, заключва вратата и сяда във въртящото се кресло.

— Е?

— Имам нужда от разрешително, господин съдия-следовател. Бих желал да разпитам Декер и Нюс, които са ви предали от ПП.

— Но, Борниш, вашият отдел няма нищо общо с арестите на „Биша“. Това не е от вашата компетентност. На всичко отгоре към тях вече са предявени обвинения.

— Зная, но вашият колега от Понтоаз ми възложи да разследвам убийството на един престъпник — Анри Рюсак.

— Какво общо имат Декер и Нюс с тоя случай? — прекъсва ме Голети, изважда от чекмеджето си пакет „Голоаз“ и ми предлага цигара.

— Не, благодаря. Пуша само „Филип Морис“, господин съдия.

— Виж ти, значи вие от улица „Сосе“ имате пари?

— Купувам ги на черно, господин съдия, и ми излизат по-евтино от вашите „Голоаз“.

— Невероятно. Може ли да ми вземете един картон?

— Разбира се. Но с ваше позволение, господин съдия, нека се върнем на моя въпрос. Рюсак е бил убит с деветмилиметров куршум. А той е изстрелян от П 38, същия, който е бил използван при престрелката в Париж след обира в ресторант „Арбоа“, с който се занимавате вие. Следователно убиецът може да е само сред съучастниците на Рюсак в този обир.

— Това е правдоподобно, Борниш, във всеки случай разсъжденията ви са логични.

— Сигурен съм в това, още повече че една проститутка ми довери, че Рюсак е живял у Сюзан Фуру. За мен всичко е много просто: ако успея да накарам Декер или Нюс да проговори, случаят ще бъде ясен.

Фердинанд Голети изтърсва пепелта от цигарата си и се отдава на размишления:

— Борниш, иска ми се да ви издам разрешително. Но се съмнявам, че Декер или Нюс ще пропеят. Те са стари кримки. Вашите колеги от ПП ги разпитваха и мисля, че доста са ги притиснали — лицата им бяха малко подпухнали, когато ми ги доведоха. Но нито единият, нито другият е казал нещо. Нюс си е отворил устата само за да каже, че брат му не е бил на „Биша“ и че не го е виждал от години. Колкото до Сюзан Фуру, тя е признала само, че е любовница на Декер.

Изведнъж ме осенява една идея.

— Четох във вестника, че на „Биша“ намерили цял арсенал — автомати, пистолети, купища куршуми. Сигурно оперативната бригада е изпратила всичко за експертиза?

— Действително — отвръща Голети, — но докладът на балистичния отдел още не ми е предаден, ще дойде чак след няколко

дни. Така че в момента съм с вързани ръце. Едва след като науча резултатите от експертизата, мога основателно да обвиня затворниците в опит за убийство на представители на силите на реда.

— Господин съдия, знаете ли дали сред тези оръжия е имало един П 38?

Чакайте да помисля... Струва ми се, да.

Въздъхвам с облекчение — няма да чакам резултатите от експертизата, за да разпитам Декер и Нюс. Ще блъфирам.

Минава петнайсет часът, когато напускам кабинета на Голети с разрешителното в джоба. Трийсет минути по-късно звъня на портала на затвора „Санте“. Зад прозорчето се появява фуражка със звезди.

— Инспектор Борниш от ДС.

Вратата се отваря. Изминавам няколко крачки по коридора и стигам до остъклената врата, зад която стои един пазач. Показвам полицейската си значка. Ключът се превърта два пъти, вратата се отваря и аз прекосявам павирания двор до отсрещната каменна стълба. Сърцето ми се свива, когато изкачвам трите стъпала, в подножието на които на разсъмване издигат ешафода. Остъклената, също строго охранявана врата, която изниква пред мен, води към преддверието на смъртта. Когато с разкопчана яка, с вързани на гърба ръце, съпровождан от надзиратели и мъже, облечени в черно, осъденият излиза от килията си и минава през тази врата, той се спъва в една дъска, опряна на рамката. Дъската пада. Двамата помощници на палача го хващат за ръцете и пъхват главата му в отвора. С всичките си четирийсет килограма гилотината се спуска и я отрязва. Главата се търкулва, кръвта бликва, но струите вода, насочени от пазачите, веднага я измиват. Гърчовете на тялото стихват, в тръстиковия кош, който се оцветява в червено.

Често съм ходил в „Санте“ да разпитвам затворници. И винаги когато изкачвам тези стъпала, потръпвам. Паметта безмилостно ме връща назад, когато като млад инспектор трябваше да присъствам, за пръв и последен път в живота си, на изпълнението на една смъртна присъда.

Осъденият беше млад циганин. Аз го бях арестувал. Видях как този човек крещеше и плачеше, докато го влачеха към ешафода.

Никога няма да забравя ужаса, който се четеше в очите му. Окаменял от възмущение, видях как мина покрай мен, погледна ме умолително и извика: „Не съм го убил аз, брат ми беше, не съм аз!“ Този циганин казваше истината. Той беше невинен.

Истинският виновник беше големият му брат. Той бе убил един старец зверски. Заради правото на първородния, малкият се бе съгласил да се пожертва за него. Той пое върху себе си вината за убийството. По време на процеса поддържаше признанията си с куп потресаващи подробности. На подсъдимата скамейка големият брат го слушаше безучастно. Но когато произнесоха присъдата, жаждата за живот у по-младия надделя. Беше много късно — той молеше, закланах брат си, осъден на доживотна каторга, да каже истината, да признае вината си. Големият извърна глава. Когато пазачите отведоха окованите братя, разбрах, че съдът се е заблудил. Но циганинът направи всичко възможно, за да го подведе.

Съгласих се да присъствам на екзекуцията може би от любопитство. Не предполагах колко ужасна е тази гледка. След това отклонявах всяка подобна покана. И от този ден нататък станах яростен противник на смъртната присъда. Аз съм ловец, а не убиец.

На регистратурата, след като минавам през още една желязна врата, подавам разрешителното си на надзирателя зад гишетото. Той го преглежда, поставя го пред себе си, подпечатва го и вписва името, презимето, длъжността и местоработата ми в един дебел регистър за посетители. Отправлям се към стаята за свиждане с адвокатите, в която се влиза през няколко остъклени врати. Избирам трета стая.

Един тъмничар ми отваря вратата, потраквайки с връзката ключове. Влизам и се отпускам на един стол пред дървената маса, докато той ми съобщава:

— Сега ще ви доведат Декер. Той е още в карцера.

Известно време съзерцавам сивите стени на тясното помещение, след това погледът ми се спира на една млада руса адвокатка, дребничка и хубава, която също чака клиента си в отсрещната стая.

— Сладка е, нали? — прошепва надзирателят и ми смигва съучастнически.

Тъкмо да му отговоря и Декер се появява — нисък и набит. Косата му е разрошена, устните подути, а очите кървясали. Лявата страна на лицето му е подпухнала. Съдия-следователят Голети беше прав — ония от оперативната не си поплюват. Зад него вратата се заключва.

— Сядай.

Декер се подчинява със забавени движения. И двамата се наблюдаваме крадешком. Прави ми впечатление волевото му упорито лице с хитри очи. Чудя се как да заговоря този човек, който е нащрек и твърдо е решил да мълчи. Във всеки случай не трябва да прибягвам до сила. При него това няма да помогне.

— Декер — започвам аз, — не съм от Полицейската префектура, така че няма да говорим за обира в „Арбоа“. Той не ме интересува. Дошъл съм за нещо много по-сериозно.

Той не помръдва. Напротив, по лицето му трепва подигравателна усмивка. Изчаква.

— Знаеш за какво става дума, нали?

Той не отговаря. Гледа ме втренчено и устните му се разтягат в усмивка. Започвам да се дразня, но зная, че ако искам да пробия бронята му, трябва да бъда търпелив.

— Добре, не искаш да говориш, това е твое право. Сега ще направя протокола — казвам аз, отварям чантата си и изваждам напечатаните бланки. — Ще ти задавам въпроси, ще отбележа, че отказваш да отговаряш. Ще те помоля да подпишеш, ще отбележа, че отказваш и това е всичко. Не съм твърдоглав и нямам навика да си говоря сам.

Той продължава да седи неподвижно. Вземам един протокол, поставям индигото между листовете, изваждам си писалката и започвам да пиша, повтаряйки на глас:

„Ние, Роже Борниш, полицейски инспектор в Дирекция на Следствената полиция в Париж, в изпълнение на указанията на господин съдия-следователя на Понтоаз...“

Млъквам и вдигам поглед към него.

— Както виждаш, съдия-следователят е от Понтоаз. Това не ти ли говори нещо?

Той поклаща глава. Не помръдва, но погледът му става напрегнат.

— Името ти е Роже Декер, роден на 2 октомври 1915 г. в Париж, 20-и район, нали?

Той кимва. Продължавам:

— Преди да избягаш от централния, си бил осъден на седем години затвор от наказателния съд в района на Сена за кражба, след това на четири месеца за измама, после на петнайсет месеца за кражба.

Клепачите му трепват в знак на съгласие. Продължаваме да се гледаме право в очите. Той — напрегнато и недоверчиво. Аз — усмихнато, с престорена непринуденост. Без да го изпускам от очи, бръквам в чантата и изваждам снимките на Рюсак, направени от Кокан. Бавно и спокойно ги нареждам на масата, обърнати към него. Първата е на черепа на Рюсак с раната, в едър план, втората е на трупа му, проснат в тревата, третата е портрет на Рюсак с широко отворени очи, омазани с кал, и устни, изкривени в болезнена гримаса.

Декер остава безмълвен, но този път забелязвам, че ноздрите му потръпват.

— Приятел ли ти беше?

Той извързва очи.

— Слушай, Декер, дойдох при теб само заради Рюсак. Това няма никаква връзка с бягството на Бюисон, с квартирата на „Биша“, обира в ресторанта и престрелката с моторизираните полицаи. Мен ме безпокоят само за сериозните престъпления — убийствата. И всичко ме кара да мисля, че ще стоварят убийството на Рюсак на твоя гръб.

Той се ококорва, устата му се отваря и най-сетне проговаря:

— На моя гръб ли?

— Ами разбира се. Защото куршумът, изваден от черепа на Рюсак, е от същото оръжие, от което са намерени куршуми на улица „Биша“ и след престрелката с мотоциклетистите. В целия кюп е имало два, почти непокътнати, които са се забили във фара и в едната гума. И така, оръжието е П 38 калибър 9 мм. И то е твое.

— Вие майтап ли си правите? — изръмжава Декер пресипнало.
— Ако сте дошли да ми досаждате, кажете си, аз нямам нищо общо с вашите батаци, връщам се в карцера!

Той рязко се обръща и започва да чука по остъклената врата, за да повика пазача. За щастие тъмничарят е потънал в съзерцаване на русата адвокатка.

Ставам от стола.

— Както искаш, Роже — казвам аз (и съвсем съзнателно го назовавам с малкото му име) — и на мен ми е все тая. Ще се оправяш със съдия-следователя от Понтоаз, а той не е от меките. Както и Версайският наказателен съд, да го знаеш. Е, щом искаш да натопиш и Сюзан...

Изведнъж Декер се обръща нападателно:

— Как така Сюзан? — извиква той.

— Непременно ще я натопиш. Ще се наложи да ви направят очна ставка. Ще я прехвърлят в Понтоаз, щом Голети приключи с нея, значи след четири-пет месеца, може и повече. Тя ще повтори всичко, което каза на мен, а именно, че П 38 е твой, а Нюс ще го потвърди...

— Хайде де!

— Какво?

— Сюзан да каже нещо? Тя е моя жена и никога няма да ми погоди такъв номер. Освен това няма представа от куршуми.

— Както кажеш, само че в Съдебната лаборатория разбират от тия неща. Върху него са твоите отпечатъци. Разбираш, нали — гилзи, куршуми, отпечатъци, Сюзан, Нюс, доста доказателства срещу един човек, а?

— Така е — съгласява се Декер, — но кой ще докаже, че патлакът е мой? Той може да е на Нюс или на братлето му, а това не значи, че съм бил с тях, когато Рюсак...

— А отпечатъците?

— Може да съм ги оставил, когато съм го държал в ръцете си. Аз си падам по оръжията.

— Добре, драги. Така да бъде. Ще запиша всичко, което ми каза. Значи признаваш, че си си играл с оръжието, с което е бил убит Рюсак?

— Е, не бързайте толкова.

— Хайде, Роже, не бъди глупак. Слушай, съвестта не ми позволява да впиша това в протокола. Прочетох досието ти в архива. Сигурен съм, че не си очистил Рюсак. Но не си прави илюзии —

братята Бюисон ще бъдат много доволни, ако ти го стоварят заради отпечатъците. А Нюс никога няма да вземе да противоречи на брат си.

— Естествено.

— Знаеш ли историята с таратайката?

Декер поклаща глава отрицателно, кървясалите му очи се разширяват от любопитство.

— Слушай тогава.

„Един ден Мимил си стои в «Мъртвият плъх», едно барче на площад «Пигал», вече е разрушено. Той играе на зарове със съдържателя. На бара го заговаря някакъв непознат:

— Тая бричка пред вратата ваша ли е?

— Да — отвръща Мимил.

— Готина е! Не я ли продавате?

— Не съм мислил за това — казва Мимил, — но ако ви харесва, вземайте я.

— Колко?

— Десет хиляди кинта.

На другия ден, според уговорката, двамата мъже се срещат на същото място. Купувачът — с нови-новенички банкноти, а Бюисон — с превързана дясна ръка.

— Пребих се снощи — промърморва той, — трябва да ида да ми я гипсират.

— А колата?

— Ето ключовете.

— Ще ми дадете ли разписка?

Емил показва осакатената си ръка:

— С удоволствие, но вижте дясната ми ръка. Напишете я, а аз ще подписа.

Онзи се съгласява. Когато идва моментът да подпише, след два неуспешни опита Емил слага с лявата ръка един неясен, съвсем нечетлив подпис. Купувачът си тръгва доволен, подкарал новата си придобивка.

След два месеца той отива при един съдия-следовател — оказало се, че колата е крадена. Водят и Бюисон между двама стражари.

— Той е, господин съдия — извиква купувачът, посочвайки го с пръст.

— Аз ли? Не познавам този човек — спокойно отвърща Емил. — Ако му бях продал кола, щях да му дам разписка.

— Точно така — казва съдия-следователят, — разписката е у мен и благодарение на нея ще хлътнете, Бюисон.

— Щом е така, господин съдия, нека направят експертиза на почерка, за да видите дали е мой!

Бюисон отново беше освободен по липса на доказателства, а купувачът, чието минало не беше безупречно, отнесе една година затвор за кражба и укривателство. Ето това е Бюисон.“

Декер ме изслушва с интерес, но не казва нито дума. Продължавам:

— Виждаш ли, Декер, ти си свястно момче, но ако пред съда заявиш: „Не съм аз, друг беше“, това няма да ти помогне. И ако не си помогнеш сам, ще си носиш главата под мишница, повярвай ми.

— Но какво искате да ви кажа? — изкрещява Декер.

— Как е станало. Ще ми разкажеш всичко с подробности, поред, спокойно. Ще запиша показанията ти в протокола, ти ще подпишеш и ще си вървя.

— Ей че сте нахални ченгетата! — казва той. — Давате ли си сметка каква отговорност ме карате да поема?

Известно време Декер размишлява със сведен поглед. Той знае, че Бюисон е избягал, че може да мине доста време, преди полицията да го открие, ако изобщо го хване жив. Отгатвам мислите му и за да го подтикна да говори, уточнявам:

— Да предположим, че се явиш пред Наказателния съд, преди да спипат Емил. И какво ще стане? Ще стоварят всичко на твоя гръб. Представи си, че открият Емил, но мъртъв! Какво ще стане? Ако го обвиниш, ще кажат, че е много лесно да виниш мъртвец и че си гадняр!

— Дайте ми една цигара — изрича накрая Декер.

Подавам му пакета американки и кибрита си. Той изважда цигара, запалва я, дръпва веднъж и се задавя.

— Това са цигари за мадами — изръмжава той с отвращение, — за мадами или за педита... — (млъква, но аз не смея да кажа нищо.) — Е, добре, ето как стана. Емил не можеше да търпи Рюсак. По три причини. Първата, доста идиотска, е, че оня беше едър, млад и красив, точно обратното на него. Втората, защото като излизаше от ресторант „Лобoa“, Рюсак изплю името на Франсис. Третата, защото Рюсак, който си беше женкар, гледаше Сюзан с влажен телешки поглед.

— Твоята жена ли?

— Точно така. Помагаше ѝ да пазарува, да мие съдовете, галеше я по задника, когато минаваше покрай него, с една дума искаше да я чука. Емил никак не обичаше тия работи. Побъркваше се от яд.

— А ти?

— Мене ми беше все тая. Отдавна съм разбрал, че ако един мъж иска да си запази спокойствието и свободата, в никакъв случай не трябва да се влюбва. С любовта започват всички глупости. Аз си харесвам Сюзан. В кревата правя каквото ѝ е приятно. Тя ме храни, живеея при нея, носи ми мангизи, когато ми трябва, а за останалото не ми пука. Щом Емил започнеше да ми надува главата, че Рюсак свалил Сюзан, аз му отвърщах: „Тя си е проститутка. Всеки ден я чукат дузини клиенти. Дали е Рюсак или друг, все едно...“ И така на 21 септември сутринта Емил ни предлага, на Рюсак и мен, един много изгоден обир — картини за двайсет милиона в някакъв замък край Анрези. Тръгваме тримата с една открадната бричка. Когато стигаме в гората Ла Фей, Емил ми заповядва да спра. Слизаме. Емил тръгва към един зид, в който има отвор, и се промъква през него. Ние с Рюсак най-спокойно го следваме. Обирът изглежда лесна работа. Бюисон влиза в гората и изведнъж спира до едно дърво и си разкопчава дюкяна. Рюсак също се разкопчава. Това беше капан. С един скок Емил застава зад гърба му с пистолет в ръка, доближава дулото до тила му и стреля.

Пламъкът светва в косата на Рюсак, който пада с глух удар, с отворени очи и оголен член.

Не че се мъча да се оправдавам, но честно казано, бях отвратен. Знаех, че Емил си е убиец по природа, но никога не си бях представял, че може да очисти приятел, който му е помогнал да избяга от Вилжюиф. Той издуха дулото на пистолета, прибора го в джоба си, погледна Рюсак и ми каза: „Видя ли колко кръв! Блика като от заклано

прасе. Отдръпнах се и въпреки това крачолът ми е подгизнал.“ Когато се прибрахме, Сюзан му изпра панталона. Тя беше ужасена.

Известно време Декер мълчи. Той смачква цигарата си с крак и довършва:

— Както виждате, най-сигурният ми свидетел е Сюзан. Ако бях убил Рюсак, по мене щеше да има кръв. Панталонът сигурно още е при нея. Колкото до отпечатъците, не мога да разбера, трябва да съм пипнал неволно патлака. Оръжията бяха струпани накуп.

— Още един въпрос, Роже, и те оставям на мира. Кой е Франсис?

Той вдига рамене и на лицето му се изписва недоумение. Няма смисъл да настоявам. Достатъчно добре познавам престъпниците и ми е ясно, че човек като Декер няма да каже нищо повече. Подавам му протокола и писалката си. Той подписва, без дори да го погледне. Прибирам всичко в чантата си и ставам. Преди да почукам на вратата, за да съобщя на тъмничаря, че разпитът е приключил, се обръщам към Декер:

— Не е ли много тежко в карцера?

— Как не! — процежда той с гримаса.

— Слушай, ако искаш нещо, потърси ме. Ще уредя да те откарат на улица „Сосе“.

Странно пламъче проблясва в погледа на Декер. Лесно е да се отгатнат мислите му. Отсега нататък в мрака на килията той ще напряга въображението си, за да измисли как да използва преместването си от „Санте“ и да избяга, както беше направил в затвора „Клерво“.

Излизам от „Санте“. Утре ще отида във Френ да разпитам Нюс.

Убийството на Рюсак е изяснено, но двама души са все още на свобода: Емил Бюисон, когото никога не съм виждал — другите полицаи са в същото положение, и този Франсис, чиято самоличност трябва да установя, защото зная, че може да ме отведе до убиеца.

17.

Обичам затвора във Френ. Тук е спокойно, светло и свежо. Съвсем различно от подземията на „Санте“. Освен това, за да стигнеш до него, правиш чудесна разходка извън града. Настаняваш се на платформата на автобус 187, облакътен на перилата, с чанта, стисната между краката, и се наслаждаваш на пейзажа, който се променя пред очите ти. Минаваш Монруж, Кашан, Лей ле Роз и стигаш до авеню „Либерте“. Слизаш. Дълга алея, обточена с дървета, минава покрай сградите на затвора чак до портала, където те посреща усмихнат надзирател. Един двор, в който сноват затворнически коли, те дели от главната сграда. Прекосяваш го. Тръгваш по коридор с блестящ като лед паркет, после свиваш надясно и се озоваваш в една зала, просторна като катедрала. Пред масата, покрита със зелено сукно, са подредени столове, а зад нея се мъдри едно директорско кресло. Сядам в него и чакам любезния пазач да доведе Нюс.

Тази сутрин съм бодър. Снощи си легнах рано. Спах добре. Марлиз ми дари нежността си и на сутринта аз я възнаградих, като ѝ поднесох закуската в леглото.

Питам се как ли ще протече разпитът на Нюс. Мисля да му пробутам номера с отпечатъците от пръсти, който имаше успех при Декер. Е, разбира се, има една спънка. Емил му е брат и той ще се опита да го прикрие и да стовари вината върху Декер. Толкова по-зле, да се оправят двамата със съдия-следователя.

Вратата се отваря. Жан-Батист Бюисон се появява в дъното на залата, конвоиран от тъмничаря си. Той спира за миг, забелязва ме, после, влачейки платнените си обувки по пода, се приближава и сяда срещу мен. Среден на ръст е, здравеняк и изглежда доста добре. Носът му е правилен, тънък, почти изящен, очертанията на устните му са съвършени и чувствени. Но погледът — ту насмешлив, ту жесток, както и квадратната му челюст — изразяват необикновена воля. Общо взето, има по-скоро вид на инженер или пенсиониран офицер, отколкото на престъпник.

Контрастът с Роже Декер е поразителен. Колкото Декер е подозрителен, навъсен и мълчалив, толкова Нюс е спокоен, непосредствен и лукав.

Поставил съм на масата протокола с индигото, а писалката ми е отворена, но изведнъж се запитвам дали от тези материали изобщо ще има полза. Всъщност строгият режим, на който е подложен Нюс, очевидно ни най-малко не е отслабил волята му, нито е накърнил увереността му. Честно казано, той е почти в добро настроение и насмешливият му поглед ме изучава без предизвикателство, но съвсем самоуверено.

Той поставя длани на масата, прокашлюва се и напада пръв:

— Казаха ми, че си от Кокошарника, а, момчето ми? Как ти е името?

Питам го изненадано:

— Що за въпрос?

— Виж какво — отвръща той, — обичам да знам с кого си имам работа. Или си искрен с мен и се споразумяваме, или не ми харесваш и тогава — чао!

Все повече се вцепенявам от учудване, защото ролите са разменени, но мимо волята си отговарям:

— Борниш.

— Що за име! — нацупено казва Нюс. — Е, малкият ми Борниш, какво искаш?

— Дойдох да поговорим за убийството на Рюсак. Знаете какво имам предвид. Впрочем не си струва да отричате, Декер призна всичко и моето посещение тук е съвсем формално.

— Имаш ли цигарки, Борниш? — пита Нюс с протегнатата ръка.

Подавам му пакета „Филип Морис“. Със съучастническа усмивка Нюс изважда три цигари, пъхва двете в джоба на самото си, почуква с третата по масата и я захвапва.

— Ще ги изпуша по-късно и ще си мисля за теб — казва той. — Имаш ли огънче?

Драсвам клечка кибрит — Нюс поднася сбръчканото си лице към пламъка, всмуква няколко пъти с притворени очи, изпуска дима към тавана и накрая проговаря:

— Кой е тоя Декер?

Той разбира, че въпросът му ме дразни и че се готвя да го отрежа, затова не ми оставя време да говоря.

— Слушай, малки мой Борниш — продължава той, — изглеждаш ми симпатично момче, не си много глупав и ще ти доверя нещо. Аз съм на 52 лазарника и ако получавах по една хилядарка всеки път, когато съм се срещал с фантета, сега щях да живея от рентите си. Не познавам Декер, не познавам Рюсак, не познавам никого. И да ми извадиш окото, и да ме обесиш на тавана за топките, пак това ще ти повтарям. Е, ти сигурно знаеш какво значи давност?

Зная, разбира се. Когато държах изпита, за да постъпя в Държавна сигурност, се сблъсках с този въпрос. Законът гласи: „В случай на престъпление, когато изминат десет години от деня на извършването му, то се покрива с давност, при условие че през това време не е изготвен никакъв документ за издирване или следствие. За закононарушение давността е три години.“

— Защо ми задавате този въпрос? — питам аз.

— За да разбереш, момко, че за всичко, което съм вършил до 1937, мога да ти говоря надълго и нашироко. Но след това... си изгубих паметта.

Той ми хвърля подигравателен поглед и аз разбирам, че пред него няма никакъв смисъл да настоявам — в играта на котка и мишка мишката ще бъда аз. Безполезно е да продължавам разпита — Нюс няма да каже дума нито за убийството на Рюсак, нито за бягството от Вилжюиф и още по-малко за ресторант „Арбоа“.

Прибирам писалката и протокола в чантата си и опитвам последното средство:

— Грешите, че постъпвате така, защото подозрението ще падне върху брат ви.

Той избухва в смях.

— Ако си мислиш, че Емил е неспособен да се защитава сам, лъжеш се, мой малки Борниш!

Поглеждам часовника си: 9,40. Не са изминали и пет минути от началото на нашия разговор, а той вече е приключил. Ужасно съм объркан. За миг ми се прииска да свърша дотук, да върна Нюс на неговия пазач и в карцера, но този човек ми е интересен, почти симпатичен. Решавам да остана, за да си побъбря с него.

— Четох в досието ви, че сте обиколили света. Разбира се, преди 1937.

— Точно така, малкия — отвърща Нюс, смачквайки цигарата си върху зеленото сукно на масата. — Току-що бях избягал от Милхауз. Там лежах заради един обир, както винаги, невинен. Тогава Емил беше на свобода. Той ми помогна да офейкам.

— С една дума вие му върнахте услугата във Вилжюиф, нали?

— Мой малки Борниш — казва Нюс и ме поглежда строго, — не започвай да се правиш на глупак. Говорим за времето преди 1937. Точка.

— Добре. Бил сте осъден от наказателния съд в района на Сена на осем години за кражба и опит за убийство. Така ли е?

— Точно така. Но бях невинен, казвам ти. Е, да се върнем на бягството ми. Емил ми дойде на свиждане. Докато пазачът сновеше напред-назад, той ми прошепна да уредя да ме закарат в болницата. Тон и Куржибе щели да ме чакат там през нощта с една таратайка, за да ме измъкнат.

Бягството беше насрочено за 21 ноември 1934 г. Няма защо да ти разправям колко бях неспокоен този ден. Опитах всичко възможно, за да ме откарат в болницата, но напразно. А същата нощ Емил и Куржибе щяха да ме чакат с фалшив паспорт, за да минем границата.

Знаеш ли, когато си сам в килията, те хващат лудите, обикаляш в кръг и все си напругаш пипето. Напразно се мъчех, виждах само един-единствен начин да вляза в болница — да си счупя крака.

Разбираш ли, трябва да си откачен, за да си строшиш сам копитото. В семейство Бюисон винаги сме били откачени. Седнах в ъгъла на килията и опрях десния си крак на леглото. Вдигнах табуретката възможно най-високо и прас! Нанесох си един удар по костта. Щях да пукна от болка, но не успях да го счупя — копитото издържа. Опитах пак и пак, като удрях все на същото място. Да не мислиш, че те премятам? Целият плувнах в пот, за малко да припадна, толкова ме болеше. Накрая, на шестия път, се чу силно изхрущяване и започна да ми се гади от болка. Тогава съм потънал във ваксата. Когато се свестих, бях в болницата. Кракът ми беше гипсиран. Бях спечелил играта.

Една сестра дойде и ми донесе сънотворно. Престорих се, че го гълтам, после я попитах колко е часът. Беше 23,50. След десет минути

Емил щеше да ме чака на входа.

Имах късмет, че на дежурното ченге му се допика. То стана и излезе. Забравих да ти кажа, че в стаята бяхме четирима. Станах, но гипсът ми тежеше цял тон. Подскачайки на един крак, се добрах до леглото на съседа и задигнах чифт прекалено големи за мен патерици. Това животно взе, че се развика, щях да го халосам с шишето за вода. Той си затвори човката. Измъкнах се в коридора по пижама, с патериците. Една дежурна сестра мина край мен, отпра ми една усмивка и ми каза, че кенефът е направо. Продължих, без да срещна никого, и стигнах до изхода. Емил стоеше отвън, приказваше с нощния портиер, за да му отвлече вниманието. Патериците ми бяха с гумени върхове, така че се измъкнах безшумно. Моторът на бричката бръмчеше пред вратата. Куржибе стана от кормилото, за да ми помогне. След малко дойде и Емил и се чупихме. Имаш ли цигарка, Борниш?

Подавам му пакета си. Той изважда цигара, запалва я, всмуква дима с поглед, отнесен в миналото.

— В Гренобъл зарязахме колата. И там ченгетата ни изгубиха следите. Търсиха ни в Швейцария, в Германия, в Австрия, в Италия. А ние пътувахме по море! Емил с мадамата си, Ивон Пендле, Куржибе и аз с гипсираното копито се бяхме качили на един кораб в Генуа и порехме вълните на път за Шанхай.

Да знаеш, Борниш, по онова време Китай беше райско кътче, нещо като Перу, като Мека, като каквото си искаш! Мъничко тупе да имаш и правиш състояние. А ние имахме за десет. Впускахме се във всичко. Докрай! До смърт! Нищо не можеше да ни се опре. Бяхме завоеватели по природа. Емил закупи веднага един хотел с барче — „Фантазио“. Тури Ивон на касата, уреди игрална зала и стаи за любовни двойки. Работата спореше, малки мой Борниш, 24 часа без прекъсване. Като в кошер, като в завод! Момчетата — бели, жълти — мислеха само за веселба! Разбираш ли, в ония времена японците бяха лакоми и искаха да заграбят провинции. На Манджурия й бяха видели сметката и вече се домогваха до Пекин, Кантон, Шанхай, Нанкин и къде ли не още!

Както навсякъде, и тук имаше боклуци, сред жълтите имаше негодници, които играеха по гайдата на японците, те купуваха оръжие

на всякаква цена. Емил тутакси чатна как стоят нещата. Каза ни: „Момчета, трябва да започнем търговия с оръжие.“

— И как го направихте?

— Лесно, Борниш, много лесно. Купувахме го от търговци от Чан Каиши, които го смотаваха в магазините си. Емил го товареше на един стар самолет, който беше купил за целта. Караше го един американец, с него доставяхме стоката. Имаш ли цигарка, Борниш?

С недоумение виждам как си запалва цигара и пъхва целия пакет направо в джоба си. Кръстосал крака, облегнат назад, Нюс се замисля за миг и продължава:

— Печелехме луди мангизи! Само долари. И един ден самолетът се разби в джунглата. Пилотът загина, а Емил се върна сам след дълго лутане с пръстена, мангизите и сребърната гривна на американеца.

Край с оръжието. „Остават наркотиците“, каза Емил. Добре става. Само че в тия сделки беше по-трудно от оръжието.

— Така ли? Защо?

— Защо? Защо ли? Ами помисли малко, Борниш. С оръжието не могат да те прекарат. Носят ти касите, преброяваш ги и ги доставяш. Ама наркотиците са тънка работа, приятелче. Купуваш кокаин, а ти пробутват брашно. От него можеш да си направиш само сладкиши.

Той се изсвива и продължава:

— Впрочем един път така и стана. Последния. Един американец искаше да купи кокаин, а един китаец го продаваше. Емил и аз бяхме посредници. И така, сделката е сключена. Американецът дава долларите, а китаецът пробутва стоката си. Ние си получаваме комисионата. Животът е прекрасен.

И изведнъж крах! Малко по-късно американецът пристига разярен и започва да реве като магаре, че това не е кокаин. Той заплашва. След един час довтасва и китаецът, които на свой ред се разквичават, че долларите били фалшиви. И той заплашва.

На Емил му дойде до гуша. Той не обичаше нечестните сделки. Винаги е бил редовен. Питам го има ли нужда от помощ, но той поклаща глава. По мрачния му поглед, който добре познавам, разбирам, че е бесен, ври и кипи, но иска сам да си уреди сметките, както си знае.

Така и не разбрах какво точно е станало. Това, което знам, е, че след няколко дни намериха китаеца в реката със завързан на шията

пакет брашно, стегнат с оловна тръба. Предишната вечер бяха открили и американеца обесен на едно дърво — в очите му бяха забити като стрели фалшиви долари.

Подозрението падна върху Емил. Дори в такъв разложен град като Шанхай по онова време не трябваше да се прехвърля мярката. Всички се настроиха срещу нас — престъпници, търговци на наркотици, курви и ченгета. Наложих се бързо да изчезнем.

Емил изпрати Ивон в Париж да надуши откъде духа вятърът. Куржибе отиде в Испания. Емил отплава за Фюзан и Южна Корея. Обвиниха го, че е очистил някакъв търговец на коприна, за да му свие мангизите. Той отново се озова на борда на един търговски кораб, който отиваше в Хакидате, Япония. По онова време Емил имаше въгарец в задника. Докато аз в Шанхай се напъвах да продам „Фантазио“, да спася мебелите и така нататък, той отиде при един приятел в Канада, обра няколко търговци на кожи, за да се прехранва и моторизираните ченгета го подгониха. Лоша работа, Борниш. На брат ми му оставаше само едно — да си плюе на петите.

— И къде отиде?

— В Барселона, приятелче, в разгара на гражданската война, в разгара на зверската кървава мелница. Навсякъде локви кръв, екзекуции на конвейер. Емил беше щастлив. Пак си падна на задника с контрабандата на оръжие.

Преди малко ти казах, че Куржибе тръгна от Китай за Испания. Сгреших. Той беше в Генуа. И там Емил се свърза с него и му поиска да го снабди с патлаци за всички.

Всичко вървеше по мед и масло, само дето Емил нямаше вяра на песетите. Той искаше долари, вдигаше пара, заплашваше да спре доставките. Един ден някакви типове, въоръжена група, се опитаха да го арестуват. Емил изпразни автомата си, очисти седем и после някой го издаде. Те били от франкистите.

Хвърлиха го в пандиза. Беше в една килия с някакъв комунист, Марта, френски депутат. Той се държеше много готино с него. Научи Емил да чете и да пише. Брат ми знаеше само номерата, цифрите. За другото не му пукаше.

Накрая испанците се усъмниха и предадоха Емил на френските ченгета, на граничарите. И там той разбра, че присъдата му за съучастие в моето бягство е покрита с давност, нямаше от какво да се

бои, беше свободен. Тогава пристигна в Париж, намери Куржибе и приятелчетата и ето че стигнахме до 1937 г.

Жан-Батист млъква. Той ме гледа с черните си прави, блестящи очи, но аз чувствам, че мисълта му е някъде другаде, далече, много далече назад, в миналото. В залата се чува само тиктакането на големия часовник над вратата, който отмерва секундите. Часът е единайсет. Бих стоял цяла сутрин с този необикновен човек, но в ранния следобед трябва да се разходя до Версайската съдебна палата, за да свидетелствувам по едно дело за незаконни аборти от миналата година. Ще дойда пак при Нюс.

— А Куржибе? — питам аз изведнъж.

Жан-Батист Бюисон тутакси слиза на земята. Той леко повдига рамене и отвърща:

— О, той прекъсна връзките с нас. Искаше да започне отначало, да заживее като почтен човек. Представяш ли си, с това минало! Замина за Америка и оттогава ни вест, ни кост. Може и да е успял да си уреди живота, да има жена, деца, да е започнал работа. Кой знае? Куржибе, драги Борниш, не беше истински престъпник, той нямаше заквасата, все го мъчеха угризения...

Излизам от Френ озадачен. Прекарах полезни часове, но не узнах нищо конкретно.

18.

Мишлин Боржо е скапана. Дори много скапана. Четирийсетгодишна е, отпусната и тлъста, с натежали морави клепачи, с няколко брадички, които започват да се тресат като малеби, щом си отвори устата, а ти се втрещяваш, защото почти няма устни. В замяна на това всичките ѝ зъби са си на мястото равни и бели. Но красивото ѝ чене не е в състояние да компенсира жълтите, остри и сплъстени коси, които несправедливата природа е поставила на главата ѝ. Дребна, набита, с къси крака, тя върви, поклащайки се като дакел. Дядо ѝ Огюст е умрял на гилотината заради убийството на един полицай. Баща ѝ и чичо ѝ са починали от някаква болест по време на дългия си престой в Сен Лоран дю Марони.

Мишлин би искала да стане проститутка, но дори на младини грозотата ѝ е била толкова отблъскваща, че прогонвала всички клиенти. И така, тя се примирила със съдбата си и продава цветя до фонтана на Порт Сен Клу.

Несъмнено за компенсация природата е дарила Мишлин с прелестна мила дъщеря, Шантал, която с овалното си лице, кестенявите си коси и стройното си телце разпалва страстите на момчетата от квартала. Шантал е на двасет години.

Всяка сутрин Мишлин излиза от апартамента си на улица „Париж“ 140 в Булон с кошница цветя в ръка. Съпругът ѝ Антоан, кротък огромен мъжага, остава в леглото и спи непробудно. Той поработва тук-там по магазините, върти търговия с номерата на откраднати коли, фалшифицира картини. С две думи — нищо сериозно, но припечелва достатъчно, за да изпие вечер няколко мастики в „Дьо Марш“, при своя приятел Виктор.

Мишлин, Антоан и Шантал живеят на партера на една четириетажна сграда, един сив, мръсен и зловонен куб. Заемат тристайно жилище, а тоалетната се намира в другия край на двора. Мебелите са малко, продънени и кърпени, което показва, че собствениците не се интересуват кой знае колко от земните блага.

Семейството има един приятел, Деде Картерон, престъпник от ония безумни весели години между двете войни. Деде е хубав мъж, солиден, смел и елегантен, винаги с пари. Единственият му недостатък е, че на четирийсет и шест години има слабо сърце.

Именно на Деде се обажда Емил Бюисон след бягството си от улица „Биша“. Деде, както винаги, си чете вестника в кафенето на улица „Монтръой“, когато съдържателят му съобщава, че го търсят по телефона. Обажда се Емил, старият му приятел, изпаднал в затруднение, и с рязък властен глас му възлага да намери квартира.

— Звънни ми след двайсетина минути — казва Деде.

Затваря телефона, набира един номер и се свързва с Антоан Боржо, който по това време си пие кафето и си хапва кифличката в кафенето срещу дома си. Отначало Антоан, разбрал за какво става дума, се опъва.

— Много мило, Деде, само че аз не ставам за тая работа. Прекалено опасно е да криеш тип, преследван от полицията.

Картерон се опитва да го убеди:

— Само за два-три дни — обяснява той, — докато му намерим бърлога. Ако в моята къща в Баньо имаше отопление, щях да го взема при мен. Освен това никак не е лошо в края на месеца да ти капнат петдесет хиляди кинта.

Антоан скланя. И така, точно в единайсет часа Емил Бюисон, по риза въпреки хладното време, пристига в Булон на улица „Париж“, където го очаква дюшек на пода.

— Сега ще спя, — казва Емил на Антоан, докато той паркира таратайката си. — Обади се на Деде и му кажи, че го искам тук в пет часа.

Привечер, когато Бюисон се събужда, на един стол на метър от него седи мъж и пуши, да минава времето — това е Картерон.

Бюисон е съдържан. Задоволява се само с едно: „Здрасти, как е?“ и става, свеж и отпочинал.

— Слушай — казва той, докато се облича, — трябва да се обадиш на Франсис, че съм тук, за да дойде.

— Ти се шегуваш, Емил. Откъде да ти го изкопая твоя Франсис? Бюисон сдържа раздражението си.

— Ще го откриеш за нула време. Отиваш у Гастон, на улица „Леон Фро“. Той му намери квартира и знае къде да го търси.

— Добре — отвръща Картерон, изненадан от отношението на приятеля си, който го третира като слуга. — Близо е до вкъщи. Нямах ли нужда от друго?

— Да. От пистолет.

Три дни са достатъчни, за да се уреди срещата между Франсис Кайо и Бюисон. Една вечер, когато Деде пристига на улица „Париж“, той заварва Емил, Антоан, Мишлин и Шантал на масата да се тъпчат с телешко задушено. Деде веднага забелязва интереса на Шантал към Емил, но също като Антоан и Мишлин си замълчава...

— Е? — пита Бюисон.

— Имаш среща с Франсис утре следобед в четиринайсет часа. В Ботаническата градина, пред мечата дупка.

— Добре — казва Бюисон, преглъщайки залька си. — А другото?

Картерон се извързва на стола, разкопчава си палтото, самото, после жилетката, пъхва ръка в панталона си, започва да рови внимателно чак между краката си и накрая измъква един колт и резервен пълнител, които подава на Емил.

Бюисон отмества чинията си. Взема оръжието в ръка, претегля го, прицелва се. После сръчно го разглобява, сглобява и едва тогава го оставя на масата. Толкова е съсредоточен, че всички останали пазят мълчание.

— Как е? — пита Картерон.

— Бомба — отвръща Бюисон и придърпва чинията към себе си.

Комисарят Кло не се е примирил с провала на улица „Биша“. Макар че всеки ден получава богата жътва от престъпления, кражби и нападения, макар че инспекторите му водят цели дузини закононарушители, комисарят Кло е разяждан от натрапчива мъка — иска Емил Бюисон. На всяка цена. Жив или мъртъв. Понякога през деня той става и отива до прозореца. Гледа Сена, бялата фасада на „Ротисип перигурдин“ на отсрещния кей и се пита, поглаждайки тънките си мустачки, къде, по дяволите, може да бъде общественият враг номер 1.

Ето защо, когато една сутрин негов доносник му съобщава по телефона: „Тук е Адвоката, Бюисон и Кайо имат среща след малко в Ботаническата градина“, комисарят Кло мисли, че най-после е уловил своя дивеч. Скрити в коли и камионетки, хората му дебнат пред всеки вход. И ловът започва. Доносникът е съобщил, че двамата съучастници трябва да се срещнат в четиринайсет часа. В шестнайсет часа все още никой не ги е забелязал. Тогава, горчиво разочарован — за кой ли път, комисарят Кло решава да претърси Ботаническата градина, преди да се е стъмнило.

Повече от час в мразовития следобед полицаите претърсват алеите „Бюфон“ и „Кювие“, централната алея, оранжерии и зоологическата градина. Напразно.

— Достатъчно — казва Кло, чийто силует се губи в мрака, — прибирайте се, няма ги. Ще го науча аз Адвоката...

Слушателите от Следствената полиция се разотиват с празни ръце. Нощта се спуска и в градината, потънала в мрак, се чува само продължителното бръмчене на колите.

Две глави бавно се подават от мечата дупка.

— Чухиха се — прошепва едната. — Тръгни надясно, аз тръгвам нататък.

В мрака двамата мъже незабелязано прескачат защитната стена и приведени изтичват зад едно дърво. Единият е в работнически комбинезон и подплатена канадка — това е Франсис Кайо. Другият е елегантен, с костюм и палто в тъмносиньо и черна шапка с периферия — това е Господин Емил. И двамата стискат пистолети в ръка. Те оглеждат кея през желязната ограда и Франсис пита:

— Какво ще правим?

— Ще прескочим — казва Бюисон, посочвайки оградата.

Франсис се обръща, разтваря крака, за да залази равновесие, и подлага гръб. Емил се вдига на мускули и се прехвърля от другата страна. На свой ред той промушва ръце през железните пръчки и Кайо стъпва на тях като на стълба. Двамата мъже отново са заедно.

— Да прекосим — заповядва Бюисон.

Те се спускат към Сена, скриват се за миг зад една купчина бъчви до Порто Вен и накрая си отдъхват с облекчение.

Преди да се разделят, Кайо прошепва:

— Чудя се кой е тоя боклук, дето ни изпя. За мястото на срещата не знаеха петдесет души.

— Не се безпокой — отвръща Бюисон, — втори път няма да го направи.

Емил не се прибира направо в Бийанкур. Отправя се към Аустерлицката гара, за да вземе метрото, и си спомня неотдавнашния разговор с Картерон. Когато Деде му съобщи часа и деня на срещата, той го пита недоверчиво:

— Някой друг знае ли?

— Никой — отвърна Картерон. — Когато отидох у Гастон, при него беше Мишел Адвоката. Но за него гарантирам, той не е мръсник...

— Ще видим — каза Бюисон.

Докато бърза по улицата, Емил размишлява. Гастон е въвн от подозрение. Той е свестен човек и много пъти го е доказал. Но Емил не познава Мишел. Въпреки гаранциите на Картерон, той явно е плазмодий, педераст и ченгетата сигурно никога не го безпокоят. Кръстили са го Адвоката, защото е учил в Юридическия факултет. Няма съмнение, той е проговорил. Или е съобщил направо на полицаите, или е искал да се покаже пред някой доносник или някоя проститутка. За Емил е все едно.

— Тоя няма да пледира повече — измърморва Бюисон. Пред него изникват светлините на Аустерлицката гара и го заслепяват. Той спира едно такси.

— Улица „Монтръой“ 25.

Това е главната квартира на Деде Картерон, кафенето в съседство с неговото жилище, където по цял ден играе покер. Когато Емил се появява на вратата, той се втурва към него.

— Да не си полудял? Какво търсиш тук?

— Трябва ми адреса на Адвоката — непринудено изрича Бюисон. — Имам за него една работа. Намислихме я с Франсис.

След три четвърти час инспектор Буиг открива трупа на Мишел в хотелската му стая, гол до кръста, с куршум в челото. От името на шефа си, комисаря Кло, той е дошъл да му съобщи, че трябва да се яви на другия ден „по работа, която го касае“, в кабинета му.

19.

Бюисон трябва да бъде открит.

В докладите на ПП, изпратени в Министерството на вътрешните работи, във вестниците, в показанията на жертвите, на нападенията, поне веднъж седмично се споменава участието на дребен въоръжен мъж с черни очи.

След залавянето на Нюс и Декер Емил е попълнил бандата и отново се е хвърлил в боя. Въпреки усиленото търсене, той остава неоткриваем и неуловим. Освен това, както се очакваше, след убийството на Адвоката доносниците станаха предпазливи и дискретни.

На свой ред, след колегите от ПП аз претърсих от горе до долу сградата на улица „Биша“ и няколко дни разпитвах наемателите. Никой нищо не знае или не иска да каже. Останал с пръст в уста, в доста мрачно настроение, се озовавам на улицата, когато осветената фасада на съседното кафене привлича вниманието ми. Изведнъж ме осенява нещо като прозрение. Казвам си, че Сюзан Фуру, приятелката на Декер, няма телефон и Бюисон е можел да се свързва с приятелите си само от това кафене. Отправлям се към него.

Съдържателят, плешив червендалест мъж по риза, усилено търка бара с една гъба.

— Виждате ли, господин инспектор — казва той — Сюзан не я търсеха често, а когато тя се обаждаше на някого, сама избираше номера. Колкото до Бюисон, първо ние не знаехме кой е, и второ — той се обаждаше рядко и не казваше на кого.

— Никога ли не сте чули някое презиме или име?

Той се отдалечава, поклащайки глава, взема две чаши в ръка, тръгва към мен и пътьом грабва и една бутилка мастика.

— Не, честна дума, господин инспектор — казва той, наливайки питието. — Мъча се да си спомня, но нищо не ми идва наум. Знаете ли, оттук по цял ден се обаждат разни хора. Ние с жена ми сервираме, говорим стоим на касата и не слушаме разговорите.

— А жена ви?

— Ще я повикам. Чисто ли го пиете или с вода?

— С вода, разбира се.

— Аз пък никога — чисто, натюр. Както в Легиони.

Той гаврътва чашата на един дъх, сипва си втора и изревава: „Жермен“! От другия край на кухнята Жермен ядосано отвърща: „Идвам!“ и се появява, с навита на ролки коса в мрежа.

— Господинът е от полицията — казва съдържателят, — иска да знае дали не сме чули нещо, когато Сюзан или чернокосият дребосък са се обаждали оттук.

Жермен се замисля. Ниското ѝ чело се сбръчква от напрежение, веждите ѝ се вдигат нагоре чак до косата, тя присвива очи, докато си напъва мозъка.

— Чакайте... Един следобед... не, една сутрин... не, следобед беше, някакъв мъж потърси Сюзан. Спомням си, че не чух добре името му и го накарах да повтори.

— Помните ли го?

— Да. И то, защото баща ми, който е живял в колониите, ми разправяше, че там така наричали метисите — Картерон. Това ми направи впечатление. Сюзан отиде да извика Бюисон. Той дойде, говори с оня и преди да затвори, рече: „Чао, Деде.“

— Казахте ли това на колегите ми, госпожо?

— А, не. Чак сега си спомних.

Връщам се на улица „Сосе“ и нареждам да подслушват телефона на кафенето. След това се качвам в архива. Попълвам бланката, инспектор Роблен изчезва зад шкафовете с бавната си тържествена походка. Малко по-късно той се връща и ми подава едно тъничко досие. То съдържа само сведения по гражданското състояние:

„Андре Картерон наречен Деде Етиенчанина, роден на 24 юни 1901 в Сент Етиен, професия — неизвестна“.

На гърба на листа е записана накратко причината за повикването му:

„Тип със съмнително поведение. Повикан за проверка на самоличността, от барчето «Етап», улица «Фобур Сен Мартен». Освободен след проверката.“

Изведнъж усещам прилив на сили. Ако Картерон посещава „Етап“, което беше територия на Нюс и Рюсак, той би могъл също да е във връзка с Емил Бюисон.

Адресът, даден от Картерон при проверката на самоличността му, е улица „Бон Грен“ 32 в 11-и район. Макар че става късно, аз отивам да проверя. И откривам, че номер 32 не съществува, номерата са само 20. Отново ме обхваща чувството, че тази следа няма да ме доведе доникъде, още повече че портиерката на последната сграда, на която показвам снимката на Картерон, не го познава. Тя ме съветва да попитам в съседното кафене.

Съдържателят на свой ред разглежда снимката и се замисля.

— Това момче не кара ли ситроен?

Вдигам рамене.

— Може. Не зная. Сто на сто е някой, дето не му се работи кой знае колко и живее от женските прелести.

— Боже господи! — изведнъж възкликва съдържателят и се плясва по челото. — Точно така, това момче се срещаше с Люсиен, момичето от четвъртия етаж. Почти всеки ден идваше при нея.

— Вече не идва ли?

— Не, защото Люсиен, чакайте... Люсиен Ербен, така се казва, се изнесе преди около година, без да остави новия си адрес.

Още веднъж се озовавам в задънена улица. Тая история с Бюисон ме кара да излизам от кожата си, защото винаги когато имам чувството, че се приближавам до целта, удрям на камък.

— Шефе, дай ми един жетон и сипи по една мастика. От телефонната кабина, която вони на прегоряла мас, се обаждам на Льолу, един приятел от отдела за наркотици, и го питам дали в архива с досиетата на проститутките няма някоя Люсиен Ербен. Льолу ми дава адреса ѝ — приятелката на Картерон добре позната на нравствената полиция, живее в една вила на улица „Маршал Фош“ в Баньо.

Ясно е, че при добро дебнене не трябва да привличаш вниманието. Само че да не те забележат посред бял ден на тази спокойна и тиха улица в предградията е практически невъзможно. Като започнах да разпитвам от къща на къща, още от първия час усетих любопитните погледи, които ме следяха от прозорците.

— Ще се издъним като последни глупаци — казвам на Идоан. — Ще взема да се маскирам.

Идоан се съгласява. И така, примирявам се с маскировката. Седнал на съгъваемо столче в началото на улицата, нахлупил стара сплескана шапка, потънал в огромното палто, което съм заел от портиера, в стар панталон, издут на коленете, с черни очила и дървена паничка в краката, аз се правя на слепец и свиря на акордеон. Денят отминава. Стъмва се. Зъбите ми тракат, започвам да подсмърчам, пръстите му се вдървяват, хваща ме пукница. И не съм забелязал никого. С погнуса събирам монетите, които минувачите хвърлят в паничката ми. Няма и с какво да се почерпиш — само 32 франка.

Цели три дни наблюдавам вилата. От време на време идва Идоан, който ме води до съседното кафене да пия един чай, за да се стопля, а след това ме отвежда обратно до столчето. Вилата изглежда необитаема, отчайваща работа!

— Питам се дали сте попаднали на вярна следа — казва смръщено Дебелия една сутрин. — Във всеки случай никакъв ви няма в службата, изобщо не ви виждам, зарязали сте си работата, така не може да продължава. Вместо да се правите на шут, Борниш, вземете да организирате нещо по-сериозно.

Неблагодарник! Започвам да наблюдавам вилата вечер, тайно от него. Пристигам в Баньо с велосипед, преоблечен ту като художник, ту като доставчик на газ, но къщата си остава забулена в мрак. Промушвайки ръка през желязната ѝ ограда, успявам да отворя пощенската кутия, но в нея няма нищо. Решавам да направя последен опит, преди да зарежа всичко.

От една книжарница купувам плик, в който поставям проспект, взет от съседната НЛМ^[1], и го адресирам до Картерон. На другия ден вечерта установявам, че пликът си е още в кутията. Но на следващата вечер той липсва, значи някой го е взел, някой е идвал.

Искам да се уверя в това. От една кутия от фъстъци изваждам две топчета воськ колкото главата на карфица и залепвам едното на

рамката на вратата, а другото отстрани най-долу. Отскубвам един косъм от косата си и го опъвам между двете топчета — това се нарича „свидетел“. Ако някой отвори вратата, моят невидим косъм ще се скъса. Същата операция повтарям и на вратата на гаража.

Дните минават. Моите „свидетели“ си стоят непокътнати. Но една вечер, към полунощ, точно когато се готвя да взема автобуса, решен да зарежа Картерон и неговата курва, забелязвам един ситроен, който бавно се движи по улицата с угасени светлини и спира пред вилата на Люсиен.

От него слиза един доста едър мъж с вдигната яка на палтото, хлътва в къщата и запалва лампите. Спотаен зад стената на една вила, наблюдавам силуета, който се движи зад затворените капаци на прозорците. После светлината угасва, мъжът излиза и заключва вратата, като превърта два пъти ключа. И тогава се вцепенявам от изненада. Картерон, защото това е той, се навежда, светва с джобното си фенерче и поставя моя „свидетел“ на мястото му!

Когато разказвам на Дебелия за приключението си, той ми казва, присвил очи:

— Продължавайте и вземете Идоан. Попаднали сте на мръсници, драги мой, това е добър признак.

Зъзнейки от студ на задната седалка в колата на Крокбоа, спряла на ъгъла на „Марешал Фош“ и „Фонтене“, установяваме наблюдение на къщата. За да не я изпускате от очи нито за миг, си изпразваме мехура в консервените кутии, които ни е донесъл Крокбоа. Въпреки одеялата и термоса с кафе, което ми е приготвила Марлиз, за по-малко от две нощи ни хваща пукницата. Мъчи ни кашлица, подсмърчаме като нещастници, когато на третата вечер Картерон се връща.

Този път сме твърдо решени да не се оставяме да ни измамат. Щом Картерон потегля, Крокбоа включва на първа и му дава стотина метра преднина, за да не ни забележи.

Мълчаливо минаваме през Шатийон су Баньо, Монруж и стигаме до Порт дьо Шатинон, откъдето хващаме обиколните булеварди. Не зная защо, но имам чувството, че вече сме близо до целта. В Булен Бийанкур нареждам на Крокбоа да се приближи до ситроена.

Шофьорът се готви да изпълни заповедта, когато един камион минава на червено и пресича пътя ни, за малко да ни отнесе. „Глупак!“ — процежда Крокбоа. Докато направим маневрата, ситроенът на

Картерон е изчезнал. Безславно се въртим из Бийанкур, после навъсени се разотиваваме.

— Ех, че гадост! — избухва Идоан. — Какъв шибан занаят!

На другия ден съобщавам на Дебелия за новия ни провал.

— Жалко, Борниш — казва той, — аз направих проучване. Андре Картерон е бил приятел на Деграншан, когото комисарят Белен е арестувал след обира в Троя. Сигурен съм, че поддържа връзки с Бюисон, но е прекалено предпазлив, за да го прибере в къщата си и да се накисне. Сигурно го е скрил у някой приятел. Непременно трябва да го намерим.

Дебелия направо ме нервира — не прави никаква разлика между заповедите си и действителността.

— Зная, но как?

Дните текат.

Току-що съм приключил с един лек случай за кражба на скъпоценности и ми се прищява да се поразведря, да пийна нещо в „Дьо Марш“. Тъкмо да вляза и вратата се отваря — двама мъже, загърнати в подплатени канадки, излизат оттам. Вкаменявам се — единият е Картерон, а другият — някакъв едър мъжага. Пропускам двамата приятели, които тръгват по улица „Жи льо Кьор“, като се смеят с глас.

Влизам в „Дьо Марш“, свалям си палтото, закачвам го и отивам да се здрависам с Виктор.

— Е, не може да се каже, че приятелите ти са много учтиви — казвам аз, — блъснаха ме, без дори да ме поздравят!

Виктор опулва очи учудено:

— Какви приятели?

— Тия, дето ги срещнах на входа.

Виктор влиза в капана:

— Ах, да! Деде и Антоан, нали? Не се сърди, драги, те бая си пийнаха и сигурно не са те познали. Ще играем ли по на един аперитив?

— Дадено.

От Виктор не мога да изкопча нищо. Когато му задаваш въпроси, той се превръща в сфинкс, а освен това рискувам да предупреди

приятелите си. Във всеки случай тази вечер щастието ми се усмихва и откривам, че Виктор и Картерон се познават. Ще трябва да се навъртам по-често на улица „Жи льо Кьор“, за да откроя клиента си и да го проследя.

След три дни отново попадам на Антоан в „Дьо Марш“. Той е седнал направо върху масата, срещу Виктор. Двамата изглеждат разстроени. Приближавам се.

— Какво има? Като че ли сте на погребение.

— Позна, Роже — отвръща Виктор, приглаждайки перчема си. — Той умря.

Антоан се прекръства.

— Да — обажда се и той. — Деде умря.

— Умря ли? Как така? — казвам аз и веднага ми хрумва мисълта, че сигурно някакво разчистване на сметки е прекъснало бурния живот на Андре Картерон.

— Както правеше любов с Люсиен — подема Антоан. — Той имаше толкова слабо сърце!

За кой ли път нишката се прекъсва.

[1] Жилищна сграда с евтини апартаменти (фр.). — Б.пр. ↑

20.

Човек никога не трябва да се отчайва.

На другия ден, спотаен между гробовете, наблюдавам отдалече погребението на Картерон в гробището „Иври“. Тук е представен целият подземен свят и си казвам, че този наплив на престъпници означава, че Деде трябва да е бил важна личност. На първия ред след ковчега върви дебелият Антоан, който хълца в огромната си като пешкир носна кърпа.

След погребението, сгушен в колата на Крокбоа, проследявам бричката му.

От гробището поемаме един след друг по авеню „Вердюн“ до Порт дьо Шоази. Оттам се вливаме в обиколните булеварди, прекосяваме Сена по моста Отъой и все така с пълна скорост стигаме до Порт Сен Клу. Влизаме в улица „Турел“ и изведнъж Крокбоа казва:

— Дявол да го вземе! Точно тук бяхме оня ден.

Оглеждам се — намираме се в Булон на улица „Париж“ и на свой ред разпознавам мястото, където изгубихме Картерон.

Поставям ръка на рамото на Крокбоа.

— Прав си. Гледай.

Антоан намалява скоростта пред една сграда и хлътва в широк портал. Двамата с Крокбоа го виждаме как излиза и затваря дървените крила. Всичко това не трае повече от минута.

Същия следобед Идоан и аз дискретно започваме да разпитваме за наемателите на сградата. Доста бързо научаваме, че Антоан живее там с жена си, която е цветарка, по прякор Лилин, и дъщеря им Шантал.

— От известно време са прибрали и някакъв роднина — казва съседката, която работи в химическото чистене.

— А, така ли? — пита невинно Идоан. — Виждали ли сте го?

— Да, веднъж. Той рядко излиза и не е разговорлив. Мисля, че им е зет. Дребен, мургав, с интересни черни очи.

— В ръцете ни е — изцвилва Дебелия, на когото се обаждам по телефона, — браво! Само че го хванете на улицата, изненадайте го,

защото иначе ще стане касапница!

Краят на февруари е и е голям студ. С Идоан — било в кола, било в съседното кафене — се сменяме, за да наблюдаваме сградата през целия ден, но Бюисон го няма никакъв. Обезпокоен започвам да се питам дали не си е сменил квартирата, или сервитьорката от кафенето, която най-целенасочено ухажвам, не е предупредила тайно дебелия Антоан за присъствието ни.

На 24 февруари Дебелия ни вика в кабинета си.

— Слушайте — казва той, — аз размислих. Почти е сигурно, че Бюисон се крие у Антоан, който беше приятел на Картерон. Значи всичко се връзва. Остава да научим дали още е у тях. Ако ще претърсваме къщата, трябва да сме сигурни, че ще успеем. Намираме се в района на ПП и ако се провалим, те ще се оплачат на министъра и ще ни се подиграват. Мисля, че трябва да продължим наблюдението. Щом Бюисон си подаде носа, ще се хвърлите върху него. А ако не го видите, значи се е изнесъл в друга квартира.

— Това може да трае дълго, шефе — изтървава се Идоан.

— Ваша си работа, мен не ме засяга...

— Естествено. Ами ако пукнем...

— Ще ви дадат медал посмъртно.

През онази сутрин почти в същия час инспектор Фреди Куршан, пъхнал ръце в джобовете си, зъзнец от студ, вдига глава да види номера на улицата, после хлътва в ниската мърлява сграда на улица „Париж“. Решително почуква на вратата на портиерката.

— Шантал Боржо?

— На партера.

Фреди Куршан спокойно се отправя към вратата. Той разследва смъртта на едно русо хубаво момиче, Кристиан Червонка, чиито дрехи са намерени на един от кейовете, грижливо сгънати, а голото му тяло — в канала в Марли. Самоубийство или убийство — засега никой не знае. По време на разследването инспектор Фреди Куршан е открил, че вечерта преди смъртта си Кристиан Червонка, наречена Крикри, е била

видяна на един бал в компанията на своята приятелка Шантал Боржо. И затова идва да я разпита.

На вратата полицаят наостря уши. В притихналата сграда му се струва, че отвътре се чува учестено дишане. Той почуква силно на вратата и дишането тутакси спира. Инспектор Фреди Куршан отново почуква. Чуват се тихи стъпки, които приближават по плочите, и вратата се отваря. Появява се млада жена с разрошени коси и тъжен поглед — той открива, че тя е гола под метнатия набързо пеньоар. Тогава инспектор Фреди Куршан разбира причината за пъшкането.

— Извинете, че ви безпокоя — учтиво казва той и непоколебимо влиза в апартамента.

Очите му шарят из стаята. После през отворената врата вижда в леглото мъж, скрит под завивката. Решително се отправя към него.

— Хайде, ставай! — заповядва той. — Ще си довършиш после. Обличай се и да те няма. Трябва да говоря на четири очи е гаджето ти.

— Да, господине.

С изненадваща бързина под подигравателния поглед на инспектор Фреди Куршан дребният мургав мъж с черни очи скача от леглото. Намъква дрехите си, забравя да завърже обувките си, грабва синьото си палто и шапката с периферия и се втурва към вратата.

— Да не забравиш нещо? — пита със смях инспектор Фреди Куршан, преди онзи да затвори вратата зад гърба си.

Господин Емил е забравил само едно — своя колт, скрит в една кухненска тенджера.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
ТРЕТИ РУНД

21.

Времето, късметът и търпението са трите оръжия на полицая. Остава ми само да чакам.

Арестуването на Диамантения Пол, специалист по кражбите на скъпоценности, ми отваря много работа за бижутерските среди на улица „Лафайет“, която трае повече от два месеца. Цели два дни Пол упорито отричаше всичко и откриването като по чудо на петкаратов камък в главата на една парцалена кукла реши съдбата му.

От вестниците и от доклада на ПП научавам, че на 10 май 1948 двама чиновници от Общественото осигуряване в Дравей били нападнати от въоръжени мъже, които им задигнали 70 000 франка, изтеглени от пощенската станция, и един колт. В бандата участвал, както винаги, дребният мъж с черните очи.

„Това си е чиста проба Бюисон“ — помислих си аз.

На 27 май 1948 Дебелия ме изстрелва заедно с Крокбоа в следствения отдел на Вилньоф Сен Жорж, за да чуя показанията на двама полицаи — комисаря Приу и инспектор Вигуру, по които бандити открили огън.

Приу, когото познавам от 1-а бригада на улица „Басарго“ и който няколко месеца беше дори шеф на моя отдел, ме посреща сърдечно в тясната стаичка, която му служи за кабинет.

— Е, драги, на косъм по-долу и нямаше да ви посрещна днес, щяха да ми пръснат черепа. Добре стрелят тия мръсници!

Той става, отива до закачалката и взема кафявата си шапка, след което ми я пъхва в лицето — куршумът я е пронизал от край до край. Приу я захвърля на един стол, сяда отново зад масата и изважда от едно чекмедже кесията с тютюн и лулата си.

— Ако знаех с кого си имам работа — казва той, почуквайки с лулата по ръба на писалището си, — уверявам ви, драги Борниш, че щяхме да действаме по друг начин. Но ние нямахме никаква представа.

— Как така, господин комисар?

Приу натъпква лулата си и грижливо събира парченцата тютюн, разпилени по подложката за писане.

— Уф! Всичко започна по най-обикновения начин — с донос. Някакъв тип се обади и съобщи, че една жена му казала, че двама гангстери се крият във вилата на Шарл Бутон на улица „Прери“ 125 във Виньо. Всъщност това бил някакъв рогоносец и жена му се чукала с Бутон, който на всичко отгоре никак не прилича на прелъстител. Но това го научихме после. С една дума полицаят, който бил на телефона, каза, че ставало дума за двама типа — Фрисон и Байо.

Тия имена нищо не ни говореха, а ги нямаше и в списъците на търсените от полицията лица. Тогава с Вигуру решихме да направим обикновена проверка. Без да подозираме нищичко, отиваме на улица „Прери“. Желязната порта — затворена. Звъним — никой не идва. Вигуру не си поплюва. Прескача оградата и тръгва към вилата. Вратата ѝ не е заключена. Вигуру почуква. Изчакваме малко — никой не се обажда. Моят инспектор завъртва топката и вратата се отваря. В същия миг отеква изстрел и Вигуру едва успява да отскочи назад. Тъкмо да нахълтам вътре, когато изтрещява втори изстрел и куршумът пронизва шапката ми. С Вигуру се скриваме зад една колона и на свой ред откриваме огън към коридора. Стрелбата отвътре секва. Влизаме. И намираме само една млада доста сладка женичка, чиито зъби тракат от страх. Стрелците са изчезнали, измъкнали са се през едно незастроено място зад вилата. Ето, драги мой, как ни прекараха!

Приу млъква и всмуква дълбоко от лулата си. Синкавият дим се вие на кръгчета над главата му. Запитвам го:

— Ами жената, тя какво ви каза?

— Нищо. Не искаше да говори, но ние намерихме лична карта в джоба на палтото ѝ. Съпруга е на някой си Кайо.

— Как казахте?

— Кайо. Франсис Кайо, избягал от „Френ“. Лесно го идентифицирахме. А накрая тя призна, че с мъжа ѝ е бил прочутият Емил Бюисон.

Приу се отпуска в креслото си, без да подозира колко е важно за мен това, което ми е разказал. И така, самоличността на малкия Франсис, когото всички търсят след обира в ресторант „Арбоа“, е установена. И то заради някаква най-банална история с рогоносец! Случайността наистина е богът на полицаия.

Помолвам Приу да нареди да доведат пленницата му. Бързам да поговоря с някого, който само преди няколко часа е бил с Господин

Емил.

Приу има право. Жената на Кайо е доста хубавичка. Като я гледаш такава свенлива и уплашена, никога няма да помислиш, че споделя живота на един опасен тип. Защото тя наистина го споделя. Кайо я води по различни квартири и тя навсякъде създава ново семейно огнище, гледа домакинството и готви на мъжа си и на приятелите му. Лишена от всякаква пошлост, скромно облечена, тя по нищо не прилича на приятелките на другите престъпници, които съм виждал. Решавам най-непринудено да поиграя с нея на галантност. Приу ѝ предлага един стол от бяло дърво, тя сяда и започва да ме разглежда:

— Госпожо — казвам аз благо, — вас непременно ще ви обвинят в съучастие в едно тежко престъпление. Вашият съпруг и Бюисон са стреляли по представители на обществения ред.

Жената на Франсис навежда глава.

— Зная, господине — промълвява тя.

— И така, няма да ви досаждам дълго. Разбирам сложното ви положение, но за съжаление вашият съпруг се движи с един убиец, който не прощава никому, и в наш интерес е да го озаптим, разбирате нали?

Тя продължава да гледа върховете на обувките си. Премествам се възможно най-близо до нея и продължавам:

— Във ваш интерес е, госпожо, и в интерес на съпруга ви да ни помогнете. Убеден съм, че вашата откровеност ще накара съда да бъде снизходителен. Кажете ми само едно — къде според вас са се укрили?

Жената вдига глава и вперва сините си очи в мен — едновременно прями и ужасени.

— Не зная, господине, не зная.

Тя очаква нов въпрос, светлият ѝ поглед все още е впит в моя. Признавам, че донякъде ми е мъчно за нея, толкова объркана ми изглежда. Освен това имам чувството, че е искрена. Заставам отново до Приу.

— Добре, госпожо, аз свърших — казвам. — Господин комисарят ще ви предаде на съдия-следователя в Корбей, нямаме друг избор. Все пак една подробност — с какво са избягали?

За миг тя преглъща мъчително, колебае се дали да отговори, разкъсвана между желанието да каже истината и тревогата да не навреди на мъжа си, да не разкрие нещо, което би могло да насочи полицията по следите му.

— С велосипеди. Взеха двата велосипеда, опрени на оградата.

— Въръжени ли са?

— Да. Носеха автомати.

Представям си двамата бегълци, които като шампиони въртят педалите на велосипедите по улиците на предградието, с автомати, закрепени на кормилото.

Но макар че пътищата бяха блокирани незабавно, нито едно ченге не можа да ги открие.

22.

Когато се обаждам в службата, вече е тъмно. Телефонистката ме свързва с кабинета на Дебелия, но ми се обажда Полет, неговата секретарка:

— Там ли е шефът?

— Няма го.

— Къде е?

— Не зная. Сигурно в „Дьо Марш“.

Затварям телефона. Сбогувам се с Приу и излизам.

— Къде отиваме? — пита Крокбоа.

— При Виктор.

По пътя започвам да съжалявам за решението си. Смазан съм от умора и ако взема и да пия, ще се довърша. Въпреки всичко отивам при Виктор Маршети, твърдо решен да не закъснявам. Ще пийна само една мастика, ще докладвам на Дебелия за разкритията си и ще тичам вкъщи, където ме очаква Марлиз.

Когато влизам, големият салон е вече препълнен. Колеги от ПП, които са ме изпреварили с няколко чашки и ми подхвърлят шеги, цял рояк туристи по двойки, тук-там по някой престъпник. Всички са се омешали, смеят се, ядат.

Облакътен на масата, Дебелия играе на зарове с Виктор и един млад корсиканец, дребен мълчалив и сдържан, с дълга черна коса, сресана назад.

— Познавате ли Жано? — ме пита Дебелия, тръскайки заровете в дланта си.

— Не.

Жано ми подава ръка. Стискам я.

— Аз съм далечен братовчед на Виктор — обяснява той с нисък, топъл глас. — Жан Орсети.

Хвърлям му един бегъл поглед.

— А, така ли? — и мимо волята си добавям: — И с какво се занимавате.

Вместо Орсети, отговаря Дебелия, обръщайки се към него:

— Пада си малко сутенъор. Нали, Жано?

Той се засмива. Виктор, който току-що е отпаднал от играта, оставя Жано и Дебелия да продължат. Той се приближава към мен и ми поднася една чаша.

— Тоя малкият е истински мъж — казва той, кимвайки към своя роднина. — И държи на думата си. Например преди няколко години след един инцидент се озова в централния в Риом, случва се. И така, единият пазач бил корсиканец като него. Разбира се, такъв няма да вземе да тормози малкия, да му досажда, да го унижава. С течение на времето двамата се сприятелили. Бъбрели си, шегували се заедно, нали разбирате?

— Разбирам.

— Е, един ден тъмничарят казал на Жано: „Ще ми дадеш честна дума, мъжка дума, че няма да вършиш глупости и вечер от време на време ще те извеждам да пийнем по чашка и да чукнем някоя мацка. След това се прибираме.“ Жано дал дума. А тя е свещено нещо. Корсиканецът никога няма да си престъпи клетвата. И така, двамата излизали заедно доста често. Жано имал пари, можел да си плаща пиенето. Накратко станали дупе и гащи. Една вечер двама престъпници, които малкият познавал от родината си, пристигнали в Риом. Влезли в бистрото и видели, че малкият е сам. Тъмничарят бил в съседната зала, играел билиард. Казали му: „С кола сме, допий си чашата и идваш с нас.“ И знаете ли какво направил малкият?

— Не.

— Казал „Не“. Категорично. Отказал да тръгне. Отвърнал им: „Дал съм дума и държа на нея.“ Ония двамата го нарекли „глупак“ и си отишли. Ето такъв е малкият. Никога няма да те предаде. Истински корсиканец!

Дебелия и Жано са свършили играта. Правя знак на шефа, че искам да говоря с него и той излиза след мен навън. Накратко му съобщавам, че самоличността на Франсис е установена.

— Добре — казва той, — продължавайте. Връщаме се в „Дьо Марш“.

Щом ни вижда, Виктор хваща една бутилка мастика изпод масата, налива ни, сипва и на себе си и на Жано Орсети.

— Добре ли върви работата, господин комисар?

— Много добре, Виктор.

С Жано започваме настървена и шумна игра на зарове.

Две млади нелоши англичанки, малко пийнали, изоставят мъжете си и идват при нас. За да ги шашна, аз зарязвам играта и започвам да правя фокуси с карти, които те посрещат с възгласи на възхищение. Около мен се образува малък кръг, аз продължавам с фокусите, Виктор непрекъснато носи пиене.

Жано, който стои до мен, поглежда крадешком часовника си и възкликва:

— Дявол да го вземе, свършиха ми се цигарите!

Предлагам му една от моите, но той отказва.

— Светлият тютюн ми дере дробовете — казва той. — Ще изтичам до будката и се връщам.

— Побързай — казва сухо Виктор, — тази вечер Долорес сервира сама. Ако ѝ помогнеш малко, ще бъде доволна.

Забързан, Орсети поема по „Жи льо Кьор“, хлътва в уличката „Ирондел“ и стига до площад „Сен Мишел“, където влиза в едно кафе-табак. Купува си цигари и излиза. Докато отваря пакета „Голоаз“, той оглежда тълпата, която по това време е доста гъста. Тъмният му опитен поглед я обхожда и той се успокоява — не го следят. След това заобикаля площада и на ъгъла на кея „Гранз Огюстен“ хлътва в „Ротисри перигурдин“.

Без да погледне метрдотела, който се запътва към него, Орсети се качва на първия етаж и очите му започват да шарят по масите, пълни с посетители. Накрая бавно прекосява залата и стига до прозореца — един дребен мъж в тъмен костюм седи сам на маса и яде омар по арморикански.

Орсети сяда срещу него.

— Здравсти, Емил.

— Здравей, Жано. Ще вечеряш ли?

— Невъзможно, у Виктор е пълно с народ и трябва да му помогна.

— Чаша шампанско?

— Да, Емил, ако обичаш, но бързо.

Бюисон извиква сервитьора, за да донесе една чаша за Орсети. Щом остават сами и Орсети отпива от чашата си, Бюисон пита:

— Е, откри ли нещо?

— Да. Имам едно момче за теб, италианец.

— Уф — въздъхва Бюисон. — Не я обичам много тая раса.

— Аз също, но по принцип като престъпници те са асове, а този, за когото става дума, е печен.

— Кой е той?

— Дезире Поледри. За да ти представя клиента, ще ти кажа, че преди година е избягал от остров Ре.

— Добре — отвръща Бюисон, оставяйки чашата си, — ела с него утре към обяд. Ще го запозная с Франсис.

— Трябва да се връщам при Виктор.

Орсети става и подава ръка на Бюисон. Преди да тръгне, той поглежда през прозореца на ресторанта величествената сграда на ПП, която се извисява в нощта отвъд Сена, точно насреща, на Ке дез-Орфевр.

— Ей, Емил, оттук имаш хубав изглед, а?

— Да — отвръща Бюисон с лъчезарна усмивка, — ченгетата никога няма да се сетят да ме търсят на двеста метра от кокошарника си.

— А ако все пак те открият!

— Какво говориш! Снимката, която имат, е отпреди десет години. Оттогава никой не ми е виждал главата отблизо.

Орсети си тръгва. Бюисон привършва вечерята, плаща и съвсем спокойно отива в Двореца на спорта.

Седнал в едно удобно кресло до ринга, сред кинозвезди, той пуши огромна пура и наблюдава с крайчеца на окото си Префекта на полицията, който седи на няколко метра от него.

Това е напълно в стила на Господин Емил — винаги когато се измъкне от полицаите, той отива да си похапне добре, а след това — на боксов мач.

23.

Цели девет месеца не се занимавам с Бюисон. Изобщо.

Няма съмнение, че Емил пак си е попълнил отбора, за кой ли път, защото описанието му най-редовно, след всеки обир, се появява в докладите на ПП.

Но аз нямах време да се занимавам с него. В края на юни арестувах седемдесет и седем престъпника от бандата на Лудия Пиеро номер 2. Получавам поздравителни писма, но не ме назначават за главен инспектор и не ме повишават. В края на юли в един часа сутринта на покрива на една сграда на парижката улица „Шарло“ залавям и самия Пиеро. Получавам обичайните поздравителни писма, но все още нямам нито повишение, нито пари. През септември хващам в бърлогата му и Луи Отрязаното ухо, дясната ръка на Лудия Пиеро. През март 1949 залавям четиримата въоръжени мъже, които са нападнали и обрали приятели на директора на института „Пастьор“. Получавам ръкостискания и усмивки и нищо повече.

Върви ми. Кариерата ми представлява низ от успехи. За всички аз съм супер ченге, асът на ченгетата. Четкат ме, завиждат ми, обсипват ме с обещания, предричат ми блестящо бъдеще, уверяват ме, че името ми ще остане в историята, че ще получа банкерска пенсия. А аз съм на трийсет години, един балама, бездарен актьор, наивник, който приема всичко за чиста монета. Продължавам да се движа без белезници, без оръжие и да залавям престъпници с голи ръце.

Дебелия, когото моите подвизи покриват с почести, ме кътка, нарича ме своя „мальк Борниш“, кълне се в мен, поглъща докладите ми с настървение, слуша ме, сякаш съм пророк.

За Марлиз аз съм полицейският Тарзан, страшилището на престъпната джунгла. От малкото си награди ѝ купих едно модно червено палто и електрически чайник. Възхищението ѝ е толкова голямо, че има намерение да се омъжи за мен и да носи името ми, което се мъдри във вестниците. Трудно е да ѝ втъпя, че не съм достоен за такава любов.

И изведнъж Господин Емил най-нахално се вмъква в живота ми.

Една вечер полицейският патрул от управлението във Ванв забелязва в Исиле Мулино някаква кола, която се движи отляво на пътя, както в Лондон, със запалени фарове. Полицаяте надуват свирките, защото за малко не се блъсват в нея, но колата ускорява ход и полетява напред, криволичейки. Полицейската кола веднага тръгва подире ѝ, настига я и я принуждава да спре. Патрулите слизат и разгневени се отправят към преследваната кола. Те са само на няколко метра от нея, когато изтрещяват изстрели — двама полицаи падат ранени, виещи от болка. Престрелката трае само няколко секунди. Мъжът, който е стрелял по полицаите, е заловен. След ожесточена борба шофьорът, един гигант с прошарени коси, също е обезвреден.

Докато патрулите се мъчат да озаптят двамата мъже, които упорито се съпротивляват, останалите двама пътници успяват да се измъкнат след безплодно преследване по тъмните улички.

Двамата мъже са отведени в управлението, където прекарват неприятна вечер. Настаняват ги по на един стол и им нанасят ужасен методичен побой с палки. За по-малко от десет минути главите им стават двойни, осеяни с цицини като луковици.

Всяко нещо си има край. Когато вълненията им стихват, след като изливат яда си и се успокояват, отмъщават си за страха и минават към въпросите, полицаите научават, че двамата арестанти се наричат Франсис Кайо и Анри Болек.

Прожекторът, насочен в очите, ударите по главата със справочника „Ботен“, силните плесници не изтръгват нито дума от Кайо.

В замяна на това Болек се оказва по-сговорчив и от него полицаите разочаровани научават, че двамата съучастници, които са им се изплъзнали, са Емил Бюисон и Дезире Поледри.

— Уви! Вече е късно да се блокират пътищата.

Възлагат ми ново дело — бандата с кожата, която вилнее из цялата страна и вече е успяла да извърши осемдесет и седем обира в големите кожарски фабрики. Министърът на вътрешните работи очаква да го извикат в Камарата на депутатите заради некадърността

на полицията. Дебелия ми нарежда да сложа край на злодеянията на бандата.

— Сега вече имате помощници, Борниш — казва ми той, — и трябва да действате по-живо.

Помощникът си има име — Лоран Поаре. Млад новоназначен инспектор, един рус великан с лице, сплескано от удари. Поаре е бивш панаирджийски борец, надарен с истинска херкулесовска сила, но и с титанична глупост.

В глупостта му се уверих по време на разпита на Алфред Гемар, по прякор Фредо Бижутера. Фредо отричаше, че е Алфред Гемар. Отричаше толкова упорито, че ме объркваше. Твърдеше, че се казва Албер Ложие и наистина всичките му документи — личната карта, паспортът, шофьорската книжка, квитанцията за наема, разрешителното за лов — всичко беше на това име, а някои документи бяха издадени от Полицейската префектура.

Разпитвах го вече шест часа, Идоан ме сменяше. Държах се добродушно, майтапчийски — за да му отвлека вниманието, правех фокуси с карти, с монети, които изчезваха в ръкавите ми, и от време на време разказвах по някоя забавна историйка. Идоан действаше грубиянски — удряше с юмрук по масата, заплашваше го с ококорени зли очи, след което аз му смигах и той излизаше, крещейки. Сменях го. Поглеждах Фредо чистосърдечно и с мазен глас изричах:

— Фредо, грешиш, че отричаш. Колегата не е лошо момче, но ако продължаваш няма да ти прости! Помисли, Фредо, кажи истината, подпиши показанията си и аз ще ходатайствам пред съдия-следователя. Присъдата ти ще бъде лека като перце.

— Казвам се Албер Ложие, господине.

„Мръсник — мислех си аз, — мръсник с мръсник, мръснишко семе.“ Фредо държеше фронта, вкопчен със зъби и нокти във фалшивата си самоличност с царско спокойствие. Дори появите на Дебелия, който идваше да му чете конско, не го смущаваха.

На седмия час ми хрумна да му поставя един хитър капан.

Фредо седеше срещу мен. Идоан беше застанал зад него в жокейски панталони, а Поаре бе облегат на вратата. Гледайки го втренчено, с добродушна усмивка, аз отворих бавно чекмеджето си и извадих личната му карта на името на Албер Ложие. С точните движения на хирург внимателно отлепих снимката. От време на време

спирах и поглеждах Фредо, който ме наблюдаваше с любопитство. Всеки път му казвах с меден глас:

— Сега ще ти направя една изненада, Фредо, хубава изненада, ще видиш. Със снимките винаги има изненади.

Накрая снимката се отлепи и аз разгледах гърба ѝ. Ударих силно с дланта си по масата и извиках:

— Видя ли, какво ти казах! Не са редовни, Фредо, документите ти са фалшиви, вече имам доказателство!

— Как така? — попита той с безжизнен глас.

— Много просто, драги. Всички фотографии слагат печат с датата и номер на гърба на снимката, за да улеснят ваденето на копия. Датата на твоята е 7 декември 1948. А личната ти карта е издадена на 19 август 1948, четири месеца преди това. Как е могло да стане, можеш ли да обясниш? Значи не си Ложие, много просто. Съгласен ли си?

— Да — промълви той.

Точно в този миг новобранецът Лоран Поаре доказва своята съобразителност. Втрещен от демонстрацията ми, покорен от моята интелигентност, той се приближи с отворена уста. Взе снимката с дебелите си сплескани пръсти, разгледа я от едната и от другата страна и с все по-ококорени очи изрече с тътнещия си глас:

— Ей, Борниш, ама къде виждаш дата? На гърба на снимката няма нищо!

Благодарение на забележката на този интелигент от обществения сектор Фредо отказа да подпише протокола. Ето защо оттогава не се доверявам на помощта на Поаре.

С всеки изминат ден потъвам все повече в издирването на крадците на кожи. Разследването е дълго и сложно. Трябва да изслушам жертвите и свидетелите, да сравня показанията им по протоколите, а понякога и да разследвам на място. Вечер, капнал от умора, се връщам вкъщи, преобличам се и боядисвам апартаментчето си, защото Марлиз иска спалня в розово.

Но една вечер зарязвам четката и тръгвам към „Каланк“, където отдавна не съм стъпвал. Зад бара Франсоа Маркантони, страхотен в костюма си „Превс дьо Гал“, с часовник последна мода, говори с някаква млада дама, кацнала на високото столче.

Както обикновено, аз се настанявам в дъното на бара, на любимото си място. Франсоа идва при мен усмихнат, но не зная защо,

в поведението му липсва обичайната непринуденост. Докато ми налива шампанско, оглеждам залата и на една маса забелязвам Жан Орсети в компанията на един мъж, доста изискан, по-възрастен от него. Махвам му приятелски, а той плахо отвърща на поздрава ми.

— Как е, инспекторе? Ще хвърлим ли едни зарове?

— Тази вечер не, Франсоа, ще пийна едно питие и се прибирам. Пребит съм от умора.

Наистина съм капнал. През деня изслушах една дузина хора, замесени в обирите на кожи. Трябваше да обискирам, да правя очни ставки, да изтръгвам признания, заплатата не ми я дават даром. Ето защо, когато Франсоа ми предлага втора чаша, аз отказвам и плащам. Скачам от столчето и си вземам палтото.

Докато се обличам, правя едно неумело движение с ръка и блъскам някого зад мен. Обръщам се. Виждам Орсети, който е пребледнял и ме наблюдава с присвити очи. Мъжът, когото неволно съм блъснал, беше на една маса с него — дребен, с черни очи и коси. Поглеждам го и се усмихвам:

— Извинете. Винаги правя резки движения.

— Моля ви, няма нищо.

Отварям му вратата, малко смутен, и той излиза. След него тръгва и Орсети, комуто подхвърлям мимоходом:

— Слушай, да не си болен?

— Абе нещо не съм на кеф — отвърща той с треперещ глас. — Но затова пък вие изглеждате чудесно.

Излизам и виждам двамата приятели, които потъват в нощта. Малко по-късно се отправям към спирка „Етоал“ и се чудя какви ли грижи са налегнали Франсоа и малкия Жано.

Орсети и приятелят му хващат такси чак на кръстовището на Шанз-Елизе и Жорж V.

— Хвана ме шубе преди малко, Емил.

— Мен не — отвърща Бюисон. — Бях готов да очистя твоето приятелче.

ЧАСТ ПЕТА
ЧЕТВЪРТИ РУНД

24.

Колко са красиви! По пижама, облакътен на кухненската маса, докато разбърквам кафето с мляко, съзерцавам гърдите на Марлиз. Тя се мие, наведена над умивалника, гола до кръста. Бавно прекарва кесията по кожата си и на мен ми се струва, че гърдите ѝ засияват от водата, покрити с блестящи капчици.

Радиото бълва новините в седем и трийсет, но не успява да ме откъсне от съзерцанието. Величествено нещо е женската гърд, когато е красива — две гърди със съвършени очертания, съвсем еднакви, щръкнали, умерено пухкави, пред които изпадам в захлас и смут. В главата ми се въртят мисли за варварско изнасилване, когато гласът на говорителя съобщава:

— Ръоне Жирие, специалистът по бягствата, се е измъкнал за кой ли път от охраната си. Той е избягал тази сутрин в пет и четирийсет и пет от затвора в Поп л'Евек, в който лежеше от 27 януари. Отвън го е чакал съучастник с кола. Въпреки незабавно взетите мерки, двамата мъже все още не са открити.

Отчетливият глас млъква, сменя го топлият мъжествен глас на Ив Монтан. Но аз вече не слушам. В ума ми нахлуват всякакви предположения. Мисля си, че по силата на логиката Жирие ще се свърже с Емил Бюисон, стария си другар по бягство, за да се включи в бандата му; че Господин Емил ще бъде възхитен от това неочаквано подкрепление, защото бандата е претърпяла сериозно поражение; че Нюс, който благодарение на мълчанието си беше освободен по липса на доказателства, докато Декер отнесе двайсет години каторга, се е завърнал в бърлогата си; че Идоан, Поаре и аз пак ще установим наблюдение на „Фобур Сен Мартен“ и ще започнем игрите на криеница с колегите от ПП; и накрая, че Дебелия вече е наточил ругатните си.

Любовните ми попълзновения изведнъж се изпаряват. Скачам и изблъсквам Марлиз от умивалника.

— Хайде де! Направи ми място!

Марлиз ме поглежда смаяно и закопчавайки сутиена си, изрича обидено:

— Ама какво ти става? Заради бягството на Жирие ли си такъв?

Дори не й отговарям. Отдавна съм разбрал, че няма никаква полза да влизаш в подробности с жените — те или не те слушат, или им е все тая.

Избръсвам се, измивам се, изгълтвам студеното кафе, обличам се и изтичвам при месаря, за да поръчам месо, както всеки ден. „Паризиен либере“ излиза много рано и не споменава нищо за бягството. Тичешком стигам до площад „Клиши“, за да взема автобуса, но явно денят започва зле — автобусите са претъпкани до тавана и аз успявам да скоча на стъпалата едва на четвъртия, с пръсти, вкопчени в перилата.

Вали. И тъй като в бързината съм си забравил шлифера вкъщи, пристигам в службата подгизнал като сюнгер. Денят наистина е скапан. На всичко отгоре и двата асансьора са развалени. Какво невероятно количество повредени асансьори можеш да видиш в Управлението! Изкачвам петте етажа на един дъх. Когато в осем и трийсет и пет запъхтян стигам на площадката, налитам на Дебелия, който се е запътил към директора с папка в ръка.

— Е, Борниш, във форма ли сте тази сутрин? — пита той и преди вратата на директорския коридор, чиято миризма на паркетин те удря в носа, да се затвори зад него, добавя: — Знаете какво да правите, нали? А Идоан и Поаре вече са тук!

Много добре зная какво трябва да направя. Трябва да се обадя в затвора на Пон л'Евек за сведения. Но е невъзможно. Или номераторът не отговаря, или няма сигнал, или дава заето. В кабинета ми Идоан се преоблича, а Поаре яде дебел сандвич с чеснов салам. И двамата ме гледат как нервнича, с облекчението на хора, които в последния момент са се отървали от някаква кофти работа.

Вместо със затвора, се свързвам с жандармерията. Часът е точно десет и трийсет и четири. Отсреща шефът, който е провел първото разследване, ми казва, че още щом го затворили, Жирие веднага проявил изключително добродушие. Благодарение на покорството и изпълнителността си той получил място на бръснар и прилежно подстригвал затворниците, пазачите и главния надзирател. Тази длъжност му позволила да се разхожда спокойно из целия затвор,

чийто план бързо разучил. Но тя го улеснила най-вече при вземането на отпечатъци от ключалките благодарение на парченцата сапун, които винаги носел в джоба си.

— Полиция!

Изрекох тази дума в прозорчето, през което ме дебнат две недоверчиви очи. След две превъртания на ключа вратата на затвора на Пон л'Евек се отваря и аз изненадано се озовавам пред един портиер в затворнически дрехи, който ме оглежда внимателно.

— Искам да се видя с главния надзирател.

Без да ми отговори, затворникът хлопва вратата, обръща ми гръб и лениво се отправя към канцеларията. Следвам го, все още учуден, че ме е посрещнал затворник, а не пазач. Той отваря вратата на канцеларията и издавайки брадичката си напред, ми прави знак да вляза. Влизам и отново се вцепенявам — пак ме посреща затворник: един огромен мъжага, небрежно облакътен на масата.

— Какво обичате, господине?

Погледът ми обхожда помещението и този път вече съм принуден да приема нещата такива, каквито са: виждам още трима затворници, които работят в деловодството, и нито един пазач.

— Тук ли е главният или сте го затворили в някоя килия? — питам аз.

Мастодонтът не трепва. Малките му сиви очички ме гледат невъзмутимо.

— Защо ви е?

— Полиция — раздражено отвърщам аз.

— А, така ли? Той е в кафенето отсреща. Мога ли да ви помогна с нещо?

— Искам да се видя с главния.

Отново първият затворник ми отваря портала. Все така мълчаливо ми посочва с ръка кафенето „А ла Боле“ — точно отсреща.

На бара са се облакътили шестима — петима пазачи и главният надзирател, с килната на тила фуражка с двоен сребърен шнур. Всички пият ябълково вино.

Приближавам се до групата и заставам пред главния:

— Инспектор Борниш от Държавна сигурност — изричам подигравателно, — само един въпрос, и то не толкова важен. Мога ли да зная кой охранява затвора в момента?

Главният ми смигва съучастнически и ме сръгва в стомаха:

— Приятно ми е, инспекторе — отвръща той с плътен глас, — сигурно сте дошли заради Жирие, нали? — (той повдига осеяната си със звездички фуражка и се почесва по темето с малкия си пръст.) — Вярно е, че тоя е голяма работа, прекара ни, ама останалите са същински овчици. Нали, момчета?

Той намества фуражката си. И петимата пазачи потвърждават в един глас.

— Знаете ли — продължава главният, — никой няма да открадне затвора, той и сам може да се пази. Е, ще пийнете ли малко вино с нас, инспекторе? Хубаво е.

Той премлясва с език. Изпивам чашата, която ми донасят, и правя грешка, защото стомахът ми тутакси започва да се бунтува. Решавам да сложа край на запоя:

— Слушайте — казвам, — нямам много време. Трябват ми сведения, за да открия Жирие, преди да се е настанил в сигурна квартира. Какво точно знаете?

Надзирателят оставя чашата си:

— Аз ли? Нищо. Ако тук има някой, дете не е в течение, това съм аз. И не съм единственият, който нищо не знае. Пазачите също нямат никаква представа за каквото и да било!

— Така — отвръщам аз, — добре. Тогава към кого да се обърна?

Шефът мисли няколко минути.

— Виждам само един — измърморва той. — Жорж Кюде, който работи в деловодството. Само че не е сигурно. Елате, ще отидем при него.

Отново пресичаме улицата. Затворникът портиер отдава чест и се озоваваме в канцеларията. Главният ми посочва великана, който преди малко седеше зад бюрото му, а сега раболепно се изправя, когато ни вижда.

— Това е Кюде, наречен Рижавия — представя го главният, — моят доверен човек. Той става за всичко — комендант, библиотекар, а когато ме няма, дори ръководи работилницата и всички му се подчиняват. Така ли е, Жорж?

Рижавия се покланя. Цели двацет минути го разпитвам, но не успявам да измъкна ни най-малкото сведение. И той нищо не знае. На всеки въпрос отговаря хленчещо:

— Аз не се виждах с Жирие, добри ми господине. С него не се обичахме. Той никога не би ми се доверил. Кълна ви се, добри ми господине, заклевам се в майка си. Нищо не ми е казал.

Главният ме дръпва за ръкава и ме завлича в ъгъла. Той залепва уста на ухото ми и прошепва:

— Трябва да му вярвате, инспекторе. Когато се кълне в майка си, значи казва истината. Знаете ли, аз познавам хората!

От този оперетен затвор започва да ми се вие свят. Завеялите пазачи и невъзмутимите затворници така са се сдушили, че веднага разбирам, че от тази мафия няма да измъкна нищо. Решавам да отида в градската жандармерия.

Затворникът, който преди малко ми е отворил вратата и присъствува на разпита на Жорж Кюде, върви пред мен все така мълчаливо към изхода. Той вкарва ключа в ключалката и ми подхвърля шепнешком с крайчеца на устните си:

— Ей! Рижавия ви поднася. Те бяха дупе и гащи с Жирие. Даваше му дори да се обажда в Париж. Поискайте му телефонните фишове и ще видите.

— Какво?!

— Вярно е! Вижте фишовете, казвам ви.

— Защо ми разказваш това?

— Защото Рижавия е лайнар и винаги ми натриса да чистя кенефа.

Не обичам да ме вземат за глупак. Това ме довежда до ярост, която не мога да сдържам. Ах, тая гадина Рижавия! Тоя тъпанар главният! Войнствено прекосявам двора, където затворниците пушат на слънце, блъсвам вратата и нахълтвам отново в канцеларията. Главният вдига глава от вестника и ме поглежда, ококорил очи, а аз с един скок се озовавам пред Кюде.

— Слушай — казвам аз с тон, който не търпи възражения, — я ми покажи телефонните фишове. Доколкото зная, тук няма автоматична връзка и сигурно може да се проверят всички разговори с Париж, нали? Хайде, размърдай се.

Кюде пребледнява. Той зяпва, хвърля яден поглед на портiera, който чака с наведена глава, и се подчинява. Изважда от чекмеджето една картонена кутия, в която са нахвърляни в безпорядък стотина фиша. Ядосан, аз обръщам кутията и изсипвам всичко на масата. Вземам един стол и сядам. Търся в продължение на двадесетина минути. Често се натъквам на номера на Канцеларията, както и на два парижки номера: Ришелъо 93... и Монмартр 48..., чиито две последни цифри са изчегъртани.

Обръщам се грубо към Кюде:

— Какво значи това? Защо са изтрети последните цифри?

Той преглъща:

— Ами не знам.

Лъжата напирва в очите му. Този боклук се подигра вече с мен веднъж и повече няма да му дам възможност. Противно на навиците си, скачам, хващам го за яката и започвам да го разтърсвам. Тогава главният става от стола си и изплашено се намесва:

— Успокойте се инспекторе, не го малтретирайте. Рижавия е добро момче.

Аз побеснявам:

— Добро момче, което ме взема за глупак, как не! Ако не изплюе всичко, което знае, ще си изплюе зъбите, и то веднага!

Главният объркан гледа как блъскам протежето му и започва да го уговаря:

— Рижав, не бъди глупак — умолява го той, — кажи истината на инспектора. Разкажи ми кой скрои това с номерата. Ако му кажеш, той нищо няма да ти направи. Иначе ще те преместят в друг затвор и жена ти, която живее наблизко в Онфльор, няма да може да те вижда. Знаеш, че я пускам в килията ти, когато искаш. Другаде няма да може. Хайде, Жорж, направи едно добро дело!

Кюде е притиснат до стената. Той преглъща слюнката си. Накрая казва, навел глава:

— Жирие ми заповяда да го направя. Той се обаждаше в хотела, в който живееше жена му, в Париж.

— В кой хотел?

— „Шаптал“, на улица „Ла Рошфуко“. Веднъж тя дори го свърза с някакъв приятел, казваше се Рибопродавеца. Мисля, че е същият, дето дойде да го вземе. Но не казвайте, че аз съм го издал...

— И после?

— Повече наистина не знам.

Напускам затвора на Пон л'Евек много възбуден. Макар че всъщност никога не е проливал кръв, Ръоне Жирие сега е с Емил Бюисон, най-търсения човек в страната. Двамата приятели вече са бягали веднъж заедно.

Следователно ако тръгна по следите на Жирие, имам големи шансове да стигна до Господин Емил. И да ударя с един куршум два заека!

25.

Управителката на хотел „Шаптал“ признава веднага, че през 1943 г. Жирие и жена му Маринет са живели два месеца при нея. Тя си спомня, че през декември двама ниски и набити типа, приятели на Жирие, са спали няколко ноци в 15-а стая. Подава ми книгата за регистрация и аз прочитам две имена: Ив Морис, професия — търговец на риба, и Марк Жиралди, пенсионер от войната.

— Как е станало, че не са вписани нито адресите, нито номерата на личните карти?

— Знаете ли, господине, нощният пазач не записваше всичко. Напразно му повтарях едно и също всеки ден — никакъв резултат. Бедният, умря преди два месеца.

Тя лъже с възхитителна самоувереност.

— Ей, Борниш — подхвърля ми на другата сутрин Поаре, когото бях изпратил да се порови в архива на ПП, — твоят търговец на риба е странна птица.

— Как така?

— И още как! Той не работи в солените води. Освен няколкото проститутки, от които си докарва джобни пари, се труди най-вече на бижутерския фронт. И знаеш ли с кого?

— Бога ми, не...

— С Жак Ницчанина, Деде Италианеца и — дръж се да не паднеш! — с Емил Бюисон. ПП е по следите им.

— Какво!

— Да. Криминалната получила сведения от първа ръка — на 4 март в Булон те нападнали бижутерите Боде и Гено. Не се знае дали точно Бюисон е стрелял, но резултатът е налице — двама ранени и един кръгъл милион задигнат!

— Откъде знаеш?

— Много просто — приятел съм с Тюила от Криминалната, който живее в пансиона на майка ми в Монмартр. Отидох при него и той ми каза всичко. Както виждаш, не съм толкова глупав, колкото мислиш!

Простодушието на Поаре ме развеселява.

— Е, наистина този път надмина себе си. Трябва да си пил освежително вино. Но докато си бил в архива, можеше да установиш самоличността на Ницчанина и Италианеца. Нямахте да ти се изтърка пипето.

— Представи си, и за това съм помислил!

Няколко секунди Поаре рови из джобовете си, откъдето измъква най-различни предмети, и ми подава две антропометрични снимки:

— Ето виж — Ницчанина е Жак Верандо, а Италианеца — Дезире Поледри. Задигнах ги от досиетата на ПП. Ще ги преснимам и тия дни ще ги върна на мястото им.

— Поаре — казвам аз и се изправям тържествено, — имаш едно питие от мен. Благодарение на теб установихме самоличността на новите приятелчета на Бюисон. Браво! А кой е Жиралди, приятелят на Жирие?

— Корсиканец от Сартена. Двайсет години каторга задочно и десет години изселване. Страшен негодник. Ще извадя досиетата.

Малко по-късно докладвам на Дебелия как върви следствието. Той ликува:

— Борниш, ако искате да станете главен инспектор, сега е моментът да се проявите и да използвате всички средства. ПП ни отмъкна Жирие през септември 1947, а ние трябва да си го върнем през 1949! Всъщност той принадлежи на нас, защото е избягал от провинциален затвор! Чувате ли, Борниш, трябва ми Жирие!

Надеждите на Дебелия не се оправдават. Въпреки моите доносници, въпреки дългите ми нощни разходки по баровете и кръчмите на Питал, където се надявам някой да се разбъбри, въпреки семейните сцени на Марлиз, която, изоставена, заплашва, че ще се върне при майка си, въпреки скандалите на Дебелия, който иска резултати, въпреки наблюденията, установени от мен, Идоан и Поаре, Жирие и приятелите му си остават неоткриваеми.

Появява се искрица надежда, когато откривам в Монмартр адреса на Маринет Жирие, но тя си живее, както обикновено, нормално спокойно и когато тръгне нанякъде, неизменно влачи подире си цяло стадо ченгета от криминалната и оперативната.

Една майска утрин Поаре се втурва в стаята толкова развълнуван, че заеквайки, ми съобщава:

— Имам страхотна новина, Борниш, изглежда, Бюисон се е настанил у едно свое аверче в Плесис-Робенсон. ПП се опитва да го открие.

Той се отпуска на един стол.

Питам го:

— Тюила ли ти го каза?

— Да — изквичава той. — Тюила ми казва всичко. Вярвай ми, сведението е истинско. Трябва да направим нещо.

— Значи Тюила ти разказва всичко. И защо?

Поаре ме изглежда заговорнически:

— Изнудване, Борниш! Зная как да го работя! Или ще ми каже каквото знае, или майка ми ще го изхвърли от пансиона. Разбираш ли, тя му смъква цената и дори му разрешава да вкарва мадами. Е, това не е всичко, трябва пак да отида при него.

Докато Поаре изчезва в коридора, на мен ми остава само да моля бога на ченгетата да ни облагодетелства и да попречи на колегите от ПП да спечелят тази победа, която толкова силно желая само за себе си.

Смъртта на един човек ще накара бог да чуе молитвите ми.

26.

Вечерта на 31 май 1949 един неприятен инцидент вбесява Емил Бюисон. Край него са Жано Орсети, Адриен Шарме — специалист по кражбите на коли, и Дезире Поледри — виновник за гнева му. Всички предпазливо мълчат — те знаят, че гневът на Емил е смъртоносен.

След обира в Сент Уен, при който бил убит един човек, и този на бижутерите в Булон Емил замислил обир в Кламар — трябвало да нападнат началника на един строеж, който носел двама милиона в чантата си.

В уречения ден бандата застанала пред сградата. Приятелят на Жирие, Морис Ив, карал колата, открадната от Шарме. Чакането продължило щял час. Напразно — преносителят на парите не се появил. Разочарован и ядосан, Емил наредил да се оттеглят. Той се прибрал в къщата на Шарме в Плесис-Робенсон, където се криеше. Морис Ив, Рибопродавеца, и Деде Поледри, Италианеца, решили да зарежат откраднатата кола. И по време на тази дребна задача се случило нещастие. Морис карал колата. Поледри, на задната седалка, се опитал да измъкне пълнителя на автомата. Той очевидно не знаел как се борави с него, защото се чул изстрел. Нещастният случай запратил куршума в черепа на Морис, който се пръснал и изцапал предното стъкло с кървава каша от мозък и раздробени кости.

Все още замаян от гърмежа, Поледри успял да спре колата и да изчезне. За негов късмет Шарме го следвал с пезото си на двама метра, за да върне двамата си съучастници. Поледри седнал до него, блед като платно.

— Давай! — наредил той.

Без да задава въпроси, Шарме нервно подкарал колата. По пътя Италианеца почувствал нужда да се разтовари и с треперещ глас разказал за смъртта на Рибопродавеца.

— Шубе ме е, Адриен! — хленчел Поледри. — Мътните да го вземат, ужасно ме е шубе! Емил няма да повярва, че е станало случайно, сигурен съм! Пак ще почне да си въобразява разни работи...

С поглед, втрещен в пътното движение, Шарме се съгласил:

— Да, сто на сто няма да му се понрави. Признай, Деде, че това наистина е страхотна глупост!

И наистина Бюисон побеснява, когато Поледри, плувнал в пот, треперещ, с наведена глава, разказва как глупашки е застрелял Морис Ив. В един момент, страхувайки се от най-лошото, Италианеца се опитва да си намери оправдание.

— Не очаквах — казва той, — че Рибопродавеца внезапно ще удари спирачки. Пръстът ми беше на спусъка и оръжието гръмна.

Бюисон го гледа в упор. И под неговия поглед Поледри усеща ледени тръпки по гръбнака си.

— Адриен — каза Бюисон, без да сваля очи от Италианеца, — вярно ли е това, което казва Деде? Рибопродавеца наистина ли удари спирачки?

Шарме отговаря без колебание:

— Не зная, Емил, не видях.

— Помисли, Адриен, важно е.

— Не зная, Емил.

„Боклук — мисли Бюисон. — Гнусен лъжец!“

Емил е дребен, но това не му пречи да сграбчи Поледри за гърлото, макар че той е с цяла глава по-висок от него. Пръстите му стискат силно, той го блъсва назад и яростно и необуздано започва да удря главата му в стената. Без стон, почти в несвяст, Поледри рухва на земята. Гневът на Бюисон сякаш се уталожва и той се обръща към Шарме:

— Къде стана?

— На булевард „Дьо ла Тур“ в Плесис, Емил.

— Далече ли е?

— А, не. Няма и километър.

Вените на челото му се издуват. Бюисон размишлява, хвърляйки от време на време гневни погледи на Поледри, който не смее нито да мръдне, нито да стане. Той бавно изважда портфейла си, измъква няколко банкноти и ги хвърля на масата.

— Вземи, Адриен, за тебе са.

— Какво означава това, Емил?

— Значи, че изчезваме. След един час кварталът ще гъмжи от ченгета. Повярвай ми, трупът на Рибопродавеца и приказките на съседите много скоро ще ги докарат.

— О, това не е сигурно. На теб навсякъде ти се привиждат ченгета, Емил — казва Шарме.

— Когато си избягал от затвора, навсякъде виждаш ченгета, Адриен. Така е. Но ако си прозорлив, няма да те спипат пак. Точно когато си мислиш, че всичко е спокойно и си на сигурно място, те те откриват.

Шарме усеща, че наемът на Емил му се изплъзва и продължава да го уговаря:

— Но, Емил, как искаш да се сетят за мен? Аз дори нямам съдебно досие!

Бюисон вдига рамене и отсича:

— Решил съм, Адриен. Изчезвам. Пригответи ми куфара!

Докато Шарме изпълнява заповедта, Бюисон се обръща към Орсети, който е разстроен от смъртта на Морис и грубата разправа с Поледри.

— Хайде, Жано — казва той, мъчейки се да се усмихне, — не прави такива физиономии. В твоята квартира ще се намери място за мен, нали?

— Да — промълвява Орсети, — ще се посвием за няколко дни.

— А с мен какво ще стане?

Обажда се Поледри. Той продължава да лежи на пода, облегнат на лакът, и проплаква. Красивото му лице е разкривено от страх, поти се, позеленял от ужас. Откакто Шарме е изчезнал, в съседната стая, откъдето се чува как отваря чекмеджетата и снове насам-натам, мърморейки, Поледри е убеден, че Бюисон всеки момент ще го убие. Един труп повече или по-малко — това за Бюисон няма никакво значение.

Италианеца разбира, че за няколко дни на два пъти си е навлякъл съвсем безразсъдно недоверието и гнева на убиеца с черните очи. Все едно да си играеш с огъня. Още по-зле — да предизвикваш смъртта.

Бюисон не се е примирил с кражбата на 112-те милиона марокански банкноти, която Поледри организира заедно с други приятели през нощта на 8 срещу 9 май в Пюто. Когато научи, той му каза само:

— Е, Италианецо, правиш ударите си тихомълком, така ли?

Тонът му беше остър като бръснач. И Поледри съжали от цялата си душа, че не е включил и Емил в този крупен обир.

А сега е виновен и за смъртта на Морис Ив. Преглъщайки мъчително слюнката си, Поледри не може да се отърве от мисълта, че Рюсак бе очистен заради много по-дребно нещо.

— Какво ще стане с мен, Емил? — приплаква отново Италианеца.

Бюисон замислено го наблюдава. В погледа му няма презрение, лицето му е безизразно. Той спокойно пресмята какво решение да вземе, каква участ да определи на този мъж, проснат на пода, облян в студена пот, в когото вече няма доверие.

— Ти си имаш жена, нали?

— Да — отвръща Поледри с усилие. — Анриет Сеген. Има магазин за трикотаж в Долби.

— Тогава ще отидеш при нея. Когато всичко мине, ще ти се обадя, ако имам нужда от теб.

— Добре — смирено отвръща Поледри и сърцето му забива по-силно, лицето му си възвръща цвета, а очите му се насълзяват, когато разбира, че животът му е пощаден.

— Ще заминеш още тази вечер. Жано ще те изпрати на гарата. Може и аз да дойда. Нямам ти доверие.

— Но това не е... — започва Поледри и отново пребледнява.

— Не е какво?

— П-последна разходка. Нали, Емил?

— Ще вземеш влака, Италианецо.

Поледри напуска Париж. Емил се настанява в студиото на Жано на площад „Рап“.

Когато на следващия ден Криминалната нахлува в къщата в Плесис-Робенсон, тя намира само Шарме и жена му. При разпита на Ке дез-Орфевр двамата признават всичко.

Освен една подробност, която не знаят — новата квартира на Бюисон.

27.

Има дни, когато ми се струва, че поведението на служителите от 523-а стая е странно. Нека уточня — в умствено отношение.

Например тази сутрин, 23 май, е един от тези дни. Идоан бавно се носи към мен и ми показва памучните гащи на цветя, които е купил на половин цена от един американски негър. А Поаре, присвил очи, размахва ръце като вятърна мелница и раздава юмручни удари във въздуха с ръмжене.

— Не съм толкова глупав, колкото изглеждам, мамка му! Бях по следите им! Щях да ги сгащя, и при това сам!

Гледката е покъртителна, но аз не казвам нищо. Мисля си за доклада на ПП, който ми даде Дебелия, а аз забелязах, че ако Бюисон се е изплъзнал от ръцете на колегите от Криминалната, то никъде не се споменава Жирие, който сякаш се е изпарил. И тогава си давам сметка, че човек допуска понякога непрости грешки. Откакто Дебелия ми възложи да открия Жирие, аз направих всичко, което беше по силите ми. Освен една подробност. Пропуснах да установя самоличността на абоната на телефонния номер, който ми даде Жорж Кюде — Ришельо 93... Възбуден от издирването, раздразнен от скучното дебнене, съвсем забравих да проверя на кого е.

Заповядвам на Идоан и Поаре да млъкнат и се обаждам в информационния отдел за списъка на телефоните; после от втората операторка научавам името и адреса на абоната — става дума за бар „Фавар“, на две крачки от Опера Комик, свърталище на тузари. Може би е случайно съвпадение, но собственикът е корсиканец — Мишел Варани.

Вечерта, когато се прибирам, съобщавам на Марлиз:

— Ще излезем. Наконти се.

— Ах, скъпи, колко си мил! — провиква се тя. — Толкова отдавна не сме ходили на кино.

Целувам я малко смутено, преди да ѝ разкрия целта на нашето излизане.

— Слушай, Марлиз, не се ядосвай, но нямам намерение да те вода на кино. Имам други планове.

— Какви? — пита тя с недоверие.

— Виж какво... Трябва да наблюдавам един бар и ако отида сам, има опасност да ме забележат. А ако сме двамата, можем да се правим на влюбени в някой ъгъл...

Марлиз стисва устни:

— Чудех се как така ще излезем. До гуша ми дойде — въздъхва тя — и от занаята ти, и от твоя Бюисон, и от Дебелия, и от бачкането ти. Никъде не излизаме, с никого не се виждаме, не ходим да танцуваме, не ходим на театър. Бива ме само да ти помагам в работата.

Опитвам се да бъда убедителен:

— Направи ми тази услуга, Марлиз, за последен път. Знаеш, че е важно.

След час се настаняваме в едно сепаре на бар „Фавар“. Седнали в тъмния ъгъл, пием коктейли и се правим на влюбени. Марлиз умира да се преструва. Докато я целувам, погледът ми напразно шари из салона, всичко е спокойно, спретнато, изискано и почтено.

И така пет вечери поред. Напразно. Собственикът, един здравеняк с ленива походка и посивели коси, свикна с Марлиз и мен и ни има вече за редовни клиенти.

Започвам да се питам дали затворникът от Пон л’Евек не ме прати за зелен хайвер, като твърдеше, че Жирие често е звънял на този номер.

Една вечер в заведението влизат мъж и жена и сядат на бара. Тя е руса и слаба, с тясна рокля, а красотата ѝ засенчва Марлиз, която все пак привлича доста мъжки погледи. Но моето внимание е насочено най-вече към нейния среднощен придружител. Той е най-много трийсетинагодишен. Сините му очи, русите къдрави коси, волевите устни, мускулестото тяло, което си личи под сакото, са ми познати. Зная, че някъде съм виждал това лице, а начинът, по който се озърта, и цигарата, скрита в дланта, ми подсказват, че този клиент е лежал в затвора.

Двойката остава само десетина минути, високият рус мъж тихичко разговаря със собственика, после си тръгва. Потискам

желанието си да ги последвам, защото мога да събудя подозрението на собственика, но Марлиз е отгатнала мисълта ми и има гениално хрумване.

— Ще отида за цигари — казва тя високо.

След което удостоява с ангелска усмивка Мишел Барани и излиза. Докато я чакам, си играя със запалката си. Времето минава бавно. След няколко минути Марлиз се вмъква отново в сепарето.

— 2409 PH 2 — прошепва тя и ми подава пакет „Филип Морис“.

Мислено ѝ благодаря за съобразителността. Целувам я нежно, допиваме последния коктейл и се отправяме към изхода.

Тази вечер времето в Париж е меко и Мишел Барани е излязъл да подиша чист въздух на прага и оглежда с опитно око малкото жени, които минават по улица „Мариво“. Марлиз, малко пийнала, се е вкопчила в ръката ми, гледа ме влюбено и от време на време се смее весело без повод. Когато минаваме покрай него, собственикът ми отправя многозначителна усмивка.

— До утре — казвам аз, прекрачвайки прага.

— До утре — отвръща той с топлия си глас.

Щом се отдалечаваме малко, задавам на Марлиз въпроса, който ми изгаря устните:

— Е, и?

— Беше много просто — отвръща тя. — Пред Опера Комик ги чакаше едно БМВ. Мъжът седна на волана. По номера ще научиш кой е той. Не зная дали има някаква връзка с това, което търсиш, но на мен ми дойде до гуша да кисна във „Фавар“.

На другата сутрин отделът за регистрация на колите ми съобщава името на собственика на БМВ-то — Матийо Робийар, крояч, улица „Нотр Дам дьо Лорет“. Париж, 9-и район. Изведнъж мъглата се разпръсква.

Матийо Робийар, наречен Нантчанина, е бил арестуван преди няколко години от оперативната бригада заедно с Жирие. Следата изглежда интересна.

Но когато пристигам на „Нотр Дам дьо Лорет“, установявам, че Нантчанина никога не е живял на този адрес и никой не го познава.

28.

Почернял, с елегантен костюм от бежов габардин, който подчертава светлосинята му риза, Поледри се връща от Алби на 8 юни. Страхът му се е изпарил. Няколко дни, прекарани с Анриет, и сърцето му отново ликува. Опасенията му от Бюисон окончателно се стопяват, когато предишния ден към обяд му позвъняват от Париж. Обажда се Емил.

— Как си, драги? Почиваш ли си?

Приятелският тон на Бюисон успокоява Поледри. Той дори се осмелява да се пошегува.

— Бомба. Никой не може да те разсее, както французойките. С тях забравяш всичките си грижи.

— Добре — продължава Бюисон. — Не си прахосвай цялата енергия в кревата. Имам нужда от теб. Една доходна работа. Трябва да дойдеш.

— Кога? — пита Поледри хем недоверчиво, хем на върха на щастието.

— Тия дни. Ще я обмислим. Ако искаш, вдругиден те каня заедно с Жано да хапнем в Бресанската гостилница. В осем часа, добре ли е? Там ще поговорим. Знаеш къде е, нали?

— Да. Ще дойда. Чао.

Поледри слиза на Аустерлицката гара към деветнайсет часа. Времето е великолепно, момичетата носят пъстри летни рокли. Той изпива халба добре изстудена бира в „Кафе дьо ла Гар“. В душата му цари спокойствие, Италианеца е доволен от живота и смята да отиде на срещата пеш, за да се порадва на завръщането си в столицата, след това се отказва — при тази горещина в Париж ще плувне в пот, а краката му ще се сварят в кафяво-белите мокасини. Тъй като има още малко време, той се обажда на една приятелка, която се подвизава пред Мадлената, и я поканва да прекарат нощта заедно. Ще мине да я вземе в полунощ. След като си разпределя времето, Поледри свирва на едно такси и му дава адреса на ресторанта, авеню „Боске“, където го чака Господин Емил.

Той пристига почти четвърт час по-рано в Бресанската гостилница, но Бюисон вече седи на бара заедно с Орсети. Щом го виждат, двамата мъже оставят чашите си, скачат от столчетата и тръгват към него. Орсети очевидно е щастлив, че вижда най-добрия си приятел от Централния. Ето защо с типичната сърдечност на корсиканците той го прегръща, целува, потупва го дружелюбно по гърба. Накрая го пуска и Бюисон, на свой ред, му стисва крепко ръката.

— Радвам се да те видя, Италианецо — казва той, — изглеждаш във форма!

Поледри чувства как някаква топка засяда в гърлото му, а очите му се замъгляват. Дявол да го вземе! Колко е приятно отново да се срещнеш с приятелите си! Безпокойството му се е изпарило, сърцето му прелива от приятелски чувства.

— Добре ли е Анриет? — пита Бюисон, повличайки го към бара, където барманът веднага поднася три чаши.

— Сияе, само дето плака, когато тръгнах — отвърща Поледри самодоволно, — но какво пък, обясних й, че работата си е работа. А на теб, Емил, как ти върви любовта?

— О, аз ли? Имам една малка бретонка в момента, тия дни ще те запозная с нея — благоволява да отговори Емил, който обикновено е дискретен за личния си живот.

— Двайсетгодишна красавица, която вехне по един старец — шегува се Орсети.

Тримата мъже избухват в смях, след това изпразват чашите си и поръчват още по едно, от което отпиват, разговаряйки весело.

Едва на масата, в един отдалечен ъгъл на салона, след като внимателно избират и поръчват вечерята си, Бюисон пристъпва към истинската цел на срещата.

— Слушайте — казва той, след като привършва пастета си и отново става сериозен, — намислил съм страхотен удар. Ако успеем, всички, които поискат да се оттеглят, ще живеят като шейхове чак до смъртта си.

Той млъква, докато сервитьорката разчисти масата и поднесе трите порции кокошка с ориз. Щом тя се отдалечава, той продължава:

— Не съм сам в този удар, но не трябва да съжаляваме. Обирът изисква доста хора. И то твърди. Свързах се с Жирие, който се е чупил от Пон л'Евек, с Жак Верандо, Ницчанина, когото познаваш, и един страхотен екип.

— По дяволите! — казва Поледри. — Да не би да нападаме „Банк дьо Франс“?

— Нещо такова — невъзмутимо отвръща Бюисон, — почти същото, ще нападнем един блиндиран фургон на „Креди Лионе“, който пренася добри мангизи. Жирие е получил сведенията. В едно кафетабак до банката се запознал с двама инкасатори, които наскоро получили нови фургони и хвалели пред собственика механизмите за обезопасяване. Жирие се престорил, че не вярва и те го завели да ги види. Все още липсват някои подробности. По принцип Жирие трябва да ги научи тази вечер или утре от един свой приятел — Матийо Нантчанина. Щом уточним плана за обира, минаваме към действие. Мисля, че ще го насрочим най-късно за вдругиден след обяд. Ето защо те извиках незабавно.

— А ченгетата? — пита Поледри.

— Какво ченгетата? — казва Орсети. — Не се безпокой, те са в пълна мъгла. Ето на, снощи бях в „Дьо Марш“, и те бяха там, сговорна дружина, както винаги, и сърбаха мастиката на Виктор. Знаеш, че винаги едното ми ухо е нащрек. И така, драги мой, мога да те уверя, че тия от ПП, както и другите от ДС, са загубили следите на Емил. Колкото до Жирие, те дори не знаят откъде да започнат издирването му. Е, както виждаш, няма какво да се стряскаме.

— Аз не се притеснявам — упорства Поледри, — само че като заминеш на почивка на село, макар и за няколко дни, губиш нишката.

— Имаш право — съгласява се Бюисон, който прави знак на сервитьорката да донесе следващата поръчка.

И отново, докато тя ги обслужва, тримата мъже мълчат.

— Има един въпрос, който трябва да уредим сега — строго казва Бюисон, гледайки Поледри право в очите, — става дума за жената на Рибопродавеца. Трябва да направиш нещо за нея, щом си получиш дела.

— Както кажеш, Емил! — бърза да отвърне Поледри, почувствал как страхът отново го обзема при споменаването на това име.

— Добре, Италианецо — любезно отвърща Бюисон, но със задоволство наблюдава как лицето на другия се сгърчва, — значи си съгласен с мен, че тази нещастница заслужава обезщетение за твоята... непохватност?

— Разбира се, Емил, разбира се, напълно съгласен, какво говориш. Когато извършиш глупост, трябва да си платиш, логично е.

— Добре. Имаш ли малко пари у себе си?

Поледри мълчаливо пъхва ръка в джоба на самото си, измъква портфейла си, оставя го на масата и изважда банкноти.

— Колко са? — пита Бюисон.

— Имам около двеста бона.

— Добре. Дай ми сто и деветдесет хиляди, утре ще ги занеса на вдовицата. Запази си десет бона за тази вечер.

— Благодаря, Емил — въздъхва Поледри, — но ако ти трябва още, да де, искам да кажа, ако тя има нужда от повече, не се колебай, ще ми кажеш, нали?

Бюисон махва с ръка.

— Не, това е достатъчно. По дяволите, близо двеста хиляди кинта за един глупак, това е добра цена. Скъпо струва килограмът глупост!

Поръчват сиренето. Изпили са две бутилки леко бордо, лицата им са зачервени, когато Поледри замислено пита:

— Този обир колко ще ни донесе?

— Ако всичко е както сме го пресметнали, всеки ще спечели по трийсетина милиона. И повечето в стари банкноти, виждаш предимството. Матийо Нантчанина също ще си получи дела, но той не е голям.

— Трийсет милиона! — възторжено се провиква Поледри.

— Да, а може и повече.

— О! Знаеш ли, с трийсет милиона ще бъда щастливо момче.

— Какво ще ги правиш? — пита Орсети.

— Не зная — отвърща Поледри замечтано. — Бих искал да замина надалеч с Анриет, да купя чифлик, да стана селянин и т.н.

— Няма що, хубави мечти! — въздъхна Бюисон. — А защо не и деца, а?

— Не. Деца не. Миришат лошо.

Изпиват по две сливови и след като урежда сметката, Емил се присъединява към двамата си приятели, които го чакат отвън.

— Къде отиваме? — пита Орсети, комуто се иска да продължи гуляя.

Бюисон безучастно вдига рамене и поглежда часовника си.

— Още няма десет часа. По това време навсякъде гъмжи от селяндури. Остава да повървим малко пеш, да ни се смели храната и ако искате, да пийнем по нещо на Шанз-Елизе.

— Момент — казва Поледри, — ще дойда с вас, но за малко. В полунощ имам среща с една курва от Мадлената.

— Готина ли е? — пита Бюисон.

— Как не! Първокласна майсторка. Ако иска, така ще ме подлуди, че ще започна да лазя по стените.

— Е, все пак имаш пет минути да пийнеш едно с нас, нали? — възмуцава се Орсети, който няма приятелка за тази нощ и малко завижда на успехите на Поледри.

— Добре, но не повече!

Тримата мъже тръгват бавно. Прекосяват улица „Сен Доминик“ и когато стигат до ъгъла с „Ландрийо“, Бюисон свива по нея.

— Къде тръгна, Емил? — учудено пита Орсети.

— Отсреща — отвръща Бюисон, — имам приятел, който държи една готина кръчма на улица „Юниверсите“...

— В тоя буржоазен квартал?

— Защо не? Буржоата също се забавляват, пият и чукат като всички останали, дявол да го вземе. След като Поледри няма време, защото са му пламнали гащите, нека идем там. После ще продължим без него.

Бюисон крачи спокойно, следван от приятелите си.

Не са изминали и стотина метра, когато една кола започва да свири зад тях, да святка с фарове и да иска път. Орсети се качва на десния тротоар. Поледри усеща, че Бюисон го сграбчва за ръката и го дръпва наляво. Колата, която бавно се придвижва, почти се изравнява с тях.

И тогава с мълниеносна бързина Бюисон избутва Поледри пред себе си. Пъхва ръка в колана си и когато я изважда и вдига нагоре, в нея проблясва колт. Поледри нищо не подозира. Той крачи спокойно, без да го е грижа, че колата бръмчи зад него. Не вижда дулото на колта, което се приближава до тила му. Отеква изстрел. Тялото на Поледри тежко се свлича и тупва на тротоара с глух шум. Застанал пред жертвата си, Бюисон най-спокойно изстрелва още пет куршума. В пълнителя остава само един. Без да бърза, той се навежда и с една ръка обръща трупа, проснат по корем. Пръстите му сърчно опипват топлото окървавено лице, намират устните, разтварят устата.

Без ни най-малко отвращение Бюисон сграбчва езика на Италианеца и го изтегля. С другата си ръка приближава дулото на колта до слюзестата плът, която едва задържа. В уличката отеква последен изстрел.

— Боклук такъв — процежда Бюисон, — сега вече няма да правиш обири без мен.

Той гневно поглежда парчето език, висящо от пръстите му, и го захвърля по средата на улицата. Накрая се изправя, прибира оръжието в колана си, прави две крачки и се качва в колата на Жак Верандо, спряла успоредно с него, която тутакси потегля.

29.

На другия ден след убийството Бюисон с ужас научава от вестник „Фигаро“, че Поледри, надупчен с шест куршума, бил все още жив, когато дежурната полиция го закарала в болницата „Бусико“. Всъщност той живял само два часа. Два часа, които му се сторили безкрайни, толкова се мъчил. Малко преди да умре, отворил очи и последните лица, които видял, били на двама полицаи, които го питали за името на убиеца му.

Поледри на драго сърце би им го казал. Но не можел да говори. Езикът му останал на улица „Ландрийо“.

Идентифицирането на трупа ми отнема само пет минути. С изготвянето на протоколите се занимава Мусе, секретар на криминалната бригада. Той е по-голяма пудра и от мен, умира да види името си във вестниците и е приятел на писачите на сензации. И така, аз решавам да се възползвам от тщеславието му.

— Ало, господин лейтенант Мусе ли е?

— Да.

— Робиш от „Уест Франс“ на телефона.

— А! Как сте, драги приятелю?

— Добре, много добре. Обаждам ви се от Рен, защото бих желал да науча някои подробности около разчистването на сметки на улица „Ландрийо“.

— Но разбира се, дадено. Ще ме споменете, нали...

— Естествено.

— Жертвата се казва Поледри. Дезире Поледри, италианец, избягал от остров Ре, търсен за въоръжени обири. Разбира се, документите, които намерихме у него, са фалшиви, на името на Люсиен Сулети. Но аз веднага установих самоличността му по отпечатъците.

Пауза. Той очаква поздравления и аз не го разочаровам.

— Браво. И кой го е очистил, господин лейтенант?

— Е, драги приятелю, искате твърде много. Моят сътрудник инспектор Куршан току-що се зае със следствието. Безспорно става

дума за разчистване на сметки между престъпници и в такъв случай има опасност то да трае дълго. Все пак мога да ви кажа, съвсем поверително, че прочутият Емил Бюисон май не е далеч от тая работа. Люсиен Шарме, когото дълго разпитвах по случая Морис Ив, ми намекна, че Бюисон малтретирал Поледри в деня на убийството. Това е всичко, което мога да ви кажа засега, но не споменавайте Бюисон — не е работа на момчетата от Държавна сигурност.

— Точно така — отвърщам лицемерно аз, — изглежда, че инспектор Борниш е по следите на Бюисон. Вярно ли е?

— Борниш ли? Хм, Борниш! — ядно отсича моят събеседник. — И той ще се провали като другите приятелчета. Ако мисли, че Бюисон ще се остави да го спипа такъв тъпанар, лъже се.

— Благодаря, господин лейтенант.

Затварям телефона. Поне две неща съм си изяснил: самоличността на Поледри и оценката за моята интелигентност.

Остава да докажа на ченгетата от ПП, че не съм такъв глупак, за какъвто ме мислят.

Колкото повече го гледам, толкова повече се уверявам, че е абсолютен двойник на Пиер Дак. Същата оплешивяла глава, същите блестящи очи, същото едро тяло. Дивизионният комисар Пол Берлиа се помещава на шестия етаж на сградата на Контраразузнаването, на улица „Сосе“ 11. Той очевидно е способен инженер, след като директорът Роже Вибо му е поверил службата за радиоелектронни съобщения. По-точно — подслушвателната зала.

Той прочита на глас кратката бележка, която съм съчинил и написал на машина по нареждане на Дебелия.

„Вашият редовен кореспондент ви моли да се свържете с абонат Ришельо 93... Подслушването ще се извърши от мой служител.

Подпис: Биже, директор на Следствената полиция.“

Комисарят Берлиа вдига очи към мен, потупвайки се по брадичката със свободната си ръка.

— Борниш, вие ли ще подслушвате?

— Да, господине. Аз или Идоан. Може и Поаре...

— Хм, Поаре ли?

— Той може и да не е много оправен — казвам аз, — но все пак е способен да запише каквото чуе.

Берлиа скептично смръщва нос, обръща се и кимва към лавиците по стените, върху които се въртят записващите устройства.

— Ако не направим запис, няма да успее — доверява ми той. — За да ви услуга, Борниш, ще прекъсна едно подслушване за Тайните служби, което се проточи цял месец. По този начин разговорите ще се записват на касети. Ще ви заема един диктофон, за да можете спокойно да ги слушате в кабинета си. Ще идвате да ги вземате всяка сутрин. Това устройва ли ви?

— Благодаря, господин комисар.

Берлиа ми подава ключа от тайната врата, свързваща неговата служба със Следствената полиция, което ще ми спести обикалянето през двора на „Сосе“ със записите под мишница. След това се връща в кабинета си.

Оглеждам залата. От всички страни висят кабели, преплитат се, свързват се с измервателни прибори, окачени по стените подобно навигационни уреди. Сякаш се намираш в праисторическа централа, когато Едисон прави първите си стъпки.

Един инспектор в шофьорски комбинезон, когото отначало взех за техник, ми предлага цигара за добре дошъл и се представя:

— Дюран. Искаш да разбереш как действат тия джаджи, а?

— Бога ми...

Тогава Дюран ми обяснява, че от всяка абонатна линия, свързана с телефонната централа, може тайно да се направи дериват на улица „Сосе“. Той се включва нощем, без знанието на служителите от Министерство на съобщенията.

— Ела утре — казва той на сбогуване, — ще направим всичко необходимо.

На другия ден, със слушалки на ушите, наблюдавам касетата, която се върти в диктофона, поставен на бюрото ми. Идоан и най-вече

Поаре, който не вярва на очите си, ми оказват морална подкрепа, яхнали столовете си.

Едва на четвъртия ден сред купищата безинтересни разговори на клиентите на „Фавар“ записите ми дават информация:

— Матийо, ти ли си? Здравсти. Ръоне на телефона. Търсил си ме.

От вълнение сграбчвам ръката на Идоан, който залепва ухо на слушалката.

— Да, трябва да те видя. Утре можеш ли?

— В колко часа?

— В седем добре ли е? В „Терминюс“, на Порт дьо Венсен. Близко е до твоята спирка и е спокойно.

— Добре.

Обръщам се към Поаре, който от четвърт час се чеше по прасеца, мъчейки се да улови разговора.

— Слушай, бъчво — казвам му нежно, — ще ми направиш една услуга. Вместо да си дразниш екземата, ще идеш при твоето приятелче Тюила. Ще събереш всички сведения за Матийо Робийар от архива и съдебните досиета — проверили сме го, но може да има фишове на ПП за издирване, каквито при нас не открих. Ще се позанимаеш и с приятелите на Жирие, Верандо и Жиралди. Проучи всичко най-подробно, може да се окажат доносници на криминалната.

— Ясно, Борниш.

— Добре — казвам аз накрая, — утре вечер тримата ще отидем в „Терминюс“, посока Венсен. Някакви възражения?

— На вашите заповеди, шефе — изрича Идоан, който вече е на вратата в костюма си на прелъстител.

Докато вечеряме, разказвам на Марлиз програмата си за следващия ден и надеждите, които възлагам на новото наблюдение.

— Добре — отвърща тя подигравателна и вдига очи към тавана, — след като дългът ни зове, ще дойда с теб. По-добре така, отколкото цяла вечер да седя сама и да слушам радио.

30.

Хубаво е да мечтаеш. На всичко отгоре е и безплатно. Свит в колата на Крокбоа, заклещен между Марлиз и Идоан, аз мечтаю как скоро ще си отмъстя на Бюисон, Жирие, Кло и Куршан.

Намирам се в много по-изгодно положение от колегите от ПП. Докато те търсят Жирие, само след няколко минути той ще ми падне в ръцете.

Продължавам да си мечтаю. Първа хипотеза — ако искам, ще го арестувам, това ще вдигне шум и ще ми донесе повишението в главен инспектор. Втора хипотеза, още по-примамлива, макар и по-рискована — ако го оставя да се измъкне, ако открия квартирата му и той ме отведе при Бюисон, ще постигна двоен успех и ще имам шансове да стана комисар.

И отново потъвам в мечти: кой знае дали Жирие след срещата си в „Терминюс“ няма да отиде при Бюисон. А може пък да дойде на тази среща и заедно с него?

В колата е адска горещина. Обилна пот се стича по розовите страни на Поаре, който хърка на предната седалка. Спрели сме на булевард „Су“, точно срещу „Венсен“, което ми позволява да наблюдавам отдалеч и двата изхода на кафенето, към булевард „Даву“ и към „Венсен“. Часът е осемнайсет — след шейсет минути ще зная какво да правя.

Настроенията ми се сменят много бързо — от най-лудешкия оптимизъм мога да потъна в най-мъчителното съмнение.

И отново ставам мрачен и щастливите мечти отстъпват място на тревогата. Отново се замислям за записа на телефонния разговор. Наистина стана дума за някакви си Ръоне и Матийо, но какво доказва, че това са Ръоне Жирие и Матийо Робийар? Промърморвам:

— В края на краищата може и да не са те.

Идоан, който мълчаливо се любува на чисто новите си кожени ботуши, изведнъж извъръща глава към мен:

— Сам ли започна да си говориш?

Споделям с него тревогата си, но Марлиз философски отсича:

— Ще видим.

В колата отново настъпва тишина, нарушавана от равномерното хъркане на Поаре, отпуснал глава на гърдите си. Той ни най-малко не се вълнува. Хич не го е еня за моите душевни терзания. Трябва да призная, че в този случай той така се маскира, че надмина себе си — преоблече се като бояджия, дори се сдоби отнякъде с кофа оловен окис, в която киснат две четки. С тази маскировка ще може да влезе в „Терминюс“ в подходящия момент, да изпие чаша червено вино, без да привлече вниманието, и да ни съобщи какво става. След това ще му мисля. Единствената ми грижа е да не ме познае редовният клиент на „Фавар“ Матийо Робийар, който сигурно ме е виждал там с Марлиз.

Минутите текат бавно. Изведнъж, в осемнайсет и четирийсет, Идоан ме сръгва в ребрата:

— Гледай!

Възклицанието му стряска Поаре, който изпелтечва нещо несвързано, преди да се свести. Крокбоа, Марлиз и аз едновременно поглеждаме към „Терминюс“.

— Не там — прошепва Идоан, — вляво, зад нас! Не се обръщайте всички наведнъж.

Любопитството ми взема връх над предпазливостта. Обръщам се и усещам как кръвта нахлува в сърцето ми — на десет метра от нас, посред бял ден, Жирие спокойно се готви да пресече булевард „Венсен“. Как не ни забележа? Чудо на чудесата! Виждам профила му — русите къдрави коси, очилата с телени рамки — и установявам, че приликата с антропометричната фотография, която нося в портфейла си, е свършена. Той е висок метър и осемдесет и под морскосиния елегантен костюм си личат мускулестите му гърди.

— Хубаво момче — признава Марлиз, — никак не прилича на гангстер, по-скоро е като млад интелектуалец.

— Ще го спипаме ли? — пита Поаре с ръка на вратата.

Трябва да призная, че изкушението е голямо. Жирие е тук наблизко, беззащитен, с гръб към мен, той изчаква да спрат колите. Изважда цигара от табакерата си и я запалва спокойно като човек, чиято съвест е чиста.

— Е, какво, ще го спипаме ли или да върви по дяволите? — повтаря Поаре.

— Не. Първо нека видим какво ще прави.

— Уф! Никога няма да ви разбира — ядосва се Поаре. — Съдираме си задника да търсим тия приятелчета, а когато са тук, ги оставяме да се чупят. Добре, драги, макар да не съм богат, бих дал една хилядарка да го чопнат от ПП!

Колите са спрели на светофара. Жирие безгрижно минава по пешеходната пътека и влиза в кафене „Терминюс“. За миг високият му силует се мярва зад стъклото, минава покрай бара и хлътва в салона вдясно. Поглеждам часовника би — остава ни още четвърт час чакане. Дано дотогава всичко е наред.

Колкото повече чакаме, толкова повече се засилва възбудата и безпокойството ми; започвам да съжалявам, задето не уведомих Дебелия за този излет. В случай на провал и двамата щяхме да сме в къпа, а това е единственият начин да направиш кариера, когато си чиновник.

Освен това познавам манталитета на Дебелия. Него хич не го е еня за разните тънкости и непрекъснато повтаря: „По-добре хвани питомното, отколкото да гониш дивото.“ И така, Жирие ми е в ръцете, но не и Бюисон — ако двамата не се срещнат, ако Жирие бъде арестуван от група на ПП, ще стана за посмешище вовеки веков. Думите на Дебелия отново изплуват в паметта ми: „Трябва ми Жирие.“

От бягството на красивия Ръоне за Бюисон вече не се говори. На Дебелия му стига и Жирие. С моите хитрини рискувам да осуетя повишението си, и то за дълго. Разсъжденията ми са стигнали дотук, когато Марлиз невъзмутимо ми съобщава:

— Матийо току-що пристигна, скъпи. Паркира БМВ-то си под железопътния мост и не е сам.

Уличното движение ми пречи да видя колата, но малко по-късно забелязвам Матийо Робийар, които на свой ред влиза в „Терминюс“. Придружава го дребен мургав мъж с кафява шапка, нахлупена до очите.

— Мътните да го вземат, тоя пък кой е!

Грабвам бинокъла от коленете на Идоан, но вече е късно, докато го наглася, двамата мъже са хлътнали в кафенето.

— По дяволите, това е Бюисон — казва Поаре. — Тоя път не трябва да го изпускаме. Аз ще вляза в кафенето през единия вход, вие през другия. Ще се приближа до Бюисон, който няма да се усъмни в

мен с тия дрехи, ще му изсипя кофата с боя на главата, а вие ще пипнете другите двама. Става ли?

— Чакай малко — отворявам твърдо аз, — първо трябва да проверим дали наистина е Бюисон, после да разберем дали са само трима. Идоан ще иде на разузнаване и ще ни държи в течение. Матийо ни познава двамата с Марлиз. А ти ще останеш с нас за подкрепление.

— Е, това е — промърморва Поаре, — щом се зададе голям удар, все ще го направят без мен. Тъй като нямам работа тук, аз изчезвам.

Преди да успее да го задържа, той отваря вратата и тръгва към площад „Насион“ с кофата боя в ръка. Нарещам на Крокбоа да го доведе, без да вдига шум. Идоан слиза от колата и влиза в „Терминюс“. След десет минути се връща:

— Трима са, седнали са в дъното — съобщава той, — но мургавият дребосък не е Бюисон. Сто на сто е корсиканец, познах го по акцента. Според мен това е твоят Жиралди.

— Защо реши, че е той?

— Отидох да се изпикая и като минавах покрай тях, чух, че Жирие го нарече Марк. Това е всичко, което мога да ти кажа. А Поаре?

— Още не се е върнал. Такъв тъпанар! А, ето го Крокбоа.

Нашият шофьор сяда на волана и се обръща към мен, за да ми обясни как напразно е търсил Поаре по булевард „Венсен“. Мисли, че може да е влязъл в някое кафене, защото изведнъж го изгубил от погледа си.

— Дано не направи някоя глупост — завършва той, решейки косата си пред огледалцето на колата.

Наближава двацет часа, когато Жирие, Робийар и Марк излизат от „Терминюс“. Без да бързат, разговаряйки, те се отправят към БМВ-то, пред колата продължават да приказват известно време. После Матийо отваря дясната врата и Жирие се настанява на предната седалка, а Марк сяда отзад. Матийо сяда зад волана и БМВ-то потегля.

— Прекараха ни — казва Крокбоа, — движат се към „Колон дю Трон“, така и няма да успее да ги проследя.

И той залага всичко — с рязък завои наляво пресича върволицата от коли, движещи се към „Венсен“, с риск да ни блъсне, отново

пресича колоната, пътуваща към Париж, отнася ругатните и ние пристигаме на площад „Насион“ точно когато светва червеният сигнал.

— Давай, да те вземат мътните! — изревавам аз, но Крокбоа вече е минал. БМВ-то отново е пред нас. След двеста метра то минава на червено. Когато на свой ред стигаме до светофара, колите, които летят по булевардите „Оу“ и „Даву“, ни препречват пътя. Крокбоа се опитва да се промъкне, но пронизителното изсвирване на регулировчика и най-вече страхът от произшествие го принуждават да спре. Пребледнял, регулировчикът идва при нас. Става задръстване — край на следенето.

През отворения прозорец размахвам полицейската си карта. „Следим!“ — крещи Крокбоа. Регулировчикът властно спира дясната колона и ние потегляме стремглаво напред. Движим се към Шато дьо Венсен, но червените сигнали изникват един след друг по пътя ни. Когато стигаме там, БМВ-то е изчезнало и нашите издирвания се оказват безплодни.

Аз рухвам. Трябваше да послушам Поаре. Понякога глупаците разсъждават разумно, само че трябва да отгатнеш в кой момент.

— Какво ще правим сега? — пита Крокбоа.

Какво ще правя ли — нямам представа. Когато утре сутрин Дебелия научи за провала ни, ще побеснее. Марлиз мълчи, гали ми нежно ръката и се старее да разсее мъката, ми от неуспеха. За щастие разполагаме със записи от подслушването. Всъщност защо да не отида там още сега?

— В службата! — казвам на Крокбоа.

— По това време?

— Защо не?

— Остави ме при Порт дьо Венсен — нарежда Идоан, — близо е до вкъщи. Ще взема обиколния автобус. Писна ми от твоите идиотщини.

В службата ме чака още едно разочарование — нищо интересно не е записано и аз оставям слушалките на бюрото. Марлиз, която чете вестник, докато ме чака, вдига очи към мен:

— Девет и половина е, Роже. Няма да намерим нищо за ядене.

— Това ми е добре дошло. Тъкмо не ми се яде.

— Но аз съм гладна! — извиква тя.

И точно в този миг късметът ми проработва. Телефонът звънва.

— Да. Какво?!

Познавам гласа на Поаре.

— Е, драги, имам късмет. Не вярвах, че ще те намеря по това време. Ела бързо.

— Къде?

— В „Бри сюр Марн“, в момента са тук и си похапват.

— Какво?!

— Да, драги. Много е дълго да ти обяснявам. Казвам ти, ела, аз съм на кея „Адриен-Мансиен“, на брега на Марна. Донеси мангизи, защото трябва да си платя таксито, а нямам пукната пара. Ще ме намериш в кафенето на номер 210, при Потие. Чакам те.

Трескаво набирам номера на гаража, за да поръчам дежурна кола, защото Крокбоа сигурно си е тръгнал, но попадам на него.

— Още ли си там?

— Тъкмо тръгвах.

— Остани, има нещо ново. Чакам те пред номер 11.

Заклучвам кабинета си, викам асансьора, излизам от сградата, следван от Марлиз, и скачам в колата на Крокбоа, който е заобиколил няколкото сгради. Давам му адреса и ситроенът прекосява Венсенската гора, „Ножан“, „Перьо“ и стига в „Бри сюр Марн“. На два пъти объркваме пътя, но накрая пристигаме на кея „Адриен-Мансиен“. Крокбоа спира колата пред кафенето. Със зачервено лице, стиснал кофата с боя между краката си, Поаре седи на една маса с някакъв шофьор на такси в сив комбинезон. Смига ми и тръгва към мен.

— Седем стотачки — казва той, — без да смятаме аперитивите. Нищо работа! Не казвай нищо пред него.

Плащам на шофьора, който допива чашата си и си тръгва, а Поаре пояснява:

— Щом излязох от твойта таратайка, страшно ми се припика. Нали разбираш, ти така ме вбеси. После си — казах: „Няма да ги оставя така“ — и се върнах. Наближавах, когато видях, че момчетата излизат от „Терминюс“ и се качват в БМВ-то. Мина едно такси, скочих в него и обясних на шофьора, че високият рус мъж е любовник на жена ми и искам да разбере къде живее. Той се оказа ревнивец и това ми беше добре дошло. Проследи ги майсторски. Добре направих, нали?

— Да. И после?

— После, драги, колата им спря пред номер 224 на кея „Адриен-Мансиен“ и те влязоха да клъвнат нещо в хотел „Оазо“. Готино име за ресторант, в който гъмжи от фазани и пилета^[1], а?

Вдигам рамене.

— Там ли са още?

— Преди десет минути бяха там. Съвсем близо е, ела...

Излизаме двамата, тръгваме по кея и скоро стигаме до един ресторант, чиито светлини осветяват кея и Марна. През стъклото виждам Жирие и двамата му спътници. БМВ-то е паркирано на кея. Прошепвам:

— Тичай до колата и кажи на Марлиз да дойде.

Цял час ние с Марлиз седим в тревата пред ресторанта, целуваме се и краката ни висят над водата. Накрая, малко преди полунощ, тримата мъже излизат от ресторанта. От мястото си чувам как Жирие се сбогува с приятелите си и се връща в хотела.

БМВ-то прави обратен завой и потегля към Париж. Сгушен в тъмното, аз се опитвам да открия на кой етаж живее Жирие. Малко покъсно светва един прозорец и през полуспуснатите щори забелязвам сянката на мъж, който сваля сакото и вратовръзката си — това е Жирие.

Току-що спечелих точка. Дебелия ще бъде доволен.

[1] Oiseau (фр.) — птица. Faisan (фр.) означава едновременно фазан и мошеник. — Б.пр. ↑

31.

Само че Дебелия не е доволен. Ама никак не е доволен. Като започнах да му разказвам как е минал вчерашния ден, той изглеждаше заинтригуван. После стана от креслото я взе да се разхожда из кабинета си. А сега, колкото повече навлизам в подробности, като запазвам най-интересното за края, и стигам до вечерята в Бри сюр Марн, лицето му става алено червено. А когато произнасям името на Жиралди, той вече не може да се сдържа:

— Боже господи, господи боже, по дяволите и бога, и всичко! — изкрещява той.

Поглеждам го смаяно. Никога не съм виждал Дебелия в такова състояние. Той снова напред-назад и вече не ме слуша. Покашлювам се, за да му напомня за присъствието си и изведнъж той спира и застава пред мен:

— Вие не знаете — отсича той, — не можете да разберете.

И отново започва да се разхожда, промъква се между две кресла, затръшва вратата към канцеларията, която беше открената, после измъква от джоба си очилата е рогови рамки и ги хвърля на бюрото.

Опитвам се да го успокоя:

— Но, шефе, това е добра новина. Можем да спипаме Жирие когато си поискаме, и дори Бюисон!

Дебелия рязко се обръща, застава срещу мен и ме поглежда в упор. После изревава:

— Не ме е ня нито за Бюисон, нито за Жирие, ясно ли е? — той сече думите си. — Не ми пука! Трябва ми тоя негодник Жиралди. Ще ми плати той на мене!

Ето че пак тръгна напред-назад, с ръце в джобовете, с повдигнато сако, откриващо едрия му задник, опънал панталона.

— Не разбирам, шефе.

— Ще разберете, Борниш — казва той и пак се спира. След това заобикаля бюрото, отпуска се в креслото, отваря чекмеджето и изважда едно досие, чийто зелен цвят ми показва, че става дума за изселване. Щом виждам името, написано с главни букви, разбирам, че Поаре не

си е свършил добре работата: извадил е от архива съдебното и личното досие на Жиралди, но е забравил да се порови в досиетата на изселените, които се пазят при Дебелия. Само че неговият пропуск не може да ми обясни нито гнева; нито мъртвешката бледност на шефа.

— Борниш — подема Дебелия с безжизнен глас, — ако не арестувате незабавно Жиралди, аз съм загубен. От три месеца го покривам тайно и той се движи с разрешително за местопребиваване, което собственоръчно съм подписал. Ако ония от ПП го спипат заедно с Жирие, с мене е свършено. Разбирате, нали?

Всичко разбирам. Дебелия е позволил на Жиралди да се разхожда из града, без да прочете личното му досие, значи — без да подозира, че е осъден задочно на двацет години каторга. Това е безразсъдство. На всичко отгоре по този начин шефът ми направи страхотна мръсотия, както на Идоан и Поаре.

Нека обясня: това, че всяка полицейска служба си има собствени доносници и работи за своя сметка, като крои мръсни номера на колегите си от останалите служби, може да се понесе. Нелепо е, глупаво е, но е факт. Но това, че Дебелия си има собствен, частен, личен осведомител, който прави гадни номера на нас, хората от неговия отдел, на хората, които работят за него — това вече е върхът на вероломството.

Вярно е, че ако не съществуваха толкова картотеки и досиета в различните полицейски служби, нямаше да изпадаме в подобни положения. Когато постъпих в Големия дом, главният инспектор от архива, Роблен, ме въведе в играта:

— Ще ти обясня как стоят нещата всъщност, без никой да подозира — каза ми той навремето. — Да предположим, че ти си от ПП. Така. Там има бригада за съобщенията за издирване и заповедите за арестуване, която се занимава със съдебното дирене. Например някой си е извършил някаква глупост в Париж. Прокуратурата или съдия-следователят от района на Сена изпраща съобщение за издирване, заповед за довеждане пред съда или заповед за задържане. Така. Тези документи пристигат в съответната бригада, а нашите колеги, вместо да ги разпратят незабавно до всички полицейски служби, си ги стискат под мишница. Това им позволява било със

собствени средства, било чрез осведомителите да хванат търсения субект. Ако успеят — печелят още една победа. Ако оня им се изплъзне, едва тогава изпращат до всички съобщението за издирване.

— Това е отвратително — отвърнах аз.

— Отвратително или не, това е факт. Така се получава съперничество. Впрочем същото е и в провинцията. Комисарят Пъоти е шеф на групата, която получава съобщенията и заповедите. Когато трябва да се спипа някое момче в Париж, той ще е пълен глупак, ако разпространи съобщението и пусне информация на ПП, нали? А този метод има и едно страхотно предимство.

— Така ли?

— Да, мътните да го вземат. Като сгацим някой избягал престъпник, според закононарушението, което е извършил, невинаги сме длъжни да го опандизим. Съвсем не. Сключваме с него сделка. Казваме му: „Ти ще ни пускаш сведения, а ние ще ти направим подаръче“. Тогава потулваме съдебното дирене, което извършваме, ако въпросният тип не е редовен. По този начин всяка служба си създава осведомители. Ясно е, драги, че ако вземем да натикаме всички в пандиза, няма да ни останат доносници.

Толкова е ясно, че всички полицейски служби се надпреварват кой кого да заблуди.

Междувременно аз съм притиснат между две алтернативи. Ако арестувам Жиралди, приятелят му Жирие ще се изплаши и ще изчезне. Ако ги арестувам и двамата, вероятната връзка с Бюисон ще бъде прекъсната. А ако ги отмъкне ПП, Дебелия ще изпадне в много неизгодно положение. Питам любезно:

— Шефе, вашето протеже давало ли ви е сведения?

— Нито едно — прошепва Дебелия. — Представи ми го един другар от Съпротивата и той ми се закле да ми предаде Жирие, когото познавал отдавна. Дори вчера ми се обади за тоя, дето духа! Разбира се, премълча за срещата си в „Терминюс“ и за връзката си с Матийо и Жирие.

— Може би чака удобен момент, за да ви докладва.

— Вие шегувате ли се, Борниш? Каквото и да стане, аз повече не мога да го оставя да се шляе с моето разрешително в джоба. Ще го извикам и ще го набутам в пандиза за двайсет години. Ще го науча аз него как ще се подиграва с мене! Впрочем нямам друг избор.

Той избърсва потта от челото си, а аз съм по-смазан и от него! Толкова труд за нищо, и то заради престараването на Дебелия! Той смръщва чело, отваря досието на Жиралди и ядно скъсва копията на разрешителното. Дава ми парченцата хартия и заповядва:

— Хвърлете ги в кенефа.

Подчинявам се. Пускам водата и се връщам в кабинета му. Когато влизам, Дебелия говори по телефона и ми прошепва:

— Той е.

И аз го слушам как спокойно разговаря с Жиралди, дружелюбно, като със стар приятел. Няма що, бива си го Дебелия, когато трябва да заблуди някого! Но щом оставя слушалката, яростта отново го обзема:

— Ще бъде тук след един час, мръсникът му с мръсник! Дупе да му е яко! Подгответе обвинителния акт, картата за приемане в затвора и ще видите как ще го натопя.

Връщам се в кабинета си, където, зяпнал, Поаре очаква поздравления.

— Доволен ли е съдържателят? — пита той.

— Много. Разказах му как си ги проследил и той се захласна. Накара ме два пъти да повторя как си го направил и дори каза, че отсега нататък ще прилага твоя метод.

Поаре се изчервява от удоволствие. Той се обляга на стената и поглежда Идоан, наведен над кръстословицата си. Продължавам:

— Добави също и да не бъдеш такъв глупак и друг път, когато търсиш досието на някой престъпник, да проверяваш дали не е изселен, защото Жиралди е от тях.

Показвам му зелената папка и усмивката на Поаре се стопява, най-после той разбира, че го поднасям.

Изваждам от папката личното досие на Жиралди, нагласям в пишещата машина един протокол в два екземпляра и започвам да пиша обвинението пред смаяния поглед на Поаре.

Наведен над мен, той пита:

— Ще натикате Жирие в пандиза?

— Да.

— И таз добра!

Но изведнъж преставам да слушам Поаре. След като прочитам и дълго, въртя в ръцете си съобщението за присъдата, изпратено от Марсилия, внезапно ме осенява една идея.

Вдигам слушалката.

— Роблен, ти ли си?

— Да.

— Обажда се Борниш. Ако обичате една информация. Когато ви изпратят съобщение за произнесена присъда, веднага ли го разпространявате или го връчвате на групата на Пьоти?

— Зависи. Защо?

— Защото в едно от досиетата няма печат на отдела за разпространение — нито номер, нито дата.

— На чие име?

— Жиралди. Марк Жиралди.

— Момент.

Поаре се приближава до мен и се опитва да залепи ухо на слушалката. Сръгвам го с лакът. Роблен продължава:

— Не, според, бланката не е разпространено. Сигурно е пристигнало почти по същото време, когато Поаре е взел досието, тук фигурира неговото име.

— Да, зная, благодаря.

Затварям телефона. С два скока се озовавам при Дебелия и му съобщавам, че ПП не знае нищо за миналото на Жиралди...

— Виждате ли, шефе, няма защо да се тревожите.

Дебелия вече си е възвърнал увереността.

— Добре — казва той. — Значи засега няма да връчваме обвинителния акт на тоя мръсник.

Той е доволен. Не казва нищо, но по начина, по който ми стисва ръка, разбирам, че е готов да отложи арестуването на Жиралди.

И двамата се отървахме евтино, и то по различни причини.

32.

Хотел „Оазис“ е много тихо и закътано място на брега на Марна. Ресторантът е просторен, с подиум за неделните забави в единия край. Кухнята е добра, стаите са уютни.

Собственикът е добър човек. Когато влязох в хотела заедно с Марлиз, той се спусна да ме посрещне. Попълних си адресната карта най-прилежно. Записах се под името на един журналист от седмичника „Поан дьо Вю — Имаж дю Монд“ и дадох измислен адрес. Марлиз не попълня нищо и собственикът ми смига съучастнически. Една очарователна камериерка на име Моник взема куфарите ни и ни отвежда на първия етаж в 13-а стая. Марлиз отваря капациите на прозорците. Изгледът към Марна е великолепен, но тя не е напълно удовлетворена.

— Скъпи, дали тук няма комари?

Нямам представа и не ме е грижа. Единственото, което ме интересува, е да разбере в коя стая е Жирие и дали изобщо е тук, защото не го видях, когато пристигнахме.

Седнала на ръба на леглото, Марлиз грижливо записва в бележничето си датата:

„12 юли 1949, топло е, Ръоне Бастуна не се е мяркал.“

Разрешените й коси, съблазнителните гърди, изваяните й леко разтворени бедра възбуждат мъжката ми чувственост. Марлиз ме поглежда и веднага разбира. Тя прибира бележника си и аз я повалям на леглото. Впил устни в нейните, усещам как тялото й потръпва и разкопчавам сутиена й. Полският въздух ми е възвърнал силите.

Изведнъж някъде хлопва врата и аз скачам. Спускам се към прозореца и стигам точно навреме, за да видя Жирие, който, с чанта в дясната ръка, излиза от един ситроен, грижливо паркиран пред хотела, под външната стълба. Запомням номера: „8982 РК 1“, после изтичвам и залепвам ухо на вратата на стаята. Стъпките на Жирие отекват по

стълбата, спират на площадката. Чува се превъртане на ключ и хлопване на врата. Внимателно отварям вратата на моята стая и се измъквам в коридора по чорапи. Стори ми се, че Жирие влезе в трета стая, но не съм сигурен. Марлиз е закопчала сutiена си. На масата е поставила дузина екземпляри от списанието, в което уж работя. Така камериерката ще научи с какво се занимавам и собственикът ще ме смята за истински журналист.

Осемнайсет и трийсет — това е уговореният час, в който трябва да се обаждам на Дебелия. Тъй като кабината е близо до бара, аз се примирявам с мисълта, че трябва да се обадя отвън.

— Ела — казвам на Марлиз, — ще се поразходим.

Когато се обаждам в службата, Дебелия е при директора и Идоан вдига телефона. Той е нервен и излива яда си върху мен:

— Да те вземат мътните, не можеше ли да се обадиш по-рано! Точно в седем имам рандеву. Направо ми усложняваш живота.

Представям си го в този час — в жокейския костюм, с бастун под мишница, готов да хукне към Сент Огюстен, любимото му място за срещи. Съобщавам му номера на колата на Жирие.

— Бързо ми намери регистрационния талон. Важно е.

Идоан не благоволява да ми отговори и по рязкото пукане разбирам, че е набрал вътрешен номер. Не са изминали и три минути и той се включва в моята линия.

— Колата е открадната на 8 юли, собственост е на някой си Андре Гразиани, индустриалец. Това стига ли ти?

— Да отвъръщам аз.

— И не ме търсете тук в никакъв случай, опасно е. Как е, Поаре?

— Добре, много добре. Чао.

Тоя мръсник Идоан затвори. Отивам при Марлиз на бара и двамата под ръка се връщаме в хотел „Оазо“. Срещаме Моник, която ни кимва дружелюбно и моята приятелка се намусва.

Когато влизаме в ресторанта, грамофонът свири някакъв пасторален валс. Сядаме на масата, която ни посочват, пред полуотворения прозорец. Животът в хотел „Оазо“ е прекрасен.

Моник тъкмо донася блюдото със сирена, когато аз подскачам — пред очите ми по кея ситни Дебелия под ръка с една хубава жена! Той

се преструва, че не ме забелязва, но малко по-късно се обръща и ми прави едва доловим знак. Всъщност това е най-неудобният момент да напусна масата, а на всичко отгоре Жирие току-що е влязъл в ресторанта с вечната си чанта в ръка и сяда до мен.

Той небрежно разтваря вестник „Франс Соар“ и започва да чете, докато му донесат листата. Изчаквам още няколко минути, после ставам. Марлиз също. Жирие ни проследява с поглед, докато вървим по кея и се целуваме. Накрая се скриваме от очите му.

В този миг Дебелия, изтегнат в тревата до младата жена, която го придружава, се изправя:

— Имам новини — започва той, стисвайки ми ръка, — а вие?

— Жирие е тук, но е сам. Мисля, че е в трета стая, точно до моята.

— Добре — отсича Дебелия, — наредих да подслушват телефона на хотела. Идоан и Поаре ще се заема с това.

— А какво става във „Фавар“?

— Точно затова съм дошъл — продължава Дебелия. — Записахме интересен разговор. Обади се Матийо. Замислил е невероятен удар, вместо обира на „Креди Лионе“, който е много рискован — нападение на двама инкасатори от Фабриката за муниции на улица „Бертен Поаре“. Плячката е петдесет милиона. Обирът е насрочен за 19 юли. Според Матийо Жирие също е в играта. А откакто открихме трупа на Поледри, Бюисон явно не си пада много по тия работи и още не се е съгласил да участва. Идеята за обира е дал зетят на Жиралди, който е касиер във фабриката. Матийо ще кара колата, а Жирие се е заел с организиране на бандата.

Това ме съсипва. Естествено не можем да ги оставим да извършат обира и ще трябва да арестувам Жирие, преди да ме е отвел до Бюисон. За кой ли път тръгвам по следа, която в последния момент не ме довежда доникъде. Опитвам се да печеля време.

— Слушайте, шефе — казвам аз, — щом обирът трябва да стане едва след няколко дни, може би не трябва да залавяме Жирие веднага. Представете си, че той има среща с Бюисон през следващите няколко часа или тия дни, ако избързаме, ще изгървем Емил. Как мислите?

Моят аргумент разколебава Дебелия. В края на краищата и на него му се иска да спипаме Бюисон.

— Добре — отвърща той, — може и да греша, но ще ви дам още няколко дни. Само че внимавайте, Борниш! Ако се провалите, вие поемате цялата отговорност. Ясно ли е?

— Ясно, шефе.

Връщам се в хотел „Оазо“ и се настанявам на терасата да изпуша една цигара. Жирие идва и сядва до мен. Усмивам се и му предлагам цигара.

— Не, благодаря. Пуша само френски.

Както се казва, ледът се пропуква. Колкото повече го гледам, толкова по-симпатичен ми става. Просто невероятно, едно толкова изискано момче да е престъпник. Вестникът на Марлиз пада на земята. Жирие пъргаво се навежда, вдига го и го поставя в скута на приятелката ми.

— Харесва ли ви тук? — пита той.

— Искате ли питане — отвърщам аз, — тук сме от днес. Приятно е да отидеш за няколко дни на зелено, особено при тая жега в Париж.

Моник минава покрай нас. Облечена е в къса тясна пола и аз улавям жадния поглед на Жирие.

— Хубаво момиче, а?

— Да — съгласява се Жирие, — добре сложено.

Той дръпва два пъти от цигарата, изтърсва пепелта в чинийката си и ми подхвърля уж между другото:

— Значи вие сте журналист?

Новината бързо се е предала от ухо на ухо — попълних си адресната карта преди четири часа, а той вече е осведомен.

— Да. Често този занаят е интересен, но от него никой не е станал милионер. Работим по американски, командват ни по немски, а ни плащат по френски! Разбирате, нали?

Той се размива. И ние разговаряме спокойно и любезно повече от час, той ми доверява, че се занимава с търговия и понякога му се налага да отсъства с дни. В един момент му задавам въпроса:

— А вие как разбрахте, че съм журналист? Тук не познавам никого, да не би случайно да сте идвали в моя вестник?

Той отново се размива широко и този път виждам, че му липсват два зъба отдясно.

— Много просто — отвръща той самоуверено, — аз често нося в чантата си големи суми. Тогава искам от собственика сведения за клиентите. Обикновена предпазливост, нали разбирате?

Дали разбирам! Плащам сметката и всеки се прибира в стаята си. С такъв тарикат като Жирие трябва да действам много внимателно. И най-вече да внимавам да не го изтърва.

На другия ден се обаждам на Дебелия от кафенето на мама Потие. Той развълнувано ми съобщава:

— Обирът наистина е насрочен за 19. Всичко е планирано. Генералната репетиция ще се състои на 18-и в шестнайсет часа, вече зная кои са съучастниците; Матийо Робийар много се разприказва по телефона. Той ще кара колата, Жирие и някой си Мариус Пулнар, изпечен престъпник, ще бъдат изпълнителите. Бюисон е отказал да се присъедини към тях. На негово място идват братята Луи и Андре Биро, особен вид специалисти. Преоблечени като жандарми, те опират банковите фургони по пътищата уж за проверка на документите и ги освобождават от товара под носа на охраната. Това са опасни муцуни, има вече няколко заповеди за задържането им. Страхотен екип, нали? Ще ги спипаме!

— Ама, шефе — простенвам аз, — всичките ми планове ще отидат на вятъра!

— Борниш — отсича Дебелия, — не мога да поема риска и да оставя Жирие да извърши обир на сред града само за да ви дам възможност да спипате Бюисон. Ако стане престрелка, ще ме държат отговорен, особено ако има убити или ранени минувачи.

— И какво смятате да правите? — питам аз съкрушен.

— Ще извадим от обращение всички тия аристократи. Те трябва да се срещнат днес в бар „Фавар“. Ще ги спипаме един по един. В два часа ви чакам в моя кабинет. Поне веднъж в живота си бъдете точен.

— А Жирие?

— Доколкото зная, той няма да бъде на срещата. Така е със светилата. Тях ги вземат едва в последния момент. Значи ще го оставите в бърлогата му. Имате още една малка възможност дотогава да се свърже с Бюисон.

Точно в четиринайсет часа се озовавам на улица „Сосе“. Оставих Марлиз в „Бри сюр Мари“ да се пече на плажа до Жирие, чието атлетично тяло предизвиква фурор. Дебелия добре е изпилал всичко. Поискал е подкрепления от службата и комисарят Бури, инспектор Бутейе и инспектор Гар ще ни помогнат.

Две коли тръгват към улица „Мариво“. В шестнайсет часа минавам покрай бара на разузнаване и установявам, че той гъмжи от злосторници.

В седемнайсет часа високият строен Мариус Пулнар излиза под ръка с любовницата си, поема към Големите булеварди и се отправя към едно кино. Той светкавично е обезвреден и натоварен в една от колите, е ръце, стегнати в белезници. После идва ред на братя Биро, след това на прочутия Марк Жиралди, с когото най-после се запознавам. Той веднага започва да отрича, че е престъпник, да протестира и ми показва разрешителното за местопребиваване, подписано от Дебелия, което грижливо е скътал в портфейла си. Дискретно го пъхвам в джоба си и уведомявам Дебелия, че задачата е изпълнена. За съжаление при проверката липсва един — Матийо Робийар. Инспекторите, дошли за подкрепление, са го изтървали, без да го познаят.

Когато вечерта се връщам в Бри сюр Марн, като оставям колегите си да разпитват задържаните и да обискират жилищата им, заварвам Жирие съвсем спокоен. Той е прекарал чудесен ден в компанията на Марлиз и Моник, които най-безсрамно е ухаждал.

На вечеря той сяда на нашата маса и поръчва бутилка шампанско:

— Надушил съм фантастична борсова операция — доверява ми той. — Ако всичко мине добре, вдругиден ще удвоя или утроя капитала си.

За малко да се задавя с шампанското. Казвам си, че трябва да съобщя на Дебелия незабавно да довтаса, защото щом Жирие научи, че съучастниците му са арестувани, веднага ще вдигне котва.

Само че не мога да се обадя от хотела, а вече е късно и съседното бистро е затворено.

Когато на другия ден слизам в ресторанта, собственикът ми съобщава, че на нашия приятел му се наложило да тръгне незабавно по сделки и щял да се върне едва след десетина дни.

Ситроенът е изчезнал. След три дни от едно телефонно обаждане в Полицейската префектура ще науча, че колата е открита — изоставена в 20-и район.

Жирие се е изпарил. Едничката ми утеха е, че Дебелия си взе компрометиращия документ, даден на Жиралди. Но нишката, която води до Бюисон, още веднъж се прекъсва.

33.

На журналистите е съобщено за осуетения обир на Фабриката за муниции, така че вестниците се забавляват до насита. Следствието на случая с бандата злосторници е поверено на следователя Данио.

Комисарят Кло беснее срещу сътрудниците си, които са позволили на колегите си от Държавна сигурност да ги изпреварят — наред Париж, на собствения им ловен терен. Той вика заместника си Морен. Гледа го дълго и строго, за да го срази с възмущението си, и накрая проговаря:

— Морен — казва той. — Държавна сигурност няма да ме смята дълго за глупак. Жирие е в Париж. Непременно трябва да го открием. А Жирие — това значи Бюисон. С колко хора разполагате в момента?

В този летен период главният инспектор Морен бързо ги пресмята:

— Осемнайсет, господин главен комисар.

— Три пъти повече, отколкото ви трябва — уверява го Кло. — Всяко от момчетата ви трябва да има поне пет доносника в средите на злосторниците. И така, считам, че Жирие може да бъде при мен, преди съдиите да са се върнали от отпуска. Както и Бюисон. Действайте.

Морен излиза от кабинета на шефа си съкрушен. Той си казва, че тия с нашивките имат по-различно мнение за полицията от другите в кюпа. На свой ред, той вика инспектор Буиг.

— Кажи ми, драги — пита той, — с колко хора разполагаш?

Буиг, нисък дебелак, който целогодишно носи едно баско таке, го поглежда, без да подозира капана:

— Шест.

Морен прави набързо сметка и продължава:

— Чудесно, драги. Всяко от момчетата ти трябва да има петнайсетина доносника, които му дават информация. Значи ти трябва да арестуваш Жирие и Бюисон, преди съдиите да са се върнали от отпуска.

Буиг ококорва очи:

— Ама как така петнайсет доносника? Да не мислиш, че е толкова лесно да ги завербуваш, когато нямаш пукната пара да им платиш...

— Не ме е грижа, драги. Действай. Инспектор Буиг се залавя за работа.

Аз също търся усилено Жирие. Една вечер, благодарение на подслушването на бар „Фавар“, научавам, че той има среща с Матийо Робийар в осемнайсет часа в бара на хотел „Терас“ на улица „Коленкур“.

Потривам ръце. И Дебелия потрива ръце. Толкова по-зле за Бюисон, ще спипаме Жирие. И кой знае, може пък той да ни посочи бърлогата на убиеца.

Оставяме Крокбоа наблизко и безкрайно предпазливо двамата с Дебелия тръгваме пеш към хотел „Терас“. Часът е седемнайсет и двайсет, но ние искаме да огледаме мястото. Остават ни само петдесетина метра, когато виждаме Жирие и Робийар да излизат припряно от хотела и разговаряйки оживено, да се качват в една кола.

Колата потегля и ние, като последни глупаци, хукваме след нея. Естествено след петдесетина метра Дебелия спира, останал без дъх, разгорещен. Аз тичам още двайсетина метра, надявайки се, че колата ще намали на ъгъла на улица „Льопик“, но на свой ред спирам, а кръвта пулсира в слепоочията ми. Обръщам се. Поглеждам Дебелия, който ме е настигнал. Той също ме гледа. И двамата сме бели като просфора. Но все още не сме изтърпели всички унижения.

На другия ден ставаме съвсем за смях — „Паризиен либере“ ни съобщава, че инспектор Морен от ПП е арестувал Ръоне Жирие и Матийо Робийар в една квартира в Монфермей.

Такава идиотщина! Заради някаква промяна в програмата, която подслушвателните уредби не са записали, изпадаме в смешно положение по две причини. Първо, защото ПП ни отмъкна Жирие извън своя район, на наш собствен терен, и второ, защото се оказа, че тя е знаела толкова, колкото и ние, и успя там, където ние се провалихме.

Когато пристигам в службата, Дебелия беснее:

— Тоя път наистина ни прекараха — гърми гласът му. — Морен е спипал Жирие в район, който сме длъжни да покриваме. Хубава работа свършихте, Борниш, няма що! Ах, защо ви послушах в Бри сюр Марн. Много съм мек, отпуснах ви юздите. Вие сте виновен, че станах за смях.

Той млъква за миг, оправя си вратовръзката, после гневът го обзема отново.

— И как са действали? Имате ли някаква представа?

Преглъщам мъчително.

— Не, може да са проследили жената на Жирие — отвърщам аз.

Дебелия отива до креслото си и без да ме погледне, отваря чекмеджето на бюрото.

— Няма значение — заключава той. — Ако в ПП знаят, че съм се занимавал със случая, ще ме вземат за глупак. Благодаря, Борниш. Няма да забравя.

Разбирам, че разговорът е приключен и се измъквам, превил виновно гръб.

В пълна мъгла съм. Всичко, което зная, е, че исках да направя двоен удар с Жирие и Бюисон. Е, направих го. Изтървах ги и двамата.

Когато след два дни влизам в кабинета на комисаря Кло, за да получа плячката, Жирие все още се пече на шиш. С белезници, прикачени за страничната облегалка на едно доматеночервено велурено кресло, с изпито лице, той понася обстрела от въпроси, с които го засипва полицейският служител Льомаан, залегнал зад пишещата машина.

Посещението ми, макар и оправдано с разследването на обира на Фабриката за муниции, не се нрави на приятелите ни от ПП. Всъщност това е само повод. Аз се интересувам все още и предимно от Бюисон. И сега не е моментът да оставя Жирие дълго време на Ке дез-Орфевр. Човек никога не знае, слабостта се проявява неочаквано.

Когато влизам в кабинета, Жирие се обръща равнодушно. После ме познава и на лицето му се изписва изненада:

— Какви мръсници! И вас ли арестуваха?

Успокоявам го. Докато го прикачвам за китката на Поаре и го водя към колата на Крокбоа, слушам подигравките му:

— И таз добра. Ще ви запомня като журналист, няма що!

— Чувствата ни са взаимни — отвърщам аз на свой ред. — Защото, драги Ръоне, като финансист хич те няма!

Но Жирие не се разбъбря пред мен повече, отколкото пред колегите от отсрещната сграда. Що се отнася до връзките му е Бюисон, той симулира пълна амнезия.

Преди да се разделим, ми казва:

— Едно не мога да разбера — как откриха квартирата ми. Някой мръсник трябва да ме е предал.

Този мръсник е помогнал на ПП да намери Жирие. Остава да открия друг мръсник, който да ме отведе при Бюисон.

Но кой? Господин Емил работи само със сигурни хора. И при най-малкото съмнение убива...

ЧАСТ ШЕСТА
ПЕТИ РУНД

34.

Съвременните психолози биха причислили Симон Лубие към хората, надарени с интелектуален коефициент малко над средното ниво. Разбира се, той е злодей, но има сиво вещество и го използва.

Симон Лубие е среден на ръст, мускулест, с подпухнало лице и къдрави коси и както се казва, не страда от скрупули. Не понася да му противоречат. Слабото му място са нервите. Щом нещата вземат неприятен обрат, Симон побеснява, пребледнява и намира успокоение единствено в насилието: загубил е мястото си на счетоводител, където му предричали добро бъдеще, задето пребил с юмруци началника си; бил е задържан от полицията, а след това освободен по липса на доказателства заради убийството на един търговец, когото се опитал да обере, но онзи му оказал съпротива; след като е ранил тежко свой съучастник, когото подозирал в доносничество, си спечелва в престъпния свят опасна слава.

Симон е винаги във форма. Когато в едно кафене на улица „Вожирар“ среща Хюг Грожан, дребен сутеньор, с когото се е запознал в дисциплинарния батальон в Африка, той е настроен мрачно и войнствено. Няколко дни преди това е направил неуспешен опит да обере двама чиновници от железопътната агенция, които охранявали фургон с пари, и този провал му е дважд по-неприятен, защото е без пукната пара.

— Може би ще имам една работа за теб — подхвърля Грожан, който любезно е изслушал разказа за неприятностите на своя приятел.

— Ако става дума за касата на някоя бакалница, можеш да си я завреш знаеш къде — смръщено отвръща Лубие, гледайки Грожан в маймунското лице.

— Добре, Симон. Щом си падаш по сериозните работи, познавам един, дето непременно ще се възползва от случая. Имам чувството, че в момента нервите ти не са в ред. По-добре иди се успокой при някоя курва и не досаждай на хората.

— Айде, давай — процежда Лубие, който все пак е заинтригуван.

Грожан вдига рамене, изчаква малко и продължава по-тихо, след като се е уверил, че съдържателят си приказва с клиентите на другия край на бара.

— В Сен Мор имам един съсед Жорж Дезальо, дърводелец, който ми подшушна страхотна новина. Тоя дърводелец е свястно момче, почтено, каза ми я в бистрото, докато бърбехме на по една мастика.

— Е, ще изплюеш ли най-сетне камъчето? — нервничи Лубие.

Грожан поглежда приятеля си и продължава:

— Спокойно, да те вземат дяволите, нека ти обясня как стана. Значи моят дърводелец ми разказа, че работел в подземие на една новострояща се банка. Тя още не е завършена, но касите са монтирани и всяка вечер там складират мангизите. Има цяла камара манги. Всяка сутрин две момчета идват да вземат кинтите и ги носят в хазната, и така, докато се построи новата банка. Чактисваш ли?

— Кога ще я завършат? — пита Лубие.

— Най-много след седмица. Така че, ако ударът те интересува, трябва да се размърдаш.

Лубие се замисля, претегляйки шансовете.

— Знаеш ли маршрута на инкасаторите?

— Как мислиш! Наблюдавах ги цели два дни. Много просто, те пресичат една-единствена улица. А в куфара си пренасят милиони!

Със светнали очи Лубие размишлява още известно време. Накрая се решава.

— Дадено — отвърща той. — Сега ми кажи името на банката, адреса, маршрута и часа.

Грожан лукаво се усмихва.

— Е, по-кратко, приятелче! Първо да видим какво ще получа.

— На колко оценяваш твоя пай?

— Аз ли?

— Да.

— Ще ти кажа, драги. Поне толкова, колкото ще получат момчетата, които ще участват.

Лубие бързо пресмята, после вдига рамене и се съгласява равнодушно:

— Добре. Мъжка дума.

— Така — отвръща Грожан, — става дума за „Банк регионал д’Есконт е дьо Депо“ в Шампини. Новата сграда, където държат мангизите на хладно, се намира на авеню „Жан Жорес“ 87. Дватама служители излизат оттам всеки ден в осем и трийсет. Пътят им е къс, най-много петдесетина метра, защото старата банка е отсреща, на номер 88. Така че ще имаш съвсем малко време, най-много една минута.

— Не му мисли — отвръща Лубие, когото последната подробност не е смутила ни най-малко. — Ще се видим утре у вас. Доскоро.

— Доскоро.

Само един човек може да изпипа този обир, който ще донесе големи пари, мисли си Лубие, докато върви по улица „Вожирар“. И този човек е Господин Емил. От известно време дребосъкът-убиец се радва на все по-голямо уважение сред престъпниците. В съмнителните среди всеки знае или се догажда, че болшинството от въоръжените нападения в Париж и предградията са негово дело.

Кражбата на заплатите на служителите от общинския гараж в Булон-Бийанкур възлиза на 1 880 273 франка. Обирът на касиера от асоциацията „Салавен“ в Париж — на цял милион. Обирът на един касиер от Общественото осигуряване в Ньой-Плезанс — 100 000 франка. Обирът на Живел, продавач в РЕП на булевард „Курсел“ в Париж — 300 000 франка в брой, плюс 250 000 в пощенски марки. Обирът на г-н Батарел, счетоводител в Касата за семейни надбавки, по пътя за Етамп — 996 000 франка, часовника, документите и пистолета на охраната.

Всичко това носи подписа на маестрото — Бюисон. С други думи, благодарение на своите подвизи, Господин Емил е станал всепризнат специалист по обирите, така че и потенциалните злосторници и най-изпечените престъпници имат един-единствен стремеж — Бюисон да се спре на тях и да ги включи в бандата си. Обаче трудността се състои в това как да се свържат с Господин Емил. Говори се, че ходел в някои кафенета, по-точно в „Рибот“ на улица „Лиеж“ или в бар „Фавар“ на Опера Комик, но посещенията му са редки, кратки и непредвидими.

В живота всичко е въпрос на връзки. Ако искаш да ти провърви в някоя политическа авантюра, да направиш военна кариера или да си осигуриш бъдеще в промишления сектор, трябва да умееш да се държиш в обществото. Така е и с престъпниците. Затворите и каторгите са висшите школи — Политехниката, Екол нормал Сюперийор, Академията за изящни изкуства на престъпния свят. Там се завързват приятелствата, там се сключват съюзите. Именно в Централния затвор Лубие се е запознал с Орсети, негов земляк.

И той веднага се сеца за него, когато му хрумва да се свърже с Бюисон. От убийството на Поледри Орсети не се е мяркал в „Дьо Марш“. Той се укрива на авеню „Рап“ и единственото място, което посещава, е кафене „Ротондата“, защото има два изхода и голяма стъклена витрина, през която може да наблюдава улицата.

Лубие знае това и едно такси го стоварва там точно в осемнайсет часа. В тези първи дни на януари 1950 времето е хладно, а в голямото кафене е такава жегга, че не може да се диша. В спарения въздух се носи миризма на цигари и упойващ сладникав аромат на аперитиви.

Лубие обхожда с поглед мъжете, наредени на бара, но не открива Орсети. Прекосява салона, разблъсква групичките машинописки и продавачки с издути от сандвичите бузи и няколкото редовни клиенти, които се борят с един електрически билиард. Лубие стига до малкия салон с кръгли маси, който служи за подслон на влюбените.

На една маса встрани от двойките, които се прегръщат между два залъка, той забелязва Орсети, потънал в оживен разговор с Анри Болек. Бретонецът, приятел на Франсис Кайо, току-що е пуснат на свобода.

„Идвам точно навреме“ — казва си Лубие и се отправя към двамата мъже, които млъкват и го изчакват да седне на масата им.

— Как е? — подхвърля той.

— Зле — отвръща Орсети със замръзнало лице.

Лубие запалва една омачкана цигара „Голоаз“, хвърля пакета на масата, махва на келнера, поръчва мастика за всички и се навежда към него.

— Какво се е случило, Жано?

— Емил е изпратил Анри да ме уговаря да работя с него — отвръща тихо Орсети с треперещ глас.

— Ама това е хубаво, защо?

Орсети отпива една голяма глътка и оставя чашата си.

— Така ли мислиш? — казва той. — Само че аз повече не работя с откачени! Така ми е добре. Той толкова гадно очисти приятеля ми Поледри. Емил е луд и щом е така — без мен.

— Е, Жано — осмелява се да се намеси Болек, — все пак признай, че Италианеца беше навъртял доста идиотщини. Рано или късно щеше да направи някоя щуротия и всички да хлътнем в пандиза. Когато мислиш за собствената си безопасност, понякога се налага да бъдеш жесток.

Орсети поклаща глава.

— Бедни Анри — казва той снизходително, — като ти слушам глупостите, ме хваща шубе. Разбери, никой от нас не е защитен от кризите на Емил. Набий си в главата, че ако един ден той се почувства в опасност, ще ни очисти всички един след друг, без да му мигне окото. Емил е луд, убийството е неговата страст, той е ненаситен лешояд.

— Какъв? — неспокойно пита Болек.

— Лешояд, глупав Бретонецо! Такъв, дето се храни с трупове, плюска мърша!

Лубие се изсвива гръмогласно и стряска поруменелите двойки наоколо.

— Затваряй си плювалника — срязва го Болек и се оглежда, — пречиш им да се опипват...

— Лешояд или не — подема сериозно Лубие и хвърля цигарата си на пода, — засега няма по-добър от него в обирите. А аз имам да му предложа нещо, което си заслужава да се размърда.

— Тогава го кажи на Анри, защото аз се чупя — прекъсва го Орсети и става.

Болек се опитва да задържи малкия корсиканец.

— Поне чуй за какво става дума — смъмря го той.

— Не — отсича Орсети, — не работя с убийци. Чао, момчета.

Те се обръщат след него. Няколко секунди гледат дребния силует, когото нощта бързо поглъща. Сервитьорът донася поръчката и се отдалечава.

— Е, и? — пита Болек.

— Трябва да ме заведеш при Бюисон, драги — започва Лубие. — Имам страхотна работа точно за него. Сам не мога да се нагърбя, а не искам да бачкам с въшкари. Емил е друго нещо, чат ли си?

Болек прокарва ръка по посивелите си коси.

— Да, разбира се. На Емил не му липсват предложения за работа — казва той. — Сега всички приятелчета се натискат да се сдружат с него. Но, знаеш ли, той е недоверчив, възискателен и не обича сутенъорите.

Лубие рязко вдига глава:

— Слушай, Анри, аз не съм от тях. Емил знае това. Мога да очистя някой тип, без да припадна и без да изпитам угризения.

— Ще му кажа, Симон. Може и да се съгласи. В момента не му върви кой знае колко. Работеше с Жак Верандо и бандата му, но не се погаждат много добре — Ницчанина иска да командва. Ще ти кажа, ама между нас да си остане, Емил иска да организира нова банда от най-добрите, най-коравите.

Лубие преглъща слюнката си:

— Има ли вече хора? — пита той малко обезпокоен.

— Разбира се, аз, а от няколко месеца и Жоайо. Нюс, братлето му, който наскоро излезе от пандиза, много иска да участва, но Емил не го ще. Смята, че Нюс е под строго наблюдение, което може да се окаже опасно и за нас. Искаше да убедя Орсети да се върне, но ти чу как ми отговори! Корсиканците имат чувствително сърце, Емил очисти приятеля му, Италианеца, и Жано се цупи. Теб ти е ясно, нали и ти си корсиканец?

— Абе аз фолклора не го броя за нищо. Интересува ме само да се срещна с Емил и да организирам работата с него. Ще ми помогнеш ли?

Бретонеца се надига и оставя Лубие да плати сметката.

— Дадено — казва той. — Ела утре по обяд в „Рибот“. Ще предупредя Емил. Ако поиска да се срещне с теб, ще дойде.

Бюисон е дошъл половин час по-рано на срещата и е огледал квартала около „Рибот“. Той оценява високо маневрата на Лубие, който минава покрай бара, без да спре, и продължава до ъгъла, след което завива. От своето място Бюисон вижда как корсиканецът пхва дясната си ръка в джоба на палтото, обръща се кръгом и се връща по същия път — ако беше следен, щеше да се сблъска с преследвача си и по този начин да го изиграе.

На Бюисон тази предпазливост му се нрави. Доволен от новия си съучастник, той изчаква още няколко минути, после бавно и предпазливо влиза в „Рибот“ с малко закъснение, полагащо се на шефовете.

Пред две чаши шампанско двамата бързо се споразумяват. Бюисон познава качествата на Лубие като стрелец и знае, че той ще бъде негов заместник, заместникът, който толкова му липсва, откакто Франсис Кайо се остави да го спипат, а Жано Орсети се оказа прекалено нежна душа.

Колкото до обира в Шампини, той буквално се опиянява — този вид нападения изискват много точно разпределяне на времето, бързина и решителност. А той обича такива неща. Дори нещо повече — луд е по тях.

— Така — казва Бюисон, допивайки чашата си, — сега сме събота. Ето какво ти предлагам — утре ще идем на разузнаване, ще насрочим датата на обира, а след това ще си организираме хубава кльопачка.

— Дадено, Емил. Знаеш ли какво е станало с Болек?

— Какво? — подозрително пита Бюисон.

— Тоя глупак е хванал ангина. Боя се, че поне седмица няма да бъде във форма.

— Няма страшно — отсича Бюисон с облекчение. — Жоайо ще свърши същата работа на волана като Бретонеца.

— Добре, Емил. Не мислиш ли, че ще ни трябва четвърти за такъв удар? Човек никога не знае как могат да се обърнат нещата.

— Можеш ли да ми предложиш някой?

— Ъхъ, едно приятелче. Сигурен човек е — Пиер Лабори. Десет години пандиз, без да гъкне.

— Ако ти е приятел — отвърща Бюисон, — не възразявам. Утре ще идем двамата на разузнаване, после ще покажа мястото и на Жоайо. По този начин няма да ни запомнят всички заедно.

Неделя, 8 януари

Жоайо гаврътва чашата порто, оставя я на масата, облизва се, потупва приятелката си Кристиан по задника и става.

— Тръгваме ли?

Бюисон набързо целува по устните приятелката си Ивет и на свой ред се изправя.

— Няма да се бавим, скъпа — уверява я той.

Двамата мъже си закопчават палтата, вдигат си яките и излизат от кафенето до гарата. Часът е осемнайсет, вече се е мръкнало и студът е особено пронизващ. С бързи крачки те стигат до авеню „Жан Жорес“, рамо до рамо извървяват още стотина метра.

Накрая Бюисон забавя крачка и казва:

— Мангизите са тук.

С присвити очи Жоайо оглежда незавършената фасада на бъдещата банка, а Бюисон изважда пакет „Голоаз“ и му предлага цигара. След това драсва клечка кибрит и докато Жоайо е наведен над пламъка, Бюисон прошепва:

— Гледай сега, старата банка е точно насреща. Обърни се малко наляво и ще я видиш.

Жоайо дръпва от цигарата и се обръща да огледа старата сграда на отсрещния тротоар.

— Видя ли я? — казва Бюисон. — Ела.

Те бавно прекосяват авеню „Жан Жорес“, минават покрай старата банка, една от фасадите на която гледа към улица „Пиер Ръонодел“. Правят още няколко крачки, след което, уж за да запали изгасналата си цигара, Бюисон спира пред един двор зад старата банка.

— Отваряй си очите — прошепва той, — всяка сутрин през този двор двама инкасатори пренасят мангизите. Те влизат през малката врата вдясно, която служи за изход на персонала.

— Добре — отвърща Жоайо. — Значи ще паркирам бричката в дъното на улицата, на ъгъла на „Жозефин“, а ще се чупим по „Вердюн“. Сега можем да се върнем при жените.

Около час по-късно Жоайо оставя Емил и Ивет в хотел „Галиен“ на авеню „Фош“ 120 в Сен Мор. Той познава собственика Фердинан, но не му разкрива истинската самоличност на новия клиент, записан под името Жан Люсиен.

Бюисон и Ивет се настаняват в една уютна стая на първия етаж. Бюисон се е спрял на нея, защото прозорецът ѝ гледа към градина и е висок четири метра, което би му позволило да избяга в случай на опасност.

Двамата водят безметежно съществуване. Емил е елегантен, носи тъмни костюми и винаги държи в ръка вестник „Фигаро“, маниерите му са изискани и всички, от собственика до клиентите в бара го смятат за симпатичен нотариус, дошъл да прекара няколко седмици на почивка с гаджето си. Той се ползва с толкова добро име, че вечер често играе на билиард с кварталните жандарми.

Бюисон е щастлив с Ивет и много влюбен. Той пуска едри бакшиши на двете момичета, които поддържат стаите, и те са особено благосклонни към него. Когато към обяд влизат да му оправят леглото, носещо следите от любовните игри на нотариуса, те изпитват завист към Ивет, че е успяла да си намери такъв богат, щедър и все още страстен четирийсетгодишен мъж.

Бюисон наистина огражда Ивет с внимание и нежности, които биха изненадали доста хора от престъпния свят. Когато е с нея, той се улавя, че изпитва желание да води спокойно съществуване, да скъса с този живот на преследван престъпник, който живее почти откакто се помни.

Нощем, когато Ивет спи, той се вслушва в шумовете в хотела и понякога си спомня за Одет, жената, която обичаше навремето. Двете си приличаха външно. Дребнички, стройни, тъмнокоси и синеоки, със същата грациозна походка, същата усмивка и същите меки устни. Когато му се отдаваха, въздишаха по един и същ начин, проявяваха една и съща свенливост в любовта.

Запознаха се през 1940 г. Няколко месеца преди германците да го арестуват във влака толкова глупаво. Одет му остана вярна въпреки раздялата. Толкова вярна, че на 29 октомври 1941 те се ожениха в затвора в Троа, съпроводжани от двама инспектори, въоръжени с автомати, и цяла команда тъмничари.

Одет беше бременна и трябваше да роди през март. Заради нея и сина им, който щеше да се роди, той се държеше безупречно в затвора. Навремето беше решил — щом го освободят, взема жена си и детето и тримата започват нов живот далеч от Франция, например в Южна Америка или в Австралия.

В мрака на хотелската стая Емил си припомня съвсем осезаемо неудържимото чувство, което изпита, когато Одет му съобщи, че е

родила дъщеря. Примирението, на което се беше отдал, покорството му — изведнъж всичко се изпари.

За да види дъщеря си, Бюисон реши да си върне свободата. И то незабавно! Ето защо се отказа от добрите си намерения и се опита да убие надзирателя Венсан и да избяга.

След провала си беше затворен в карцера за деветдесет дни. Когато се върна в килията, там го чакаше ужасна новина. Одет му пишеше, че дъщеря им е умряла от менингит.

„Когато прочетеш това писмо — беше написала тя с дребния си прилежен почерк, — мен вече няма да ме има. Аз съм осъдена и в очите на лекарите и сестрите виждам, че са безсилни да ме излекуват от туберкулозата. Освен това с всеки изминат ден чувствам как силите ме напускат и кашлицата раздира гърдите ми. Аз ще умра, мой скъпи Емил, и ще ти призная, че съм щастлива. Не мога да продължавам да живея, откакто си отиде малката. Не мога да живея след ужасното престъпление, което ти се опита да извършиш, отсега нататък то ми пречи да те обичам. Ако искаш, помоли семейството си да носи цветя на гроба на детето ни. Може би за него е по-добре, че не узна кои са родителите му. В края на краищата бог беше милостив към нея.“

Писмото бе изпратено преди няколко седмици. Когато Бюисон го прочете, Одет вече беше мъртва. Той не плака. Никога вече не заплака.

Оттогава Емил повече не се влюби. Всички представителки на слабия пол, които срещаше по пътя си, използваше единствено за да поддържа хормоналното си равновесие. На жените гледаше като на досадни същества с непостоянен характер. Предпочиташе една добра кльопачка или боксова среща.

Това негово прагматично отношение продължи до вечерта, в която срещна Ивет в бар „Каланк“. Тя е едва дваайсетгодишна. Знае кой е той, как живее и въпреки всичко го обича и му се възхищава. А Емил

знае, че това е последната жена, която ще обича, след нея няма да има други. Той е четирийсет и осем годишен. Ако всичко върви добре, ще бъде с нея до края на живота си. Ако ли не...

Един ден Ивет го попита защо не се махнат от Франция. Снабдяването с фалшив паспорт и преминаването на границата би било за него детска игра, но той отказа.

Емил глупаво се върза с глухата си сестра Жана и непрекъснато го повтаря. Щом се сдобие с малко пари, винаги ги дава на нея, за да може да отиде при най-добрите оториноларинголози.

Освен това, за да напуснеш родината си, трябва да си млад. На тази възраст Емил вече не е жаден за чужди страни. В Париж си е у дома, има си навици, приятели, квартири. Престъпният свят го уважава дори когато не одобрява действията му. Например корсиканците го упрекват, че вдигал много шум около себе си. Винаги когато Емил предприеме нещо, полицаите са на нокти — претърсват подозрителните квартали, прибират сутенъорите, задържат проститутките, тормозят осведомителите. Толкова много неприятности заради един човек. Бюисон знае, че някои от тях не биха се поколебали, да го издадат на ченгетата, за да ги оставят на мира. Ето защо доверените му хора се броят на пръсти. А тези, които знаят квартирите му, са още по-малко.

Освен Жоайо, никой не знае, че живее в Сен Мор. Но по неведоми причини Жоайо може да бъде проследен. Ето защо вечерта на 9 януари той му определя среща в кафене „Каскад“ на Порт Доре. Те сядат в дъното на салона пред две мастики и Бюисон изведнъж взема думата:

— Изпилах нашата работа — казва той, — сега знам как ще действаме.

— Как, Емил?

— Когато му дойде времето, ще разбереш. Искан да се видим, за да ти кажа, че ще нападнем в сряда, на 11-и. Ще дойдеш с колата тук с другите двама в седем часа сутринта. Точно в седем.

— Майка му стара — въздъхва Жоайо, — бая раничко!

35.

Бюисон излиза от големия портал на номер 2, прекосява широкия тротоар на площад „Едуар Рьонар“ и се отправя към черното пежо, току-що спряло пред кафене „Каскад“. Настанява се отзад.

— Къде са другите?

— Идват — отвръща Жоайо. — Влязоха в бистрото да пийнат по един сок.

Бюисон мълчи. В сумрака на колата той изважда колта си и прави последна проверка на оръжието. Най-после идват Лубие и Лабори. Първият сяда до Жоайо, а вторият спокойно се настанява до Бюисон, без да промълви нито дума.

Зазорява се и е студено. Жоайо пали мотора и потегля към Шампини.

В същия час Роже Гумон, директор на „Банк регионал д’Есконт е дьо Депо“, дъвче филията с масло и се пита дали да вземе своя МАВ 7,65, а главният касиер Феликс Санту не чува будилника, след това се стряска, скача от леглото и се втурва в банята.

Осем и десет. Още не е съмнало. Пежото паркира близо до входа на старата банка. От него слизат трима мъже и тръгват по авеню „Жан Жорес“. Колата потегля, завива по „Пиер Рьонодел“ и спира пред глухата уличка, а моторът продължава да работи.

Бюисон, както винаги, е напълно спокоен. Само сърцето му бие малко по-бързо, но не от страх или безпокойство. Винаги когато преминава към действие, го обзема някаква възбуда, все едно че се готви да прегърне жена за първи път.

Той е застанал на ръба на тротоара, сякаш чака такси или някой колега от службата да мине да го вземе. Обърнат е с гръб към новата банка. А в действителност дебне и най-недоловимия шум от стъпки откъм строящата се сграда.

Преди няколко секунди е проверил дали съучастниците му са изпълнили заповедите. Жоайо с колата е на мястото си. Лубие стои пред вратата на старата банка като нетърпелив клиент, който чака да отворят гишетата. Лабори е застанал на пост на „Пиер Рьонодел“, на

няколко крачки от глухата уличка, по която ще минат двамата служители.

През мрака започва да се процежда жълтеникава светлина и Бюисон се надява, че преносителите на парите ще излязат, преди да се зазори. Здрачът е неговият шанс, той не само ще попречи на евентуалните свидетели да ги разпознаят, но в случай че събитията вземат лош обрат, ще им позволи по-лесно да се измъкнат.

Изведнъж Емил се стряска и едва успява да се овладее. Зад гърба му се чуват гласове, не успява да разбере репликите, които си разменят, след това отекват бързи стъпки и се отдалечават. Емил рязко се обръща. В този миг той прилича на спотайващ се див звяр, който се готви за скок.

С гумените си подметки той безшумно тръгва с широки крачки след двете сенки, които пресичат булеварда. Първата е по-дребна и според описанието на Лубие е на касиера, който носи в ръката си куфар. Втората е на директора, който крачи с ръка, пъхната в джоба на палтото си. Емил си представя пръстите, стиснали дръжката на пистолета, и не може да се сдържи да не си каже: „Жалък глупак.“ Наистина какво може да направи този нещастник срещу двама решителни мъже? Емил знае, че докато онзи извади пищова си, той ще е изпразнил пълнителя в карантиите му.

Докато се приближава към двамата мъже, които следват пътя си, без да подозират опасността, Бюисон с усмивка си мисли, че директорът не е от тия, дето ще стрелят през джоба — жена му ще направи цял скандал, че е пробил пардесюто си.

Сега двамата банкови служители вървят покрай старата, все още затворена сграда, чиито помещения светят. Те подминават Лубие, който нервно натиска дръжката на вратата, без да го погледнат.

Бюисон е само на четири метра от тях и въздъхва с облекчение. Единственият му повод за безпокойство е изчезнал — боеше се да не би служителите да влязат през главния вход, защото тогава нито той, нито съучастниците му биха имали време да действат.

Откакто следи двамата мъже, са изминали само няколко секунди, а небето просветлява все по-бързо въпреки облачното време.

Бюисон ускорява крачка и влиза в тясната уличка почти едновременно с тях, а те все още не подозират присъствието му зад гърба си.

Изведнъж касиерът спира пред вратичката за персонала на банката. Директорът го следва по петите, той вече се готви да влезе в двора, когато чува категоричния вледеняващ глас на Бюисон:

— Не мърдайте! Горе ръцете!

Роже Гумон се обръща. Изненадан, той вижда един дребен мъж с черни очи, насочил пистолет към него. Не знае с кого си има работа. Несъзнателно мръдва ръка, опитвайки се да извади пистолета си.

Но времето му стига само за едно едва доловимо движение. Наистина опитът му да направи някакъв жест е незабележим. В уличката отеква изстрел. Роже Гумон усеща много силно, много остро парване в корема, почти без болка. Очите му се отварят широко, сякаш искат да кажат: „Виж ти! Нима не боли?“ Ако наистина си го е помислил, то вторият куршум разбива илюзиите му. Тогава у него нещо пламва, разкъсва се, раздира му стомаха. Задушен от болката, неспособен да извика, Роже Гумон рухва на паважа със сгърчено тяло, сякаш тази утробна поза може да облекчи страданието му.

Когато чува трясъка на двата изстрела, Лабори се спуска към уличката, за да помогне на Бюисон, но намесата му е ненужна. Тъкмо се появява и вижда как Бюисон стреля по Феликс Санту. С изненадваща бързина Емил грабва куфара, изтръгва го от ръката на касиера, преди още нещастникът да се е свлякъл на земята.

Както винаги предпазлив и последователен, Бюисон хвърля последен поглед към своите жертви, за да се увери, че не могат да му навредят, и след това хуква към колата. В началото на уличката среща Лабори и му заповядва:

— В колата! Изчезваме!

Лубие вече се е настанил до Жоайо с пистолет в ръка, готов за стрелба. Лабори направо се хвърля на задната седалка на пежото, следван от Емил. Още не са затворили вратата, когато Жоайо включва на скорост и колата потегля рязко.

Редките минувачи, станали неволни свидетели на сцената, са се скрили по входовете или са залегнали на тротоара. Те виждат как пежото се понася по „Пиер Рьонодел“ и завива по улица „Жозефин“.

Часът е осем и трийсет и една. В колата, която лети към Сен Мор, Бюисон отваря куфара, за да види плячката. Преценява я с един поглед.

— Има най-малко четири милиона, момчета — изрича той със задоволство. — Мислех, че са много повече в такъв голям куфар.

Преценката му е отлична — куфарът съдържа четири милиона и двеста хиляди франка, плюс сто хиляди в ценни книжа.

36.

Облегнат удобно на две възглавници, Емил преглежда купчината вестници, които му е донесла камериерката. Ивет е положила глава на рамото му, а върху нощното шкафче стои таблата с остатъците от закуската.

Докато пръстите на Ивет се промъкват под горницето на раираната му пижама и умело галят гърдите му, което го кара да потръпва от удоволствие, Емил чете сутрешните ежедневници, описващи с дразнещи неточности обира, смешните показания на малкото свидетели и неясните предпазливи изявления на комисаря Фридрих и неговия помощник, инспектор Нузей от Единайсета териториална бригада на ПП.

— Нещо неприятно ли има? — пита Ивет, притиска се още по-силно към него и плъзва бедро между краката му.

— Не, нищо — отвръща Бюисон. — Във всеки случай ще помоля един приятел да ни намери нова квартира. След това за известно време ще прекъсна връзките с другите.

— Жалко, Емил, добре си бяхме тук...

Както всяка сутрин, към десет часа Бюисон я притиска към себе си. И както винаги, Ивет му се отдава. Любовта ѝ към Емил стана по-силна от деня, в който той ѝ разказа за детството си. Бяха се любили и лежаха отпуснати. Изведнъж, тласкана от желанието да опознае по-добре този човек, който толкова много я вълнуваше, тя го попита с тъничкия си наивен гласец:

— Скъпи, защо животът ти не е като на другите хора, почтен и спокоен?

Емил я погледна, без да отговори, запали цигара все така мълчаливо. После леко се отдръпна от нея и с поглед, вперен в тавана, започна да ѝ разказва за себе си:

— Баща ми Огюст беше пияндур като всички бащи от квартала ни Диоген. Строеше фурни за хляб и пилееше всичките си пари по кръчмите. Когато се прибираще вкъщи мъртвопиян, поркан като талпа,

вечеряше, без да продума, а после изведнъж скачаше и започваше да налага майка ми, за да си разгрее ръцете или за да легне отгоре ѝ.

Майка ми, Рен, понасяше ударите покорно. Само виеше като животно и крещеше за помощ. Но никой от съседите не идваше, защото и при тях беше същото. Единствено големият ми брат Жан-Батист, по прякор Нюс, и аз се намесвахме. Бях на шест години. Хвърлях се с всичка сила в краката на баща ми. Той беше толкова поркан, че успявах да го съборя. Щом паднеше на земята, Нюс го удряше силно по главата с един огромен черпак и го зашеметяваше. След това го зарязвахме на плочника и семейството отиваше да спи.

Разбира се, невинаги побеждавахме. Понякога баща ми с два шамара ни запращаше на другия край на кухнята и повличаше майка ми. Ето защо тя забременя десет пъти. Пет от братята и сестрите ми умряха при раждането.

Трябва да ти кажа, че майка ми раждаше съвсем сама в кухнята. Щом започнеха болките, тя лягаше на земята запретваше си полите, разтваряше крака и започваше да се напъва и да крещи.

Ние с Нюс стояхме до нея и чакахме да се роди детето. Слагахме вода да кипне, разхлаждахме я и щом излезеше бебето, майка ми сама срязваше пъпната връв и ние го изкъпвахме. Не ни пукаше дали ще оживее или не.

Колкото до Нюс, той предпочиташе да го заровим в една нива, която знаехме, защото там погребвахме зародишите, които майка ни изваждаше с игла за плетене, пъшкайки. И Нюс имаше право. Бяхме вече седем гърла — двамата ни родители и ние петимата, отървалите се от заравяне в нивата.

Тъй като баща ми не носеше вкъщи пукната пара, с това се заехме Нюс и аз.

Той беше по-големият и ме научи да крада кокошки и да обирам магазините. Щом влезехме в някой магазин, благодарение на дребния си ръст, аз се промъквах зад тезгяха, докато Нюс отвличаше вниманието на продавачката под някакъв претекст, без, разбира се, да купи нещо. Той си тръгваше, жената си влизаше в стаичката зад дюкянчето и тогава аз безшумно изпразвах касата. Винаги съм бил много сръчен. После изчезвах.

Трябваше да крадем, за да се прехранваме. Този негодник баща ми го искаше. Спомням си, сякаш беше вчера, че за седмия ми рожден

ден майка ми беше приготвила за подарък един картоф, печен в пепелта. Ужасно обичах печени картофи. На масата тя ми го подаде. Протегнах ръка. Баща ми ме удари с дръжката на ножа и каза: „Като си гладен, Мимил, сам отиваш да си търсиш «манджата»“. И ми изяде картофа. В този миг разбрах, че трябва да се оправям сам.

Старата умря съвсем обезумяла, когато Нюс си дойде от фронта преди всички други — той дезертира през 1917. Радвах се, че го виждам отново, и двамата решихме, че отсега нататък ще бъдем заедно „на живот и смърт“.

Няколко дни след като напуска хотел „Галиен“, Бюисон научава нещо, което не го отчайва, но го разтревожава. Току-що се е настанил в хотел „Грьонуй“ в Сен Врен, у стария Жорж, приятел на Анри Болек, когато, узнава, че дърводелецът Дезальо, който неволно е подхвърлил идеята за обира в Шампини, е намерен обесен на една греда в своя дом. Както всички работници, участвали в строежа на новата банка, и всички служители от „Банк регионал д’Есконт“, Дезальо е бил призоваван няколко пъти в Следствената полиция. Нервите му не издържали. Той разбрал веднага, че обирът е организиран благодарение на неговите изповеди пред Грожан. Угризенията заради безразсъдството му, страхът от затвора, срамът от безчестието и едно преливане го довеждат до самоубийство.

Бюисон не си прави илюзии. Той знае, че полицаите ще разпитат близките на Дезальо и няма как да не се доберат до Грожан. Това е въпрос единствено на време, но опасността нараства и е неизбежна.

Ако имаше пари, Емил щеше да замине с Ивет на юг и оттам да премине в Италия — страна, богата на гостоприемни пристанища, откъдето можеш да отплуваш къде ли не. Но ето че Емил вече няма средства да отплава и да се прави на турист. Ударът в Шампини му донесе цял-целеничък милион, но му остават най-много двеста хиляди франка. Тази огромна дупка в бюджета му се дължи на един изблик на умиление. Оттогава го е яд на себе си и непрекъснато се ругае:

— Ах, какъв съм глупак! — ръмжи той, обикаляйки из стаята. — Какъв глупак!

— Успокой се, скъпи, добрите дела винаги се възнаграждат — опитва се да го утеши Ивет, изплашена, че го вижда толкова разярен.

Бюисон наистина има причина да беснее срещу проявената щедрост. Няколко дни след обира в Шампини той се връщаше от разходка в полето заедно с Ивет, когато от една къща близо до хотела се чува крясъци, жалби, силни ридания. Заинтригувани, те се спряха пред дървената ограда на една градинка. Видяха две жени, които излязоха от къщата, прекосиха градинката и се отправиха към тях. Едната, доста възрастна и тантуреста, гледеше строго. Другата беше млада, с обляно в сълзи лице, отчаяно подсмърчаше, бършеше носа и очите си с носна кърпичка и повтаряше: „Умолявам ви, моля ви...“

— Какво става? — попита Емил, приближавайки до тях.

Старата отвърна с остър, изпълнен с презрение глас:

— Става това — отсече тя, — че когато правиш деца и ги даваш на бавачка, трябва да си плащаш издръжката. Щом си вдигаш краката за удоволствие, после трябва да си отвориш и кесията, за да храниш плода на греха си! Госпожата — тя посочи с пръст младата жена — ми повери сина си. И от пет месеца не е плащала. Казах ѝ, че ми дойде до гуша и ще я изхвърля заедно с нейния сополанко.

След това се случи нещо, което си беше чист абсурд. Ивет се трогна от отчаянието на майката. Стисна ръката на Емил и той видя сълзи в очите ѝ. И Емил се развълнува от тази трогателна сцена и почувства прилив на щедрост, който оттогава го караше да излиза от кожата си. Той бръкна в джоба си и извади банкнотите от своя дял, които винаги носеше у себе си. Опиянен от благородни чувства, даде на бавачката петстотин хиляди франка — плати всичко, което ѝ дължаха, плюс издръжката за две години напред. Обърна се и си тръгна, преди младата жена да успее да му благодари.

Оттогава Бюисон беше почти на червено. Парите, дадени на бавачката, тези, които изпрати на сестра си, цената на хотела и храната за него и Ивет — сто хиляди на месец — всичко това го разори.

— Нужен ми е нов удар — казва той на Ивет, която го гледа доверчиво.

Кашичките на бебето ще погубят живота на един човек. Новият обир, от който се нуждае Бюисон, му е предложен от Анри Болек. С посредничеството на Изпъчения той успява да се срещне с Бюисон в кафене „Каскад“.

— Работата е лесна, Емил — казва Болек. — Узнах от едно приятелче, че ежедневните приходи от версайските трамваи се събират

от един инкасатор, който всяка вечер ги носи в седалището на компанията на улица „Колбер“ 13.

— Браво. Сигурен ли си в това?

— Сигурен, Емил. Разузнах как стоят нещата. Преносителят на име Бурвен пристига там всяка вечер към деветнайсет и трийсет. Помолих един приятел да ни помогне — Малкия Григо. Той се нави да работи с нас. Има дългове от конни залагания и трябва да ги погаси.

И така, на 17 февруари 1950 г., след като е огледал мястото няколко пъти, Бюисон се озовава във Версай. Болек кара откраднатата симка, а Бюисон и Григо, въоръжени, дебнат на няколко метра от входа на компанията.

В деветнайсет и трийсет камионетката на инкасатора пристига. Бурвен слиза спокойно и с чанта в ръка се отправя към едно момче от канцеларията, което идва да го посрещне. Двамата мъже са само на няколко метра един от друг. Григо решава да смае Бюисон и го изпреварва. Той се хвърля върху Бурвен с пистолет 7,65 в ръка, изтръгва му чантата и извиша:

— Това е мое!

И изстрелва един куршум вдясно в стомаха му.

Макар и ранен, губещ много кръв, инкасаторът се опитва да преследва Григо, но залитва и рухва от болки на улицата, докато колата на нападателите се отдалечава.

Емил с досада установява, че чантата съдържа само сто петдесет и четири хиляди и деветстотин франка. След два дни инкасаторът на трамвайната компания умира във версайската болница с разкъсан от куршума черен дроб.

37.

„Брасри дю Сантие“ на булевард „Бон Нувел“ е голямо кафене за дребни буржоа и търговци на платове на едро. Съдържателката е едра жена с месест червен нос, чиито малки като процеци очи следят спокойния живот в заведението. От време на време тя се оживява и с гръмовит глас започва да подвиква на двамата невъзмутими келнери — единият, нисък и дебел, а другият — висок и кльощав.

В дъното на салона зелената стена прави една интересна чупка и образува нещо като ниша. Това е любимото кътче на двойките, които нямат квартира и уталожват страстите си тук, отдавайки се на какви ли не скришни манипулации, далеч от чужди погледи.

Точно това кътче е избрал Бюисон, за да се срещне с Изпъчения. Неговият услужлив зет му е телефонираше същата сутрин в Сен Врен, което се случва само ако работата е сериозна, и му е казал, че трябва да се видят веднага.

— Положението е напечено — отсича той, преди да затвори телефона.

Разбраха се да се видят в това кафене, защото беше близо до бърлогата на Изпъчения, а имаше и много клиенти.

— Нещата тръгнаха на зле, Емил, дяволски зле.

— Какво?!

— Ченгетата са се разбеснели. Отведоха Жоайо, Пинел, а сега спипаха и Болек. Колкото до Грожан, непрекъснато го привикват, но той държи фронта засега.

— Не ми пука за Пинел, не го познавам — прошепва Бюисон, — но Жоайо и Болек, ударът е тежък. Знаеш ли как са се добрали до тях?

— Общо взето, да. Научих го от Грожан. Както обикновено, заради една щуротия. Някакъв лайнар, не знаем кой, съобщил, в полицията, че в гаражите на Жоайо в Сен Манде са скрити откраднати коли. Фантетата нямали доказателства и започнали да дебнат. Един ден Пинел домъкнал крадена таратайка. Фантетата записали номера и направили проверка — била на един доктор, който навремето бил пуснал жалба. На другия ден, когато Пинел пристигнал, те му скочили

и го арестували. Това дърво признало, че Жоайо държи гаражите и че той го снабдявал с крадени коли за обирите. Ченгетата отново задебнали. Когато довтасал Жоайо, те спипали и него.

— Проговорил ли е?

— Като грамофонна плоча. Тоя боклук признал, че е участвал в обира в Шампини и е изпортил и теб, и Болек.

— Сигурен ли си?

— Щом ти казвам. Дори е изпял как си му се доверил след обира на банката и си се изфукал, че си очистил двамата инкасатори.

Емил Бюисон се почесва зад ухото.

— А другите? — пита той.

— Лабори е изчезнал от бистрото на „Сен Мартен“ и сега се крие при една мадама в 18-и район. Лубие се чупи в Оверн при родителите на жена си. Върна се преди няколко дни и Орсети го скри у едно приятелче извън града. Както виждаш, навсякъде се е закучило. Какво смяташ да правиш, Емил?

Разтревожен, Бюисон дълго мисли, преди да отговори. Накрая гаврътва чашата си на един дъх и става.

— Ще се обадя на Ивет да приготви куфарите и да дойде в Париж при мен. Квартирата в Сен Врен вече не е сигурна. Бедни ми приятелю, с всички тия престъпници, които само чакат да ги погледнат накриво, за да пропеят, подземният свят вече е пълен с шутове...

Бюисон спокойно се отправя към касата, взема един жетон и влиза в телефонната кабина. След по-малко от две минути се връща. По бледото му лице и суровия поглед Изпъчения разбира, че е станала нова неприятност. Бюисон сядва до него, поръчва два коняка и изчаква да им ги донесат, преди да проговори:

— Хотелът не отговаря — промърморва той, отпивайки от коняка. — Станало е по-бързо, отколкото очаквах!

Накрая Бюисон допива чашата си на един дъх. Все така спокоен и трезв, той чувства как полицията затяга все повече обръча си около него. Но не е склонен да им се даде без борба.

— Утре тук по същото време — нарежда той. — Донеси ми патлак и граната. Чао.

— Къде ще идеш, Емил?

— Не се безпокой! До утре.

38.

На 3 август 1949 близо до Кан четирима злосторници са задигнали от „Ла Бегюм“ скъпоценности за двеста милиона, сред които и прочутата Маркиза — един диамант колкото камъче. Полицията е разтърсвана от силни гърчове.

Марсилските полицаи затъват, а доносниците, подмамани от наградата, обявена от семейство Лойд, бълват сведения и насъскват ченгетата един срещу друг. Генералният директор на Държавна сигурност е побеснял от това, което той счита за некомпетентност, и взема съответни мерки. На мястото на южняка Валантен идва севернякът Албер Биже и оглавява Следствената полиция, дивизионният комисар Спотти, приятел на големия шеф, е преместен от Бордо и става началник на Дебелия, който изпълняваше досега длъжността началник-отдел. Моята група също не излиза суха от водата. Тя е разформирана, реорганизирана под съкратеното название ГББ, което означава „Група за борба с бандитизма“. Разбира се, аз оставам в отдела на Дебелия, но сега мои партньори са един широкоплещест добродушен комисар — Шарл Жийар, и един мършав колега — Морис Урс от Ним, който се дразни от акцента на парижани. На Идоан и Поаре са възложени други задачи.

Дебелия е станал по-нисък от тревата. Той мрачно чака в кабинета си Спотти да благоволи да го извика, за да го уведоми за текущите дела. Студената война е в ход — общуваме чрез бележки. Петият, етаж, който по-рано беше като пазар, сега прилича на катедрала, там безшумно се плъзгат сенките на служителите. Дебнем се един друг. Само от време на време гръмовитият глас на Поаре, който не може да преживее отстраняването си от групата, отеква по коридора между безнадеждно затворените врати.

— Това е бърлога на тъпанари! — крещи той. — Ако продължава така, ще се преместя в градската полиция!

Добре че съществува Виктор. Когато с Дебелия се срещнем в „Дьо Марш“, можем да разговаряме, без да се боим от някое

любопитно ухо. Една януарска вечер Дебелия си излива душата пред чаша мастика:

— Какво ще стане с нас, Борниш? — въздъхва той. — Нашивките ми на дивизионен комисар няма да ги бъде, докато Спотти е тук. Да можехме да направим нещо...

— Какво, шефе?

— Знам ли? Няма ли някое залежало дело, което да вдигне шум?

— Бюисон ли?

Дебелия безпомощно вдига рамене.

— Ох, Бюисон — казва той с огорчение, — вече не вярвам, че ще го хванем. С вързани ръце сме, драги. Късметът избяга от нас в Бри сюр Марн. А новата група, зарежи я! Жийар е добър в делата, но не обича да се рови. Урс е отличен полицаи, само че идва от Юга и не познава никого в Париж. Колкото до мен, аз съм прикован за бюрото, само да мръдна и на гърба ми ще се стовари някоя гнусотия или пък Спотти ще ни отмъкне някое чудесно дело. Сега не е моментът.

— А Матийо, шефе?

— Какво Матийо?

— Матийо Нантчанина. Ако предпочитате Матийо Робийар. Да го включим ли в играта?

Виктор Маршети се приближава усмихнат и весел с бутилка мастика в ръка.

— Аз черпя, деца. Как е?

Той ни налива по една чаша, после с лявата ръка приближава към нас каната с вода.

— Добре — отвърщам аз и капвам няколко капки вода в чашата на Дебелия, който предпочита мастиката неразредена, — точно говорехме за Орсети. Какво става с него, нещо изчезна напоследък. Да не е болен?

Виктор се прокашлюва и отмята перчема си с рязко движение.

— Не, не вярвам — казва той, — малкият не се е обаждал от доста време. Не зная защо. Извинете, трябва да си довърша играта.

Той отново се усмихва, но ми се струва, че някак пресилено. Виктор бавно се отправя към масата, където двама журналисти играят на 421. Дебелия също е забелязал смущението на корсиканеца.

— Видяхте ли? Изглежда, не му е приятно да говорим за Жано. Питам се какво ли е станало между тях... Е, значи искате да включите Робийар в играта, така ли?

— Да. Но не срещу нас, а с нас.

— Как така с нас?

Посвещавам Дебелия в плана, който замислям от няколко дни.

Идеята ме осени съвсем неочаквано, когато, препасал престилката, бършех чиниите, които ми подаваше Марлиз. Прекарвайки вяло кърпата по тях, мислех за Бюисон, чиито партньори постепенно изчезваха било поради насилствена смърт, или защото полицията ставаше по-безкомпромисна и ги изваждаше от играта.

Сред старите му съучастници единствено Франсис Кайо заслужаваше внимание. От бягството на Емил насам той беше най-верният му помощник. Участваше в обирите, споделяше квартирите му. Съпътстваше Бюисон в хотел „Арбоа“, в Ботаническата градина, във Виньо, в Булон. Беше се борил яростно с ченгетата, за да успее Емил да се измъкне. Когато го хванаха, не проговори въпреки побоя. Наистина се държеше като сигурен човек и Емил вероятно беше оценил това. За миг се замислих за Декер. Но той отпадна поради признанията си за убийството на Рюсак. Колкото повече мислех, толкова повече растеше увереността ми, че Кайо е в основата на всичко. Убеден бях, че връзката му с Бюисон не е прекъсната. Дискретно поразпитах надзирателите в „Санте“ и научих, че той най-редовно получава колети с храна без подател.

Марлиз ме попита:

— За какво мислиш, скъпи?

— За Кайо. Знаеш ли, ако мога да се напъхам в пандиза за месец-два, и то в килията на Кайо, и да го предразположа към откровение, той ще се разприказва, сигурен съм, и накрая ще науча къде се крие Бюисон.

Марлиз вдига очи към тавана и ми отвърща спокойно:

— Говориш глупости, Роже, как се виждаш ти, ченгето, в килията на Кайо? Ако искаш да знаеш, за такава работа е нужен престъпник. И то изпечен престъпник, който познава добре бандата и ще се съгласи да работи за теб.

Марлиз често ми идва на помощ в трудни мигове. Оставих чинията, която бършех, погледнах я в очите и се провикнах:

— Права си! Знам кое момче ми трябва. Робийар. Какво ще кажеш?

— Мисля, че трябва да го хванеш здраво.

— Робийар е приятел на Жирие. Мога да го окошаря за съучастничество в обира на Фабриката за муниции. Заради скъпоценностите от „Ла Бегюм“ нямах време да се заема с него, той наскоро излезе от дранголника. Сигурно няма да му се иска да се върне там.

— Това ли е всичко, с което можеш да го притиснеш?

— Не. Научих от Поаре, който с всеки изминат ден все повече ме удивлява, че е търсен от Руанската следствена полиция за обир в Етрьота със съучастници, преоблечени като полицаи. Поаре бил дежурен, когато се получило съобщението, и ми го предаде. За да притисна Матийо, както казваш ти, имам всичко необходимо. И нещо повече. Дирекцията на „Банк Регионал д’Есконт е дьо Депо“ наскоро обяви публично, че дава награда от един милион франка на този, който помогне да се арестуват извършителите на обира. Тъй като шансът, че дребният черноок мъж, стрелял по инкасаторите, е Бюисон, е 99 на сто, Робийар може и да се изкуши. Как ти се струва?

Дебелия ме изслуша замислено, анализирайки плановете ми, докато му говоря.

— Идеята ви не е лоша, Борниш — изрича той. — А ако нашата служба прибави и награда от петстотин хиляди франка, той може да склони. Утре пак ще поговорим.

Излизаме от „Дьо Марш“, възвърнали вярата си в бъдещето, точно както преди две години, когато се надявах да арестувам Бюисон в квартирата на улица „Биша“.

На другия ден научавам, че Спотти, Дебелия и Жийар са в Марсилия, където колегите ни най-после, са арестували трима от извършителите на обира в „Ла Бегюм“.

Чувствам се засегнат, защото ми се искаше и аз да съм там. Но това пътуване беше само за шефове, а не за каторжници, каквито са инспекторите.

След два дни самият Спотти ми се обаждат от Епископството:

— Борниш — казва той, — липсва четвъртият. Той е в Париж и ни е нужен незабавно.

Заповедта си е заповед — арестувам четвъртия и Урс го закарва в Марсилия. Едва-що е пристигнал в полицията, и Спотти отново звъни:

— Борниш, липсва доносникът, съобщил за обира. Трябва ни незабавно.

Заедно с Берил, един колега от другата група, започваме да издирваме новия непознат. Откриваме го чрез жена му в Елзас. Страсбургската следствена полиция го призовава и доносникът на свой ред пътува за Марсилия.

След два дни, когато всички вестници превъзнасят полицията, в слушалката отеква гласът на Дебелия:

— Борниш, надявам се, че не сте забравили за Матийо?

Не, не съм забравил. Напротив, мисля само за него. Открих квартирата му в Жоанвил льо Пон и научих, че жена му е тежко болна. Спотаен край сградата, в която живее, разпитах лекуващия ѝ лекар:

— Полиция, докторе. Сериозно ли е?

— Левкемия.

Докторът наруши професионалната тайна, но на мен ми е все тая — печеля още един коз в играта.

За съжаление делото за обира в „Ла Бегюм“ се възобновява. Като по чудо марсилската полиция намира в самия двор на Епископството, до едно дърво пакет с бижута, оставен от неизвестна ръка. Но прочутата Маркиза, която сама по себе си струва повече от шейсет милиона, липсва. Застрахователните агенти се тревожат и вълнуват. Тогава Дебелия се обръща към мен:

— Липсва маркизата, Борниш.

— Какво искате да направя?

— Да я откриете.

На 7 март откривам Маркизата. Журналистите са извикани на улица „Сосе“ и Дебелия ликува, отмъстил си е на Спотти.

— А сега към Бюисон! — заповядва той.

На другия ден Матийо Робийар е в кабинета ми.

39.

С приветливата си външност и изисканите си обноски Нантчанина лесно може да се движи в най-различни среди. Той е това, което наричат хубаво момче, и мимо волята си усещам мъничко завист.

Престоят в затвора не се е отразил на аристократичния му вид. Той е такъв, какъвто го видях за пръв път в бар „Фавар“ преди осем месеца — рус, синеок, здравеняк.

Той влиза в кабинета ми предпазливо, оглежда ме внимателно, сигурно се пита къде ли сме се срещали. Готов е да се държи твърдо, но въпреки това първият ми въпрос го обърква:

— Е, Матийо, добра кола ли е БМВ-то?

Робийар ме поглежда смаяно. Същата сутрин в дома му са нахлули двама навъсени полицаи, обърнали са всичко наопаки, отвели са го на улица „Сосе“, набутали са го в една килия, в която е престоял три часа, преди това са му взели колана, връзките за обувки и вратовръзката, а аз, вместо да го разпитвам, говоря за коли! Сигурен е, че ми хлопа дъската.

Ставам, заобикалям масата и яхвам един стол до него.

— Успокой се, Матийо — казвам, — не съм те извикал да говорим за скоростите на колите, макар че ти постигна голям успех, когато отиде да вземеш приятеля си Жирие от Пон л’Евек — дишането му се ускорява. — Не искам да ти напомням и за превишената скорост, когато тръгна от бар „Фавар“, от „Терминюс“ при Порт дьо Венсен или от хотел „Оазо“ в Бри сюр Марн. Бях там, зная, че караш лудо. Няма да възхвалявам шофьорските ти качества при обира с преоблечените полицаи в Етрьота, руанските колеги, които водят следствието, ми разказаха надълго и нашироко как вземаш завоите на две колела! Нямам намерение да ти доказвам и че полицаите не са чак толкова смахнати, колкото изглеждат, интересува ме залавянето на Емил Бюисон. И мисля, че ако се разберем с теб, ще успеем.

Свършвам тирадата си, а Робийар ме изслушва, без да трепне. Единствено това, че преглъща, ми показва, че стрелите са попаднали право в целта.

— Не ви разбирам — изрича той накрая. — Аз не познавам Бюисон. Никога не съм чувал за него, наистина не зная защо...

Изваждам цигара от джоба си, запалвам я, дръпвам леко и изпускам синкавия дим, който спираловидно се издига към тавана.

— Говориш глупости, Матийо!

Той е все така слисан:

— Честна дума, инспекторе.

— Не ме размивай с твоята честна дума. Знаеш, че всички имаме само една и ако вземеш да я прахосваш за щяло и нещяло, ще престана да ти вярвам. Значи така, не познаваш Бюисон?

Робийар кимва утвърдително. Продължавам:

— Следователно не си работил с него при обира на фургона на „Креди Лионе“?

Той ме поглежда смаяно и с прикрито задоволство установявам, че вода с още една точка. Продължавам нататък:

— Престани да ме премяташ, Матийо. Държа достатъчно козове и ще те окошаря като едното нищо, и то за дълго. Всичко, което ти казвам, е проверено, премерено и изпитано до съвършенство. Досега не съм го използвал против теб, защото си имах по-важна работа. Но сега ми трябва Бюисон. Точка по въпроса. Ти ще си решиш.

Ставам от стола и вземам от масата досието на Робийар. Преструвам се, че го преглеждам, после вдигам глава.

— Е, и?

— Нищо. Не познавам Бюисон, не зная къде се крие, а дори и да знаех, не разчитайте да го изпея. Аз не съм боклук.

— Лъжеш — казвам спокойно аз, — но то си е твоя работа. На този свят трябва да умееш да си понасяш последствията.

В този миг забелязвам, че по лицето на Робийар — се стича пот, но не съм в състояние да преценя дали това е от страх, или просто в кабинета е много задушно. Оставям досието на масата.

— Преди малко ти изброих между другото обвиненията, предявени против теб. Освен това имам и заповед за арестуването ти заради обира в Етрюта. Значи мога да те закопая още сега.

— Както искате, инспекторе — отвърща Матийо, който е възвърнал самообладанието си. — Заплахите ви няма да ме стреснат. Е, в дранголника може и да не е много весело, но аз съм свикнал! Един добър лаладжия винаги може да те измъкне. Предпочитам да се върна

там, отколкото да стана мръсник. Много неща мога да понеса в този живот, мога да простя много прегрешения на приятелите си, но не и доносничеството. Аз съм престъпник, господин Борниш, а не убиец. Но ако някой ме предаде, мисля, че ще удуша това приятелче със собствените си ръце, и то с диво удоволствие.

Изслушвам Робийар, без да го прекъсна. Ясно ми е, че това е истинското му верую. И все пак той трябва да работи за мен. На каквато и да е цена. Дори ако трябва да се отвратя от себе си.

— Добре — казвам аз спокойно, — няма да настоявам, Матийо. Познавам прочутия закон на мълчанието, макар че в престъпния свят, в който се движиш, за него много говорят, но рядко го спазват.

Както си играя с една монета, която подхвърлям в ръка, добавям любезно, без да го погледна:

— Матийо, правиш грешка, че се инатиш. Забравяш, че има още нещо.

— Ами! И какво?

— Нещо много важно, Матийо, много важно за теб.

Той се усмихва подигравателно.

— Наистина, инспекторе, не мога да се сетя.

Зная, че сега е моментът, в който трябва да се държа като мръсник. Точно сега трябва да нанесе решителния морален удар, да изтрия от лицето му самодоволната усмивка, да постъпя като негодник, чието алиби е безопасността на обществото.

— Жена ти, Матийо.

— Какво жена ми? — отвръща той, смръщил вежди.

— Жена ти. Ако те изпратя в пандиза, вече няма да я видиш. Зная, че е болна, тежко болна. Рискуваш да влезеш за шест години, твърдо. Мислиш ли, че като те пуснат, тя ще бъде жива? И ще те чака?

Вдигам глава. Погледът ми среща неговия. В очите му се четат такава омраза и презрение към мен, че изпитвам ужасен срам.

— Това, което правите, е гадно.

Гласът на Робийар е дрезгав. Юмруците му са свити. Усещам, че е готов да се нахвърли върху мен, но се сдържа. Той знае, че казвам истината. Разкъсва се между отвращението си към полицията, с която трябва да се съюзи, и любовта към тази жена, чиито дни са преброени, освен ако не стане чудо.

Никак не е трудно да отгатна хода на мислите му. Натрупал съм достатъчно опит що се отнася до психологията на престъпниците. Той и аз принадлежим към два свята, които се борят от векове насам и непрекъснато са във война — два свята, противопоставени от своите закони, морал, хитрости, опасности.

Поглеждам Робийар, чието лице е разкривено от яд и безпокойство. И му нанасям последния удар.

— Помисли, че ако влезеш в пандиза, тя ще остане сама точно когато ще има нужда повече от всякога да си до нея. Помисли, че тя няма да може да ти помага, да те посещава, помисли...

— Престанете!

Тонът на Робийар е остър. Очите ни отново се срещат и аз разбирам, че съм спечелил. Неговото последно сражение, за да спаси честта си, е приключило.

— Какво искате от мен? — пита той.

— Казах ти — Бюисон. Това означава на първо място свобода и опрощаване на греховете ти, ще заключа в чекмеджето заповедта за арестуването ти, издадена от съдия-следователя в Етрьота, и ще се споразумея с него. Второ — пари. Банката в Шампини дава награда от един милион на този, който помогне за залавянето на крадците. Тази сума ще ти влезе в джоба. Освен това Дома ще ти брой петстотин хиляди франка за помощта. Общо сто бона и половина, с тях ще успееш да намериш добри лекари за жена си. Струва си труда, нали?

Той мълчи с наведена глава. Аз мазно продължавам:

— Е, да или не?

— Да — промълвява той.

Преструвам се, че сме се разбрали:

— Видя ли? Знаех си, че в края на краищата ще се споразумеем.

Той ме поглежда право в очите:

— Слушайте — казва той, — спестете ми коментара и ми кажете какво трябва да направя.

— Много просто, ще влезеш в пандиза.

— Какво?! — изрича той втрещен.

— Не се горещи и ме остави да ти обясня. Ще те вкарам в „Санте“ и там ще се постарая да се сприятелиш с някой си Франсис Кайо. Познаваш ли го?

— Съвсем не.

— Е, добре. Ще се запознаете. Ще му станеш близък приятел, негов довереник. Сигурен съм, че макар да е в дранголника, Кайо знае как да се свърже с Бюисон. Трябва да разбереш къде е той. Щом узнаеш това, ще те измъкна. Съгласен ли си?

Нантчанина не отговаря и излиза от кабинета ми сломен. Никога не съм изпитвал такава погнуса от самия себе си.

Всичко е готово. Два дни по-късно, с вързопче в ръка, Матийо влиза в „Санте“ с присъда за укривателство на злосторници по делото на Фабриката за муниции.

Директорът на затвора е уведомен за случая, получил съм поддръжката на съдия-следователя и Прокуратурата. Залавянето на Бюисон си струва някои нарушения на правилника.

Оставям Матийо в регистратурата на затвора. Той прекрива железната порта, без да се обръща, и изчезва, съпроводен от един пазач, към отделението на затворниците, поставени под строго наблюдение.

Сега вече ми остава надеждата, че Нантчанина ще изиграе добре ролята си.

40.

По време на разходката Франсис Кайо веднага забелязва новия питомец, който обикаля в кръга последен, на двайсетина метра зад него. Когато се изравняват, Франсис му подсвирва лекичко, а тъмничарят се преструва, че не е чул нищо. Но Матийо загрява веднага. Той бързо вдига цигарата, хвърлена от Франсис, благодари му с кимване и пъхва голоаза в джоба на палтото си. След това продължава да се върти в кръга.

Едва в килията си Матийо изгърсва тютюна, в който е скрита бележка:

„Говорено ми е за теб. Утре се вмъкни зад мен.“

На другия ден редицата на затворниците отново тръгва. Матийо ловко се намества зад Кайо. Докато се разхождат, Франсис прошепва:

— Имаш ли новини от малкия?

„Малкия“ е Бюисон. Но Матийо се прави, че не знае.

— Не познавам такъв.

Смаяният Франсис едва не се спъва.

— Емил — прошепва той.

— Не познавам никакъв Емил — упорства Матийо.

— По дяволите, ама ти познаваш Бюисон, нали?

— Не познавам никакъв Бюисон — отсича властно Матийо. —
Всъщност какво точно искаш?

Франсис продължава разходката си. Не може да се каже, че поведението на Матийо не му харесва. Той става настоятелен:

— Глупаво е, защото бих искал да разбера как е. Изглежда, приятелите му Болек и Жоайо са прибрани...

— Тогава питай тях и не ми досаждай — отсича Матийо.

Той е доволен. Изиграл си е ролята съвсем естествено. Разходката продължава, а Франсис временно се примирява.

Нантчанина не е от бърбривите, а съдейки по погледа му, човек няма сметка да му досажда. Дори и в пандиза.

След разходката Матийо се прибира в килията си. Откакто е в затвора, са изминали петнайсет дни и вече му се струва, че времето тече много бавно. Само веднъж са го викали при следователя, за да му връчат обвинителния акт. И оттогава — нищо. С нарастващо безпокойство той се пита какво става с жена му, дали тя ще издържи. Чува се превъртане на ключ в ключалката.

— Свиждане — обявява пазачът.

Матийо подскача изненадан, защото не очаква никакво посещение. Той се повлича подир тъмничаря, излиза на кръглата площадка и стига до стаята за среща с адвокатите. Там го очакват двама мъже с шлифери, единият — грамаден, с бебешко лице, другият — сбръчкан, с буйни сиви коси, ченгета. Идват по делото Етръота. Матийо смръщен влиза в стаята за свиждане, докато надзирателят снове из коридора.

Матийо се обърква. Какво става с обещанията, които му дадоха? Ако каже, че е свързан със службите за сигурност, инспекторите несъмнено ще омекнат и делото Етръота ще бъде приключено, но ще научат, че е доносник. Ако замълчи, ще го обвинят и преместят в Нормандия. В какви мръсотии се забърка само! За да спечели време, Матийо промърморва:

— Ще говоря само в присъствие на адвоката си.

— Какво каза? — пита дебелия инспектор, смръщил вежди.

— Казах, че ще говоря само пред адвоката си.

— Ама какво ти става бе, момче?

— Всичко е наред. Нямам какво да ви кажа, точка по въпроса.

— Вместо точка, ще получиш един по мутрата, боклук такъв — избоботва дебелият инспектор с вдигната ръка.

Робийар отскача назад.

— Какво?

— Да, боклук си — повтаря великанът, пристъпвайки към него, — ще ти смъкна кожата, ако не проговориш!

От обида стомахът на Матийо се свива. Той пребледнява. Обхванат от ярост, обръща масата, на която полицаите са поставили

пищещата машина. Вдига един стол, размахва го и заплашва:

— Само се опитай да ме удариш, бъчво такава, опитай и ще видиш...

Надзирателят е видял сцената. Той бързо отключва вратата, а Матийо с пяна на устата продължава да крещи:

— Ти си боклук! Скапано ченге...

Кипящ от злоба, Нантчанина е върнат в килията си.

Другият, който кипи, е Поаре, когато ми описва сцената в стаята за свиждане. Не мога да се сдържа да не се изсмея:

— Значи те е нарекъл скапано ченге, теб, шампиона по свободна борба?

Поаре опулва очи и размахва ръце като боздугани:

— Да, мен. И ако не бях на служба, повярвай, щях да му размажа мутрата на твоя Матийо! Фраснах стъклото на часовника си, докато събирах хартиите, които беше разпилял по земята. Има късмет, че го върнаха в пандиза!

След обяд Нантчанина се явява при директора на затвора, съпроводен от две фуражки:

— Твърда глава си, така ли, Робийар? — избоботва той, без да го погледне. — Петнайсет дни карцер.

Наказанието изглежда тежко за Матийо, който със завивка под мишница се запътва към карцера. Новината за бунта му е обиколила килиите на опасните и те единодушно одобряват поведението му.

След като изтърпява наказанието си, Матийо напуска карцера и научава, че по заповед на директора е преместен в друга килия. Слагат го до килията на Кайо с надпис: „Опасен“ на вратата.

Двамата мъже започват да разговарят по тръбата за парното. Това не е най-съвършеният начин, то е добро средство, което им дава възможност да се опознаят и приятелят. Те разговарят за жените си и никога за Емил. Матийо предпазливо чака Франсис да се разкрие, но знае, че е спечелил доверието му.

Изминали са двамайсест дни. Заместник-директорът на затвора ме държи в течение за поведението на Робийар, който става все по-агресивен към пазачите. Той тероризира затворниците и заплашва с гладна стачка, ако веднага не го призоват пред съда. Само съседът му по килия Франсис Кайо сякаш има малко влияние над него. Ето защо заместник-директорът го извиква в кабинета си.

— Кайо, според това, което ми докладваха, вие май се разбирате с Робийар?

— Аз ли, господин директор? — отвърща Кайо, мачкайки каскета си.

— Да, вие. Не ви го вменявам като вина. Ето какво: мислите ли, че Робийар ще се поукроти, ако го сложа във вашата килия?

— Не зная, господин директор.

— Ще опитаме, Кайо, и ако не върви, съобщете ми.

— Добре, господин директор.

Още на следващия ден Робийар е преместен в килията на Кайо. Той дори не се е надявал на това.

41.

Изведнъж се появява нова следа.

Докато разговарям със съдия-следователя, който също ме държи в течение за подвизите на Матийо Робийар, на вратата се почуква. Появява се моят колега Сол от Първа подвижна бригада, където навремето започнах работа. Дошъл е за разрешително за временно извеждане от затвора на Анри Болек. И двамата се радваме да се видим и отиваме да пийнем по чашка в „Брасри дю Пале“. И там научавам, че Анри Болек, Бретонеца, вече е извеждан многократно от затвора и е на път да даде на комисаря Дьони, шефа на Сол, ценни сведения за възможните квартири на Бюисон.

— Разбираш ли — казва Сол с усмивка, — Бретонеца е луд по жена си. И ние му разрешаваме да се среща с нея. Трогателно, нали? Обещахме му, че ще му позволим и да я оправи, ако ни помогне да спипаме Бюисон.

Познавам добре комисаря Дьони. Работех с него в Първа бригада и имах възможността да оценя професионалните му качества, вежливостта и човечността му. Той е опасен съперник. Принадлежим на една и съща полиция, но ще се наложи да подложим крак и на него. Предпочитах да се засека с друг комисар!

Докато докладвам на Дебелия, той помръква. Още веднъж се приближаваме към целта и за кой ли път някой друг екип разбива плана ни на пух и прах.

— Като че не ни стигаше ПП! — възмущава се Дебелия. — Слушайте, Борниш, трябва да измъкнете Болек от пандиза и да го заведете да оправи жена си. Незабавно!

Поглеждам го смаяно, но Дебелия говори сериозно.

— Къде, шефе? В моя кабинет ли? — питам аз.

— Щом искате, Борниш, където щете. Все ми е тая!

Разбира се, на Дебелия не му пука, не той поема рисковете. Размислям. В кабинета ми е изключено, в хотел — също, Болек може да избяга. Тогава къде? Ами у тях в Кламар, разбира се, в семейното огнище. Ще взема необходимите мерки.

Е, аз наистина върша всичко в този занаят, сега ще стана и сводник.

Когато на следващия ден се появявам в Съдебната палата, за да искам разрешително за извеждане от затвора, очите на съдия-следователя заблестяват зад очилата му:

— Този Болек трябва да е златна мина. Всички се борите за него.

Въздържам се да го опровергая. Заедно с Поаре, когото съм взел за подкрепление, и с Морис Урс тръгваме към Кламар.

Семейство Болек живее в двуетажна къща, на алея „Матре“. Мирей, стройна двацет и осем годишна бретонка, руса, със зелени очи, ни посреща смутено и избухва в плач още щом вижда мъжа си в белезници, прикачен за китката на Поаре.

За да ги оставим да се срещнат насаме, използваме като повод обиска.

Той, разбира се, е съвсем повърхностен, още повече колегите ни от ПП са минали отгук преди нас. Оглеждаме къщата. На първия етаж стаята не е много подходяща за любовни срещи — прозорецът ѝ е много близо до ламаринения покрив на навеса. Но на втория етаж помещението, което има само един вход и лесно може да се наблюдава от площадката, ми се струва подходящо, макар че няма легло. Болек е застанал пред мен и гледа ласкаво жена си с единственото си око.

— Освободи му ръката — казвам на Поаре.

Той непохватно започва да рови в джоба си за ключа от белезниците, не може да го намери, пъшка и накрая го открива, закачен на връзката ключове. Превърта го и белезниците се отварят.

— Целунете се — казвам на Болек, — давам ви десет минути. И без гадни номера, наблюдаваме прозореца.

Вкарвам Болек и жена му в стаята, затварям вратата отвън и оставам заедно с Поаре на площадката.

След два часа отвеждам Болек обратно в затвора. Не му задавам никакви въпроси, но когато влизаме в канцеларията, той ме дръпва настрана.

— Благодаря, инспекторе, много сте готин — казва той. — Слушайте, Бюисон е у госпожа Русо в Париж на кей „Луи Блерио“ 168.

Самият аз го заведох там на 30 март. Внимавайте, носи у себе си граната, за да се взриви заедно с полицаия, който ще го спипа.

Привечер с Дебелия тръгваме по кея „Луи Блерио“, на две крачки от надлеза Отъой.

— Трябваше да се облека в шофьорски дрехи — казвам на Дебелия, — нямаше да ме забележат.

Той не отговаря. Чувствам, че е нервен, несъмнено няма търпение да застане лице в лице с Бюисон. Тръгва покрай сградата в една посока, аз — в друга, и двамата се поглеждаме от време на време. Когато се озоваваме на надлеза, за да обменим впечатленията си, аз си мисля, че Дебелия ще каже, че не е забелязал нищо, както и аз. Точно обратното.

— Виждате ли, Борниш, безпокоя се да не изтървем Бюисон. Зная от вчера, че съм в списъка на предложените за повишение.

— Моите поздравления, шефе. Хубава новина, нали?

— Може и така да е. Аз съм осми, а местата са само седем.

— Така ли?

— Генералният директор го прави нарочно, разбира се. Избутал е напред тези, които се накиснаха с издирване на сътрудници на германците.

— Така ли мислите, шефе? — казвам аз.

— Точно така — продължава Дебелия, — по-добре да се бях заел с политика. Това е скандално!

Кимвам с глава. Но дълбоко в себе си мисля, че аз не фигурирам в списъка за повишение и никога няма да вляза в него, освен ако не направя някой бляскав удар. Впрочем Дебелия ми го е казал, от три години ме маме с две захарчета: „Ако заловите Бюисон“, „Ако заловите Жирие!“

Истината е, че досега Бюисон ме държи в шах. Но списъците за моето повишение излизат през юни, а дотогава...

Портиерката на сградата ми отваря, без да махне веригата. Тя ме взема за рекламен агент, а в тази къща е забранено влизането на рекламни агенти и амбулантни търговци. Този надпис виси на входа, точно над телефонния номер на дежурната полиция, очевидно за да прави впечатление. Дебелия ме чака отвън. Изваждам полицейската си

значка — портиерката познава госпожа Русо, познава и любезния ѝ наемател — дребен мъж с големи черни очи, облечен изискано, с шапка с периферия, който често носи една черна чанта.

— Той е нотариус — прошепва тя. — Понякога му се налага да пътува в провинцията по работа. Напусна къщата онзи ден. Сигурно му се е случило нещо лошо, защото малко след това пристигна полицията.

Полицията ли!

Докато се качвам с асансьора, си мисля, че Болек трябва да се е разприказвал и пред колегите ми, дал им е същите сведения, след като са го срещнали с жена му. Кой знае колко чука той мръсник сега!

Когато звънвам на вратата, госпожа Русо е сама. Дребничка, с остро хитро носле и бели коси, тя ми разказва, че г-н Люсиен ѝ е бил наемател за петнайсет дни. Открила го чрез обявление, апартаментът ѝ бил твърде голям за сама жена. Не знаела кой е дребният мъж до момента, в който полицаите от Първа бригада пристигнали при нея и открили върху шкафа в стаята му гранатата. Оттогава ни вест, ни кост. Но господин Люсиен бил много възпитан и преди да си замине, ѝ оставил в плик парите за наема до края на месеца.

Излизам от сградата едновременно разочарован и удовлетворен. Разочарован съм, защото Бюисон отново се е изпарил, а удовлетворен, защото следата, дадена, от Болек, няма да доведе съперниците ни доникъде. Отсега нататък за мен има значение само следата на Матийо.

И аз единствен зная за съществуването ѝ.

42.

— Боже мой, защo се мотае?

Свит в ситроена на Монтюир, новия шофьор на групата ни, Дебелия не сдържа нетърпението си. Часът е девет вечерта. Вече два часа чакаме на ъгъла на улиците „Санте“ и „Жан Долан“ да освободят Робийар, както ни съобщи съдия-следователят. Няколко души прекрчиха прага на затвора един след друг. Едните се втурнаха към роднини или приятели, които ги чакаха, други влязоха право в отсрещното кафене „А ла Бон Санте“. Робийар трябваше да бъде освободен в деветнайсет часа, но все още го няма никакъв.

— Дано не са му връчили още някой обвинителен акт — процежда Дебелия. — Само това липсва.

Аз също съм неспокоен. Само Монтюир стои отпуснат, безразличен към нашите тревоги. Минава още половин час, аз пуша цигара след цигара.

Възклицанието на Дебелия стряска нашия шофьор. Пред вратата на затвора, с вързоп в ръка, се появява Робийар, който се губи в измачкания си костюм. Той се подвоумява накъде да тръгне и накрая се насочва към нашата кола. Щом се приближава, аз свалям стъклото:

— Псст!

Робийар забавя крачка. Изведнъж ме познава, обръща се, оглежда се наоколо, после влиза в колата и сядна на предната седалка. Едва-що е затворил вратата, и Монтюир потегля.

— Е?

Въпроса задава Дебелия, без да губи време да се запознава с Робийар. Представям ги един на друг. Колата лети по булевард „Араго“, заобикаля „Данфер-Рошро“ и ето ни на авеню „Мен“.

Облакътен на облегалката, Матийо се обръща към мен:

— Франсис не знае къде живее Емил, но неговият зет, Изпъчения, е в непрекъснатата връзка с Бюисон. Нося бележка за него.

— Наистина ли?

— Да.

Едва сдържам нетърпението си.

— Покажи я.

— Не мога. Зашита е в рамото на сакото ми. Утре трябва да я занеса на Изпъчения. Мисля, че номерът ще мине.

— Трябва да мине — отвърщам аз, — най-тежкото свърши. Остава да разберем дали Бюисон ще се появи.

Колата на Монтюир ни оставя на улица „Сосе“. Порталът е затворен и когато минаваме през пропусака в този късен час, полицаите ни оглеждат учудено.

Качваме се в моя кабинет. За няколко секунди разпаряме лявото рамо на сакото и намираме едно четириъгълно, грижливо сгънато листче. Почеркът на Кайо е странен, наклонен отдясно наляво, бележката гъмжи от правописни грешки. В подписа, който е съвършено четлив, двете л-та са съвсем успоредни^[1].

„Драги Емил, приятелят, който ти припоръчвам, е сигорен, дури много сигорен. Прицинил съм го, можеш да му имаш доверие. Внимавай с бретонеца Рибо, ченгетата го измъкват няколко пъти.

Целувки. Франсис Кайо.“

Това е всичко. Но под подписа се мъдри едно кръгче с точка в средата, оградено от две окръжности. Също като мишена. Матийо се усмихва, когато вижда, как смръщвам вежди.

— Това им е отличителният знак. Така Емил ще е сигурен, че наистина Франсис е писал бележката.

Това писъмце трябваше да се преснима, но лабораторията не отговаря. Най-важното е да го върнем в рамото на сакото и да го зашием.

И така, под мъждивата светлина в кабинета, в единайсет часа вечерта, Матийо Робийар седи на ръба на масата с увиснал във въздуха крак и старателно пришива ръкава с конеца, който е извадил и вдянал в иглата, забодена на ревера му. Конецът е малко късичък, но Матийо обещава да не прави резки движения.

— Хайде да отидем да вечеряме някъде — предлага Дебелия.

Матийо предпочита да се прибере вкъщи, можем да го разберем. Хапваме набързо на гара Сен Лазар и ситроенът потегля към Жоанвил

льо Пон. Прекосява Венсенската гора с рекордна скорост. Когато приближаваме дома му, Матийо ми съобщава:

— Утре на обяд имам среща с Изпъчения в кафене „Пти Сен Дьони“. Можем да се видим в два часа, става ли?

— Да, но къде?

— Не зная. Може би на „Републик“, в кафене „Термометр“?

За кой ли път сънят бяга от мен.

В снощния си, но вече грижливо изгладен морско син костюм, току-що избръснат и сресан, Матийо е неузнаваем, когато точно в дванайсет влиза в кафене „Пти Сен Дьони“. БМВ-то му е паркирано на Порт Сен Дьони.

Аз вече съм там, спотаен под свода на една порутена сграда, не можах да устоя на изкушението. Изпъчения го чака на една маса в дъното на салона, пред чаша червено вино, косите му са гладко сресани назад, разделени с безупречен път по средата. Слънцето блести в стъклата и не ми позволява да видя ясно какво става вътре, но в дванайсет и половина двамата мъже излизат, отправят се към БМВ-то и потеглят нанякъде. Остава ми само да чакам часа на срещата ни. Скитам се из квартала и не усещам никакъв глад.

Когато Матийо се появява в „Термометр“, вече минава петнайсет часа. Докато го чаках, на няколко пъти се обаждах в службата, за да разбера дали не е звънял на Дебелия. Но единственият резултат от телефонните ми обаждания беше, че шефът се изнерви още повече.

— Ще видите — предричаше той, — ще ни прекарат. Тоя Матийо ще се изниже и ще си останем с пръст в уста.

Счетох за по-разумно да не му отговарям и да чакам. Когато Матийо пристига, лицето му е свежо, като на човек, който си е хапнал добре.

— Гадно е това, което върша — казва той и сяда. — Изпъчения ме покани у тях да хапнем. Снимката На Емил стои на бюфета под стъклото, със стръкче изсушено цвете в единия ъгъл.

— Без сантименталности — отвърщам аз. — Самият той не се поддава на чувства. Е, и?

— Разпрахме рамото на сакото и Изпъчения прочете бележката. Каза, че ще събщи за нея, да му оставя телефона си и после

заговорихме за други неща. Те наистина са едни нещастници.

— Ще го имаме предвид — казвам аз. — А ти кой номер им остави?

— На бистрото близо до вкъщи. Посъветвах Изпъчения да внимава. Всъщност ще ми трябва малко сухо, защото с тази болест на жена ми и разходите за доктора съм изтънял страхотно, нали разбирате...

Обещавам му да говоря с Дебелия, защото въпреки желанието си да му стана симпатичен, особено в този момент, нямам пукната пара. В края на май сме, а заплатата ми е, меко казано, начената.

— Обади ми се утре — казвам, — ще ти уредя въпроса.

Гледам след Робийар. Освен че ме е срам заради занаята му, срамувам се и от това, което го карам да върши. Когато постъпих в полицията, никога не съм си представял, че ще насърчавам до такава степен лицемерието, доносничеството, лъжата. Израснах със строгите принципи на праволинейния си баща, който винаги ми зашлевяваше шамар, когато като дете клеветях голямата си сестра. Напразно си търся оправдание, казвам си, че това е за добро на обществото, за да не попадат невинни хора под куршумите на разни убийци, но съвестта ме гризе. При първа възможност ще напусна Големия дом.

— Я се разкарайте с вашите скрупули! — прекъсва ме Дебелия, с когото споделям душевните си терзания. — С моралисти полиция не се прави. Като станете на моите години...

[1] На френски Кайо се пише с две „л“ — Caillaud. — Б.пр. ↑

43.

29 май 1950 г.

Трябва да отбележа с кръстче тази понеделнишка утрин — Матийо се свързва с Бюисон. Той току-що ми се обади точно когато не очаквах. Трябва да се срещна с него незабавно в „Кафе дьо ла Пе“ на площад „Опера“. Часът е дванайсет. Докато стигна, ще стане дванайсет и петнайсет. Няма що, Матийо добре се справя, обажда се винаги по обяд. Зная какво значи това, само че той не сучае в „Кафе дьо ла Пе“!

Дебелия въздъхва и ми заема двайсет хиляди франка, които бързо пъхвам в джоба си. Десет минути по-късно се озовавам пред лъчезарния Матийо, облечен в чисто нов костюм „Пренс дьо Гал“. Признавам, че не мога да си обясня тази мистерия — уж няма пари, а винаги е безупречно облечен.

— Всичко е готово — казва той още преди да седна. — Изпъчения ми се обади. Трябва да го взема утре в десет и да отидем при Емил. Бюисон е в Булон. Нямам му адреса, но зная, че има нужда от мангизи. Обещах да му бутна двайсет хиляди кинта.

Невероятно. Матийо сякаш има локатори — точно това е сумата, която нося у себе си, плюс една стофранкова банкнота.

Давам му парите неохотно и му обещавам, че утре ще получи една сума и за себе си.

— Има още нещо — продължава Матийо, — трябва ми и патлак.

— Патлак ли?

— За Емил. И патрони, поне петдесетина. В тези смутни времена той иска да има оръжие.

— Ама ти да не си откачил? Нима очакваш да ти доставя оръжие, та Бюисон да го изпробва върху нас, когато отидем да го спипаме!

— Това си е ваша работа, инспекторе. Няма патлак, няма Бюисон — отвърща Робийар и се отпуска на стола с изпънати крака.

Усещам задоволството му от моето смущение. Изведнъж разменяме ролите си, сега той държи положението в свои ръце.

— Ако не му занеса патлак, Бюисон няма да ми има доверие — уточнява Робийар, за да ме убеди.

— Ясно. Само че не мога да взема сам това решение. Трябва да поговоря с шефа. Ако искаш, да се срещнем в шестнайсет часа в „Терминюс“ на гара Сен Лазар.

Дебелия буквално изхълцва, когато му докладвам за разговора си с Робийар. И той като мен си дава сметка за нелепото ни положение. Но след като размисля, му хрумва една идея, която ще компенсира риска от снабдяването на Бюисон с пистолет. На платформата на автобуса, който ни друсва към Сен Лазар, защото той държеше да присъства на срещата, Дебелия ми доверява:

— Не се тревожете, Борниш, имам план. Ще проследим Робийар до Булон-Бийанкур. А там, жалко за пукотевицата, ще обсадим сградата, в която се укрива Бюисон!

В „Терминюс“ дори не ни остава време да си поръчаме по едно питие — Матийо ни изпреварва и разбива на пух и прах плана на Дебелия.

— Дайте честна дума, че няма да следите бричката ми — казва той. — Не държа Изпъчения да заподозре нещо, иначе е свършено. Освен това не искам Емил да ме направи на кайма.

Дебелия неохотно дава честната си дума. Поглеждам го. Той отвръща на погледа ми и бързо трепва с клепачи. Тогава мимо волята си изваждам от джоба си малък, добре завързан пакет — в него са оръжието и патроните за господин Емил.

Този деветмилиметров маузер е мой. Но не служебният, а един пистолет, който намерих при обиск няколко дни след като постъпих в полицията. Маузерът беше конфискуван, запечатан и забравен, както сума ти оръжия, иззети през този необикновен следвоенен период. Излъсках го грижливо, смазах го и дори веднъж го изпробвах на сред полето, целех се в едно войнишко канче, заковано на едно дърво. Точността му беше завидна — девет куршума девет попадения. Оттогава го държах в чекмеджето си и от време на време го изваждах да му се полюбувам.

Разделям се с него с вълнение и си мисля, че Бюисон може да го използва и срещу мен.

Според уговорката на другия ден в шестнайсет часа се срещаме на същото място.

— Задачата е изпълнена — казва Робийар, — видях се с Бюисон, дори прекарахме два часа заедно. Когато му дадох оръжието, той се захласна. Симпатията е. Знаете ли къде е?

— Не. Затова ти пробутвам мангизи, за да го науча.

— У един изпаднал тип, Жан Художника, на улица „Бийанкур“. Навремето Болек го е запознал с него. Когато арестували Бретонеца, той се укрил при него. Дава му по хиляда франка на ден за храна, пълно разорение! Трябва да му намеря друга, по-сигурна квартира.

— Къде иска да отиде?

— Нямам представа — отвърща Матийо, — разчита на мен. Вдругиден, четвъртък, трябва да го вземем сутринта с Изпъчения. Дотогава ще търся. Вие не знаете ли някое спокойно местенце?

Това е върхът! Не само че трябваше да дам пари, пистолет и патрони на Господин Емил, ами сега и да му намеря квартира. Какво ли още ме чака!

Раздразнението ми не трае дълго, защото тази възможност в крайна сметка ме привлича. В Булон арестуването е рисковано. При всички случаи ще има пукотевица, както казва Дебелия. Но ако заловя Бюисон в някое спокойно, отдалечено кътче, ще мога да действам почти без да проливам кръв.

— Дадено — казвам аз, — ела в службата утре в девет часа.

Робийар закъснява за срещата. Счупил е щанга на БМВ-то и още се намира в Жоанвил льо Пон, когато ми се обажда, че ще закъснее. Злобата клоkochи в гърлото ми. Имаме само един ден да намерим квартира на Емил, време за губене няма.

— Чакаме те след половин час на Шато дьо Венсен пред входа на метрото, по-живо.

Дебелия отваря вратата на моя кабинет и когато вижда, че съм сам, физиономията му се изкривява. Обяснявам му какво се е случило и той излиза, мърморейки. Денят започва зле.

В девет и трийсет се срещам с Робийар на уреченото място. Той е притеснен от повредената си кола.

— Ще ми трябват още двацет хиляди кинта — казва той.

Намекът му не ми прави впечатление. Установил съм вече, че за него животът е разделен на периоди, всеки от които има една и съща цена — двайсет хиляди франка. Настаняваме се на задната седалка в ситроена на Монтюир.

— Къде отиваме? — питам аз.

Колата плавно потегля, завива на последната спирка на автобусите и поема към Париж.

— Тръгнете наляво по обиколните булеварди — нарежда Робийар, — ще влезем в магистралата.

Монтюир се подчинява и скоро стигаме до Порт Сен Клу.

— Ейл не бива да ме вижда с вас в полицейска бричка — прошепва Матийо и се свива в ъгъла на ситроена.

Включваме се в булевард „Рен“ и стигаме до тунела на магистралата. Часът е десет.

— Мислех да се отбия при един приятел във Фекан — казва Робийар, — бивш престъпник, който има мебелирана квартира, но е далеч, поне на двеста километра.

Веднага съобразявам:

— Ще стигнем за един час, без да си даваме зор — отвърщам аз, — ще бъдем там по обяд. Ще си направим разходка.

Монтюир дава газ. Скоро магистралата свършва и тръгваме по аутобан 12 към Еврьо. Докато се движим по крайбрежието към Бониер, Робийар се обръща към мен:

— Имам едно приятелче в Руан, но е сутенъор и се питам дали Емил би го погледнал с добро око.

— Не мисля — отвърщам аз, — сутенъорите са известни като доносници.

Прехапвам си езика, но Матийо не отговаря. Прекосяваме Паси сюр Йор после Еврьо.

След десет километра една табела вляво от пътя оповестява „Хотел на Майка Одю“.

— Ха! — развълнувано се провиква Робийар, — това го държи един приятел. Дявол да го вземе, как не се сетих по-рано! Няма нужда да ходим по-нататък. Спрете на двеста метра и ме оставете да се споразумея с него.

— Какво ще правиш?

— Ще хапна при него, все едно че идвам от Довил. Вие ще ме чакате в храстите, след два-три часа ще дойда. Дайте ми таратайката си.

— А ние къде ще ядем?

— Вярно бе — сеща се Матийо, — хайде да идем до съседното градче и после ще се върнем тук.

В колбасарницата на „Сен Мартен ла Кампан“ съдържателката ни приготвя огромни сандвичи с шунка и пастет и ние се връщаме на кръстовището близо до хотелчето, разположено в общината Клавил. Монтюир отстъпва мястото си на Робийар. Лягаме в тревата, дъвчейки сандвичите си, с погледи, вперени в нашия черен ситроен, паркиран пред ресторанта на Майка Одю.

Минават два часа. Накрая виждам. Матийо, който излиза от хотела заедно с млад мъж в бяла готварска престилка. Когато идва при нас, той изглежда доволен — Гриняр, хотелиерът, е съгласен да подслони неговия приятел, който се нуждае от спокойствие, силна храна и чист въздух. За цената на пансиона не става дума, тя е нещо второстепенно.

Връщаме се в Париж и облекчени, и напрегнати. Утре по същото време, ако всичко мине добре, Емил Бюисон ще бъде на сигурно място, скрит от моите енергични колеги, а на мен ще ми бъде подръка. Утре е първи юни, десети се пада в събота, можем спокойно да го разпитаме в неделя, като запазим в тайна арестуването му.

— Пристигнахме — обявява Монтюир.

Вдигам очи и виждам, че наистина се намираме на улица „Сосе“. Остава да съобща на Дебелия усложненията от последния час — Робийар няма кола, за да закара Бюисон в Клавил. А тръгването за новата бърлога не търпи отлагане.

— След мангизите, патлака, патроните и спретнатата квартирка, трябва да намерим и колица по вкуса на Господин Емил — казвам аз. — Станахме нещо като Армията на спасението!

— Това са бели кахъри, Борниш — успокоява ме Дебелия. — Имам каквото трябва. Утре тримата ще се срещнем пред къщи.

Способностите на този човек ме удивляват.

44.

Идеята на шефа е катастрофална.

Часът X е определен за осем и трийсет пред кафене „Клюни“ и Дебелия, Робийар и аз сновем по тротоара.

Очакваме един репортьор от „Пари Прес“, приятел на шефа, който в замяна на сензационни сведения е обещал да му заеме една кола. Той пристига на срещата точно навреме. Но когато го виждам, не мога да повярвам на очите си — колата му е яркочервена симка с бели ленти, която отстрани носи името на вестника, написано с огромни черни букви.

Журналистът удря спирачки, колата се заковава и той ни махва с ръка за поздрав.

— Харесва ли ви?

— Великолепна е — процежда Дебелия, — съвсем подходяща за участие в Тур дьо Франс^[1]. За съжаление малко бие на очи за нашата работа.

Той преговаря няколко минути с журналиста, който си тръгва оскърбен и разочарован. А ние сме съкрушени. Остават ни само два часа, за да снабдим Робийар с кола.

— Какво ще правим сега! — пъшка Дебелия, бършейки потта от челото си. — Загубени сме! Ако Матийо закъснее или отиде на срещата без кола, Емил ще се усъмни.

Нямам представа какво да правим. Първо би трябвало да се предупреди Изпъчения за закъснението, после — да намерим кола от любимата марка на Емил, например черно пежо.

И тогава като по чудо ме осенява една идея. Сещам се, че един млад инспектор от групата на Пьоти, когато иска да шашне приятелката си, наема кола в 18-и район, на две крачки от дома си, на улица „Дюем“.

— Тичай при Изпъчения — казвам аз на Матийо, — след един час ще се срещнем тук. Кажи му, че колата ти не е в ред и чакаш да ти докарат друга.

Двайсет минути по-късно едно такси ни закарва с Дебелия при собственика на агенцията за коли под наем.

Избираме едно черно пежо и бързо съставяме договора. Подпис, пълна застраховка, гаранция. Нямам пукната пара. Дебелия решително вади чековата си книжка, попълва чек за исканата гаранция — петдесет хиляди франка. После показва личната си карта. Когато прочита „професия: полицейски комисар“, собственикът се успокоява. Сядам на волана, прекосяваме Париж с бясна скорост и ето ни отново на булевард „Сен Жермен“ пред „Клюни“, където Матийо Робийар отново напред-назад.

— Добре че не отидох при Изпъчения — казва той, — вече сте тук. Ще се справим.

Подавам му ключовете и документите на колата и го съветвам:

— Внимавай, Матийо. Скрий добре документите, ако не искаш да влезеш в списъка на трупите, които Емил оставя след себе си. Издадени са на името на ченге. На всичко отгоре и комисар!

В десет и четирийсет и пет ние с Дебелия поглъщаме шестото си кафе. В единайсет мислите ни са в Булон при Изпъчения и Матийо. В единайсет и пет също мислено присъствуваме на отпътуването им заедно с Бюисон.

В единайсет и десет се връщаме към действителността — на ъгъла на двата булеварда застава един старшина с автомат в ръка, а полицейските подкрепления блокират всяко кръстовище. Аз съм любопитен, такъв ми е занаятът, и отивам да се осведомя:

— Задействахме трето полицейско поделение — отвърща ми полицаят, след като показвам значката си. — Извършен е обир с черно пежо и проверяваме всички коли. Ако не спрат, ще стреляме.

Когато тичешком се връщам в „Клюни“, Дебелия за малко да припадне.

— Провал! — изохква той, притворил очи. — Матийо ще бъде спрян от патрула или ще се опита да се измъкне. И в двата случая Бюисон ще стреля, това е сигурно. Ще си спасява кожата. А ние ще бъдем съучастници в убийството, защото сме осигурили средствата — кола, оръжие, мангизи и всичко останало. Без да смятаме недонесението за злосторник, който сме длъжни да арестуваме, а не да водим на село. Пълно падение!

За кой ли път той си бърше челото. Ако Бюисон стреля, ще го стори с пистолета, който съм му доставил аз, със собствените ми патрони. А Матийо ще пропее. Съдебните сановници, а още по-малко шефовете ни никога не ще повярват, че сме искали да проведем бляскава акция. Напротив, с какво удоволствие ще ни разобличат колегите! „Тия тъпанари с техните методи... Ще им носим портокали в затвора.“ Как да обясним, че сме искали да запазим доносника си и едновременно с това да скочим в списъка на предложените за повишение?

До обяд седим ни живи, ни умрели. От време на време се обаждаме в Големия дом, за да разберем дали има нещо ново. И накрая точно в осемнайсет часа, когато се намирам в кабинета на Дебелия, едно обаждане от провинцията ни съобщава:

„Колетът пристигна благополучно.“

Това е Матийо.

Двамата с Дебелия се хвърляме в обятията си.

На Емил му харесва „Хотела на Майка Одю“. Собственикът го приема радушно и преди да се сбогува с Изпъчения и Матийо, решава да го полеят с шампанско.

Стаята, която заема в сградата към двора, е на партера — просторна, светла е и гледа към полето. От прозореца Емил съзерцава стадата крави, които пасат на няколко метра от хотела, на яркозелената поляна. Събужда се от чуруликането на птичките в съседната горичка, а Гриняр му е заел една карабина за лов. Храната е превъзходна. Емил диша с пълни гърди. Забравя за замърсения въздух в столицата. Забравя и за полицейските хайки, забравя старите си приятели от „Санте“. Матийо Робийар го е измъкнал в последния момент.

Робийар и Изпъчения са обещали да ни посетят на 7 юни заедно със сестра му Жана. Той ги очаква. Наистина, мисли си Емил, Матийо е безценен партньор, такъв, какъвто му го е описал Франсис. С него ще организира блестящ обир, за да си навакса за разходите. После с

фалшиви документи ще отиде на разходка в чужбина. В Южна Америка. Господин Емил се унася в мечти.

— Матийо е вярно приятелче — заявява Изпъчения, леко пийнал към края на обяда. — Страхотен шофьор е. Ако някой ни е следил, сигурно доста се е поизпотил.

Думите на Изпъчения не се харесват на Бюисон и тутакси събуждат недоверието му. Но Изпъчения веднага добавя, изпълнен със самоувереност:

— Бъди спокоен, Емил, аз също внимавах. А ченгето, което ще ме прекара, е още в гениталиите на татко си.

[1] Колоездачен пробег по улиците на Франция, организиран ежегодно. — Б.пр. ↑

45.

10 юни 1950 г.

Нощес не можах да мигна. Шубе ме е. Този ден ще бъде решаващият. Делото Бюисон се превърна в мое собствено, в дело на живота ми, не мога, не трябва да го изтърва. До мен Марлиз спи спокойно, а голото ѝ тяло от време на време докосваше моето. Усещах топлината ѝ, уханието на кожата ѝ, чувах равното ѝ дишане и въпреки това се чувствах самотен. Страхът проникваше постепенно и коварно в мен, заседна ми в гърлото, стомахът ми се сви.

Към три часа станах от леглото и в мрака пипнешком отидох до чешмата в кухнята да пия вода. Но след няколко минути устните ми отново пресъхнаха.

Продължих да се въртя в леглото, а образът на Бюисон безмилостно стоеше пред очите ми. Обхвана ме неясно безпокойство. Едно изтощително чувство, което до тази нощ не бях изпитвал.

Любих се с Марлиз, надявайки се, че след това ще се унеса в сън. Понякога използвам това природолечение, за да избегна безсънните нощи, и то доста успешно. Прокарах ръка по тялото на Марлиз, която се усмихна насън покорно или несъзнателно, лекичко въздъхна, а после се отпусна и продължи да спи.

Неудовлетворен и изпълнен със смътно безпокойство, осъмнах с широко отворени очи, загледан в дневната светлина, която започна да се прецежда през щорите. Накрая към шест часа сутринта съм задрямал. В седем и трийсет будилникът иззвъня.

— Роже — измърка Марлиз, — ще направиш ли кафе тази сутрин, скъпи?

Ставам с подпухнали очи и блуждаещ поглед. За миг всичко се завърта пред мен, после виенето на свят изчезва. Тъкмо обличам халата си, когато. Марлиз, все още със затворени очи, казва:

— Роже?

— Да.

— Кажу ми, Роже, мислиш ли, че е нормално за възрастта ми?

— Но за какво става дума?

— Да сънувам еротични сънища?

— Трябва да идеш на лекар. Винаги съм смятал, че си сексуална манячка.

— О, какъв си кисел тая сутрин!

Не й отговарям. От време на време се питам дали Марлиз не е същата глупачка като майка си.

Часът е единайсет, когато делаето, което ми е заел Пол Вийар, адвокат и мой приятел, паркира на една стоянка на западната магистрала, зад черния служебен ситроен. Пред него са застанали Дебелия, Жийар и Урс и пушат.

— Не изглеждате във форма тази сутрин! — казва Дебелия обезпокоен, смръщвайки вежди.

— Късно заспах, шефе, но не се тревожете, ще се оправя.

— Добре — отвръща Дебелия, — да не губим време. Разбрахме ли се, Борниш, при най-малката тревога, при най-дребната спънка ще направите всичко възможно да ме уведомите.

— Да, шефе.

— Добре. Както се уговорихме с Урс, аз ще стоя в горичката от другата страна на магистралата. Ще пристигнем за една минута.

— Да, шефе.

— Така. Всъщност вие носите ли оръжие?

— Не, шефе.

— Това е глупаво, Борниш, много глупаво. В края на краищата става дума за собствената ви кожа. Поне белезници имате ли?

— Те са в чантата на Марлиз. Когато му дойде времето, тя ще ми ги даде.

— Добре. Е, желая ви успех, драги. Вземете Жийар с вас и до скоро виждане. Заедно с Бюисон.

— До скоро виждане, шефе.

Дебелия продължително ми стиска ръката, гледайки ме право в очите. Може би звучи бутафорно, но това ме успокоява.

Отново се качвам в делаето, където ме чака Марлиз и си пили ноктите. Жийар се настанява отзад. Моторът мощно изревава и колата

потегля.

В продължение на двайсетина километра забравям за Бюисон, Дебелия, повишението и цялата бъркотия. Никога в живота си, освен ако не стане чудо, няма да имам пари да си купя такава машина и сега се възползвам от случая.

Забавлявам се — давам газ, сменям скоростите, изпреварвам, вземам завоите на две колелета, при което гумите свирят. Отзад ситроенът се задъхва като муле. От време на време ме настига. Представям си яростта на Дебелия, който сто на сто не е във възторг от акробатическите ми номера и сигурно ме псува всеки път, когато увеличавам скоростта.

От време на време хвърлям по един поглед в огледалцето, за да видя физиономията на Жийар. Той изглежда смален на седалката, сгърчен и е навел очи, за да не гледа пейзажа, който лети срещу нас. Той живее още във времето, когато „да вдигнеш 100“ предизвикваше въодушевление, но ако стрелката на скоростомера тръгне към 160, му става лошо.

Така стигаме до Еврйо. Отново спираме. Пак ръкостискания. Тъй като има опасност да умра, Дебелия ми спестява мнението си за моето поведение. Тази сутрин мога да си позволя всичко — да му тегля ушите, да му отрежа вратовръзката, да го настъпвам по краката, да му разчорля косата, да му се плезя — той няма да трепне. Изпитва към мен онова снизхождение засвидетелствано на отиващите да умрат, „които те поздравяват.“

Продължаваме сами. Според уговорката колата на Дебелия ме изчаква да набера преднина, после ще влезе в горичката по един междуселски път.

Когато дойдох в Клавил с Матийо, забелязах две бензинови помпи — известния дует супер и обикновен, побити пред „Хотела на Майка Одю“. Спирам пред колонката за супер. Забавно е делаето със своето опияняващо „бууу“, ама как ненаситно гълта! Париж — Клавил, 120 километра, 25 литра! Но в замяна на това имам чудесен повод да спра, за да заредя с бензин.

Леко, но властно натискам клаксона, отварям вратата и се озовавам навън, облян от слънцето, по риза, с гъвкавата и уверена

походка на млад преуспяващ кадър.

Протягам се лениво и се усмихвам на Марлиз самодоволно, като прелъстител. Най-после, с разкрасени крака и ръце на кръста, виждам съдържателката, която подтичва към мен. Тя спира зачервена и потна, с влажни устни, а блузата ѝ се е опънала върху налятата гръд, която се повдига и спуска като морски вълни.

— Ако обичате, госпожо, напълнете резервоара.

Докато тя налива бензина, се гледаме усмихнати. Съдържателката е очарователна.

— Така и така сме тук — казвам аз, когато тя свършва, — бихте ли проверили и маслото?

— Разбира се, господине, нали това ми е работата.

Вдигам капака на моята хала. Търся с поглед пръчката, която трябва да го подпре, но тя е изчезнала. Налага се да го държа с ръка.

Съдържателката точно изтрива с един парцал масломера, когато изведнъж на прага на мотела се появява дребен мъж с тъмна коса и черни очи. Той ме поглежда втренчено. Любува се на колата.

Побиват ме тръпки. За пръв път след тригодишно издирване, провали, унижения, аз виждам Бюисон. Той е тук, на два метра от мен, заинтригуван, с ръце на кръста. Ако не беше тежкият капак, който съм принуден да крепя, можех да опитам да се хвърля върху него. Но ако го изпусна, има опасност да нараня тази нещастница, която тъкмо поставя масломера на мястото му. И най-вече рискувам да изпусна скъпоценната частица от секундата, която Бюисон ще използва, за да извади оръжието си и да ме застреля от упор. На такова разстояние няма как да не ме улучи. Разбира се, Жийар, свит в колата, би могъл да извадя пистолета си и на свой ред да го очисти. В граматиката това се нарича условно наклонение. Но аз вече ща съм мъртъв в минало свършено.

В продължение на няколко минути чувствам настойчивия недоверчив поглед на Бюисон и не страхът ме възпира да действам. Още в мига, когато той се появи пред мен по риза, шубето ми се изпари. Не, причината, поради която не поемам никакъв риск, е много проста — искам да надхитря Бюисон.

Той се обръща и хлътва в хотела. Проклинам липсата на пръчката на капака, ако ръката ми не беше заета, щях да измисля някоя

хитрост, за да се приближа до убиеца. Сега вече всичко можеше да е приключило. Той можеше вече да ми е в ръцете.

Но тази спънка, макар и да не ми донесе успокоение, бе за мен потвърждение, че Бюисон е все още тук. От мен се иска да не го оставя да се измъкне, както често се беше случвало на колегите от ПП.

Поглеждам часовника си — дванайсет и двайсет.

— Може ли да се обядва при вас, госпожо?

— Разбира се, господине, ние държим и ресторант.

— Великолепно. Ако не ви затруднявам, ще паркирам колата в двора под чинара.

— Моля ви се.

— Донесете ни вино, от хубавото.

Вкарвам колата в двора зад хотела и слизаме. Докато Марлиз оправя измачканата си рокля, а аз заключвам вратите, Бюисон отново се появява, на пет метра от мен, в градината сред ягодовите храсти. Наблюдава ни. Усещам суровия му безмилостен поглед, който ме пронизва.

Той е дребен, мършав и въпреки това — внушителен.

Жийар, който не го е забелязал, защото е с гръб към него, избира точно този миг, за да ми подхвърли:

— Знаете ли, Борниш, забравих си патлака в колата.

— Затваряй си човката, да те вземат мътните! — отвърщам аз при мисълта, че Бюисон може да го чуе.

Хващам Марлиз за ръка и я повеждам към входа на ресторанта. Докато вървим, я питам дали 6,35-калибровият пистолет е в чантата ѝ. Тя кимва утвърдително. Признавам, че Марлиз ме удивлява — не зная дали това е безразсъдство от нейна страна, но спокойствието ѝ е изумително, сякаш сме дошли просто на излет.

Влизаме в хотела. Озоваваме се в барчето. Вляво се намира ресторантът с обичайните покривки и пердета в червено и бяло, варосаните стени и външните греди. Вдясно е кухнята, отделена от барчето с малка летяща врата, през която се виждат влизащите клиенти и се носи храната.

— В салона ли желаете да обядвате или отвън? — пита съдържателката и ни подава листата.

Преструвам се, че се съветвам с приятелите си, но почти веднага отвърщам:

— В салона. Тук е по-хладно и не се чуват колите. Донесете ни три мастики, докато чакаме.

Съдържателката се суети зад бара, а ние избираме менюто — свинско печено в гювече, салатата, пълнен заек и за да го полеем, поръчваме бутилка бордо от Сент Емилион. Минутите текат, а Бюисон го няма никакъв. Трябва да печелим време.

— Още по едно — казвам аз — и едно за съдържателя.

Поглеждам към кухнята, откъдето съдържателят ми благодари. Не ме сдържа на едно място. Хвърлям един поглед в салона — никакъв Бюисон. В един ъгъл забелязвам пиано, сядам пред него и започвам да свиря блусове. Марлиз тананика, облежната на рамото ми, а Жийар седи угрижен.

Минутите минават. Вече е дванайсет и трийсет и започвам да се безпокоя, защото с Дебелия се разбрахме да действам колкото се може по-бързо. Трябва да намеря начин да го предупредя, за да предотвратя всякаква инициатива от негова страна, която би могла да се превърне в катастрофална глупост. Ставам — виждам една стара тръба, окачена на стената. Жийар върви по петите ми.

— Сега ще видите — казвам му аз.

Откачвам инструмента. Облизвам се и го приближавам до устните си. Гръмва военната мелодия „чорба-каша“, от която ни заболяват тъпанчетата, но аз се надявам, че Дебелия, спотаен в отсрещната горичка, ще я чуе и ще разбере.

— Всичко е готово — казва съдържателката, идвайки към нас с подноси в ръце, — няма смисъл да нервничите. Ето, заповядайте.

Избрал съм маса до прозореца, обърната към салона. Ние с Жийар сме с гръб към кухнята. Марлиз сяда срещу нас. По този начин се надявам да не събудя всеизвестната подозрителност на черноокия убиец.

— Виждаш ли го някъде?

— Не, засега съдържателят е сам на масата.

Започваме с предястието. Вече съм изял гювечето, погълнал съм и салатата, когато Марлиз изведнъж ме ритва под масата.

— Мина през кухнята, но тръгна към двора през задната врата.

Стомахът ми тутакси се свива и преставам да чувствам глад. Сипвам си чаша вино, Марлиз отново ме ритва.

— Ето го пак... — мълчание. — Носи чиния с ягоди... Отдалечава се... Сега идва насам... Сяда на масата на съдържателя и започва да се храни. Обърнат е с лице към нас.

Последното сведение ме затруднява, защото се питам какво да направя, за да го измъкна оттам. Мислех, че ще седне на някоя съседна маса в салона, нито за момент не си представих, че може да се храни в кухнята заедно със съдържателя, откъдето може да наблюдава всичко.

Седем-осем метра делят нашата маса от неговата и аз трябва да намеря уважителна причина, за да се приближа до него, без да се превърна в мишена.

46.

Замислено гложгам заека и не мога да намеря повод да се приближа до Бюисон, който, докато дъвче, не ни изпуска от очи.

— Какво ще правим? — пита Жийар.

— Нямам представа. Безпокоите ли се?

— Да се безпокоя? — отвърща Жийар. — Вие се шегувате, такава шубе ме гони. А вие?

— Още не. Все пак трябва да се приближа...

Оставям салфетката си, бутам стола, ставам и най-непринудено се отправям към кухнята. Още не зная какво ще правя, нито какво ще кажа.

Прекосявам барчето и се готвя да бутна вратичката, но в този миг Бюисон, който през цялото време ме наблюдава, ми хвърля такъв поглед, че аз застивам на мястото си — убеден съм, че не трябва да се приближавам повече. Дясната му ръка оставя ножа и леко се плъзва към джоба му. За миг се чувствам изпразнен от съдържание. Това е странно усещане, сякаш съм едно огромно тяло без кости. Кръвта се отдръпва от лицето ми, сърцето ми се разтуптява, краката ми омекват. Независимо от названието на това физиологично явление — страх или чувство за надвиснала опасност, резултатът е един и същ — аз се вцепенявам.

Вече съм на няколко крачки от Бюисон и той продължава да ме гледа втренчено, готов да скочи, от него ме разделят съдържателят, седнал с гръб към мен, който продължава да се тъпче, и масата с тлъстото ястие, но аз успявам с цената на болезнено усилие да изрека с уверен глас:

— Извинете, госпожо, бих желал да се обадя в Довил, възможно ли е?

За щастие съм забелязал в десния ъгъл на кухнята, между шкафа и прозореца, гледащ към улицата, един телефон, окачен на стената. Веднага се възползвам от случая.

— Разбира се, господине, кой е номерът?

— 432.

Казвам го, както бих казал 73 или 852, все едно. За да приспя подозрителността на Бюисон, се връщам на мястото си.

Оттам чувам как съдържателката набира номера, иска връзка и окачва слушалката. После идва при мен.

— Веднага ще ни позвънят — казва тя.

— Ще мине ли номерът? — прошепва Жийар.

— Надявам се, иначе ще довършите обяда без мен.

В този миг телефонът иззвънява и кръвта изведнъж нахлува в главата ми, гореща вълна залива страните ми. Ставам отново, с изтръпнали мускули, с изпънато като струна тяло, и се отправям към кухнята. Истинска голгота. Погледът ми на два пъти среща Бюисоновия, обхваща ме нещо като паника.

Обезсърчен, започвам да мисля, че няма да успея сам да обезвредя този убиец, да измамя бдителността му. Обигран от дългогодишното криене, Господин Емил непристъпно охранява своята личност.

Погледът на Бюисон отново се влива в прага на кухнята. Този поглед е пронизителен, става смъртоносен, дори ужасяващ, когато съдържателката, застанала зад него със слушалка в ръка, ми съобщава учудено:

— Казват, че вашият номер не съществува.

Нужно ми е свръхчовешко усилие, за да не преглътна слюнката си. Едва забележимото движение на адамовата ябълка няма да убегне от погледа на Бюисон и ще ме издаде. Трябва да овладеем и гласа си, който аха да затрепери, за да отвърна почти възмутен:

— Какво?! Не съществувал ли?! Но това е номерът на моята клиника! Моля ви, позвънете пак...

Гласът ми ми се стори тъпичък, дори малко скърцащ, но Бюисон не помръдна. Въпреки това дясната му ръка все още е в джоба на панталона, стиснала оръжието. Зная това, макар че не го виждам.

За втори път се връщам на масата. Ризата ми е залепнала за гърба, целият плувам в пот от страх. При всяка стъпка очаквам да получа куршум в гърба, точно между лопатките. Такова яйце ми се

пече отзад! Сякаш изпразнен от ужасно усилие, се отпускам на стола си и изпивам виното на един дъх.

— Гадна работа — процежда Жийар, — нищо не пасва.

Нямам време да му отговоря, защото съдържателката ме извиква отново, сияеща от удоволствие.

— Готово, господине, телефонистката сбъркала номера.

Връщам се обратно в кухнята. За пръв път се осмелявам да вляза, минавам край Бюисон, на по-малко от метър, но продължавам напред, без да го поглеждам, защото убиецът се е обърнал и ме следи с поглед, а ръката му все още е в джоба. Забелязвам издутия от пистолета плат. Обръщам му гръб и вземам слушалката.

— Ало? Клиника „Роз“ ли е? Доктор Андре на телефона. Ще закъснея малко, намирам се на пътя за Довил, но към един и половина ще съм при вас. Какво? Не, слушайте... За шесто легло продължавайте стрептомицина, както досега. За 27-мо ме изчакайте... Поискайте в лабораторията да направят необходимите изследвания... след малко ще видя резултатите. Благодаря.

Затварям. През цялото време се опасявах да не би лицето, което отегчено ми повтаряше: „Тук не е клиника, тук е гробище“, да ми затвори телефона.

Съдържателката ми се усмихва и аз ѝ отвърщам. Възвърнал съм спокойствието си, чувствам се добре. Сега вече трябва да действам.

Отдалечавам се от телефона и се готвя да се върна на масата, безразличен към присъствието на Бюисон, чиито ръце са на масата. Само един метър ни дели.

И тогава скачам. Хвърлям се, стоварвам се отгоре му, приклещвам го. Стисвам го с всичка сила, за да не мърда, и го повдигам от стола.

Мъжът е дребен, но як. Чувствам как напруга мускули. Бори се да се освободи от хватката ми, но възбудата ме прави десетократно по-силен и само с кислород биха могли да ме отделят от него.

Бюисон кипи от злоба, ръмжи и продължава да се съпротивлява. Полузадушан, той успява да изрече задъхано:

— Ама какво ви става? Откачихте ли?

— Свършено е с теб, Емил — казвам аз пресипнало.

Той за последен път се опитва да се измъкне и аз едва го удържам. После мускулите му се отпускат. Марлиз изтичва като хала в кухнята, изважда белезниците от чантичката си — две резки металически изщраквания и китките на убиеца са хванати в стоманените гривни.

Бюисон е преbledнял, устните му потръпват, мълвят неразбираеми слова. Изваждам от джоба му моя маузер, прибирам си го с облекчение, после пълнителя, а след това и фалшивия паспорт, издаден на името Балю.

— Добре скроено — казва Бюисон, който си е възвърнал самообладанието, а аз едва сега усещам как по тялото ми преминават неочаквани тръпки. — Пийнете по нещо, за да се съвземете.

— Господинът има право — съгласява се Марлиз. — Два коняка.

— А за мен? — пита Жийар, който също е влетял в кухнята, насочва се към отворения прозорец, изважда полицейската свирка и изсвирва, за да извика Дебелия и Урс.

— Тогава три коняка — спокойно поръчва Марлиз — и един липов чай за мен.

Съдържателят и жена му присъствуваха на сцената неподвижни, ококорили очи, с отворена уста и увиснали бузи.

— Ама не може да бъде! Не, не може да бъде! — изрича изведнъж съдържателят, когато излиза от вцепенението си.

Жена му, която едва не припадна, тръгва към бара като автомат. Тя се връща с един поднос с чаши и бутилка коняк. Прием за наше здраве и най-вече за успеха на начинанието ни. Откакто сме арестували Бюисон, не съм промълвил нито дума. Марлиз започва да се безпокои:

— За какво мислиш, скъпи?

Не отговарям. Залавянето на Бюисон трябваше да ми донесе удовлетворение — там, където десетки полицаи от всички възрастови групи, с всякакъв чин и от какви ли не служби се провалиха, аз успях.

За един балама само с няколко години стаж не е чак толкова лошо. Утре в Големия дом ще ме превъзнасят, ще завиждат на успеха ми, ще ме критикуват за дързостта или безразсъдството, че съм въвлякъл в такава авантюра млада, неподкупена от Големия дом жена. За едни ще бъда ченге на ченгетата, за други ченге с дяволски късмет, за трети ченге, чиито успехи се дължат единствено на доносниците.

Има ли значение? Благодарение на наградата от 30 000 франка, която ми е обещал Дебелия, най-после ще мога да купя готварска печка на Марлиз.

С истинско задоволство откривам в стаята на Бюисон, чийто паркет е покрит с фасове, оръжието, с което са извършени престъпленията — колт 11,45 мм, с който е бил надупчен Поледри, ранен бижутерът Боде, били са повалени банковите служители от Шампини и доста други, Бюисон отгатва мислите ми:

— О, знаете ли, никога не съм си служил с него. Дайте го за експертиза и ще се уверите.

Спокойствието, с което изрича тези думи, малко ме обърква. Три часа по-късно Бюисон прекрачва портала на улица „Сосе“.

— Борниш — казва Дебелия тържествено, — отсега нататък се считайте за главен инспектор.

Часът е осемнайсет и девет минути, 10 юни 1950 г. Шест месеца ще чакам да изпълни обещанието си. Но затова пък Дебелия тутакси е повишен в дивизионен комисар. И то пръв!

**ЧАСТ СЕДМА
ШЕСТИ РУНД**

47.

Разпитът на Бюисон трае цяла неделя, без да дадем гласност на арестуването му. В понеделник сутрин в девет часа — подготовка за сражение — Дебелия ще съобщи на пресата поразителната новина. Той припряно избоботва:

— Е, хайде, Борниш, идвате ли или не, от един час ви чакам!

Политам по излъскания паркет и се озовавам в кабинета му. Дебелия е облякъл тъмен костюм и бяла риза, черните му обувки блестят. Той льчезарно ми съобщава, без да губи време да се ръкува с мен:

— Сега, Борниш, ще си отмъстим!

Поглеждам го смаяно, но той не ми дава възможност да му задавам въпроси:

— Да, драги, ще си отмъстим на ПП, която от три години ни слага прът в колелата. Бюисон не е задържан в Клавил, чувате ли, Борниш? Спипали сме го на Порт Сен Клу, в ресторант „Троаз Обю“, където е обядвал.

Ченето ми увисва:

— Ама как така, шефе?

Дебелия нервно вдига рамене и застава пред мен:

— Странно как не искате да разберете — казва той. — Когато арестуваха Жирие, той беше в Монфермей, нали? В собствения ни сектор, където ПП няма работа! Така. Тогава аз ще арестувам Бюисон в техния. По този начин ще разберат какво значи да те ругаят!

Дебелия предварително се забавлява с номера, който ще погоди на колегите си неудачници. Той добавя, отпускаяки се в креслото:

— Знаете ли, ако бях гадняр, можех още повече да ги забия. Например да кажа, че съм арестувал Бюисон, както се е разхождал по „Ке дез-Орфевр“, точно пред номер 36, но аз съм честен играч.

Два часа по-късно първите издания на вечерните вестници съобщават на цяла Франция, че неуловимият Бюисон спокойно си обядвал в един ресторант в Булон, когато се появила групата на Дебелия.

Всичко е въпрос на късмет. Както в билиярда, така и в полицията. Понякога е достатъчно да се прицелиш добре, за да постигнеш удивителен низ от попадения. Така стана и при делото Бюисон.

След арестуването на Емил Матийо Робийар прибра своите петнайсет хиляди франка. ПП даде израз на недоволството си, че е била изиграна. Големите мрежи, които бях опънал в престъпния свят, ми позволиха да се запозная с Верандо, Лубие, Лабори и още трийсетина злосторници, всичките задържани за съучастничество.

Само малкият Орсети успя да се измъкне, но той може да почака, нищо не губи.

Благодарение на попътния вятър залавям на площад „Опера“ Ръоне Жирие, който преди два месеца се е измъкнал от охраната, разрязвайки с трион пода на затворническия фургон.

Аз съм най-великото ченге във Франция.

Откакто Бюисон е върнат в килията си в „Санте“, съм се посветил на разпита му, защото той се съгласява да говори само с мен. Трябва да призная, че с течение на времето започваме да изпитваме взаимна симпатия. Нелепо е, но е така, почти станахме приятели.

Емил и аз се уговорихме да спазваме особено твърдо работно време. Сутрин отивам да го взема със служебна кола от „Санте“. „Как е? — Добре.“ Стискаме си ръка, слагам му белезниците, той се качва в колата и поемаме към улица „Сосе“. По пътя си говорим за незначителни неща, банални приказки за времето, за националния футболен отбор, оценяваме момичетата, които минават по улицата. Когато стигнем до моя кабинет, закачвам белезниците от лявата китка на Емил за радиатора и приближавам едно меко кресло, което съм изискал специално за него. Той сяда. С дясната си ръка сипва чаша бордо — всяка сутрин му купувам по една бутилка — изважда от джоба големите си очила с рогови рамки, после взема вестник „Фигаро“, оставен на масата пак за него. Часът е девет. До дванайсет и половина не го разпитвам. Между нас цари пълно мълчание, мотус вивенди^[1]. Това влиза в уговорката ни. Спокойно, сипвайки си от време на време вино, Емил чете новините. Ред по ред той изчита всичко, особено политическите информации.

Един ден, заинтригуван, го попитах защо толкова се интересува от международното положение и той ми отвърна, вдигайки вежди:

— Господин Борниш, опитвам се да отгатна дали руснаците и американците ще се сбият скоро.

— Защо, страх ли те е?

— О, не, не ме е страх. Напротив. Искам да настъпи пак бъркотия, това е единственият ми шанс. През 1940 само войната ми помогна да се измъкна от затвора в Троя. Защото ако мирът продължи, виждам как вие, господин Борниш, ще направите всичко възможно да ме заврете да кихам в някоя дъскорезница.

Към обяд Бюисон вдига глава от вестника и ме пита:

— Какво ще ядем днес, господин Борниш?

— Чакай, ще попитам.

Обаждам се в пропуската на партера и оттам ми съобщават менюто, което предавам на Емил. Той кимва одобрително. В тринайсет часа Емил започва да се върти в креслото си. Той оставя вестника, допива си виното, прибира очилата и ми казва:

— Хайде да отидем да се изпикаем, а, господин Борниш?

Приемам предложението му. Прикачвам белезниците за моята ръка и тръгваме към тоалетната в коридора. Оттам слизаме в сутерена на сградата, където той обядва в една килия с двама пазачи, на които рядко се случва убиец да им дойде на гости. През това време отивам да хапна нещо от студения бюфет в „Санта Мария“.

В четиринайсет часа започваме деловата работа. Довеждат ми Бюисон и отново го закачват за радиатора — той очевидно е доволен от обяда, много по-изискан от храната, която дават в „Санте“. Аз се надвесвам над купчината досиета, висока метър и петдесет, която съдържа всички протоколи за трийсет и шестте убийства и обири, в които е обвинен Бюисон.

— С какво ще се занимаем днес, господин Борниш?

Разпитът започва винаги по този начин. Между нас всичко протича възхитително гладко, в приятелска атмосфера. Няма нещо, което да не зная за него. Всичките му стари приятели, с редки изключения, проговориха. Прочитам на Емил самопризнанията им, той ги изслушва спокойно, вече е престанал да се учудва и възмущава, че съучастниците му са го предали. Те стоварват всичко на неговия гръб, дори и това, което не е извършил. И цяла Франция се присъединява

към тази лавина от обвинения. Всички изнасилени момиченца, всички откраднати велосипеди, всички изчезнали сребърни предмети, всички дребни кражби, всички убийства се приписват на него. Необходимо е да възстановя истината. Емил ми помага на драго сърце, а вечер подписва протоколите, които съм написал на машина, без дори да ги прочете.

— Имам ви доверие, господин Борниш — казва той. Той признава всичко. Не отрича нищо. Освен убийствата.

Вече е бил осъждан на доживотна каторга и не иска да поеме върху себе си никаква вина, която би могла да го отведе на ешафода. Изобщо отрича, че е ранявал или убивал инкасаторите, че е очистил Рюсак и Поледри, въпреки доказателствата, въпреки свидетелските показания, отрича очевидното. При очните ставки с бившите си съучастници той ги удостоява с гневни, презрителни погледи.

Един-единствен път дава израз на жестокостта си и в погледа му пламва такава дива и ужасяваща ярост, че аз изпитвам истинско задоволство, че съм го прикачил за радиатора. Това се случва в деня, в който заговаряме за Матийо Робийар. С дрезгав, треперещ от омраза глас той изрича:

— Тоя пък ако ми падне в ръцете, ще му режа главата с ножовка. И от време на време ще спирам, да го слушам как пищи!

Нашите срещи ще продължат три години. Когато узна, че Ръоне Жирие е избягал от затворническия фургон, видях как в очите му проблесна носталгия. А когато узна, че съм го спипал пред Операта, лицето му се озари от лека самодоволна усмивка. Държах го в течение на арестите — един след друг всички престъпници, които беше срещал и използвал, хлътваха благодарение на мен. Един ден, удовлетворен от успехите си, му казах с известна гордост:

— Знаеш ли, Емил, досега по твоето дело съм арестувал трийсет и пет души.

Той ме погледна, в очите му проблесна бегло насмешливо пламъче. Отпи глътка вино, остави чашата си и ми подхвърли предизвикателно:

— Все пак има един, дето ви се изплъзна!

Това ме смути. Смръщил вежди, малко засегнат, отначало помислих за Орсети, после, заинтригуван, попитах:

— Кой?

— Куржибе, господин Борниш. Него не можахте да спипате, няма и да успеете.

— Куржибе ли? Но това е стара работа и не ме интересува!

— Така ли? Жалко!

— Защо? — попитах аз. — Знаеш ли къде се намира той?

— Разбира се. В Съединените щати е. Но Щатите са голямо нещо!

— Големи са, но колегите от ФБР имат добра организация. Те ще открият твоя Куржибе, повярвай ми.

— Бих се учудил, господин Борниш, не ми се вярва. Там никой не познава името Емил Куржибе!

— Какво точно искаш да кажеш, Емил?

— Хайде, господин Борниш, вие сте интелигентен човек, нима не разбирате?

— Хм, той живее под друго име, така ли?

— Точно така. В САЩ Куржибе се нарича Фернан Шатлен и е дърводелец.

Дълго време гледам мълчаливо Бюисон, който седи неподвижно в креслото, с увиснала на белезниците лява ръка, с непоносимо самодоволен вид. Дълбоко в себе си мисля за легендарния закон на мълчанието в престъпния свят и си казвам, че в делото „Бюисон“ много малко хора го съблюдаваха. Мога да преброя на пръстите на едната си ръка тези, които въпреки заплахата от тежка присъда, отказаха да говорят, да вършат предателства. Сред тях са Кайо, Нюс, Изпъчения и Лабори. Сред тях беше и Бюисон. Но Емил ще бъде зачеркнат от краткия ми списък. И той се държа като „предател“ — това племе, което толкова презираше.

— Защо ми изпя Куржибе? — питам аз.

— Щом съм в пандиза, а и други приятели са вътре, защо да не накиснем и Куржибе?

— Падаш ми в очите, Емил.

[1] Непреводима игра на думи: „modus vivendi“ (лат.) означава начин на живот, а „motus“ (фр.) — мълчание. — Б.пр. ↑

48.

12 февруари 1952 г.

На Хавърското пристанище духа леден вятър. Заедно с инспектор Лъоклер, приемника на Урс, който е преместен в Марсилия, очакваме пристигането на парахода „Америка“. На борда му, в 324-а каюта, се намира Емил Куржибе, когото ми изпращат колегите от ФБР. Още щом се свързах с тях след предателството на Бюисон, те попаднаха на следите му и не им беше нужно много време да го открият. Преди четири години той се бе оженил за една хубава калифорнийка и беше отворил в Ню Йорк магазин за мебели, специализиран в имитацията на стил Луи XV. Понякога изпълняваше и поръчки за Белия дом. След два месеца щеше да получи американско поданство. В доклада си моите американски колеги отбелязваха, че Куржибе-Шатлен имал безупречно поведение. Ако не беше го издал Бюисон, той можеше да скъса с миналото си.

„Америка“ вече е на пристанището. Стълбичката е спусната. Заедно с Лъоклер се качваме на палубата, където ни очаква офицерът-домакин на парахода. Тръгваме след един стюард, слизаме в търбуха на кораба и поемаме по коридорчето до 324-а каюта. Почуквам. Отварям вратата и влизам. Лъоклер влиза след мен. Един едър изискан мъж ни поглежда смаяно.

— Хайде, Куржибе, тръгвай! — казвам аз и показвам полицейската си значка.

Мъжът се изчервява, загубва самообладание и със силен американски акцент измърморва нещо неразбираемо и ми подава дипломатически паспорт.

— Много впечатляващо — процеждам аз подигравателно и много добре изиграно, но няма да мине.

Хващам го за ръка и тъкмо се готвя да го изведа в коридорчето, когато един бордови служител нахълтва в каютата малко задъхан и пребледнял.

— Пуснете този човек — казва той заплашително, — това е норвежкият посланик. Станала е грешка. Лицето, което търсите, е

преместено в друга каюта, номер 264.

Сега е мой ред да се изчервя от смущение. Двамата с Льоклер се извиняваме, после веднага изтичваме към новата каюта на Куржибе.

Този път влизаме, без да чукаме. Емил Куржибе ни очаква прав, блед и помръкнал. С тъжна усмивка ни посочва кръглото прозорче зад гърба си и казва:

— Да бях с двайсет години по-млад, щях да опитам да се измъкна оттук. Но аз съм на петдесет и пет и този път животът настина е свършил.

Емил Куржибе е дребен на ръст, с нежен глас. Като го гледа човек — елегантно облечен, с шапка в ръка, уравновесен, той прилича повече на богат търговец, отколкото на укриващ се престъпник.

Във влака, който ни връща в Париж, ние с Льоклер сме поразени от този любезен и възпитан мъж. И когато изведнъж виждаме, че по страните му се стичат сълзи, изпитваме дори жал към него.

Още на другата сутрин Куржибе се озовава в кабинета ми, за да даде показания. Той е блед — първата му нощ в затвора несъмнено е била мъчителна.

Сяда срещу мен, аз вкарвам един лист от протокола в пишещата машина и му предлагам кафе, но той махва с ръка. Не съм го прикачил за радиатора.

— Да започваме — казвам аз, — така ще свършим по-бързо, как мислите?

— Както кажете, инспекторе.

— Нека започнем от самото начало: на 18 ноември 1918 г. сте били осъден от Наказателния съд в района на Сена на осем години затвор в Кайен за убийството на жената, която сте обичали. Убийство от ревност нали?

— Да, една вечер през 1919 бях окован заедно с други затворници и потеглихме към Сен Лоран дю Марони. Озовах се в лагера „Колбер“ сред мъже, с които нищо не ме свързваше, нямахме нищо общо.

И Куржибе ми разказва една патетична история, която друго перо ще украси и ще си присвои двайсет години по-късно. Едно перо на разкажал се престъпник.

— На всичко отгоре трябваше да усвоя някои техни маниери, да стана грубиян, свиреп, ако не исках да ме заколят някоя нощ, или да стана „женичка“ на някой затворник.

— Е, и тогава избягахте?

— Вечерта на 20 септември 1922. Една неделя, под претекст, че отиваме да перем бельото си, с двама други се вмъкнахме в храстите и тръгнахме покрай брега на Марони. На отсрещния бряг се намираше Холандска Гвиана, трябваше само да преминем реката. Преплувахме я, често съм се питал как ни пощадиха водовъртежите. Накрая стигнахме до брега на Холандска Гвиана. С двамата ми другари вървахме безкрайно дълго, хранехме се с корени, дрехите ни станаха на парцали, изгаряше ни треска. Това бе началото на нещастията ни, но аз бях готов на всичко, за да се спася от каторгата.

Случайно се озовахме при една мина за боксит. Там вече работеха девет избягали затворници, които моите другари познаваха. Те помогнаха да ни наемат в мината. Бяхме зле платени и имаше защо, но въпреки това спестявахме почти всичко. Имах една-едничка цел — да купя някаква лодка, с която да преплуваме покрай Британска Гвиана и да стигнем до Венецуела, там екстрадирането не съществуваше. Те одобриха идеята ми.

Открих едно изтумбено, тежко, но здраво рибарско корабче у един негър, купих го на безценица. Ушихме платна от ютени торби, натрупахме провизии и две бъчви с вода и отплавахме. Разбирах малко от навигация, приятелите имаха доверие в мен.

На осмия или на деветия ден ни връхлетя буря. Небето стана сиво-черно, вятърът все повече се усилваше. Свихме част от платната, оставихме само тези, които ни бяха нужни, за да управляваме корабчето. Цели два дни се борихме с бурята. Накрая платното ни бе отнесено, мачтата — счупена и морето ни понесе.

Призори корабът се обърна. Нещастиято стана за секунди. Една огромна вълна ни повдигна като гигантска ръка и ни подхвърли нагоре. Озовах се в морето. Вятърът заглушаваше виковете ни за помощ. Всичко стана много бързо. Приятелите ми се издавиха един след друг, с изключение на мен и още двама. Плувахме часове наред, крепеше ни натрапчивата ярост да оцелеем.

Изведнъж видях наоколо бели кореми и черни муцуни, това бяха акули. Беше безнадеждно, закрепях от ужас. И точно в този миг

усетих ужасна болка в лявата ръка. Нападна ме една акула, помислих, че с мен е свършено и изгубих съзнание...

Когато дойдох на себе си, лежах на някакъв плаж. Видях надвесени над мен лица на индианци. Това бяха рибари, те ми спасиха живота. Ходеха голи, само с една препаска. Голобрадите им лица се усмихваха. Те ме пренесоха до селото си, което се състоеше от десетина сламени колиби. Намирах се на един остров и оттам виждах фара на венецуелския бряг.

Една млада петнайсетгодишна индианка ме лекуваше с трогателна преданост. От нея научих езика на племето. Със съгласието на вождя я взех за съпруга. Цели шест години живях сред тях, научих се да правя столове и маси, да ловя риба и да ловувам, да търся бисерни миди на морското дъно. Жена ми се казваше Лила. Тя ми роди две деца. И после, един ден, с тъга се сбогувах с Лила, която плачеше, със стария вожд и с останалите.

— Защо?

— Носталгията по Париж, инспекторе! Като всички каторжници, и мен ме вълнуваха същите мечти — да избягам, да се върна по родните си места. С една пирога, която ми подари вождът, отплавах за Каракас. На сбогуване той ми каза: „Знаех, че един ден ще си заминеш“. Нужен ми беше цял месец, за да стигна до Каракас и когато пристигнах, бях напълно изтощен.

Хванах се на работа. Писах на единия от големите си братя, който живее в Буенос Айрес, да ми изпрати малко пари и най-вече фалшиви документи. Знаех, че всички кораби, които заминаваха от Каракас за Буенос Айрес, спираха във Френска Гвиана. Рискът беше много голям за мен. Не исках да ме върнат в Сен Лоран до Марони.

Тогава реших да стигна до Аржентина през Перу, през Тихия океан. Трябваше да прекося цялата верига на Андите. Пристигнах при брат си чак през 1933, пътувах цели пет години! Ако си бях стоял в каторгата, отдавна щях да бъда свободен и съдбата ми щеше да бъде друга.

— Защо не останахте в Аржентина?

— Казах ви — носталгията по Париж. Отново благодарение на брат си успях да отплавам за Испания. Тогава започна Гражданската война. Бях в Барселона. Една вечер в един бар чух двама мъже до мен,

които говореха на френски. От години не бях чувал родния си език. Запознахме се — това бяха братята Бюисон.

— И после отпътувахте с тях за Китай. И участвахте с Емил в обира в Троа.

— Точно така. И все пак една подробност — в Троа аз не носех оръжие. Никого не заплашвах. Винаги съм изпитвал ужас от убийството. Когато разбрах, че Емил Бюисон е убиец, скъсах с него.

— Зная, това е било точно преди войната. И заминахте за Съединените щати.

— Да, надявах се да започна нов живот. Да заживея като почтен човек. И бях успял...

Куржибе млъква. Той се затваря в мъката си и по бузата му се търкулва сълза. Елегантното му облекло, изисканите маниери свидетелствуват за положението и богатството му. Той е избягал от миналото си, изкачил се е по американската социална стълбица и ето го отново, по вина на Бюисон, грубо отхвърлен към помийната яма, само няколко месеца преди присъдата му да се покрие с давност.

— Слушайте, Куржибе, ще ви изненадам — казвам аз.

Той вдига глава, облизва устните си, но бързо си възвръща самообладанието.

— Как, инспектор е?

— На делото ще дойда като свидетел на защитата.

49.

Всичко си има край. Една септемврийска неделя, под ръка с Марлиз, се скитам по булевард „Рошешоар“. Времето е хубаво.

— Хайде да отидем до „Барбес“ — предлага Марлиз. — След това ще се върнем по другия тротоар.

Зная какво означава това — Марлиз умира да зяпа по витрините, а аз никак. Отвърщам ѝ с престорена любезност:

— Имам работа, скъпа, трябва да залепя плочките на умивалника. Нека се прибираме.

Но накрая отстъпвам. Точно когато стигаме до входа на метрото, оттам излиза един дребен кестеняв мъж със загоряло лице и с бърза походка се отправя към булевард „Барбес“. Осанката, косите и лицето са ми до болка познати. С два скока се озовавам до Орсети.

— Охо, Жано! Каква изненада!

Орсети замръзва на място. В черните му очи проблясва отчаяние.

— Господин Борниш!

— Да, същият! Какво те води насам, Жано?

Марлиз е спряла едно такси и ми отваря вратата:

— До скоро виждане, скъпи.

Тя продължава разходката си сама, а таксито ни отвежда към моя кабинет. Набързо претърсвам Орсети, обаждам се на Виктор, за да му кажа да донесе бельо и храна на своя роднина, изготвям му карта на затворник и Жано се озовава на завет, без да е казал и десет думи, откакто сме се видели. Предварително зная, че той няма да каже нищо, абсолютно нищо. Оставям на съдия-следователя грижата да го разпитва и да го среща с обвинителите му. За мен кръгът се е затворил.

Обирът в Шампини е разкрит, въпреки че Бюисон отрича, въпреки лъжите на Лубие, въпреки пристъпите на амнезия на Лабори, въпреки съпротивата на Грожан. Първ се изтърва Болек. Той се срещаше с жена си, когато искаше, и затова изпитваше към мен трогателна признателност. Жоайо също се пречупи. Обещахме да

освободим любовницата му и го склонихме да предаде съучастниците си. Той официално обвини Бюисон, че е стрелял по Поледри, по бижутера Боде и по банковите служители в Шампини. Бюисон, който продължаваше да твърди, че е невинен, ме убеждава:

— Но това е лудост! Вие знаете много добре, че с моето оръжие никога не е стреляно, господин Борниш.

Това е вярно — колтът, който открих в стаята му, не е употребяван. Съдебната експертиза е категорична. В замяна на това от пистолета на Верандо, арестуван в едно кафене на улица „Ришельо“, са изстреляни гилзите, намерени на улица „Ландрийо“ в Париж, на булевард „Жан Жорес“ в Булон и на улица „Жан Жорес“ в Шампини. И тук експертизата е категорична. Само че Верандо, съучастник в убийството на Поледри и в обира в Булон, не е бил в Шампини. Това бе потвърдено от Жоайо и Болек, а Ницчанина не е бил разпознат от жертвите, които единодушно посочиха Бюисон като човека с колта. Две хипотези — или Верандо е заел оръжието си на Бюисон, или е имало някаква необяснима размяна на пистолетите.

— Не! — крещи Бюисон. — Винаги съм носил колта, който намерихте в стаята ми. Верандо никога не ми е заемал своя. Не съм бил в Шампини, Верандо убиваше, той очисти Поледри, той застреля бижутера.

За щастие любовницата на Жоайо ми разкрива тайната по най-простичкия начин.

— Когато Бюисон и Верандо идваха при моя приятел, те имаха навика да оставят оръжията си в последното чекмедже на шкафа.

— Може би е имало неволна размяна на оръжията след обира в Шампини?

Когато съобщавам тази хипотеза на Бюисон, той избухва в нервен смях, но по пламъчето, което проблясва в очите му, разбирам, че тази размяна съвсем не е била случайна. Без да подозира нищо, Верандо си е тръгнал от дома на Жоайо с уличаващото оръжие.

Когато Наказателният съд в района на Сена произнася смъртната присъда за Бюисон, той все още отрича участието си в кървавите дела, в които го обвиняват. Със заплашително вдигнат пръст той се обръща към бившите си приятели:

— Мръсници! — изревава, преди да го отведат. — Няма да ви се размине! Заради вас осъдиха един невинен!

Франсоа Маркантони също хлътна. Дьони подозира, че уважаваният търговец се занимава зад бара с дейности, които нямат нищо общо с лимонадата. Въпреки протестите му, че е невинен, той е затворен в килия 2.85 в отделението за строг надзор.

През нощта на 27 срещу 28 февруари 1956 г. Марк Антони не го хваща сън. Пуши втората си кутия цигари. Нощта е дълга и студена. Изведнъж той наостря уши. Струва му се, че в коридора отекват стъпки към килията на смъртните, в която е затворен Бюисон след последното му явяване пред наказателния съд. Струва му се, че долавя шепот, шумолене на дрехи.

Той затаява дъх. С дръжката на лъжицата си, наточена на циментовия под на килията, успява да повдигне капачето на шпионката. Той разпознава дългото смугло лице на своя сънародник Шарл Карбони, адвоката на Бюисон, когото са дошли да отведат. И Бюисон поема към Вдовицата.

Маркантони е виждал Бюисон само веднъж в „Каланк“ заедно с Орсети и го е укорил за безразсъдството, когато го е срещнал случайно на улицата. Втори път е видял Бюисон при едно пътуване до Съдебната палата, защото са ги закарали в една кола. Той не го познава. Но видът на този човек, който отива на смърт, го разстройва.

През шпионката Маркантони наблюдава Бюисон, който е откъснат от всичко земно, учудващо спокоен сред групата мъртвобледи мъже. Той вижда как Бюисон се отправя към канцеларията, където ще разтворят яката на ризата му, ще попълнят формуляра за извеждане от килията, както при освобождаване от затвора, и ще му дадат чаша ром и цигара.

Франсоа Маркантони спуска капачето на шпионката и сяда на леглото, подпрял брада с ръце.

В шест часа и пет минути Емил Бюисон се сбогува със своя адвокат. Спокойно, сякаш тръгва за поредния обир, той се обръща към палача:

— Готов съм, господине. Можете да започвате. Обществото ще ви бъде благодарно.

Дъската пада, острието се спуска и кошът поема обезглавеното тяло.

Както се казва, Господин Емил си плати.

Почти в същия час, на няколкостотин метра от затвора, един мъж ридае в една болнична стая в „Питие“. Аник, жената на Матийо Робийар, тази, заради която той стана доносник, заради която получи пари за предателството си, тихо угасва. Медицината се оказва безпомощна. От три седмици Аник е в „Питие“ и безжизнено се усмихва на Матийо, който е неотлъчно до нея.

Шест и десет. Матийо Робийар затваря завинаги очите на съпругата си.

За кой ли път делото Бюисон ме държи буден през цялата нощ. Макар че след изнурителния ден се надявах да си почина. Тъкмо се миех, когато в жилището ми отекна телефонен звън.

— Ако е Дебелия, няма ме — пошепнах на Марлиз, която си беше легнала.

Тя протегна голата си ръка към телефона, подаде ми слушалката, закривайки я с ръка:

— Метр Карбони, адвокатът. Какво иска от теб?

Веднага разбрах. С Карбони се бяхме спречкали по време на делото срещу Бюисон в Наказателния съд, особено когато защитата се опита да обори моите показания, които на всичко отгоре бяха обективни. Вземам слушалката:

— Екзекуцията е насрочена за утре сутрин — казва адвокатът. — Току-що ми съобщиха. Имате ли нещо да му предадете?

За миг онемявам. После сред тишината на стаята, нарушавана единствено от равното дишане на Марлиз, прошепвам:

— Кажете му сбогом от мое име, Метр. Ще ви се обадя утре.

Поставям тихо слушалката на мястото ѝ и поглеждам Марлиз, която ме наблюдава внимателно.

— Е?

— Е — отвърщам аз. — Господин Емил си беше негодник, но знаеш ли, Марлиз, мисля, че... не, ама наистина не съм за този занаят!

ПРИЛОЖЕНИЕ

КАКВО СТАНА С ТЯХ

Емил БЮИСОН. Погребан в гробището „Тие“, парцел на осъдените на смърт.

Жан-Батист БЮИСОН, наречен Нюс. Не можа да понесе обидните думи, изречени за брат му от един член на престъпния свят, Мишел Кардър, в когото изстреля два куршума с колта си на 24 декември 1952. Арестуван в Жуан ле Пен на 3 април 1953 от Роже Борниш. Осъден на доживотна каторга. Болен, остарял, очаква края на дните си в централния затвор в Кдерво.

Анри БОЛЕК. Травматизиран от тежката присъда и мисълта, че е разделен от жена си, умря на 3 август 1957 г. в затворническата болница във Френ.

Антоан БОРЖО. Разхожда се с носталгията и със сто и трийсетте си килограма между Булон-Бийанкур, улица „Лап“ и улица „Жи льо Кьор“. Съжالياва за времето, когато „мъжете бяха истински мъже“.

Пол БРЮТЮС, наречен Изпъчения. Съдът прояви снизхождение към него. Той почина в Париж, в пълна нищета, на 13 октомври 1962.

Франсис КАЙО. Осъден на смърт. След смекчаване, после и съкращаване на присъдата му на двайсет години каторга беше освободен под гаранция. Той се върна в родния си Бретан, където работи като ковач в едно земеделско градче.

Емил КУРЖИБЕ. Осъден на 24 април 1953 г. на пет години затвор и десет години изселване от Наказателния съд в Троа. Благодарение на застъпничеството на Роже Борниш пред кабинета на министъра на правосъдието Франсоа Митеран присъдата му бе съкратена. На 31 май 1954 се връща в Америка при жена си и заживява честно.

Роже ДЕКЕР. Осъден на двайсет години каторга. Избягва от централния затвор във Фонтевро на 15 юни 1955, след като открадва униформата на един надзирател и една карабина. Открит няколко дни по-късно в някаква гора. Убит от жандармерията.

Сюзан ФУРО. Изтощена от мъката и болестта си, преживя своя бивш любовник Роже Декер само с няколко години. На улица „Биша“ 57 остана споменът за едно много храбро момиче.

Ръоне ЖИРИЕ, по прякор Ръоне Бастуна. Неговите блестящи бягства го направиха светило. След освобождаването си от затвора окончателно скъса с престъпния свят. Държи в провинцията една работилница за полиране на метални повърхности. Професионалните му качества и работоспособността му удивляват съдебните сановници и полицаите. Клиентите не знаят истинското му име.

Пиер ЛАБОРИ. Починал в Париж на 18 ноември 1964 г., малко след излизането си от затвора.

Симон ЛУБИЕ. Излежава присъдата си — доживотна каторга — в различни затвори. Скоро трябва да го освободят.

Франсоа МАРКАНТОНИ. Продължава да бъде сензационна съдебната хроника. Най-старият затворник във Франция.

Жан ОРСЕТИ. Отвратен от смъртоносната лудост на старите си приятели Абел Дано и Емил Бюисон, предпочете да се оттегли в Корсика. Държи хотел-ресторант, в областта Бонифацио.

Матийо РОБИЙАР, по прякор Нантчанина. След смъртта на жена си напусна Париж през 1956 г. и замина за Дюнкерк. Наеха го като докер. През 1962 се качи на един кораб и отплава за Океания. Оттогава ни вест, ни кост.

Жак ВЕРАНДО, по прякор Ницчанина. Освободиха го под гаранция и се оттегли на Лазурния бряг. По всичко личи, че е започнал нов живот.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.